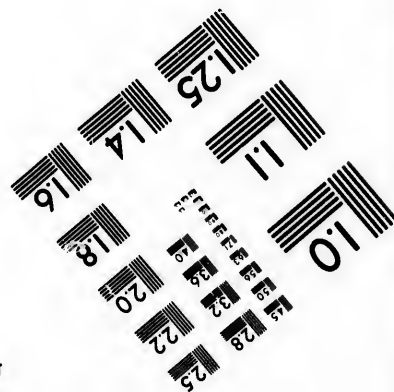
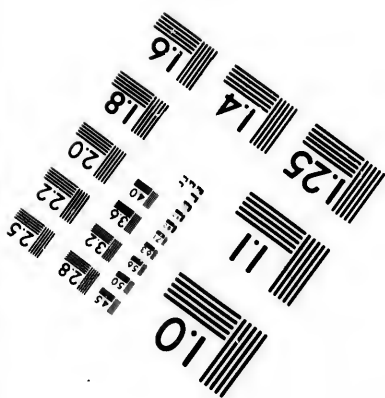
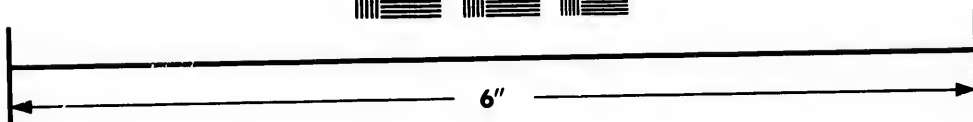
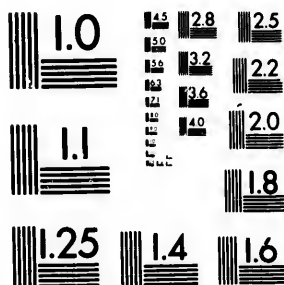

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1983

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

☐ Coloured covers/
Couverture de couleur	☐ Coloured pages/
Pages de couleur
☐ Covers damaged/
Couverture endommagée	☐ Pages damaged/
Pages endommagées
☐ Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée	☐ Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
☒ Cover title missing/
Le titre de couverture manque	☐ Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
☐ Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur	☐ Pages detached/
Pages détachées
☐ Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)	☐ Showthrough/
Transparence
☒ Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur	☐ Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
☐ Bound with other material/
Relié avec d'autres documents	☐ Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
☒ Tight binding may cause shadows or distortion
along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la
distortion le long de la marge intérieure	☐ Only edition available/
Seule édition disponible
☐ Blank leaves added during restoration may
appear within the text. Whenever possible, these
have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées
lors d'une restauration apparaissent dans le texte,
mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont
pas été filmées.	☒ Pages wholly or partially obscured by errata
slips, tissues, etc., have been refilmed, to
ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement
obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure,
etc., ont été filmées à nouveau de façon à
obtenir la meilleure image possible.

- Additional comments: /
Commentaires supplémentaires:

Photocopy of map.

This item is filmed at the reduction ratio checked below /
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	14X	18X	22X	26X	30X
☐	☐	☐	☐	☒	☐
12X	16X	20X	24X	28X	32X

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

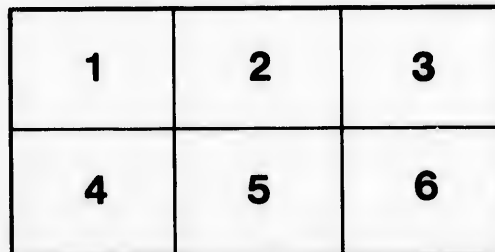
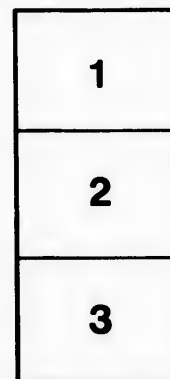
Library of Congress
Photoduplication Service

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol \rightarrow (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Library of Congress
Photoduplication Service

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole \rightarrow signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

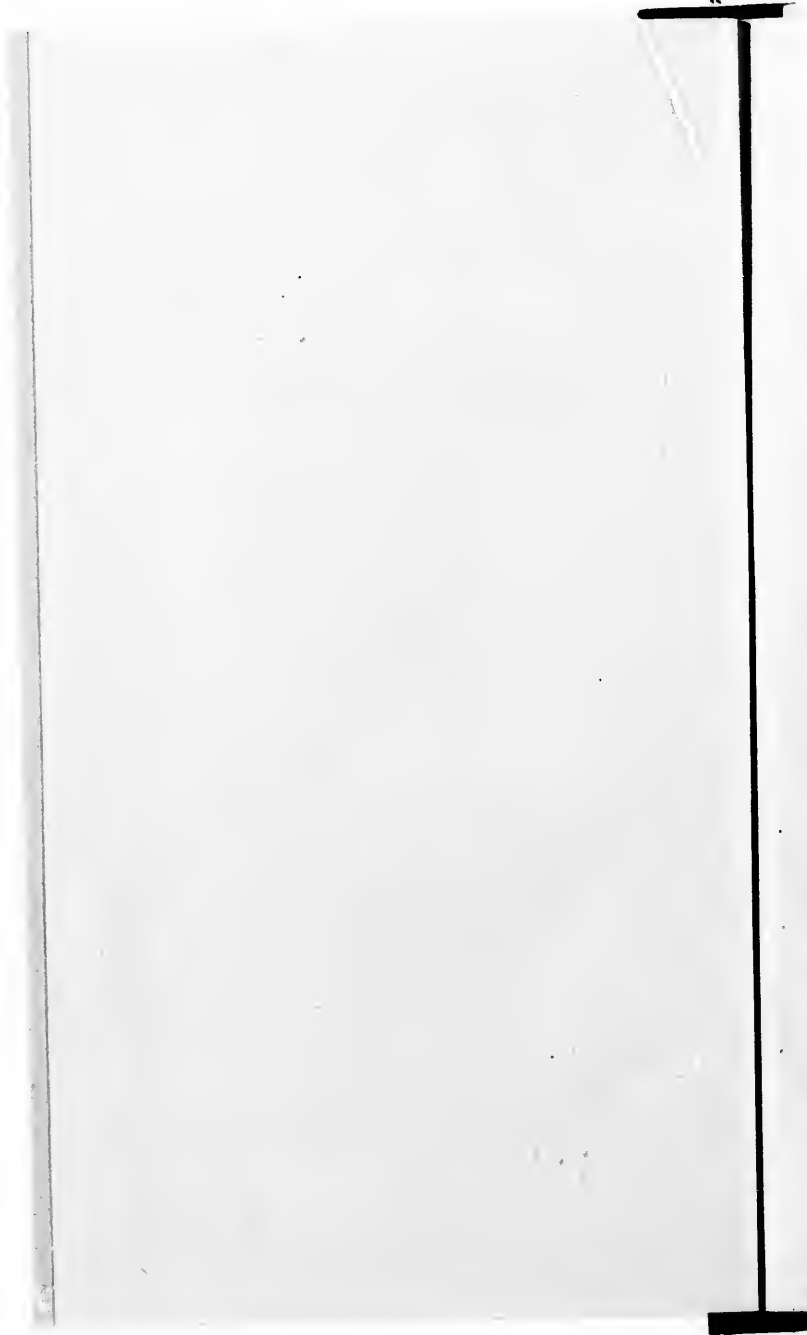
re
détails
es du
modifier
er une
filmage

ses

re

y errata
ad, to

nt
ne pelure,
çon à

CARVER'S REIZE.

EERSTE DEEL.

R E I Z E
DOOR DE
BINNENLANDEN
VAN
NOORD-AMERIKA,

DOOR
JONATHAN CARVER, SCHILDKN.

KAPITEIN VAN EENE COMPAGNIE PROVINTIAALE
TROEPEN GEDURENDE DEN OORLOG
MET FRANKRIJK.

Naar den derden Druk uit het Engelsch vertaald

DOOR
J. D. P A S T E U R.

MET PLAATEN.
EERSTE DEEL.

CARVER.
TE LEYDEN,
BIJ A. EN J. HONKOOP, 1796.

F597
C42

15. K. A. p. 2. 2/10

VOORBERICHT

VAN DEN

VERTAALER.

De Reis, in de volgende bladen vervat, trok in het oorspronkelijke de aandacht van het algemeen zoo zeer tot zig, dat 'er, in twee jaaren tijds, twee groote oplaagen van uitverkogt wierden en het noodzaaklijk wierd nog eenen derden druk van dezelve te maaken; deeze verscheen in het jaar 1781, vermeerderd met het Leven van den Schrijver, en naar dien druk is deeze Vertaaling gevolgd. Niet minder gunstig wierd het werk in andere landen ontvangen, daar men 'er terstond vertaalingen van vervaerdigden. Het is dan te verwonderen dat het bij ons, daar zoo veele werken van vrij minder waarde vertolkt worden, in zijne nieuwigheid in het geheel niet in aanmerking kwam. Niemand doch zal ontkennen dat dit werk van eenen zeer belangrijken en gewigtigen inhoud is, wijl het

*

be-

11 V O O R B E R I C H T

berichten geeft van landen, in welke zoo weinige Reizigers doordringen en van zeden en gewoonten van een volk, dat zoo zeer van de Europeaanen onderscheiden is als de Negers, en welke godsdienst, zeden, gebruiken en taalen in Europa, zoo niet geheel vreemd, ten minsten weinig bekend zijn. Niet minder aangenaam is het in het leezen, naardien de Schrijver eene goeden voer; en alles beknopt en belangrijk voorstelt, terwijl hij voorscheiden voorvallen inlascht, die des Leezers nieuwsgierigheid gaande houden. Voor den Natuurkundigen zelven is het van enig gewigt, alzo het verrijkt is met de beschrijving van veele dieren en gewassen, die in deezel landen voorkoomen. Ik was dan reeds enigen tijd bedagt om het werk in de Nederduitsche taal uitgegeeven, doch wierd daarin door andere bezigheden enige jaaren verhinderd, zoo dat het wat laat na de oorspronkelijke uitgave verschijnt: Indien dit gebeurde met éne reis door landen, waarin de zeden van het volk zoo veranderlijk zijn als in Europa, waarin een tiental jaaren

eene

n welke zoo weinige zeden en gewoonten aan de Europeaanen vers, en welker godssaalen in Europa, minsten weinig beangenaam is het in schrijver eene goede en belangrijk voor-
 voorvallen insacht, gheid gaande houden. elven is het van enig is met de beschrijving en, die in deze landen reeds enigen tijd Nederduitse taal uit-
 in door andere bezig- terd, zoo dat het wat uitgave verschijnt: In-
 ne reis door landen, volk zoo veranderlijk arin een tiental jaaren
 eene

VAN DEN VERTAALER. II

wene geheele wending aan alles geeft, veel nieuws doet opkoomen en veel ouds in verval geraaken, zoo zoude men kunnen zeggen dat het geen tijd meer was zulk eene reisbeschrijving het algemeen aantebieden, voor welk zij van geen belang meer konde zijn. Maar dat is hier het geval niet; de zeden en gewoonten, het karakter dier volkeren, welke niet met andere natiën vermengd worden en weinig of geene gemeenschap met beschaafde landen hebben, blijven altoos dezelfde, zijn nog he- den zoo als zij over eeuwen waren, en zullen ook zoodanig blijven zoo lang de beschaafde natiën zig niet onder hen uitbreiden, en hun hunne konsten, hunne weetenenschappen, hunne godsdien- sten en hunne ondeugden leeren. Het is dan geenzints nog onstijdig de Nederduitse Leezers met die volkeren nader bekend te maaken, te meer wijl men met waarheid kan zeggen dat 'er zedert de uitgave van dit werk geen ander ver- schenen is dat de zeden, gewoonten, regeering, godsdienst van de natuurlijke inwooneren van het vaste land van Noord-Amerika zoo naauwkeu-

IV VOORB. VAN DEN VERTAALER.

*rig en omftandig befchrijft en dat zig geen reis-
befchrijver heeft opgedaan, die zoo diep land-
waarts in geweest is en daar zoo lang met het
volk verkeerè heeft als de Heer CARVER. Ik
zal dan ook geene verſchooning vraagen voor dee-
ze laate uitgave; ik zal alleenlijk nog zeggen
dat ik het nodig en nuttig gevonden heb de Na-
tuurlijke Historie der dieren met enige aante-
keningen optehelderen en in enig opzigt te ver-
beteren; deeze arbeid kan den leezèr niet dan
aangenaam zijn en zal de waarde van het werk
vermeerderen, dewijl het de Leezers, die in de
Natuurlijke Historie onbedreven zijn, voor enige
misſlagen van den ſchrijver, die wel een goed
krijgskundige, maar geen natuurkundige ſchijnt
geweeft te zijn, zal waarſchuwèn.*

J. D. PASTEUR.

's Gravendeel

1 Sept. 1794.

H E T

RTAALER.

dat zig geen reis-
die zoo diep land-
zoo lang met het
Heer CARVER. Ik
vraagen voor dee-
leelijk nog zeggen
evonden heb de Na-
en met enige aante-
enig opzigt te ver-
den leezet niet dan
waarde van het werk
de Leezers, die in de
even zijn, voor enige
er, die wel een goed
natuurkundige schijnt
rschuwven.

D. PASTEUR.

H E T

L E V E N

V A N

JONATHAN CARVER.

Elke geest heeft zijne bijzondere neiging, die reeds vroeg in denzelfen heerscht en haaren invloed gedurende ons gantsche leven oefent. Daar kunnen, wel is waar, veele omstandigheden zijn, die derzelver voortgang verduisteren of stuiten; maar egter zal bij alle gewigtige gelegenheden deeze neiging van ons temperament weder boven koomen en het natuurlijk karakter en de genie van den mensch laten blijken.

JONATHAN CARVER, de schrijver van het volgend werk, was kleinzoon van WILLEM JOSEPH CARVER van *Wigan* in *Lancashire*, die Kapitein in het leger was onder Koning WILIAM en die met zoo veel glans in Ierland diende, dat het deezen Vorst behaagde hem met de Landvoogdij van *Connecticut* in *Nieuw-Engeland* te beloonen, dat de eerste benoeming tot dien post door de Kroon schijnt geweest te zijn.

H E T

* 3

On-

VI HET LEVEN VAN

. Onze schrijver was in het jaar 1732 geboren te *Stillwater*, in de provincie van *Connecticut*, die zedert berugt geworden is door de overgave van het leger onder Generaal BURGOYNE; zijn vader, die te dier plaats woonde en een vrede-rechter was, kwam te sterven toen hij eerst vijftien jaaren bereikt had. Hij had de beginzelen van eene zoo goede opvoeding ontvangen als in die nabuurschap mogelijk was en, tot het beoefenen der geneeskunde bestemd zijnde, werd hij, kort na zijns vaders dood, bij eenen Geneesheer te *Elisabethtown* in die zelfde provincie besteld. Eene kostwinning, die niet alleen eene regelmatige en sterke studie, maar ook eene aanhoudende standvastigheid vereischt, was niet geschikt voor dien geest van stoute onderneeming en zwerving, die de heerschende neiging van onzen schrijver scheen te zijn; hij kocht dan, toen hij agttien jaaren oud was, een vaandel in het regiment van *Connecticut*, in welk hij, naar mij bericht is, zoo veel roem verwierf, dat men hem het bevel over eene compagnie opdroeg. Van deeze gebeurtenis heb ik egter geen het minste gewag gemaakt gevonden in zijne papieren, zoo min als van enig ander gewigtig voorval van zijn leven tot het jaar 1757, toen hij in het leger onder Generaal WEBB was en gelukkiglijk de vreeselijke slagting aan het Fort *William Henry* ont-kwam,

N VAN

jaar 1732 geboren te
tie van *Connecticut*,
is door de overgave
al BURGOYNE; zijn
voonde en een vrede-
en toen hij eerst vijf-
tij had de beginzelen
ding ontvangen als in
as en, tot het beoefe-
md zijnde, wierd hij,
bij eenen Geneesheer
lfde provincie besteld.
t alleen eene regelmaa-
ook eene aanhouden-
t, was niet geschikt
ute onderneeming en
nde neiging van onzen
hij kogt dan, toen hij
en vaandel in het regi-
welk hij, naar mij be-
erwierf, dat men hem
pagnie opdroeg. Van
t egter geen het mins-
in zijne papieren, zoo
ewigig voorval van zijn
toen hij in het leger
en gelukkiglijk de vrees-
t *William Henry* ont-
kwam,

JONATHAN CARVER. VII

kwam, waarin vijftien honderd braave troepen door de Indiaanen van het Fransch leger van den Generaal MONTCALM in koelen bloede vermoord wierden.

In het volgend jaar 1758 wierd 'er een battallion ligt voetvolk, onder bevel van Kolonel OLIVIER PARTRIDGE, in de provincie van *Masfachuset-baai* opgerigt, op last van Gouverneur POWNALL, om in *Kanada* te vallen, waarin onze schrijver diende als tweede Luitenant van de Compagnie van Kapitein HAWK en in het jaar 1760 wierd hij bevorderd tot den rang van Kapitein eener Compagnie in het regiment voetvolk van Kolonel WHEATCOMB, gedurende het bestier van Gouverneur HUTCHINSON. Onder het bestier van Gouverneur BARNARD, in het jaar 1762, voerde Kapitein CARVER het bevel over eene compagnie voetvolk in het regiment van Kolonel SALTONSTALL.

Het is mij niet gelukt enige voorvallen van des schrijvers leven gedurende zijnen krijgsdienst optezamelen; doch uit de geschreven aanbevelingen, die ik in handen heb, van personen van hoogen rang, onder welke hij gediend heeft, blijkt dat hij zig met veel eer gekweten heeft en zeer tot genoegen van zijne Opper-bevelhebbers. Deeze getuigenissen zijn niet enkel bepaald tot zijn gedrag in den dienst; zij beschrijven hem

* 4 alle

VIII HET LEVEN VAN

alle, als uit eenen mond, als eenen man van godsvrucht, en van een goed zedelijk gedrag. En daar heerscht ook in het verhaal van zijne reizen baarblijkelijk een ijver en eerbied voor de pligten van den godsdienst, die de feiten, welke hij opgeeft, eene geloofwaardigheid bijzetten, waaraan men anders nog enigzints zoude kunnen twifelen. Zoo de schrijvers, die landen bezogt hebben, welke hunnen tijdgenooten nog onbekend waren, altoos waren bezielde geweest door eenen heiligen eerbied voor de waarheid en zedelijke rechtſchapenheid, zou de geſchiedenis over het algemeen met juiste en overtuigende verhaalen beſchreven, en niet in twiſfelingen en duifſterheid omwikkeld zijn.

Deeze onſchendbaare braafheid en onwankelbaare moed vertoonden zig bij alle gewigtige gelegenheden; en zij waren ook in dedaad wezenlijk nodig om hem door de gevaarlijkſte onderneemingen te brengen met eene ſtandvaſtigheid, die meer de uitwerking van waare dapperheid is dan van vermetele floutheid of wilde verbeelding.

Men zou kunnen vraagen waarom Kapitein CARVER, met zoo veele gunſtige vereiſchten tot bevordering en geluk, van ouderen afkomſtig, die in achting waren wegens hunne waerdigheid in den krijgs- en burgerſtand zoo wel als om hunne bezittingen, met moed, ſchranderheid en
eenen

eenen man van gods-
 edenlijk gedrag. En
 maal van zijne reizen
 erbid voor de plig-
 ie de feiten, welke
 waerdigheid bijzetten,
 gszints zoude kunnen
 s, die landen bezogt
 nooten nog onbekend
 d geweest door eenen
 waarheid en zedenlijke
 geschiedenis over het
 vertuigende verhaalen
 belingen en duisterheid

aaftheid en onwankel-
 bij alle gewigtige ge-
 ok in dedaad wezenlijk
 arlijkste onderneemin-
 standvastigheid, die
 waare dapperheid is
 of wilde verbeelding.
 gen waarom Kapitein
 gunstige vereischten tot
 n ouderen afkomstig,
 ns hunne waerdigheid
 tand zoo wel als om
 oed, schrandrheid en
 eenen

eenen geest van onderneeming, die men zelden
 in eenen zelfden persoon vereenigd vindt, be-
 gaafd, wiens gedrag zoo uitmuntend was, zoo
 wel in het zedenlijke als in zijnen stand als krijgs-
 man, nooit verder gekoomen zij dan tot het be-
 vel eener Compagnie.

Het is eene waarheid die door de geschiedenis
 bevestigd wordt, dat de waare dapperheid de
 egte dogter van eenen nederigen geest is. Dat
 wij door arbeid en nijverheid verkrijgen, zullen
 wij hoog schatten; het is eene soort van nieuwe
 schepping van ons eigen maakzel en de oertui-
 ging hiervan boezemt eerszucht in en zelfs eene
 voorbaarige drift om zig te onderscheiden; en
 dat eene partijdige verbeelding ons voor ons zel-
 ven doet vergrooten, vergrooten wij natuurlijk
 ook voor anderen; men verkrijgt dus trapswijze
 aanzien, en raapt belooningen, die gelijk staan
 met onze verdiensten, zoo zij die al niet overtref-
 fen: maar die van natuur dapper is is van natuur
 zedig; dat ons aangeboren is vertoont zig niet
 voor onzen geest als iets dat ons elgen is; het
 teelt geenen hoogmoed, noch het wekt geene eer-
 zucht en dus worden groote begaafdheden, die
 zouden hebben kunnen worden aangekweekt en
 tot het gewigtigst voordeel aangewend, dikwerf
 verwaarloosd en zijn voor de maatschappij verlo-
 ren. De uitmuntende begaafdheden, welke Kapi-
 tein

* HET LEVEN VAN

tein CARVER van natuur bezat of verder verkregen had, scheenen niet alleen bij hem in geene aanmerking te koomen , maar waren zelfs verzeeld van een mistrouwen, dat in sommige omstandigheden indedaad zonderling was ; hiervan zal de leezer overtuigd zijn als men hem bericht dat Kapitein CARVER met drie lastbrieven in zijn zak van gebrek gestorven is.

In het jaar na dat zijne commissie onder Kolonel SALTONSTALL getekend was , wierd de vrede van *Versailles* gesloten , namelijk in het jaar 1763, wanneer onze schrijver, zijnen pligt in den krijg voor het vaderland volbragt hebbende, van het leger scheidde; maar zijne natuurlijke drift tot onderneemingen en het najaagen van nieuwigheden lieten hem niet toe een leven van nutloos gemak te leiden; hij begon te denken (om zijne eigen woorden te gebruiken) hoe hij, zijn land gedurende den oorlog enigen dienst gedaan hebbende, hetzelfde nog van dienst zoude kunnen zijn en , zoo veel in zijn vermogen was, zou kunnen medewerken om die groote aanwinning van grond, door Groot-Britannië in Noord-Amerika gedaan , voordeelig voor hetzelfde te doen zijn en hier begint hij zijne eigen gevallen te beschrijven en vervolgt zijn verhaal in de volgende geschiedenis van zijne reizen tot zijne wederkomst in Engeland in het jaar 1769.

Schoon

bezat of verder ver-
leen bij hem in geene
r waren zelfs verzeld
sommige omstandig-
was ; hiervan zal de
hem bericht dat Ka-
stbrieven in zijn zak

mmisfie onder Kolo-
end was , wierd de
en , namelijk in het
chrijver , zijnen pligt
and volbragt hebben-
; maar zijne natuur-
gen en het najaagen
m niet toe een leven
; hij begon te denken
(te gebruiken) hoe
a oorlog enigen dienst
nog van dienst zoude
n zijn vermogen was ,
m die groote aanwin-
Brittannië in Noord-
tig voor hetzelfde te
ij zijne eigen gevallen
ijn verhaal in de vol-
e reizen tot zijne we-
jaar 1769.

Schoon

Schoon ik niet in staat geweest ben veele voor-
vallen van het leven van deezen schranderen rei-
ziger optezamelen , wekte egter de eerbied voor
zijne gedagtenis en een gevoel van de diensten,
welke hij de natie in het algemeen bewezen
heeft , een verlangen in mij op om enige weinige
trekken van zijn karakter bijeentebrenge en
waarschijnlijk zal men , in het vervolg van tijd,
wanneer de ongelukkige strijd tuschen dit Rijk
en de Amerikaansche volkplantingen een einde
heeft , belangrijker bijzonderheden dan ik heb
kunnen vinden uit dat waereld-deel kunnen op-
zamelen , dat hij met zoo veel nuttigen arbeid
beschreven heeft.

Deeze dorheid van stoffe wordt egter eniger-
maate vergoed door de gewigtige berichten , wel-
ke hij in de volgende bladzijden heeft medege-
deeld , welke niet alleen hem zelve betreffen ,
maar ook een gedeelte van het groot vast land
van Amerika , dat tot nog toe bijna geheel on-
bekend was aan de bewooneren van Europa , en
zelfs aan die geenen , die in de bebouwde deelen
van hetzelfde vast land woonden.

In zijne beschrijvingen van deeze uitgestrekte
landen schijnt hij alle gelegenheden omhelsd te
hebben om de voordeelen aantewijzen , welke
men , met opzigt tot den koophandel , zoude kun-
nen trekken uit eene juiste kennis van dezelve

en

XII HET LEVEN VAN

en van de huishouding der verschillende Stammen, die dezelve bewoonen. In zijne schilderachtige schets van het land van het meir *Pepin*, is zijne verbeelding, hoe zeer ook opgewekt door de uitgestrektheid, de nieuwhed en grootscheit van het voorwerp, niet zoo verre vervoerd, dat zij de nauwkeurigste oplettendheid op de ligging, hoedanig die tot nationale voordeelen en tot den koophandel geschikt is, zoude stooren.

Hij gaf de mogelijkheid op om, in het midden eener nieuwe en rijke schepping, dit meir en deszelfs zoo onderscheiden ommeestreeken tot het middenpunt eens onmeetlijken handels te maaken met een volk, welks naamen en Stammen nauwelijks bekend waren bij het handeldrijvend gedeelte van het Britsche Rijk aan deeze en geene zijde van den Oceaan, doch welks geneigdheid en handelingen geschikt scheenen om dit belangrijk nationaal voordeel te bevorderen en te verzeekeren.

Het meir, dat omtrent twintig mijlen lang en zes breed is, en door welk de *Mississippi* haaren loop heeft, is omtrent twee duizend mijlen van den mond van die rivier en de golf van *Mexico*, en even zoo verre westwaarts van *Quebec*, *Boston* en *Nieuw-York*; het ligt tusschen de twee en veertig en drie en veertig graaden Noorder Breed-

verschillende Stam-
men. In zijne schilder-
van het meir *Pepin*,
zeer ook opgewekt
nieuwheid en grootsch-
t zoo verre vervoerd,
oplettendheid op de
nationale voordeelen
schikt is, zoud' stoo-

op om, in het midden
tepping, dit meir en
ommestreeken tot het
en handels te maaken
en en Stammen naauw-
handeldrijvend gedeel-
n deeze en geene zijde
ks geneigdheid en han-
om dit belangrijk na-
deleren en te verzeeke-

twentig mijlen lang en
lk de *Mississippi* haaren
vee duizend mijlen van
en de golf van *Mexico*,
aarts van *Quebec*, *Bos-*
t ligt tusfchen de twee
ertig graaden Noorder
Breed-

Breedte. De vlakten rondom hetzelfde zijn uit-
gestrekt en bekwaam om terftond bebouwd te
worden: de Eland, het Hert, en andere viervoet-
tige dieren, onder welke de Bever, de Otter, de
Poel-Otter, de Marter, het Sabeldier, de Mus-
kus-rot en de grootste Buffels uit Amerika zijn
de bewooners van deeze strecken, terwijl ver-
scheiden soorten van wild gevogelte het meir be-
zoeken, welks water niet grooten overvloed van
visch voorzien is; de weiden zijn grasrijk, en de
Suiker-ahorn, groeit 'er in het wild, van welks sap
de Indiaanen eene groote hoeveelheid suiker maa-
ken, die tot gesting gebragt kan worden en brand-
dewijn levert; de druiven-trosfen hangen in zulke
bosfen, dat men 'er zoo veel brandewijn van zou
kunnen stooken, als men wilde; de rijst, een
graan, tot veele nuttige einden in het leven ge-
schikt, is 'er ook in grooten overvloed.

Het getal jaagende Indiaanen, die het meir *Pepin*
bezoeken, is niet minder dan twee duizend, van
welke elk omtrent honderd ponden gewigts aan
bever-vellen te vermangelen brengt, die, tot
den laagsten prijs op de markt van London, vijf
schellingen het pond kost; dus zal een handel
aan deeze plaats jaarlijks de waarde van twee hon-
derd duizend kroonen aan pelterijen, behalven
huiden, belooopen. Maar daar is reden om te
denken dat, als hier eene algemeene markt is

xiv HET LEVEN VAN

aangelegd, die met eenen genoegzaamen voorraad van goederen en sterke dranken voorzien is, 'er nog veel meerder handelaars naar toe zouden vloeijen.

De Franschen hadden, wel is waar, eenen handel aan dit meir, voor de Engelschen het land veroverd hadden; maar zij ondernamen nooit den voordeelligen tak van sterke dranken op de plaats zelve te stooken, schoon zij die hier twee duizend mijlen op eene bezwaarlijke wijze te land naar toe voerden en 'er nog aanmerkelijk voordeel mede deden.

Men kan in eenen zedenlijken; zoo niet in eenen staatkundigen zin twifelen of zulk een handel, waardoor de middelen van dronkenschap gemaklijker te verkrijgen gemaakt worden, door de Regeering wel moest aangemoedigd worden. Kapitein CARVER berekende eger dat men twee duizend *gallons* brandewijn op de plaats zoude kunnen maaken zoo goedkoop als in de West-Indieën, en dat de kooplieden, door het vermijden van de vervoer-kosten van drie duizend mijlen, nog twintig ten honderd zouden spaaren, behalven de rechten en verschillende toevallige onkosten; en, alzoo, volgens eene maatige berekening, elke *gallon* brandewijn aldaar zoo veel zal opleveren als tien ponden op de markt van Londen, zoo moet het bij de uitkomst een zeer voorde-

li-

genoegzaamen voor-
dranken voorzien is,
elaars naar toe zouden

el is waar, eenen han-

Engelfchen het land
zij ondernamen nooit
sterke dranken op de
oon zij die hier twee
waarlijke wijze te land
g aanmerklijk voordeel

enlijken; zoo niet in
ijfelen of zulk een han-
van dronkenschap gé-
maakt worden, door de
moedigd worden. Kapi-
gter dat men twee dui-
de plaats zoude kunnen
in de West-Indiëen,
oor het vermijden van
e duizend mijlen, nog
den spaaren, behalven
de toevallige onkosten;
e maatige berekening;
aar zoo veel zal ople-
de markt van Londen,
omst een zeer voordee-
li:

lige tak van koophandel worden, als hij met de
vereischte voorzigtigheid en overleg gedreven
wordt.

De groote overvloed van eetbaare noodwen-
digheden des levens zal een goedkopen, gemak-
lijken en gezonden voorraad leveren, en de goed-
heid van den grond, die met zeer weinig arbeids
te bebouwen is, zal de eetwaaren nog gemaklij-
ker te verkrijgen maaken en alles met elkander zal
eene handelplaats vormen, die tot hier toe haare
wedegade niet gehad heeft. (a)

Door een lang verblijf in de nabuurschap van
het meir *Pepin*, onder de *Naudowesies* en *Chi-
péways* Indiaanen, verkreeg hij kundigheid van
hunne taal en gemeenzaame kennis aan veele van
hunne opperhoofden, dat, gevoegd bij zijn moe-
dig en oordeelkundig gedrag in zig als bemidde-
laar te stellen tuschen deeze twee naticëen, hem
hunne vriendschap en gunst won, en als een blijk
van hunne dankbaarheid voor zijne gelukkige
tuschenkomst, deden hem de *Naudowesies* eene
plegtrige gift van eene streek lands, liggende aan
de Noord-zijde van het meir *Pepin*. Het oor-
sprong-

(a) De Amerikaansche Staaten verzuimen deezen
voordeeligen handel ook niet, terwijl de volkplantingen
zig meer en meer binnen lands uitbreiden. VERT.

xvi HET LEVEN VAN

„ spronglijke, behoorlijk door twee Opperhoofden getekend, heb ik in bezit, en, alzo een Indiaansche gift-brief voor veele leezers eene merkwaardigheid zal zijn, zal ik hier een affchrift van denzelven mededeelen.

„ Aan JONATHAN CARVER, een Opper-
„ hoofd onder den zeer magtigen en grooten
„ George III, Koning van de Engelsche en an-
„ dere natieën, wiens moedige krijgslieden hun-
„ nen roem tot onze ooren verbreed hebben,
„ welke ons nog duidlijker is verhaald door
„ onzen goeden broeder den voornoemden JO-
„ NATHAN, die wij met blijdschap zien dat on-
„ der ons gekoomen is en die ons goed nieuws
„ van zijn land medebrengt. Wij, Opperhoof-
„ den der *Naudowesies*, die onze zegels hier
„ onder gezet hebben, schenken, geëven en ver-
„ gunnen, mits deezen voor ons en onze erven
„ voor eeuwig, tot vergelding van de veele ge-
„ schenken en andere goede diensten, door
„ den voornoemden JONATHAN aan ons en onze
„ bondgenooten gedaan, aan hem, den voor-
„ noemden JONATHAN, en aan zijne erfgenaamen
„ en recht verkrijgende voor eeuwig, het gant-
„ sche eener zekere streek lands, begrensd als
„ volgt: namelijk, van den waterval van *St. An-*
„ *thony* langs den Oostlijken oever van de *Mis-*
„ *sisippi*, ten naasten bij Zuid-Oost, tot het
„ Zuid-

EN VAN

oor twee Opperhoof-
zit, en, alzo een In-
veele leezeren eene
zal ik hier een afschrift

ARVER, een Opper-
magtigen en grooten
n de Engelsche en an-
edige krijgslieden hun-
ren verbreid hebben,
ker is verhaald door
den voornoemden jo-
blijdschap zien dat on-
n die ons goed nieuws
gt. Wij, Opperhoof-
die onze zegels hier
benken, geeven en ver-
or ons en onze erven
dding van de veele ge-
goede diensten, door
THAN aan ons en onze
aan hem, den voor-
n aan zijne erfgenaamen
oor eeuwig, het gant-
ek lands, begrensd als
en waterval van *St. An-*
ken oever van de *Mis-*
ij Zuid-Oost, tot het
„ Zuid-

JONATHAN CARVER. xvii

„ Zuid-eind van het meir *Pepin*, daar de *Chi-*
„ *peway-rivier* in de *Misfissippi* valt en van daar
„ Oostwaarts vijf dagen reizens, tot twintig En-
„ gelsche mijlen daags gerekend, en van daar
„ Noordwaarts zes dagreizen, tot twintig En-
„ gelsche mijlen daags en van daar weder tot den
„ waterval van *St. Anthony* op eene regte lijn.
„ Wij schenken voor ons zelve, voor onze er-
„ ven en rechtverkrijgende voor eeuwig den
„ voornoemden JONATHAN, zijnen erven en
„ rechtverkrijgenden voor eeuwig alle de voor-
„ noemde landen, met alle de boomen, rotsen
„ en rivieren daarin, behoudende voor ons zel-
„ ven en voor onze erven alleen de vrijheid van
„ te jaagen en te vischen op land dat niet be-
„ plant of verbeterd is door den voornoemden
„ JONATHAN, zijne erven en rechtverkrijgende,
„ waaraan wij onze bijzondere zegels gehecht
„ hebben in den grooten Kelder, den eersten
„ Meij 'sjaars een duizend zeven honderd en ze-
„ ven en zestig.

„ Hawnopawjatin
zijn merk.

„ Otohtongoomlisheaw
zijn merk.

* * Kort

xviii HET LEVEN VAN

Kort na den bovengemelden tijd besloot onze schrijver naar *Boston* te keeren, daar hij in het jaar 1768 aankwam, na eene afwezigheid van twee jaaren en vijf maanden, gedurende welken tijd hij omtrent zeven duizend Engelsche mijlen had afgereisd. Zijne dagverhaalen en kaarten in orde gebragt hebbende, stak hij naar Engeland over, daar hij in het jaar 1769 aankwam. De redenen, welke hem noopten deeze reis te onderneemen, zijn door hem op het einde van zijne Reize omstandig opgegeeven, waar henen ik dan ook den Leezer wijze.

Daar zijn weinige voorwerpen, die een algemeener onderzoek ondergaan hebben dan de ontdekking van eenen Noord-Wester doortocht, om eene gemeenschap te openen met den grooten Stillen Oceaan en de Oost-Indiën langs eenen korteren weg dan het omstevenen van de groote voorgebergten, de Kaap *de Goede Hoop* of Kaap *Hoorn*. Men heeft alle aanlokzelen van vergelding en nationale voordeelen voorgesteld om tot deeze onderneeming samentoedigen; maar alle pogingen zijn tot nog toe vrugtloos geweest, schoon de bedrevenste zee-lieden de zaak beproefd hebben. Onze schrijver stelde voor eene pooging te land te doen, over de Noord-Westlijke deelen van Noord-Amerika en maakte daadlijk eene kaart op van den weg, dien hij zig voor-

den tijd besloot onze
eeren, daar hij in het
eene afwezigheid van
n, gedurende welken
zend Engelsche mijlen
verhaalen en kaarten in
tak hij naar Engeland
1769 aankwam. De
ten deeze reis te onder-
op het einde van zijne
ten, waar henen ik dan

werpen, die een alge-
man hebben dan de ont-
ord-Wester doortocht,
openen met den groot-
de Oost-Indiëen langs
het omstevenen van de
e Kaap de Goede Hoop
heeft alle aankozelen
male voordeelen voorge-
neeming aanmoedigen;
tot nog toe vrugtloos ge-
enste zee-lieden de zaak
schrijver stelde voor eene
over de Noord-West-
Amerika en maakte daad-
ten weg, dien hij zig
voor-

JONATHAN CARVER. XIX

voorstelde te volgen om zijn ontwerp ter uitvoer
te brengen, dat, hoe hersenschimmig het nu
moge geacht worden, ten minsten een bewijs op-
levert van den onderneemenden geest van Kapitein
CARVER, en dat hij waarschijnlijk zoude onder-
noomen hebben, zoo hij slegts enige aanmoediging
ontvangen hadd', gelijk uit zijne Inleiding en het
Aanhangzel agter dit werk kan gezien worden.

Toen hij in Engeland kwam, verscheen hij
met geloofsbrieven in alle opzigten gunstig voor
zijn karakter; veele derzelve zijn thans in mijn
bezit; maar die, welke hem van den meesten
dienst beloofde te zullen zijn, was hem gegeven
door Generaal GAGE en, ingevolge van een
verzoekschrift, den Koning aangeboden, en aan
de Lords Commisfarsiften van koophandel en plan-
tagiëen verwezen, had onze reiziger de grootste
hoop opgevat dat zijn arbeid ten minsten zoo
zou beloond worden, dat men hem de gelden
zoude goed doen; welke hij tot dienst van het
land besteed had, volgens het verhaal, dat hij
zelf in zijne Inleiding gegeven heeft.

In een groot, vrij en wijd uitgestrekt rijk,
daar elke beweging van eene menigte verschil-
lende raderen afhangt, moeten de mindere en on-
dergeschikte bewegingen door de grootere ge-
dreven worden en gevolgiijk zullen de beneden-
ste werktuigen van den staat zoo verre afgelegen
zijn,

zijn, dat zij niet merkbaar zijn in het groote werktuig. Of de te leurfellingen van Kapitein CARVER hieruit voortkwamen dan of de regeering zijne diensten niet zoo hoog waardeerde als het denkbeeld dat hij 'er zig van gemaakt had, is niet zoo gemakkelijk te verzeekeren als dat hij niet alleen meende verwaarloosd, maar zelfs onrechtvaardig behandeld te zijn.

Zijn geest zou zig met weêrzin tot de rol van een verzoeker vernederd hebben. Mannen van uitmuntende begaafdheden zijn onderhevig om nijdig te zijn van de minste verwaarloozing, welke zij geneigd zijn te beschouwen als eene belediging in hun ongeluk. Eene gevoelige ziel als de zijne, zijner waardigheid en zijne uitmuntende verdiensten bewust, zal niet in staat geweest zijn zig te voegen naar die aanhoudende aanzoeken en vleijerij, die somtijds vereischt worden om een vriendlijken blik en gunsten van degeene, die in magt gesteld zijn; te erlangen; anders zou men natuurlijker wijze denken dat zijne uitgestrekte kennis van Amerika en van de gewoonten en taalen der Indiaanen in de binnenste deelen van dat groot vast land, toen het toneel van eenen onnatuurlijken en bloedigen oorlog, hem moesten aanbevoelen hebben als een allernuttigst werktuig in de handen der Regeering.

Bij de voordeelen egter van eene grondige kennis

ar zijn in het groote
tellingen van Kapitein
amen dan of de regee-
o hoog waardeerde als
ig van gemaakt had, is
eekeren als dat hij niet
d, maar zelfs onrecht-

weérzin tot de rol van
hebben. Mannen van
n zijn onderhevig om
minste verwaarloozing,
beschouwen als eene be-
Eene gevoelige ziel
gheid en zijne uitmun-
, zal niet in staat ge-
naar die aanhoudende
die somtijds vereischt
en blik en gunsten van
steld zijn; te erlangen;
ter wijze denken dat zij-
n Amerika en van de ge-
ndiaanen in de binnenste
st land, toen het toneel
n en bloedigen oorlog,
n hebben als een aller-
anden der Regeering.
er van eene grondige ken-
nia

nis van de Indiaansche zaaken voegde hij eene
onschen:baare getrouwheid aan den Koning en
eene standvastige verknogtheid aan zijne Ameri-
kaansche landgenooten en dus moest het beginzel
van volgens de opgave van zijn geweten te han-
delen even gelijk op hem werken omtrent beiden
de oorloogende partijen. Hij had meer dan
eens zijn leven gewaagd in den dienst van zijnen
Koning, tegens wiens regeering hij even zoo on-
gaerne zijn zwaard wilde trekken als tegens zijne
over-zeesche broederen; hij wierd dan misschien
voor geene gewigtige aanwinning gehouden bij
de regeerende magten alhier en zijn verzoek wierd
naauwlijks gehoord onder het geschreeuw van
volks-heroering.

Schrandere lieden, schoon door eigen lijden
ter neder gedrukt, kunnen in een bezig handel-
drijvend land, altoos erig middel van bestaan vin-
den; maar in eenen huislijken staat, daar veele
van de nijverheid van eenen moeten leven, wordt
de moeilijkheid van onderhoud te verkrijgen
niet alleen treffender gemaakt voor een gevoelig
hart, maar zij wordt ook grootlijks vermeerderd.
Kapitein CARVER, na zijne bezittingen uitgeput
te hebben, had nog een huisgezin te onderhou-
den, zonder te weeten langs welken weg zijne
bekwaamheden aantewenden om het te helpen.
Hartzeer veroorzaakt zwakheid van lighaam, die
nog

nog vergroot wordt door armoede en gebrek aan de gemeene noodwendigheden des levens. Zijne gesteldheid, die natuurlijk sterk was, werd tragswijze zwakker en zwakker; maar zijne liefde voor zijn huisgezin moedigde zijnen geest aan tot poogingen, die de kragten van zijn lighaam te boven gingen, hetgeen hem in staat stelde den winter van het jaar 1779 door te koomen, met als klerk in een loterij-comptoir te dienen, maar de levenskragten, schoon ondersteund door deezee toevalligen onderstand, verminderden met zekere, schoon onmerkbaare trappen, tot 'er eindelijk eene rokkoorts kwam en eene langduurige loop, door gebrek veroorzaakt, een einde maakte van het leven van eenen man, die, na zijn land ten kosten van zijn goed en zijne gezondheid, en op gevaar van zijn leven, veele gewigtige diensten gedaan te hebben, in de eerste stad der waereld van gebrek vergong.

In gestalte was Kapitein CARVER wat boven de middelmaatige en van een gespierd gestel; zijne wezenstrekken drukten eene standvastigheid van geest en stoutheid van besluit uit en hij behield tot zijne uiterste oogenblikken eene friske kleur.

In den omgang was hij gezellig en spraakzaam daar hij gemeenzaam verkeerde; maar zijne groote bloheid en zedigheid hielden hem, over het algemeen, ingetogen in gezelschap. In zijne gemeen-

meen-

armoede en gebrek aan den des levens. Zijne werk was, wierd traps-; maar zijne liefde de zijnen geest aan tot van zijn lighaam te bo- n staat stelde den win- te koomen, met als bir te dienen, maar de dersteund door deezen ninderden met zekere, n, tot 'er eindelijk eene angduurige loop, door einde maakte van het na zijn land ten kosten ondhoid, en op gevaar gtige diensten gedaán te der waereld van gebrek

n CARVER wat boven en gespierd gestel; zijne ene standvastigheid van esluit uit en hij behield kken eene friske kleur. gezellig en spraakzaam reerde; maar zijne groo-ielden hem, over het al- zelschap. In zijne ge- meen-

meenzaame brieven had hij eene vloeiende en aangenaame schrijfwijze en enige zijner dicht- stukken, die men mij heeft medegedeeld, draa- gen blijken van zijne levendige verbeelding en van de welluidendheid zijner verzen.

De eenigste egte uitgegeeven werken, die mij onder het oog gekoomen zijn, zijn dit werk en eene *Verhandeling over het kweeken van de Ta- baks-plant* in het jaar 1779 (a). Het eerste zal voor zigzelf spreken, en het denkbeeld, dat men 'er in het algemeen van voedde, is ten vollen gebleken door het spoedig vertier van twee zwaare uitgaven in den tijd van twee jaaren.

Onze schrijver overleed den 31 Januarij 1780 in den ouderdom van agt en veertig jaaren en ligt op het kerkhof van *Holywell-Mount* be- graaven.

(a) Van deeze Verhandeling heb ik eene vertaaling geleverd, die ik aan den toen pas ontluikenden Oeco- nomischen tak heb opgedraagen; zij is uitgegeeven te Leyden bij *Hendrik Hoogenstraaten* in het jaar 1780 en voert ten tijtel: *Verhandeling over het kweeken van de Ta- baks-plant en de manier om dezelve te bereiden in de Noordlijke lugstreeken*, door JONATHAN CARVER.

VERTAALER.

I N H O U D

VAN HET

EERSTE DEEL.

Voorbericht van den Vertaaler. . .	Bladz. I.
Het Leven van JONATHAN CARVER. —	V.
Inleiding.	1.
Reis in de Binnenlanden van Noord- Amerika.	15.

VAN DEN OORSPRONG, DE ZEDEN, GEWOONTEN,
GODSDIENST IN TAALEN DER INDIAANEN
VAN NOORD-AMERIKA.

EERSTE HOOFDSTUK.

<i>Van den oorsprong der Noord-Ame- rikaansche Indiaanen. . .</i>	— 177.
---	--------

TWERDE HOOFDSTUK.

<i>Van de personen, kleding, tenten en het huisraad der Noord-Ameri- kaansche Indiaanen. . .</i>	— 214.
--	--------

DERDE HOOFDSTUK.

<i>Van de hoedanigheden en zeden der Indiaanen.</i>	— 229.
---	--------

VIERDE HOOFDSTUK.

<i>Van de Tijdrekening der Indiaanen.</i>	— 243.
---	--------

IN-

U D

ET
DEEL.

aler. Bladz. I.
 CARVER. ——— V.
 ——— 1.
 van Noord-
 ——— 15.
 ZEDEN, GEWOONTEN,
 N DER INDIAANEN
 AMERIKA.
 DSTUK.
 Noord-Ame-
 ——— 177.
 OFDSTUK.
 , tenten en
 rd-Ameri-
 ——— 214.
 OFDSTUK.
 zeden der
 ——— 229.
 OFDSTUK.
 diaanen. ——— 243.
 IN-

I N H O U D

VAN HET
TWEEDE DEEL.

VIJDE HOOFDSTUK.

*Van de verdeling der Indiaanen in
 Stammen, van hunnen Regeering-
 vorm en hunne raadsvergaderin-
 gen.* Bladz. 14

ZESDE HOOFDSTUK.

*Van de spijsen en maaltijden der
 Indiaanen.* ——— 7.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van de dansen der Indiaanen. ——— 11.

AGTSTE HOOFDSTUK.

Van de Jagt der Indiaanen. ——— 27.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van de Oorlogen der Indiaanen. ——— 37.

TIENDE HOOFDSTUK.

*Van de wijze waarop de Indiaanen
 vrede maaken.* ——— 91.

ELFDE HOOFDSTUK.

Van de spelen der Indiaanen. ——— 103.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

*Van de Huwelijksplegigheden der In-
 diaanen.* ——— 106.

DEERTIENDE HOOFDSTUK.

Van den Godsdienst der Indiaanen. ——— 118.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Van de Ziekten der Indiaanen. ——— 127.
 VIJF-

xxvi I N H O U D.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.	
<i>Van de Begravenis-plegtigheden der Indiaanen.</i>	Bladz. 135.
ZESTIENDE HOOFDSTUK.	
<i>Beknopt Karakter der Indiaanen.</i>	— 144.
ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.	
<i>Van de Taalen, beeldspraakige figuren enz. der Indiaanen.</i>	— 150.
AGTTIENDE HOOFDSTUK.	
<i>Van de viervoetige dieren, die in de binnenste deelen van Noord-Amerika gevonden worden.</i>	— 173.
NEGENTIENDE HOOFDSTUK.	
<i>Van de Vogelen van Noord-Amerika.</i>	— 201.
TWINTIGSTE HOOFDSTUK.	
<i>Van de Vischen in de Rivier Mississippi.</i>	215.
EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.	
<i>Van de kruipende Dieren en Insekten.</i>	Bladz. 218.
TWEEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.	
<i>Van de Boomen en Heesters in Noord-Amerika.</i>	— 234.
DRIEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.	
<i>Van de Wortelen, Planten, Kruiden, Bloemen enz.</i>	— 253.
AANHANGZEL.	— 267.

INLEID,

U D.

HOOFDSTUK. igheden der	Bladz. 135.
HOOFDSTUK. diaanen.	— 144.
HOOFDSTUK. akige figuur- en.	— 150.
HOOFDSTUK. , die in de Noord-Ame-	— 173.
HOOFDSTUK. Amerika.	— 201.
HOOFDSTUK. Rivier Mis-	— 215.
HOOFDSTUK. en en Infek-	Bladz. 218.
HOOFDSTUK. rs in Noord-	— 234.
HOOFDSTUK. n, Kruiden,	— 253.
	— 267.

INLEID,

INLEIDING.

Zoo dra de oorlog met Frankrijk een einde genoomen had, en de vrede door het Tractaat van *Versailles* in het jaar 1763 bevestigd was, begon ik te denken hoe ik, mijn vaderland, gedurende den oorlog, enigen dienst gedaan hebbende, hetzelfde nog nuttig zoude kunnen zijn, en op wat wijze ik, zoo veel in mijn vermogen was, zoude kunnen toebrengen om die wijduitgestrekte aanwining van grond, door Groot-Britannie in Noord-Amerika verkregen, voor hetzelfde voordelig te maaken. Het schein mij toe onvermijdelijk noodzaaklijk te zijn dat de Regeering in de eerste plaats bekend wierde met den waaren staat van de landen, in welker bezit zij nu gekoomen was. Hiertoe nam ik voor, om een bewijs van mijnen ijver te geeven, de onbekendste deelen derzelve te bezoeken, en geene moeite of kosten te spaaren om eene kennis te verkrijgen, welke beloofde van zoo veel nut te zullen zijn voor mijne landgenooten. Ik wist wel dat mijn ontwerp veele hinderpaalen zou ontmoeten wegens gebrek aan goede kaarten en aftekeningen van kusten: want de Franschen hadden; terwijl zij

A

nog

INLEIDING.

nog in het bezit van Noord-Amerika waren; allerlei listen aangewend om alle andere volkeren, en bijzonderlijk de Engelschen, onkundig te houden van hetgeen de inwendige gesteldheid betref, en, om dit oogmerk des te zeekerer uittevoeren, hadden zij onnaauwkeurige kaarten, en valsche berichten uitgegeeven, waarin zij de verschillende Indiaansche volkeren met bijnaamen benoemden, welke zij hun gegeeven hadden, en niet met die, welke zij wezenlijk voeren. Of nu het oogmerk der Franschen hiermede ware, voortekoomen dat deze volkeren zouden ontdekt en met dezelve handel gedreven worden, of wel hunne redenen te bedekken, wanneer zij met elkanderen in tegenwoordigheid der Indiaanen van hunne zaaken spraken, zal ik niet beslissen; doch welke ook de beweegreden van hun gedrag geweest zij, het strekte om te misleiden.

Een bewijs dat de Engelschen door deze berichten grootliks bedrogen zijn geweest, en dat hunne kundigheid met betrekking tot *Canada* in het gemeen zeer bepaald was, is dat, voor de verovering van *Crown-Point* in het jaar 1759, hetzelfde voor eene onwinbaare sterkte gehouden wierd, maar niet zoo haast was het genoomen of wij waren overtuigd dat het zijne grootste veiligheid aan valsche berichten, door de bezitters
uit-

d-Amerika waren; alle andere volkeren, onkundig te houden, gesteldheid betref, eekerer uitvoeren, kaarten, en valsche zij de verschillende namen benoemden, en niet met die, Of nu het oogmerk, voortekoomen dat dekt en met dezelve wel hunne redenen met elkanderen in ten van hunne zaaken; doch welke ook drag geweest zij, het schen door deeze bezijn geweest, en dat kking tot *Canada* in was, is dat, voor de in het jaar 1759, hare sterkte gehouden t was het genoomen het zijne grootste veien, door de bezitters uit-

INLEIDING.

uitgestrooid, had te danken gehad, en dat het met enige weinige vierponders plat geschoten zou hebben kunnen worden; ja zelfs de ligging, die als zoo voordeelig was afgeschilderd, was haare voordeelen aan dezelve bron van dwaaling alleen verschuldigd, gelijk wij toen bevonden. Men kan egter niet ontkennen dat 'er enige kaarten van deeze landen met enigen schijn van naauwkeurigheid door de Franschen zijn aan het licht gebragt, maar deeze zijn zoo beknopt en op zulk eene kleine schaal getekend dat zij bijna onverklaarbaar zijn. De oorsprong van de rivier *Mississippi* is, gelijk ik volgens mijne eigen ondervinding kan getuigen, zeer verkeerd geplaatst; want toen ik dien onderzocht, en de ligging met de Fransche kaarten vergeleken had, vond ik dezelve zeer kwalijk voorgesteld, en ik ben overtuigd dat zij die slegts uit de ruuwe schetsen der Indiaanen ontleend hadden.

Bij hunne ontruiming van *Canada* zelfs volden zij nog hun ontwerp om ons te bedriegen; zij lieten geene voetstappen agter, waardoor hunne overwinnaars enige meerdere kennis zouden hebben kunnen verkrijgen; want, schoon zij wel bekend waren met alle de meiren, bijzonderlijk met het opper-meir, waarop zij altoos een zwaar schip hadden, zijn egter hunne kaarten van dezelve

INLEIDING:

zeer onnaauwkeurig. Ik ontdekte eene menigte dwaalingen in de beschrijvingen, welke zij geeven van deszelfs eilanden en baaien, gedurende eene vaart van elf honderd Engelsche mijlen, die ik in canoos langs deszelfs kusten gedaan heb. Zij droegen ook, bij de overgave, zorg de plaatsen, welke zij bezeten hadden, in denzelfden onbebouwd staat te verlaten, waarin zij die gevonden hadden, terwijl zij tegelijk ook hunne geheele scheepsmagt vernielden. Ik heb zelf een gedeelte van den romp van een zeer groot schip, tot op het water afgebrand, aan den mond van de Straat *St. Maria* in het meir zien liggen.

Deeze zwaarigheden waren egter niet in staat mij van de onderneeming te doen afzien, en ik maakte toebereidzelen tot mijn vertrek. Ik had voornamelijk in het oog, na dat ik kennis zou verkregen hebben van de zeden, gewoonten, taalen, grond, en natuurlijke voortbrengzelen van de volkeren en landen agter de *Misisippi* gelegen, de breedte te onderzoeken van dat wijduitgebreid vast land, dat zig van den Atlantischen tot den Stillen Oceaan uitstrekt, en wel in zijn breedst gedeelte tuschen den drie en veertigsten en zes en veertigsten graad Noorder Breedte. Ware ik in staat geweest zulks ter uitvoer te brengen, dan was mijn voornemen de regeering voortstellen om

eene

ontdekte eene menigte
 en, welke zij geeven
 en, gedurende eene
 ische mijlen, die ik
 ten gedaan heb. Zij
 ve, zorg de plaatsen,
 in denzelfden onbe-
 waarin zij die gevon-
 gelijk ook hunne ge-
 en. Ik heb zelf een
 een zeer groot schip,
 , aan den mond van
 meir zien liggen.
 en egter niet in staat
 e doen afzien, en ik
 mijn vertrek. Ik had
 dat ik kennis zou ver-
 , gewoonten, taalen,
 brengzelen van de vol-
Mississippi gelegen, de
 dat wijduitgebreid vast
 tischen tot den Stillen
 n zijn breedst gedeelte
 ften en zes en veertig-
 te. Ware ik in staat
 e brengen, dan was
 eering voortstellen om
 eene

eene post aanteleggen in eene van deeze strecken
 omtrent de Straat van *Annian*, die, het eerst door
 FRANCIS DRAKE ontdekt zijnde, gevolglijk
 den Engelschen toebehooren. Ik ben overtuigd
 dat zulks de ontdekking van een Noord-Westlijken
 doortocht of eene-gemeenschap tuschen *Hudsons-*
baai en den Stillen Oceaan grootlijks zou kunnen
 bevorderen, eene zaak, die zoo zeer te wenschen
 was en waarnaar men zoo dikwerf, doch te ver-
 geefsich, gezogt heeft. Behalven dit gewigtig ein-
 de zoude eene vastigheid op dat uiterst gedeelte
 van *Amerikâ* veel voordeel kunnen aanbrengen,
 en de kosten, welke aan derzelve aanleg zouden
 moeten besteed worden, rijklijk vergoeden; want
 zulks zoude niet alleen nieuwe bronnen van koop-
 handel openen, en veele nuttige ontdekkingen
 bevorderlijk zijn, maar het zoude ook eenen door-
 tocht verleenen om tijdingen naar *China* en de
 Engelsche volkplantingen in de Oost-Indiën
 overtebrengen in korter tijd dan eene langdurige
 reis om de Kaap de *Goede Hoop* of door de Straat
 van *Magellaan* toelaat.

Hoe verre de voordeelen, uit zulk eene onder-
 neeming spruitende, zig kunnen uitstrekken, kan
 alleen door den gunstigen zaamenloop van toekoo-
 mende gebeurtenissen bepaald worden; maar dat
 het plan, dat ik de eer gehad heb het eerst te

ontwerpen en te ondernemen, den eenen of anderen tijd eens zal ter uitvoer gebragt worden, hieraan twijfel ik geenen oogenblik. De ongelukkige geschillen, die thans tusfchen *Groot Brittanien* en *Amerika* plaats hebben, zullen waarschijnlijk nog wel enige jaaren doen verloopē, alvorens het wederom ondernoomen worde, doch wanneer zulks ook geschiedt, en de zaak wordt op de regte wijze aangevangen, zullen zij, die zoo gelukkig zijn van die te volbrengen, daaruit, behalven de nationale voordeelen, die 'er noodwendig uit zullen voortvloetjen, meer voordeel behaalen dan zij ooit zouden hebben durven wenschen. En, terwijl hun geest door den goeden uitslag hunner poogingen verblijd is, zullen zij misschien wel enigen lof en zegenwenschingen ten besten hebben voor hem, die hun het eerst den weg gewezen heeft. Dit, schoon slegts eene staauwe vergelding voor al mijn zwolgen, zal ik egter met vermaak ontvangen.

Aan welke magt of welk gezag deeze nieuwe waereld onderworpen zal worden, als zij eens uit haaren onbebouwdē staat verreezen is, kan de tijd alleen ontdekken. Maar naardien de zetel van Gebiedvoering van onheuglijke tijden trapswijze Westwaards is voortgegaan, is 'er geen twijfel of 'er zullen, in enig toekomstig tijdperk, mag-

ING.

en, den eenen of an-
oer gebragt worden,
ogenblik. De onge-
tusfchen *Groot Brit-*
hebben, zullen waar-
aren doen verloopē,
ondernoomen worde,
fchiedt, en de zaak
gevangen, zullen zij,
die te volbrēngen,
naale voordeelen, die
voortvloetjen, meer
ooit zouden hebben
erwijl hun geest door
poogingen verblijd is,
igen lof en zegenwen-
voor hem, die hun
heeft. Dit, schoon
ng voor al mijn zwoe-
aak ontvangen.
Ik gezag deeze nieuwe
worden, als zij eens
aak verzezen is, kan de
Maar naardien de zetek
heuglijke tijden traps-
gegaan, is 'er geen twij-
g toekomstig tijdperk,
mag-

INLEIDING.

7

magtige Koningrijken uit deeze wildernissen op-
rijzen, en statige paleizen en plegtige tempels
met vergulde spitsen, die tot de wolken reiken,
de plaats der Indiaansche hutten inneemen, wel-
ker eenigste versierfelen in de barbaarsche zege-
tekenen van hunne verslagen vijanden bestaan.

Naardien enige der bovenstaande uitdrukkingen
den Leezer reeds onderrigt hebben dat het ont-
werp, dat ik gemaakt had, om tot aan de Stille
Zee doortedringen, niet slaagde, is het nodig
daar bij te voegen dat zulks niet uit deszelfs on-
uitvoerlijkheid (want hoe verder ik ging hoe
meer ik overtuigd was dat het zekerlijk kon ter
uitvoer gebragt worden) voortkwam, maar uit
onvoorziene teleurstellingen. Ik trok egter zoó
verre voorwaarts dat ik in staat was ontdekkingen
te doen, die van dienst kunnen zijn, als iemand
anders zulks weder onderneemt, en die een goede
grondslag kunnen worden, waarop de een of ander,
die beter slaagen zal, kan bouwen. Deeze zal ik
thans in de volgende bladeren den Leezer voor
oogen leggen, in de volle verzeekering dat het
grootst gedeelte derzelve nimmer door iemand te
vooren, die over de binnenste volkeren der Indiaa-
nen gehandeld heeft, zijn aan het licht gebragt,
voornamelijk het bericht, dat ik geeve, van de
Naudowesies, en de ligging van de bronnen der

vier groote rivieren, die haaren oorsprong nemen binnen enige weinige mijlen van elkanderen omtrent in het middenpunt van dit groot vast land; namelijk de rivier *Bourbon*, die zig in *Hudson's baai* ontlast, de wateren van *St. Laurence*, de *Misissippi*, en de rivier *Oregon* of de *West-rivier*, die bij de Straat *Annian* in den Stillen Oceaan valt.

De beletselen, die mij noopten terug te keeren alvoorens ik mijne oogmerken ter uitvoer gebragt had, waren deeze. Bij mijne aankomst te *Michillimackinac*, de afgelegenste Engelsche vastigheid, in de maand September des jaars 1766, verzogt ik den Heer *ROGERS*, die toen het bevel in dezelve voerde, om mij te voorzien van eenen gevoeglijke voorraad van goederen, tot geschenken voor de Indiaanen, die de landen, welke ik meende doortetrekken, bewoonden. Dit deed hij slegts gedeeltelijk, maar beloofde mij dat hij mij van het nodige voorzien zoude, als ik den waterval van *St. Anthony* zou bereikt hebben. Naderhand hoorde ik dat de bevelhebber zijne belofte volbragt had door last te geeven dat mij die goederen zouden geleverd worden, doch de geene, welke hij zulks had toevertrouwd, in plaats van zijne bevelen te gehoorzaamen, hadden daar anders over beschikt.

haaren oorsprong nee-
 e mijlen van elkanderen
 t van dit groot vast land;
 on, die zig in *Hudson's*
 van *St. Laurence*, de
Oregon of de *West-rivier*
Annian in den Stillen

nooten terug te keeren
 erken ter uitvoer gebragt
 mijne aankomst te *Michi-*
 gelegenste Engelfche vas-
 ptember des jaars 1766,
 GERS, die toen het be-
 om mij te voorzien van
 ad van goederen, tot ge-
 men, die de landen, welke
 , bewoonden. Dit deed
 naar beloofde mij dat hij
 orzien zoude, als ik den
 ony zou bereikt hebben.
 dat de bevelhebber zijne
 oor last te geeven dat mij
 eleverd worden, doch de
 ks had toevertrouwd, in
 te gehoorzaamen, hadden
 t.

In

In mijne verwagting dus van dien kant te leur
 gesteld vond ik het nodig om naar *la Prairie, Le*
Chien wedertekeeren; want het was onmogelijk
 verder op te trekken zonder geschenken, om mij
 een gunstig onthaal te winnen. Ik bragt dit ter
 uitvoer in het begin des jaars 1767, en mijn voort-
 gang Westwaarts dus gestuit vindende, besloot
 ik mijnen tocht Noordwaarts te rigten. Ik ging
 hier toe over met inzicht om eene gemeenschap te
 ontdekken van den oorsprong van de *Mississippi*
 in het groote-meir (*Lake Superior*) ten einde
 bij de groote overdragt aan de Noord-west kant
 van dat meir de handelaars te ontmoeten, die ge-
 woonlijk in dit jaargetijde van *Michillimackinac*
 koomen. Van deeze meende ik goederen te koo-
 pen, en dan mijne reis van daar te vervolgen
 langs de meiren *de Pluye, Dubois*, en *Ounipique*
 naar de bronnen van de West-rivier, die, gelijk
 ik boven gezegd heb, zig in de Straat van *Annian*
 ontlast, en daar het eind van mijne voorgenoo-
 men reis moest wezen.

Ik volbragt het eerst gedeelte van mijn voor-
 neemen, en bereikte het Groote-meir ter gelege-
 nen tijd, maar ongelukkig berigtten mij de han-
 delaars, die ik daar vond, dat zij geene goederen
 missen konden; naardien die, welke zij bij zig
 hadden, naauwlijks genoeg waren om hun in deeze

A 5

afge-

afgelegen strecken te gerijven. Dus voor de tweede maal teleur gesteld vond ik mij verpligt weder naar de plaats te keeren, van waar ik mijnen tocht begonnen had, hetgeen ik ook deed na enige maanden op de Noordlijke en Oostlijke oevers van het Opper-meir doorgebracht, en de baaien en rivieren, die zig in deeze groote waterplas ontlasten, onderzocht te hebben.

Alzoo men mischien verwagt dat ik het algemeen de redenen zal voorleggen dat deeze ontdekkingen, van zoo veel belang voor ieder, die enige gemeenschap met Amerika heeft, niet eerder zijn aan het licht gebracht, niettegenstaande zij reeds meer dan tien jaaren geleden gedaan zijn, zal ik die op eene eenvoudige en opregte wijs der waereld mededeelen, zonder enige klagten te uiten wegens de slegte behandeling, welke ik ondergaan heb.

Bij mijne aankomst in Engeland leverde ik aan Zijne Majesteit en den Raad een verzoekschrift in, waarbij ik verzocht dat mij de sommen, welke ik in dienst der regeering besteed had, mogten worden goed gedaan. Deeze zaak wierd in handen van de Heeren Commisfarijen van den handel en de plantagieën gesteld. Deeze Heeren oordeelden, uit den inhoud van hetzelfde, de onderzigtingen, welke ik geeven kon, van zoo veel

ge-

en. Dus voor de twee-
 ik mij verplicht weder
 , van waar ik mijnen
 geen ik ook deed na
 ordlijke en Oostlijke
 r doorgebracht, en de
 in deze groote water-
 e hebben.

rwagt dat ik het alge-
 ggen dat deze ontdek-
 lang voor ieder, die
 erika heeft, niet eerder
 , niettegenstaande zij
 geleden gedaan zijn,
 ige en opregte wijs der
 r enige klagten te uiten
 ling, welke ik onder-

Engeland leverde ik aan
 raad een verzoekschrift
 mij de sommen, welke
 g besteed had, mogten
 eze zaak wierd in han-
 sarissen van den handel

Deeze Heeren oor-
 an hetzelfde, de onder-
 en kon, van zoo veel
 ge-

gewicht voor de natie, dat zij mij gelastten voor
 den Raad te verschijnen. Ik gehoorzaamde aan
 dit bevel en onderging een langdurig onderzoek,
 zoo ik geloof, zeer naar genoegen van alle de
 aanwezende Heeren. Toen het geëindigd was,
 verzocht ik te mogen weeten wat ik met mijne
 papieren doen zoude; de eerste Lord antwoordde
 zonder zig te bedenken dat ik die kon uitgeeven
 wanneer mij zulks goed dagt. In gevolge van
 dit verlot verkocht ik dezelve aan eenen boekhan-
 delaar; doch toen zij bijna voor de pers gereed
 waren, kwam er een bevel van den Raad, waarbij
 mij gelast wierd zonder uitsfel alle mijne kaarten
 en dagregisters met alle de papieren, die betrek-
 king hadden tot de ontdekkingen, die ik gedaan
 had, in het plantage-comptoir te brengen. Om
 aan dit bevel te voldoen was ik genoodzaakt de-
 zelve tot eenen zeer hoogen prijs van den boek-
 verkooper weder in te koopen en die overtegeeven.
 Ik tragte dit nieuw uitschot bij de rekening ge-
 voegd te krijgen, welke ik reeds ingeleverd had;
 dan dit verzoek wierdt mij afgeslaagen, niettegen-
 staande ik, in het verkoopen van mijne papieren,
 overeenkomstig het verlot gehandeld had, het-
 welk ik van den Raad van Koophandel had ver-
 kreegen. Dit verlies, dat eene zeer aanmerkelijke
 som bedroeg, was ik genoodzaakt de draagen, en
 mij

mij te vreden te houden met eene schadevergoeding van mijne overige onkosten.

In deeze mijne omftandigheden is mijne eenigfte verwagting op de gunst van eene edelmoedige natie gevestigd, aan dewelke ik nu mijne plans, dagregisters, en waarneemingen, van welke ik gelukkig een affchrift gehouden heb, toen ik de eerste aantekeningen in het Comptoir overleverde, zal mededeelen. En ik doe zulks des te gereeder, wijl ik hoore dat men niet weet waar zij gelegd zijn, en 'er geene waarfchijnlijkheid is dat zij immer aan het licht zullen gebragt worden. Zij zullen dengeenen, die belang hebben in de angelegenheden van de binnenfte deelen van Noord-Amerika, wegens de aangrenzing van hunne bezittingen, of hunnen Koophandel, van zeer veel nut wezen, en het geld, waarvoor zij gekogt worden, volkoomen vergoeden. Hun, die uit eene prijzenswaardige nieuwsgierigheid wenfchen bekend te zijn met de zeden en gewoonten van alle de bewooners van deezen aardbol, zullen de berichten, welke hier gegeeven worden van de verfchillende volkeren, die zoo groot eene oppervlakte van denzelven bewoonen, een land bijna tot heden toe onbezogt, een wijd veld van verlustiging openen en hunne nieuwsgierigfte verwagting voldoen. Ik vleie mij dan, dat zij door het

alge-

alge-
als b
verm
heid
die d
loov
men
O
naam
Leez
ik g
(wa
kaar
raad
der i
en
Daar
hand
India
woon
den
D
heid
de d
het
ande
op

met eene schadevergoe-
kosten.

gheden is mijne eenigste
van eene edelmoedige
ke ik nu mijne plans,
ningen, van welke ik
ouden heb, toen ik de
Comptoir overleverde,
e zulks des te gereeder,
t weet waar zij gelegd
schijnlijkheid is dat zij
gebragt worden. Zij
lang hebben in de aan-
nste deelen van Noord-
grenzing van hunne be-
phandel, van zeer veel
, waarvoor zij gekogt
oeden. Hun, die uit
uwsgerigheid wenschen
den en gewoonten van
zen aardbol, zullen de
geeven worden van de
e zoo groot eene opper-
voonen, een land bijna
een wijd veld van ver-
nieuwsgierigste verwag-
ij dan, dat zij door het
alge-

algemeen even gunstig zullen ontvangen worden
als beschrijvingen van eilanden, die geen ander
vermaak verschaffen, dan hetgeen hunne nieuwig-
heid doet geboren worden, en als ontdekkingen,
die dit land zeer luttel voordeels schijnen te be-
looven, schoon zij op onnoemlijke kosten koo-
men te staan.

Om het volgend werk zoo beknopt en aange-
naam te maaken als mogelijk is, zal ik mijnen
Leezeren eerst verslag doen van den weg, dien
ik gereisd ben over dat onmeetlijk vast land
(waarin zij mij zullen kunnen volgen als zij de
kaart aan het hoofd van mijn dagregister geplaatst,
raadpleegen) en terwijl ik voortgaa, het getal
der inwooners, de ligging der rivieren en meiren,
en de voortbrengzelen des lands beschrijven.
Daarna zal ik in onderscheiden Hoofdstukken
handelen van de zeden, gewoonten en taalen der
Indiaanen, en, om het volledig te maaken een
woordenlijst van de onder hen gebruikelijkste woor-
den laten volgen.

Doch het is vooral nodig dat ik de toegeevend-
heid van het geleerd gedeelte mijner Leezeren in
de doorbladering mijns werks verzoeke, naardien
het het voortbrengzel is van iemand, die, wegens
andere bezigheden, niet gewoon is geweest zig
op boekoefeningen toeteleggen. Hij verzoekt
hen

hen derhalven het met geen al te naauwkeurig oog te onderzoeken, bijzonderlijk daar hij hun verzeekert dat hij zijne aandacht meer bezig heeft gehouden om eene juiste beschrijving te geeven van een land, dat in een toekomstig tijdperk, eene onuitputbare bron van rijkdommen belooft te zijn voor het volk, dat zoo gelukkig zal zijn van het te bezitten, dan om in een goeden stijl te schrijven, en zorgvuldiger geweest is om verstaanbaar en beknopt dan vloeiende en sierlijk van taal te zijn.

I N G;

en al te nauwkeurig
onderlijk daar hij hun
aandacht meer bezig
juiste beschrijving te
t in een toekomstig
e bron van rijkdom-
het volk, dat zoo
te bezitten, dan om
ijven, en zorgvuldi-
baar en beknopt dan
aal te zijn.

REIS

HET MEIR DU BOIS

Daar woonde een groote Bende der Engelsche Nylan van 69de en on
 Chyemmas aart deze Aar en
 die door de Franschen Lac de
 Plage Sauvage genoemd worden

bepoent des
 Schryvers deizer

Diese overzichte loopt naar het Noorden
 naar de Kadenen Baai of het Noorden
 Groote overdraag plaats

Diese Riv. loopt in de Aar en
 plaats fort Louis genoemd
 Oorsprong van de
 de Oregon

Het Land hier omtrent
 is vol met gras en
 droomben Land

De Indianen hebben hier
 niet meer dan een klein
 van de Aar en men oordeelt
 dat de Aar en men oordeelt
 dat de Aar en men oordeelt

Dit is het oorlogs pad tusschen
 de Naudowessies en de
 de Naudowessies en de
 de Naudowessies en de
 de Naudowessies en de
 de Naudowessies en de

Dit land is vol van
 en Aar en

Dit uitzicht is
 is nu in het bezit
 van de Chyemmas

Aar Riv.
 Aar Riv.

Kl. Aar Riv.

Gansen Riv.

Lak Riv.
 Steur Riv.
 Koper Riv.

LANDEN

NAUDOWESSIES UIT DE
 VLAARTEN

Hier omtrent omtrent
 de Schryver in 1766.

Het Land van de Naudowessies
 hier uit de rivier van de
 plaats een groote rivier veld
 die men denkt dat zij tot de
 rivier de rivier veld

LAND DER NAUDOWESSIES

OPTIGAUMIES

Het Land van de Naudowessies
 hier uit de rivier van de
 plaats een groote rivier veld
 die men denkt dat zij tot de
 rivier de rivier veld

Dit land is een ongez
 van de Aar en in baait
 van de Aar en een groot
 veel andere naties, vooral
 noeten van de Aar en

Dit is het oorlogs
 pad tusschen de
 Naudowessies en de
 Naudowessies en de
 Naudowessies en de

Water Looft van Londen

LAND

KAART
 van Capitein Carrers
 Ruze in de binnenlanden van
 NOORD-AMERICA.
 in 1766 en 1767.

G. van der Schueren del.

B

NC

Ik ver
Boston
Michil
ren *Hu*
gelsche
de uit
Weste
zijn o
vangen
begeer
Mij
gedeel
terste

R E I S
I N D E
B I N N E N L A N D E N
V A N
N O O R D - A M E R I K A .

Ik vertrok in de maand Junij des jaars 1766 van *Boston* en ging over *Albanie* en *Niagara* naar *Michillimackinac*, eene sterkte, tusfchen de meiren *Huron* en *Michigan*, en dertien honderd Engelsche mijlen van *Boston* gelegen. Deeze plaats, de uiterfte van onze factorijen naar het Noord-Westen zijnde, kwam mij voor de geschikfte te zijn om van daar mijne voorgenoomen reis aantevangen en om eensklaps de streeken, welke ik begeerde te onderzoeken, intetrekken.

Mijne leezeren omtrent de beschrijving van die gedeelten van Noord-Amerika, die, aan de agterfte wooningen grenzende, reeds menigmaalen
be-

beschreven zijn, naar de reeds uitgegeeven werken wijzende, zal ik mij alleen bepaalen tot eene beschrijving van de dieper binnenwaarts gelegen deelen, die, zelden bezogt zijnde, gevolgljk ook weinig bekend zijn. Dit doende zal ik nimmer de paalen der waarheid te buiten gaan, of mijne toevlugt neemen tot die nuttelooze en buitenspoorige vergrootingen, van welke de reizigers maar al te dikwerf gebruik maaken om de nieuwsgierigheid van het algemeen optewekken, ten einde hunne eigen aangelegenheid te doen rijzen. Ik zal ook geene waarnemingen opgeeven dan die ik zelf gedaan heb, of voor welke echtheid ik, wegens de geloofwaardigheid van degeene, die mij dezelve verhaald hebben, kan instaan.

Michillimackinac, van waar ik mijne reizen aanvang, is eene sterkte, bestaande uit een sterk staketzel en wordt doorgaans door eene bezetting van honderd mannen verdedigd. Zij bevat omtrent dertig huizen, van welke een den Gouverneur en een ander den Commisfaris toebehoort. Daar woenen ook verscheiden kooplieden binnen derzelve verschanfingen, welke die plaats wel gelegen achten om met de nabuurige volkeren te handelen. *Michillimackinac* betekent in de taal der *Chipeway* Indianen eene schildpad; en men onderstelt dat de plaats haaren naam hebbe ontvangen van een

ei-

ellan
Oost
dat
G
kort
176
legen
Hur
sowa
men
beroo
in de
deez
ingen
raam
gonn
onde
onge
enige
moed
als b
zij t
bedri
allen
lijke
klaps
rige
Sterk

uitgegeeven wer-
 n bepaalen tot eene
 nmenwaarts gelegen
 de, gevolglijk ook
 ende zal ik nimmer
 iten gaan, of mijne
 poze en buitenspoor-
 e de reizigers maar
 om de nieuwsgierig-
 wekken, ten einde
 e doen rijzen. Ik
 opgeeven dan die
 welker echtheid ik,
 van degeene, die
 kan instaan.
 ar ik mijne reizen
 taande uit een sterk
 door eene bezetting
 . Zij bevat omtrent
 den Gouverneur en
 behoort. Daar woon-
 en binnen derzelve
 ats wel gelegen ach-
 lkeren te handelen.
 de taal der *Chipeway*
 men onderfelt dat
 ontvangen van een
 ei-

land, omtrent zes of zeven mijlen naar het Noord-
 Oosten, in het gezigt van de Sterkte; liggende;
 dat de gedaante van dit dier heeft.

Gedurende den Indiaanschen oorlog; welke
 kort op de verovering van *Canada* in het jaar
 1763 volgde, en die gevoerd wierd door een
 leger van verbonden volkeren, bestaande uit de
Hurons, Miamies, Chipeways, Ostowaws, Pon-
sowattimies, Missisfauges; en enige andere Stam-
 men, onder de aanvoering van PONTIAC, eenen
 beroemden Indiaanschen oorlogsman, die altijd
 in de belangen der Franschen geweest was, wierd
 deeze Sterkte op de volgende wijze bij verrasching
 ingenoomen. De Indiaanen, hun ontwerp be-
 raamd hebbende; kwamen nabij de plaats; en be-
 gonnen met den bal te speelen, eene tijdkorting
 onder hen zeer in gebruik, en ons kaatsen niet
 ongelijk. In het driftigst van het spel, bij 't welk
 enige der Engelsche officieren, geen bedrog ver-
 moedende, stonden te kijken, sloegen zij den bal,
 als bij geval; over het stakerzel; dit herhaalden
 zij twee of driemaal, om hen des te zekerer te
 bedriegen, tot dat zij, eindelijk, door dit middel
 allen agterdogt van de schildwagt aan de zuid-
 lijke poort weggenoomen hadden; wanteer eens-
 klaps eene bende hem voorbij stoof, en; de ove-
 rige terstond volgende, namen zij bezit van de
 Sterkte zonder enig tegenstand te ontmoeten.

B

Hun-

Hunnen toeleg dus uitgevoerd hebbende hadden de Indiaanen de menschlievendheid het leven van het grootst gedeelte der bezetting en der kooplieden te spaaren, maar zij namen hen alle gevangen en voerden hen weg. Enigen tijd daarna bragten zij hen egter naar *Montreal*, daar zij tot een goeden prijs gelost wierden. Ook wierd de Sterkte den Engelschen wederom afgestaan bij den vrede, die in het volgend jaar door den bevelhebber van *Detroit* met PONTIAC geslooten wierdt.

Na hier de nodige schikkingen tot het voortzetten mijner reize gemaakt, en een' geloofsbrief van den Heer ROGERS den Gouverneur, voor enige Engelsche en Canadasche kooplieden, die op de rivier *Mississippi* gingen handelen, ontvangen te hebben, met belofte van versche toevoer van goederen, als ik den waterval van *St. Anthony* zou bereikt hebben, verliet ik de Sterkte op den derden September in gezelschap van deeze handelaars. Wij waren overeengekoomen dat zij mij de goederen, die ik nodig had voor geschenken aan de Indiaansche Opperhoofden, zoo lang ik bij hen bleef, volgens het bevel des Gouverneurs, zouden leveren; maar, als ik aan het uiterste van hunne reis gekoomen was, moest ik andere gidsen vinden en alsdan moest ik vertrouwen op de goederen, van welke de Gouverneur beloofd had mij te zullen voorzien.

Wij

V
op d
te i
in h
des
fche
deel
hen
De
ning
in d
nog
egter
over
heef
groe
zome
De
ringd
lijks
den.
pen
tijd v
laater
heder
zij te
mann
ghillie

hebbende hadden de
d het leven van het
en der kooplieden
en alle gevangen en
d daarna bragten zij
r zij tot een goeden
vierd de Sterkte den
n bij den vrede, die
n bevelhebber van
oten wierdt.

ngen tot het voort-
en een' geloofsbrief
Gouverneur, voor
che kooplieden, die
n handelen, ontvan-
van versche toevoer
rval van *St. Anthony*
k de Sterkte op den
ap van deze hande-
gekoomen dat zij mij
nad voor geschenken
ofden, zoo lang ik
vel des Gouverneurs,
aan het uiterste van
, moest ik andere
est ik vertrouwen op
Gouverneur beloofd

Wij

Wij toogen dan te zaamen op weg en kwamen op den agttienden aan Fort *La Bay*. Deze Sterkte is gelegen aan het Zuidlijk eind van eene baaf in het Meir *Michigan*, door de Franschen de baaf *des Puans* geheten, doch die, zedert de Engelschen in bezit van alle de vastigheden op dit gedeelte van het vaste land gekoomen zijn, door hen de *Groene-baai (Green bay)* genoemd wordt. De reden deezer benaaming is in derzelve vertooring te vinden; want als men *Michillimackinac* in de lente verlaat, wanneer de boomen aldaar nog niet zijn begonnen uittebotten, vindt men egter het land om *La Bay*, niettegenstaande de overtocht niet langer dan veertien dagen geduurd heeft, met het schoonste groen bedekt, en de groeiing zoo verre gevorderd als of het in den zomer ware.

Deze Sterkte is ook slegts van een staketzel omringd, en, sterk vervallen zijnde, zou zij nauwelijks tegens klein geweer verdedigd kunnen worden. Zij wierd door de Franschen opgeworpen tot bescherming van hunnen handel, korten tijd voor dat zij gedwongen waren dezelve te verlaten; en toen *Canada* en deszelfs onderhoorigheden den Engelschen wierd overgeleverd, wierd zij terstond bezet van eenen Officier en dertig mannen, welke kort na de verrasching van *Michillimackinac* door de *Menomonies* krijgsgevan-

B 9

gene

gene gemaakt wierden, en de Sterkte is zedert noch bezet, noch in goeden staat gehouden geworden.

De baai is omtrent negentig mijlen (a) lang, maar verschilt veel in haare breedte, zijnde op sommige plaatsen slegts vijftien, op andere van twintig tot dertig mijlen breed. Zij ligt ten naasten bij in eene rigting van het Noord-Oosten naar het Zuid-Westen. Aan den ingang van dezelve uit het Meir is eene reeks eilanden, strekkende van het Noorden naar het Zuiden, en de *Grand Traverse* genaamd. Deeze strekken omtrent dertig mijlen in de lengte en dienen om den overtocht der canoos te beveiligen, alzoo zij die bedekken voor de winden, die met geweld over het Meir koomen waaien. Aan de Zuid-Oost zijde is de naaste en beste overvaart.

De eilanden van *Grand Traverse* zijn meest klein en rotschtig. Veele der rotzen zijn van eene verbaazende grootte, en vertoonen zig als waren zij door de handen van kunstenaars gevormd. Op het grootst en best deezer eilanden staat eene stad der *Ossowaws*, in welke ik een der aanzienlijkste Opperhoofden deezer natie vond, die

(a) Hier en overal elders worden Engelfche mijlen bedoeld. V. R. T.

v
die
hij n
doer
voor
de g
nen
aanla
den
hadd
waar
zorg
gels
onde
stom
draa
ware
op h
beam
lijke
koop
gew
ande
pen,
was
deed
Ik
scher
ware

Sterkte is zedert
taut gehouden ge-

mijlen (a) lang,
breedte, zijnde op
n, op andere van
red. Zij ligt ten
het Noord-Oosten
den ingang van de-
ks eilanden, strek-
het Zuiden, en de
eeze strekken om-
e en dienen om den
igen, alzo zij die
le met geweld over
Aan de Zuid-Oost
ervaart.

Traverse zijn meest
er rotzen zijn van
n vertoonen zig als
van konstenaars ge-
best deezer eilanden
in welke ik een der
deezer natie vond,
die

orden Engelsche mijlen

die mij met alle eerbewijzingen ontving, welke hij met mogelijkheid eenen vreemdeling kon aandoen. Doch wat mij op dien tijd zeer bijzonder voorkwam, en iedereen, die niet bekend is met de gewoonten der Indiaanen, vreemd moet schijnen, is het onthaal, dat ik ontving, toen ik aanlandde. Zoo als onze canoos het strand naderden en hetzelfde op omtrent zestig ellen na bereikt hadden, begonnen de Indiaanen een vreugdevuur, waarin zij hunne stukken met scherp losten, egter zorg draagende dezelve zoo te rigten, dat de kogels enige ellen hoog over onze hoofden vloogen; ondertuschen liepen zij van den eenen boom of stomp tot den anderen, schreeuwende en zig gedragende als of zij in het heetst van een gevegt waren. Ik was in het eerst grootliks verzet en op het punt om mijn volk te beveelen hun vuur te beandwoorden, naardien ik meende dat zij vijandlijke oogmerken hadden; maar door enige van de kooplieden, die mij onderrigten dat dit hunne gewoonlyke wijze was van de opperhoofden van andere natieën te onvangen, uit den dut geholpen, beschouwde ik de zaak in haar waar licht en was wel voldaan over de eer, die zij mij aan deden.

Ik hield mij hier eenen nacht op. Onder de geschenken, welke ik den Opperhoofden deed, waren enige sterke dranken, met welke zij

22 REIZE IN DE BINNENLANDEN

zig vrolijk maakten, en zij vereenigden zig alle tot eenen dans, die het grootst gedeelte van den nacht aanhield. Des anderen daags 'smorgens, toen ik vertrok, begeleidde mij het Opperhoofd naar het strand, en, zoo dra ik mij ingescheept had, deed hij, met eene verstaanbare stem, en met groote plegtigheid, een vuurig gebed voor mij, waarin hij smeekte, dat de groote Geest mij met eene voorspoedige reis wilde begunstigen; dat hij mij eenen onbewolkten hemel en eene stille zee bij dag wilde verleenen, dat ik bij nacht mogt nederliggen op een deken van bevervel, en eenen ongestoorden slaap en aangename droomen genieten, en dat ik ook geduurige bescherming mogt vinden onder de groote vrede-pijp." Op deeze wijze gong hij voort zijne wenschen uitteboezemen tot dat ik hem niet langer kon hooren.

Ik moet hier aanmerken dat, niettegenstaande de Europeaanen doorgaans ijselijke denkbeelden van de woestheid deezer wilden (gelijk zij genoemd worden) voeden, ik egter van alle de Stammen in de binnenlanden een zeer beleefd en gastvrij onthaal heb ontvangen, en ik ben overtuigd dat zij dit vriendlijk en onbeledigend gedrag jegens de vreemdelingen zullen blijven oefenen, zoo lang zij niet door het voorbeeld en de sterke dranken van hunne meer beschaafde nabuuren zul-

v.
zulle
wort
het g
te ho
brek
heug
het r
ten o
Ik
slag v
gebru
togt:
het n
rijpen
halme
doen
door
is, v
blade
gen
gaar
land
De
uit o
zeven
ders
He
baai

reenigden zig alle gedeelte van den daags 'smorgens, bij het Opperhoofd ik mij ingescheept aanbaare stem, en vurig gebed voor de groote Geest eis wilde begunstigen wolkten hemel en verleenen, dat ik op een deken van den slaap en aange dat ik ook geduurd onder de groote zijze gong hij voort tot dat ik hem niet

, niettegenstaande lijke denkbeelden en (gelijk zij geegter van alle de en zeer beleefd en en ik ben overbeledigend gedrag blijven oefenen, beeld en de sterke schaafde nabuuren zul-

zullen besmet wezen. Ik beken dat hunne ingewortelde haat en wreedheid jegens hunne vijanden het gunstig denkbeeld, dat ik van hun wenschte te houden, grootlijks vermindert; maar dit gebrek is erflijk, en de bevestiging van eene onheuglijke gewoonte verkregen hebbende, heeft het reeds te diepe wortelen in hunne zielen geschooten om uitgeroeid te worden.

Ik at onder dat volk van een zeer ongemeen slag van brood. De Indiaanen over het algemeen gebruiken slegts weinig deezzen voedzaam leeftocht: terwijl hun graan in de melk is, gelijk zij het noemen, dat is, even voor dat het begint te rijpen, snijden zij de korrels van de toppen der halmen af, en kneeden die tot deeg, hetgeen zij doen kunnen zonder daar enig vogt bij te gieten, door de melk, die 'er uit vloeit; als dit gedaan is, verdeelen zij het in koeken, en dezelve in bladeren van den Withoutboom windende, leggen zij die onder heeten asch, alwaar zij weldra gaar gebakken worden. En ik heb nooit in enig land smaaklijker brood gegeten.

Deeze plaats is slegts een klein dorp, bestaande uit omtrent vijf en twintig huizen en zestig of zeventig oorlogslieden. Ik vond daar niets anders aanmerkingswaardigs.

Het land aan de Zuid-Oost zijde van de *Groenebaai* is niet al te goed, zijnde overdekt met een

zwaar gewas van Pijnboomen, Balzem-pijnboomen, Harstboomen en Denneboomen. Sommige hebben gezegd dat de gemeenschap tusſchen het Meer *Michigan* en de *Groene-baai* niet te bevaaren is voor vaartuigen, die grooter zijn dan canoos of booten, wegens de ondiepten, die tusſchen de eilanden in de *Grand Traverse* liggen; maar dezelve peilende vond ik diepte genoeg voor een vaartuig van zestig tonnen, en de breedte was naar evenredigheid.

Het land, dat aan den bodem deezer baai ſtrekt, is zeer vrugtbaar, de grond over het algemeen plat, en het levert een aangenaam en veruittrekend gezigt.

Daar woonen enige weinige huisgezinnen in de Sterkte, die aan de West-zijde van de *Koskenrivier* ligt, en regt over dezelve, aan de Oost-zijde van derzelve mond woonen enige Franſche planters, die het land bebouwen en zeer genoeglijk ſchijnen te leven.

De *Groene-baai* of *Baye des Puants* is eene dier plaatſen, aan welke de Franſchen, gelijk ik in mijne Inleiding aanmerkte, bijnaamen gegeven hebben. Zij draagt bij de bewooners haarer kusten den naam van *Menomonie-baai*, maar waarom de Franſchen haar den naam van *Baye des Puants* of *Stinkers-baai* gegeven hebben, weet ik niet. De reden, welke de Franſchen van

dit

v
dit h
met i
omda
ſpree
woon
Want
del d
elkan
naam
mistr
kwa
verm
hun
van
Fran
de bi
met
door
misle
H
een g
van
Mich
tig e
vier
lengt
en ta
omte

Balzem-pijnboor-
boomen. Sommige
fchap tusſchen het
baai niet te bevaa-
oter zijn dan canoos
en, die tusſchen de
ſe liggen; maar de-
e genoeg voor een
de breedte was naar

n deezer baai ſtrekt,
over het algemeen
naam en veruittrek-

e huisgezinnen in de
rijde van de *Kosſen-*
zelve, aan de Oost-
onen enige Franſche
wen en zeer genoeg-

des Puants is eene
Franſchen, gelijk ik
e, bijnaamen gegee-
de bewooners haater
monie - baai, maar
den naam van *Baye*
ai gegeven hebben,
elke de Franſchen van
dit

dit hun doen geeven, is dat zulks niet geſchiedde
met inzicht om vreemdelingen te misleiden, maar
omdat zij op deeze wijze met elkanderen konden
ſpreken omtrent de Indiaanen in derzelve tegens-
woordigheid, zonder van hun verſtaan te worden.
Want zij, die de eerste onder hen kwamen han-
del drijven, hadden opgemerkt dat, als zij met
elkanderen over hen ſpraken, en derzelve eigen
naamen noemden, zij hen aanſtonds begonnen te
mistrouwen en dagten dat hunne bezoekers of
kwaad van hun zeiden, of afſpraken om hen te
vermoorden. Om hier in te voorzien gaven zij
hun andere naamen. Het eenigst kwaad gevolg
van die ingevoerde gewoonte is dat Engelfche en
Franſche Aardbeſchrijvers in hunne kaarten van
de binnenſte deelen van Amerika, hetzelfde volk
met verſchillende naamen benoemen, en daar-
door degeene, die dezelve moeten raadpleegen,
misleiden.

Het Meir *Michigan*, van welk de *Groene - baai*
een gedeelte uitmaakt, is aan het Noord-Oosten
van het Meir *Huron* geſcheiden door de Straat van
Michillimackinac, en ligt tusſchen twee en veer-
tig en zes en veertig graaden breedte, en tusſchen
vier en tagtig en zeven en tagtig graaden Westlijke
lengte. Deszelfs grootſte lengte is twee honderd
en tagtig, de breedte omtrent veertig, en deszelfs
omtrek ten naasten bij zes honderd mijlen. Daar

is eene aanmerkelijke reeks eilandjens, beginnende tegens over *Askins* Hoeve en zig omtrent dertig mijlen naar het Zuid-Westen in het meir uitstreckende. Deeze worden de *Beyer-eilanden* genoemd. Hunne ligging is zeer aangenaam, maar de grond dor. Zij leveren egter een fraal gezigt op.

Aan het Noord-Westlijk gedeelte van dit Meir verdeelt zig het water in twee baalen. Die naar het Noorden is de *Noquets-baai*, en de andere de reeds beschreven *Groene-baai*.

Het water van dit, zoo wel als van de andere groote Meiren, is helder en gezond, en heeft diepte genoeg voor groote schepen. De helft van het land dat naar het Oosten ligt, en zig tot het Meir *Huron* uitstrekt, behoort den *Ottowaws* Indianen. De lijn, die hun grondgebied van dat der *Chipeways* scheidt, loopt ten naastenbij van het Noorden naar het Zuiden, en strekt zig bijna van het Zuidlijk eind van dit Meir, over de hooge landen, tot *Michillimackinac* uit, door welks middenpunt zij doorgaat, zoodat, als deeze twee Stammen elkanderen bijgeval aan de Factorij ontmoeten, zij zig elk op zijn eigen grond neder slaan, enige weinige roeden van het staketsel.

Het land aan de Oostlijke en Westlijke zijde van dit Meir gelegen, bestaat uit een niet zeer goeden grond, uitgezonderd ter plaatse daar zig

kleine

v
klein
op de
baar.
eene
der a
van g
smaak
meer
belaa
zand
groei
om h
den
zand
van e
maar
in br
het M
ziën
groot
D
vloec
het r
Zij n
trent
rook
groei
vaug

andjens, beginnende
n zig omtrent dertig
en in het meir uit-
de *Beyer-eilanden*
is zeer aangenaam,
eren egter een fraai

gedeelte van dit Meir
de baalen. Die naar
-baai, en de andere
baai.

vel als van de andere
n gezond, en heeft
hepen. De helft van
n ligt, en zig tot het
ort den *Ottowaws* In-
grondgebied van dat
ot ten naastenbij van
, en strekt zig bijna
Meir, over de hoo-
snac uit, door welks
odat, als deeze twee
aan de Factorij ont-
eigen grond neder-
van het staketsel.

e en Westlijke zijde
aat uit een niet zeer
ter plaatse daar zig
kleine

kleine beeken of rivieren in hetzelfde ontlasten;
op de oevers van deeze is hij buitengemeen vrugt-
baar. Digt bij de boorden van het Meir groeit
eene groote menigte Zand-kersfen, die niet min-
der aanmerkenswaardig zijn wegens haare wijze
van groeijen dan wegens haaren allerkeurigsten
smaak. Zij wasfen aan een kleinen heester, niet
meer dan vier voeten hoog, welks takken zoo
belaaden zijn, dat zij met geheele trosfen op het
zand liggen. Naardien zij alleen op het zand
groeijen, welks hitte waarschijnlijk medewerkt
om haar tot die volkoomenheid te brengen, wor-
den zij door de Franschen *verifes de sable* of
zand-kersfen genoemd. Haare grootte gaat die
van een kleinen snaphaan-kogel niet te boven,
maar zij worden boven alle andere gekeurd om
in brandewijn te leggen. Daar groeijen rondom
het Meir ook Aalbeziën, gelijk ook Zwarte-aalbe-
ziën en overvloed van Jenever-bezieën, die eene
grootte menigte van de schoonste bezieën draagen.

Daar groeit hier ook Sumack in grooten over-
vloed, welks blad, te *St. Michiel* geplukt, wanneer
het rood wordt, bij de inlanders zeer geacht wordt.
Zij mengen het onder hunne tobak en neemen om-
trent van elk even veel, hetgeen aangenaam doet
rooken. Bij dit Meir, gelijk bij alle groote Meiren,
groeit eene soort van Wilg, door de Franschen *bois*
rouge d. i. Rood hout genaamd. Derzelve bast,
als

als hij maar een jaar wasdom heeft, is van eene schoone scharlaken kleur en vertoont zig zeer fraai, maar als hij ouder wordt, verandert hij in een mengzel van graauw en rood. De stammen van deezen heester groeijen veele bij elkanderen, en klimmen tot de hoogte van zes of agt voeten, terwijl de grootste niet meer dan een duim middellijns dikte hebben. De bast, van de staaken geschrapt, gedroogd en fijn gewreven, wordt door de Indiaanen ook onder hunne tobak gemengd en bij hen in de hoogste achting gehouden om des winters gerookt te worden. In den zomer gebruiken zij een kruid, dat bij de groote meiren op rotsachtige plaatsen groeit. Het wordt bij de Indiaanen *Segockimac* genaamd en kruipt als een wijngaard over den grond, zig somtijds agt of tien voeten verre uitstreckende, en het draagt een blad omtrent van de grootte van eene zilveren (Engelsche) stuiver, bijna rond; het is van zelfstandigheid en kleur als de laurier en is, gelijk de boom, naar welken het gelijkt, altoos groen. Deeze bladeren, gedroogd en fijn gewreven, mengen zij ook onder hunne tobak, en rooken dezelve, gelijk ik gezegd heb, alleen des zomers. Met deeze drie elkanderen volgende kruiden zijn de pijpen der Indiaanen in alle jaargetijden wel voorzien, en, alzoo zij groote rookers zijn, zijn zij zeer bedagt om dezelve wel optezamelen en te bereiden. Op

VA
Op
Groen
in gez
diaane
de gro
een k
eind i
vong
chem,
groot
onder
ik bij
Da
raads
ken il
in mij
zaake
toege
heid
Konin
vraag
bevel
vrouw
ringe
zij n
het l
gen
eene

heeft, is van eene
 vertoont zig zeer
 dt, verandert hij in
 rood. De stammen
 eele bij elkanderen,
 zes of agt voeten,
 dan een duim mid-
 bast, van de staaken
 gewreven, wordt door
 e tobak gemengd en
 g gehouden om des
 In den zomer ge-
 bij de groote meiren
 t. Het wordt bij de
 md en kruipt als een
 zig somtijds agt of
 de, en het draagt een
 te van eene zilveren
 rond; het is van zelf-
 aurier en is, gelijk de
 gelijk, altoos groen.
 en sijn gewreven, men-
 bak, en rooken dezel-
 leen des zomers. Met
 gende kruiden zijn de
 jaargetijden wel voor-
 rookers zijn, zijn zij
 vel optezamelen en te
 Op

Op den twintigsten September verliet ik de
Groene-baai en trok de *Vosfen-rivier* op, altoos
 in gezelschap van de handelaars en enige In-
 diaanen. Op den vijf en twintigsten kwam ik aan
 de groote stad van de *Winnebagoes*, gelegen op
 een klein eiland, juist daar men aan het Oostlijk
 eind in het Meir *Winnebago* kooft. Hier ont-
 vong mij de Koningin, die, in plaats van een *Sa-
 chem*, over deeze Stam het bevel voerde, met
 groote beleefdheid, en behandelde mij met alle
 onderscheiding, geduurende de vier dagen, welke
 ik bij haar vertoefde.

Daags na mijne aankomst woonde ik eene
 raadsvergadering van de Opperhoofden bij, wel-
 ken ik verlof verzogt om door hun land te trekken
 in mijnen weg naar verder afgelegen volken, om
 zaaken van gewigt. Dit wierd mij gereedlijk
 toegestaan en het verzoek als eene groote beleefd-
 heid aangemerkt, die ik hunne Stam beweest. De
 Koningin zat in den raad, maar deed slegts enige
 vraagen, of gaf slegts enige weinig beduidende
 bevelen in zaaken van den Staat; want het is de
 vrouwen nooit geoorloofd in hunne raadsverga-
 ringen zitting te hebben, uitgezonderd wanneer
 zij met de opperste magt bekleed zijn, en dan is
 het haare gewoonte niet opzetlijke redenvoerin-
 gen te doen, gelijk de Opperhoofden. Zij was
 eene zeer oude vrouw, klein van gestalte, en door
 haare

haare kleeding niet zeer onderscheiden van verscheiden jonge vrouwen, die haar verzelden. Deeze haare opwagteressen scheenen grootlijks verheugd, zoo dikwerf ik haare Koningin enige tekenen van eerbied bewees, bijzonderlijk als ik haar kustte, dat ik menigmaal deed om haare gunst te verwerven. Bij deeze gelegenheden deed de goede oude juffer haar best om eene jeugdige vrolijkheid aanteneemen, en toonde door haar glimlachen dat zij ook behagen schepte in de beleefdheid, welke ik haar betoonde.

Den tijd, dien ik hier vertoefde, besteedde ik tot het doen van waarneemingen zoo goed mij mogelijk was, en tot het verzamelen van de best mogelijke berichten omtrent den oorsprong, de taal, en gewoonten van dit volk. Volgens dit onderzoek heb ik reden om te besluiten dat de *Winnebagoes* oorspronkelijk gezeten zijn geweest in enige der Provincieën tot *Nieuw-Mexico* behoorende, en dat zij, uit hun vaderland gedreven zijnde, of door binnenlandsche verdeeldheden, of door de uitbreiding der Spaansche veroveringen, omtrent eene eeuw geleden naar deeze Noordlijker gewesten zijn geweken.

De redenen, welke ik heb, om deeze onderstelling aanteneemen, zijn, ten eersten hunne onveranderlijke aankleeving aan de *Naudowesische* Indiaanen, (die, zeggen zij, hun gedurende hun-

honne
ben)
dige v
van de
hunne
andere
zij is
keel v
nabu
ken m
die de
Moha
den v
rons
zijn.
den h
ner v
West
hadde
in he
zes e
aan h
kant
dat z
fende
tot h
zij d
bep

erscheiden van ver-
die haar verzelden.
scheenen grootliks
aare Koningin enige
blijzonderlijk als ik
deed om haare gunst
gelegheden deed de
t om eene jeugdige
toonde door haar
gen schiepte in de be-
oonde.

toefde, besteedde ik
ingen zoo goed mij
verzamen van de best
den oorsprong; de
it volk. Volgens dit
n te besluiten dat de
gezetten zijn geweest
t *Nieuw-Mexico* be-
hun vaderland gedre-
ndische verdeeldheden,
aanfche veroveringen,
naar deeze Noordlij-

heb, om deeze onder-
ten eersten hunne on-
aan de *Naudowessische*
zij, hun gedurende
hun-

hunne verhuizing, de eerste hulp bewezen heb-
ben) en zulks niettegenstaande hunne tegenswoor-
dige verblijfplaats meer dan zes honderd mijlen
van dat volk afgelegd is. Ten tweeden, omdat
hunne taal geheel verschillend is van die van alle
andere tot nu toe ontdekte Indiaansche naticën;
zij is eene ruwe brabbeltaal, die veelal met de
keel wordt uitgesproken, en welke geene hunner
nabuuren wil onderneemen te leeren. Zij sprec-
ken met de andere volkeren de *Chipewaysche* taal,
die de heerschende is onder alle de naticën, van de
Mohawks van *Canada* tot die, welke de boor-
den van de *Mississippi* bewoonen, en van de *Hu-
rons* en *Illinois* tot die bij *Hudsons-baai* gezeten
zijn. Ten derden, wegens hunnen ingewortel-
den haat tegens de Spanjaarden. Sommige hun-
ner vertelden mij dat zij verscheiden tochten Zuid-
Westwaarts gedaan hadden, die veele maanden
hadden geduurd. Een der oudste Opperhoofden
in het bijzonder verhaalde mij dat hij, omtrent
zes en veertig winters geleden, was opgetrokken
aan het hoofd van vijftig oorlogsgasten, naar den
kant van het Zuid-Westen, drie maanden lang,
dat zij, op deezen tocht, eene vlakke overkruis-
fende, eene hoop volks te paerd ontdekten, die
tot het zwarte volk behoorden, want zoo noemen
zij de Spanjaarden; dat zij, zoo haast zij hen
bespeurd hadden, met omzigtigheid voortgingen,
en

92 REIZE IN DE BINNENLANDEN

en zig verbiergen tot de nacht gekoomen was, wanneer zij zoo nabij kwamen, dat zij het getal en den toestand hunner vijanden konden onderscheiden: Bevindende dat zij niet in staat waren hun, wegens hun grooter getal, bij dag het hoofd te bieden, wagteden zij tot dat zij zig te rust hadden begeeven, wanneer zij op hen aanvielen, en, na de meeste gedood te hebben, tagtig paerden, met hetgeen zij witten steen noemden gelaa-den, veroverden. Dit onderstel ik zilver geweest te zijn, naardien hij mij zeide dat de paerden daarmede beslaagen, en dat hunne toomen ook met hetzelfde versierd waren. Toen zij hunne wraak gekoeld hadden, voerden zij den buit weg, en zoo verre heen getrokken zijnde, dat zij zig buiten bereik der Spanjaarden, die hunne woede ontsnaapt waren, bevonden, lieten zij den onnutten en zwaren last, met welken de paerden beladen waren, in de boschen, besteegen die zelve, en keerden op deeze wijs naar hunne vrienden te rug. De bende, welke zij dus verslaagen hadden, is, naar mijne gedagten, de Caravane geweest, die jaarlijks het zilver naar *Mexico* voert; dat de Sanjaarden in groote hoeveelheden vinden op de bergen, die bij de bronnen van de rivier *Colorado* liggen; en de vlakte, in welke de aanval geschiedde, was waarschijnlijk eene dergeene, die zij mochten doortrekken op hunnen weg naar den oof-

VAN
oorfpron
Nord,
Golf van
De *W*
derd oor
stad bev
bouwd z
zij geleg
Het ligt v
der rivier
De riv
van de
stroom;
is zij vol
plaatsen v
het land
eind weg
Groene-b
lijk van z
op derzelve
met witte
Hazelaars.
Het Me
lang van
mijlen bree
valt eene ri
neemt bij
Illinois. D

gekoomen was,
dat zij het getal
n konden onder-
niet in staat waren
bij dag het hoofd
at zij zig te rust
op hen aanvielen,
oen, tagtig paer-
n noemden gela-
ik zilver geweest
e dat de paerden
nne toomen ook
Toen zij hunne
zij den buit weg,
zijnde, dat zij zig
die hunne woede
ten zij den onnut-
en de paerden be-
besteden die zel-
nar hunne vriende-
lus verslaagen had-
de Caravane ge-
aar Mexico voert,
oeveelheid vinden
nen van de rivier
in welke de aanval
ene dergene, die
nen weg naar den
oor-

oorsprong van de rivier *St. Fee*, of *Rio del Nord*, die ten Westen van de *Mississippi* in de Golf van *Mexico* stort.

De *Winnebagoes* kunnen omtrent twee honderd oorlogsmannen op de been brengen. Hunne stad bevat omtrent vijftig huizen, die sterk gebouwd zijn met paalwerk, en het eiland, waarop zij gelegen is, is omtrent vijftig akkers groot. Het ligt vijf en dertig mijlen, volgens den loop der rivier gerekend, van de *Groene-baai* af.

De rivier loopt omtrent vier of vijf mijlen lang van de baai af gerekend, met eenen zagten stroom; verder op tot aan het Meir *Winnebago* is zij vol rotfen en zeer snel. Op verscheiden plaatsen waren wij genoodzaakt onze canoos op het land te haalen en dezelve een aanmerkelijk eind wegs te draagen. Derzelver breedte is van de *Groene-baai* tot het Meir *Winnebago* gemeenlijk van zeventig tot honderd roeden: het land op derzelver boorden is zeer goed en dun bezet met witte Walnootenboomen, Eikenboomen en Hazelaars.

Het Meir *Winnebago* is omtrent vijftien mijlen lang van het Oosten naar het Westen, en zes mijlen breed. Aan deszelfs Zuid-Oostlijken hoek valt eene rivier in hetzelfde, die haaren oorsprong neemt bij een der Noordlijke takken van de rivier *Illinois*. Deeze noemde ik de *Krokodillen-rivier*

wegens een gerugt, dat onder de Indiaanen loopt, dat men ergens in dezelve een dier gedood heeft, hetwelk volgens hunne beschrijving een krokodil of alligator moet wezen.

Het land, dat aan het Meir ligt, is zeer vruchtbaar, en heeft overvloed van Druiven, Pruimen, en andere vrugten, die in het wild groeijen. De *Winnebagoes* zaaien daar eene groote hoeveelheid Indiaansch koren, boonen, pompoenen, kalebasen, en water-meloenen met enige tobak. Het Meir zelf heeft overvloed van visch, en in het najaar zijn 'er veele ganzen, eendvogels, en talingen. De laatste, die 'er in groote menigte koomen, zijn bijzonder goed en zeer vet, en smaaken veel beter dan die, welke nabij de zee gevonden worden, naardien zij zeer vet worden door te aazen op de wilde rijst, die in deeze strecken zoo overvloedig groeit.

Enige aangename geschenken aan de goede oude Koningin gedaan, en haaren zegen ontvangende, verliet ik de stad der *Winnebagoes* op den negen en twintigsten September, en kwam omtrent twaalf mijlen verder aan de plaats, daar de *Vosfen-rivier* in het Meir valt aan deszelfs Noordlijke zijde. Deze rivier voeren wij op, en bereikten op den zevenden October de groote overdraag-plaats, die haar van de *Ouisconfin-rivier* afscheidt.

De

v
De
overdr
len lan
draag-
rivier
nen de
'er doo
ke zij o
groot e
groetj
baar,
den, u
de rivie
gens ve
noeg op
te gerij
derplaa
den loo
menigm
door de
Omtre
groote s
kleinere
In dee
en men
dere die
becken,
De ri

le Indiaanen loopt,
dier gedood heeft,
jving een krokodil

dig, is zeer vrugt-
Druiven, Pruimen,
wild groeijen. De
grootte hoeveelheid
pompoenen, kale-
met enige tobak.
d van visch, en in
n, eendvogels, en
in grootte menigte
d en zeer vet, en
welke nabij de zee
zij zeer vet worden
ijst, die in deeze
it.

ken aan de goede
aren zegen ontvan-
stad der *Winneba-*
sten September, en
erder aan de plaats,
Meir valt aan des-
e rivier voeren wij
evenden October de
haar van de *Ouis-*

De

De *Vosfen-rivier* is van de *Groenc-baat* tot de
overdraag-plaats omtrent honderd en tagtig mij-
len lang. Van het Meir *Winnebago* tot de over-
draag-plaats is de stroom zagt, en de diepte der
rivier aanmerklijk, en desniettegenstaande kun-
nen de canoos op sommige plaatsen met moeite
'er door koomen, wegens de hindernissen, wel-
ke zij ontmoeten van de rijst-stengels, die zeer
groot en dik zijn, en hier in grooten overvloed
groeijen. Het omliggende land is zeer vrugt-
baar, en allerbekwaamst om bebouwd te wor-
den, uitgezonderd op sommige plaatsen digt aan
de rivier, daar het wat te laag is. Het is ner-
gens veel met hout bezet, en het kan egter ge-
noeg opleveren om zoo veele 'er woonen kunnen
te gerijven. Deeze rivier is de grootste verga-
derplaats van allerlei wilde vogelen, welke ik in
den loop van alle mijne reizen ontmoet heb;
menigmaalen was de zon enige minuten lang
door dezelve verduisterd.

Omtrent veertig mijlen op deeze rivier, van de
grootte stad der *Winnebagoes* gerekend, staat eene
kleinere stad, aan die natic toebehoorende.

In deeze streeken zijn veelte Herten en Beeren,
en men vangt 'er een groot getal Bevers en an-
dere dieren, welker vagt gebruikt wordt, op de
becken, die zig in deeze rivier ontlasten.

De rivier, van welke ik hier spreek, is aarti-
merk-

C

merklijk, omdat zij, omtrent tagtig jaaren geleden, de verblijfplaats was van de vereenigde benden der *Ottigauemies* en *Saukies*, welke de Franschen, volgens hunne gewoonte, de bijnaamen gegeven hadden van *les Sacs* en *les Renards*, de *Zakken* en de *Vosfen*; de volgende gebeurtenis wierd mij van hun door eenen Indiaan verhaald.

Wanneer, omtrent zestig jaaren geleden, de Fransche Zendelingen en handelaars veele beleedigingen van dit volk ontvangen hadden, trok eene bende Franschen en Indiaanen, onder het bevel van Kapitein MORAND, op, om hun ongelijk te wreeken. De Kapitein vertrok in den winter van de *Groene-baai*, wanneer zij geen vermoeden van een diergelijk bezoek hadden, en zijnen weg over de sneeuw vervolgende tot aan hunne dorpen, die omtrent vijftig mijlen de *Vosfen-rivier* op lagen, overviel hij die bij verasching. Onvoorziens aangevallen wordende, wierden zij gemakkelijk overrompeld, en dus voor het grootst gedeelte gedood of gevangen genoomen. Bij de terug tocht der Franschen naar de *Groene-baai*, hield een der Indiaansche Opperhoofden, die met hun in bondgenootschap waren, en die eene groote bende gevangene onder zijn opzigt had, stil om uit eene beek te drinken; zijne medgezellen vervolgden ondertuschen hunnen weg, hetwelk eene der vrouwen,
die

die zij
tede zij
drinker
gevoel
dat hij
perhoof
in staat
wijze
zij vo
ware,
gevang
smeden
heldin
hunne
verkore
nakoorn
woone
gewoon
Omtre
plaats
gen, d
ten. I
mollen
vergelij
volkpla
waren,
liet, ee
ik dezel

agtig jaaren gele-
de vereenigde ben-
e, welke de Fran-
e, de bijnaamen
en *les Renards*,
lgende gebeurtenis
ndiaan verhaald.
aaren geleden, de
delaars veele bele-
gen hadden, trok
diaanen, onder het
, op, om hun
itein vertrok in den
, wanneer zij geen
bezoek hadden, en
vervolgende tot aan
ftig mijlen de *Vos-*
iel hij die bij ver-
gevallen wordende,
errompeld, en dus
gedood of gevangen
t der Franschen naar
der Indiaansche Op-
in bondgenootschap
ende gevangene on-
om uit eene beek te
vervolgden ondertus-
k eene der vrouwen,
die

dia zij gevangen genoomen hadden, ziende, var-
tede zij hem schielijk, terwijl hij nederbukte om te
drinken, met beiden haare handen, op eene aller-
gevoeligste plaats en hield hem zoo lang vast tot
dat hij op de plaats dood bleef. Naardien het Op-
perhoofd door de groote pijn, die hij leed, niet
in staat was zijne vrienden te roepen, of op enige
wijze zijnen nood te kennen te geeven, trokken
zij voort, zonder te weten wat 'er gebeurd
ware, en de vrouw, de banden van haare mede-
gevangenen, die in de agterhoede waren, losge-
fmeden hebbende, ontsnapte met hun. Deze
heldin wierd daarna bij haare natie altoos voor
hunne verlostes gehouden, en tot oppervoogdes
verkoren met de vrijheid om dezelfde eer op haare
nakoomelingen te doen overgaan, eene onge-
woone onderscheiding, en die alleen bij buiten-
gewoone gelegenheden verleend word.

Omtrent twaalf mijlen voor dat ik de overdraag-
plaats bereikte, zag ik verscheiden kleine ber-
gen, die zig volkoomen tot aan dezelve uitstrek-
ten. Deeze zouden, wel is waar, slegts als
mollen-hoopen gerekend worden, als men die
vergelijkt met die, welke agter tegens onze
volkplantingen liggen, maar alzoo zij de eerste
waren, die ik gezien had, zedert ik *Niagara* ver-
liet, een tocht van bijna elf honderd mijlen, kon
ik dezelve niet onaangeroerd voorbijgaan.

De *Vosfen-rivier* is, ter plaatse daar zij in het Meer *Winnebago* uitkooft, omtrent vijftig roeden wijd, maar zij vermindert over het algemeen langzaamerhand in breedte naar de overdraag-plaats, daar zij niet meer dan vijf roeden breedte heeft, uitgezonderd op enige weinige plaatsen, daar zij zig tot kleine meirtjens verwijdt, die egter nog zeer diep zijn. Ik kan mij niets anders aanmerkingswaardigs in deeze rivier herinneren dan dat zij vijf mijlen ver zig zoo kronkelt, dat zij in dezelve slegts een vierde van eene mijl vordert.

De overdraag-plaats tuschen de *Vosfen* en *Ouisconsin-rivieren* is niet meer dan eene en drie vierde mijl breed, schoon zij op sommige kaarten zoodanig getekend staat dat zij wel tien mijlen breed schijnt. En ik moet hier aanmerken dat alle de kaarten van deeze streken, die ik ooit gezien heb, zeer gebrekkig zijn. De rivieren worden over het algemeen afgetekend als in andere rigtingen loopende, dan zij waarlijk doen, en veele van derzelve takken, bijzonderlijk van de *Mississippi*, worden agtergelaaten. Ook worden de afstanden der plaatsen grootliks mistekend. Of zulks door de Fransche Aardrijksbeschrijvers (want alle de Engelsche kaarten zijn uit de hunne overgenoomen) met opzet gedaan zij, dan wel uit een gebrek van eene

juiste

juiste
maar
streek
trouw
dien
ben,
genoo
die vo
ter ju
gewor

Omt
twee r
foort v
waarop
Hier z
Heer p
verhaal
trent e
zeide g
de *Men*
gen ge
te tem
heid, n
haar w
Dit ha
toen de
deeze o
op een

aatse daar zij in het
omtrent vijftig roe-
over het algemeen
aar de overdraag-
vijf roeden breedte
weinige plaatsen,
tjens verwijdt, die
k kan mij niets an-
deezee rivier herin-
ver zig zoo kron-
een vierde van eene

hen de *Vosfen* en
meer dan eene en
on zij op sommige
staat dat zij wel
n ik moet hier aan-
van deze streeken,
eer gebrekkig zijn.
et algemeen afgete-
loopende, dan zij
n derzelve takken,
opi, worden agter-
stonden der plaatsen
lks door de Fransche
alle de Engelsche
overgenoomen) met
een gebrek van eene
juiste

juiste kennis van het land kan ik niet zeggen; maar ik ben verzeekerd dat reizigers, die in die streeken, welke ik bezogt heb, op dezelve vertrouwen, zig zeer verlegen zullen vinden. Naardien ik alle de landen, welke ik doorgetrokken ben, met de grootste zorgvuldigheid, heb opgenoomen, zoo kan ik verzeekeren dat de kaart, die voor dit werk gevoegd is, met veel grooter juistheid dan 'er nog enige is, getekend is geworden.

Omtrent in de helft van den weg tusfchen de twee rivieren is een moeras, overgroeid met eene foort van lang gras, het overige is eene vlakte, waarop enige Eiken en Pijnboomen groeijen. Hier zag ik een groot getal Ratelslangen. De Heer PINNISANCE, een Fransche handelaar, verhaalde mij een aanmerkenswaardig geval omtrent een deezer kruipende dieren, waarvan hij zeide getuige geweest te zijn. Een Indiaan tot de *Menomonie*-natie behoorende, eene dier slangen gevangen hebbende, vond middel om haar te temmen, en behandelde haar als eene godheid, noemde haar zijn' grooten Vader, en droeg haar werwaarts hij ging in eene doos met zig. Dit had de Indiaan reeds enige zomers gedaan, toen de Heer PINNISANCE hem bijgeval aan deeze overdraag-plaats ontmoette, juist toen hij op eene winter-jagt vertrok. Op een zekeren dag

dag was de Fransche Heer verwonderd den Indiaan de doos, waarin zijn God was, op den grond te zien nederzetten, en dezelve openende hem te zien vrij laten, terwijl hij hem onderzochten zeyde dat hij verzeekerd was dat hij zou wederkoomen omtrent den tijd dat hij zelf van zijnen rocht zoude wederkeeren, hetgeen in de volgende maand Mey wezen zou. Naardien zij toen eerst in October waren, zeyde de Franschman tot den Indiaan, wiens eenvoudigheid hem verwonderde, dat hij dagt dat hij, als het Mey was, lang genoeg wägen zoude naar de aankomst van zijn' grooten Vader. De Indiaan had zulk een sterk vertrouwen op de gehoorzaamheid van zijn dier dat hij den Franschman aanbod eene weddingfchap aantegeaan om negen fleschen rum, dat het op den bepaalden tijd zou wederkoomen en in zijne doos kruipen. Dit wierd aangenoomen, en de tweede week in de volgende maand Mey bepaald om de weddingfchap te beslifen. Op dien tijd ontmoeteden zij elkanderen daar weder, wanneer de Indiaan zijne doos ter neder zette en zijnen grooten Vader riep. De slang hoorde hem niet, en den tijd nu verstreken zijnde, erkende hij het verloren te hebben; Doch, zonder den moed te laten zakken, bood hij aan het verlorene te verdubbelen, als zijn groote Vader niet binnen twee dagen aankwam.

Dit

Dit v
tweed
en kro
reed f
van de
gens
hoord
zie ik
ken (

(a)
deczer
hier na
(waari
de Schr
de gelo
indien
ingescha
zij even
kerd zo
de slang
waaraan
hebben
bosfche
rige wa
neemt,
het jaar
kende a
fen, en
verre o

erwonderd den In-
 God was, op den
 n dezelve openende
 wijl hij hem onder-
 werd was dat hij zou
 tijd dat hij zelf van
 ren, hetgeen in de
 zou. Naardien zij
 , zeide de Fransch-
 eenvoudigheid hem
 at hij, als het Mey
 zoude naar de aan-
 er. De Indiaan had
 de gehoorzaamheid
 Franschman aanbod
 om negen fleschen
 en tijd zou wederkoo-
 . Dit wierd aange-
 eek in de volgende
 weddingfchap te be-
 eteden zij elkanderen
 ndiaan zijne doos ter
 ten Vader riep. De
 den tijd nu verftreken
 erloren te hebben;
 laaten zakken, bood
 erdubbelen, als zijn
 wee dagen aankwam.
 Dit

Dit wierd ook aangenoomen; en, ziet, op den
 tweeden dag, omtrent een uur, kwam de slang
 en kroop van zelve in de doos, die voor haar ge-
 reed stond. De Fransche Heer verzeekerde mij
 van de waarheid van deeze gebeurtenis, en vol-
 gens de berichten, welke ik menigmaalen ge-
 hoord heb van de leerzaamheid deezer dieren,
 zie ik geene reden om dezelve in twijfel te trek-
 ken (a). Ik

(a) Enige Journaal-fchrijvers hebben de waarheid
 deezer gebeurtenis, gelijk ook eener andere, van welke
 hier na gefprooken zal worden, in twijfel getrokken en,
 (waarlijk wat te ligtvaardig) belagchen: hierop merkt
 de Schrijver in de ultgaave, die ik volg, aan, (zonder
 de geloofwaardigheid van zijn getuige te rekenen) dat,
 indien de leezers zoo wel met de fchranderheid en het
 ingefchapeu instinct van dit dier bekend waren als hij,
 zij even zoo zeer van de waarheid van het geval verzeee-
 kerd zouden wezen. Het is wel bekend, zegt hij, dat
 de slangen, die geduurende den zomer de toevallen,
 waaraan kruipende dieren zijn bloot gesteld, overleefd
 hebben, zig jaarlijks, zoo dra de winter nadert, naar de
 bosfchen begeeven, daar elke van haar (gelijk naauwkeu-
 rige waarneemers aangemerkt hebben) het hol in bezit
 neemt, dat zij het voorig jaar bewoond heeft. Zoodra
 het jaargetijde gunftig is, verlaaten zij, door de verkwik-
 kende zonneftaaln verlevendigd, deeze verblijfplaat-
 fen, en begeeven zig naar dezelfde plek gronds, hoe
 verre ook afgelegen, daar zij voorheen haar onderhoud,

42 REIZE IN DE BINNENLANDEN

Ik heb reeds aangemerkt dat de voornaamste tak van de *Vosfen-rivier* van het Zuid-Westen, en die van de *Ouisconfin-rivier* van het Noord-Oosten kwamen, en ook dat sommige der kleine takken van deze twee rivieren, in hunne nederdaaling naar dezelve op weinig voeten afstands verwisfelden, iets ten Zuiden van de overdraagplaats. Dat twee zulke rivieren haaren oorsprong

zoo

en middelen om haar geslagt voortteplanten gevonden hebben. Wordt 'er dan een buitengewoone dwang van den geest vereischt om te gelooven dat een van deze regelmatig werkende schepzelen, door zijnen meester wel gehandeld zijnde, weder naar de doos zoude keeren, in welke het gewoonlijk zijn voedsel gevonden, en eene aangename schuilplaats ontmoet had, en wel omtrent dien tijd, welken de Indiaan, uit voorige ondervinding kon raaden? Zeekerlijk niet; en schrander en opregte lezers zullen niet aan de waarheid van een zoo wel bevestigd geval twijfelen, omdat de omstandigheden buitengewoon voorkoomen in een land, daar het onderwerp derzelve naauwlijks bekend is.

Deeze verklaring (voegt de Schrijver 'er bij) zal, hoop ik genoegzaam zijn om mijne leezere te overtuigen dat ik hen niet heb zoeken te vermaaken (gelijk men veelal onderfelt dat reizigers doen) met onwaarschijnlijke vertellingen, of mij in hun oog te verheffen door in mijne gevallen het wonderbaarlijke te mengen.

zoo
verf
op
in d
eers
mee
ben
na z
veel
in d
men
van
het
neer
fche
Lan
nu
rijks
haa
uit
juis
affe
fen
de
(
'no
op
is,

kte dat de voornaamste van het Zuid-Westen, rivier van het Noord- dat sommige der kleine eren, in hunne neder- weinig voeten afftands den van de overdraag- vieren haaren oorsprong zoo

voortteplanten gevonden buitengewoone dwang van looven dat een van deeze elen, door zijnen meester naar de doos zoude kee- k zijn voedsel gevonden, ats ontmoet had, en wel Indiaan, uit voorige on- derlijk niet; en schrandere aan de waarheid van een elen, omdat de omstandig- men in een land, daar het s bekend is. de Schrijver 'er bij) zal, zijne leezeren te overtuigen vermaaken (gelijk men veel- en) met onwaarachtijlijke og te verheffen door in mij- ike te mengen.

zoo nabij elkanderen hebben, en, na in zulke verschillende rigtingen gevloeid te hebben, zig op zulk een verbaazenden afstand van elkanderen in de zee ontlasten, (want de eerste valt, na eerst door verscheiden groote meiren gevloeid en meer dan twee duizend mijlen gestroomd te hebben, in de Golf van *St. Laurence*, en de andere, na zig met de *Misissippi* vereenigd, en even zoo veele mijlen voortgevlit te hebben, ontlast zig in de Golf van *Mexico*) is een voorbeeld dat men niet ligt elders in het uitgestrekt vast land van *Noord-Amerika* ontmoeten zal. Ik had in het volgend jaar gelegenheid om dezelfde waar- neeming te doen omtrent de nabijheid van ver- scheiden oorspronkelijke takken van de rivier *St. Laurence* en de *Misissippi*, en breng dezelve nu bij als een bewijs, dat het gevoelen dier Aard- rijksbeschrijvers, die beweerden dat rivieren, die haaren oorsprong zoo nabij elkanderen hebben, uit dezelfde bronnen moeten voortspruiten, niet juist is; want ik zag eene merklijk onderscheiden afscheiding in alle, schoon zij op sommige plaat- sen zoo nabij elkanderen kwamen, dat ik van de eene aan de andere kon stappen.

Op den agtsten October hadden wij onze ca- noos in de *Ouisconsin-rivier* overgebracht, die op deeze plaats meer dan honderd roeden breed is, en des anderen daags kwamen wij aan de groo-

groote stad der *Saukies*. Deeze is de grootste en best bebouwde Indiaansche stad, welke ik ooit gezien heb. Zij bevat omtrent negentig huizen, elk groot genoeg voor verscheiden gezinnen. Zij zijn gebouwd van gezaagde planken, net aan elkanderen gevoegd, en zoo dik met boomschors bedekt, dat zij voor de sterkste regen ondoordringbaar zijn. Voor de deuren zijn aangename luffels, waar onder de inwoners, als het weder zulks toelaat, hunne pijpen zitten te rooken. De straten zijn ruim en regelmatig, zoo dat zij meer naar eene beschaafde stad dan naar het verblijf van wilden gelijken. Het land rondom de stad is zeer goed. Op hunne akkers, die agter aan hunne huizen liggen, en die net verdeeld zijn, teelen zij eene groote menigte van Indiaansch koren, boonen, meloenen, enz. zoo dat deeze plaats bij de handelaars voor de beste marktplaats om zig van leestogt te voorzien, die in den omtrek van agt honderd mijlen is, gehouden wordt.

De *Saukies* kunnen omtrent drie honderd oorlogsmannen op de been brengen, die gemeenlijk elken zomer doorbrengen met stroperijen te gaan doen in de landen der *Illinois* en *Pawnee*, van waar zij met een groot getal slaaven terug keeren. Doch deeze volkeren koomen dit dikwerf op hen verhaalen en dooden dan, op hunne beurt, veele der *Saukies*, hetgeen ik denk de

re-

reden
neem
Ter
gen b
waars
den v
had t
Veele
berge
ven v
zet.
van I
Lood
pen v
Sauk
goed
word
De
en de
der
vijfti
zelve
ziekt
had,
wege
over
gewe
O

Deze is de grootste stad, welke ik ooit zag. Het negentig huizen, en veertig gezinnen. Zij is vlak, net aan de oever van de regen ondoordringende rivier. Het land rondom de stad is zeer vruchtbaar, en de akkers, die agter de stad liggen, zijn zeer vruchtbaar, en die net verdeeld zijn door de Indianen, enz. zoo dat deze stad de beste marktplaats is, die in den omstreken is, gehouden wordt. Hier zijn drie honderd ooringen, die gemeenlijk met stroperijen te gaan worden, en van de Pawnee, van het aantal slaaven terug gekomen, die dikwerf worden dan, op hunne reis hergeen ik denk de

reden te zijn dat zij niet sterker in bevolking toeneemen.

Terwijl ik hier vertoefde, ging ik enige bergen bezigtigen, die omtrent vijftien mijlen Zuidwaarts liggen, en waarin veel looderts gevonden wordt. Ik beklom eenen der hoogste, en had toen een uitgestrekt gezicht over het land. Veele mijlen verre kon ik niets zien dan laagere bergen, die zig op deezen afstand als hooi-scherpen vertoonden, zijnde met geene boomen bezet. Slechts enige valeijen waren met boschjens van Nootenboomen en kleine Eiken, bedekt. Lood is hier zoo overvloedig, dat ik groote hoop van hetzelfde in de straten van de stad der *Saukies* zag liggen, en het schein mij toe zoo goed te zijn als dat uit andere landen gehaald wordt.

Den tienden October voeren wij de rivier af en des anderen daags bereikten wij de eerste stad der *Ortigaumies*. Deze stad bevatte omtrent vijftig huizen, maar wij vonden de meeste derzelve ledig, ter oorzaake van eene besmetlijke ziekte, die kort te vooren onder hen gewoed had, en meer dan de helft der inwooneren had weggesleept. Het grootste gedeelte van hun, die overgeschoten waren, waren naar de boschen geweken om de besmetting te ontgaan.

Op den vijftienden kwamen wij in die uitgestrekte

streckte rivier, de *Misissippi*. De *Ouisconsin*-rivier vloeit van de overdraag-plaats tot daar zij in de *Misissippi* valt, met eenen gelijken, doch sterken, stroom; derzelve water is zeer helder, en men onderscheidt door hetzelfde henen een schoonen zandgrond, met zeer weinige klippen. Daar liggen enige weinige eilanden in dezelve, welker grond goed schein, doch wat sterk bezet met hout. Het land langs de rivier schein ook over het algemeen voortreflijk te zijn; maar op een' grooteren afstand van dezelve is het zeer vol van heuvelen, waarin men zegt dat veele loodmijnen gevonden worden.

Op omtrent vijf mijlen afftands van de plaats daar de twee rivieren zig vereenigen zag ik de overblijfselen van eene groote stad in eene zeer aangenaame ligging. Bij de nabuurige Indiaanen verneemende waarom zij dus verlaaten ware, onderrigttten zij mij dat, omtrent dertig jaaren geleden, de groote Geest verschenen was op den top van eene hoop rotfen, op een kleinen afftand van dezelve, naar het Westen gelegen, en dat hij hun gewaarschuwd had dat zij hunne wooningen zouden hebben te verlaaten, want dat het land, waarop zij gebouwd waren, hem toebehoorde, en dat hij het noodig had. Als een bewijs dat hij, die hun dat bevel gaf, waarlijk de groote Geest was, zelde hij hun verder dat op deeze zelfde rotfen, van welke

welke
kaal en
ten.
kort o
wezen
de pla
kwam
gis dat
jaarden
lang te
oogme
Dit
eene st
mond
door d
de *Ho*
bevat
huizen
ze, en
grond,
grooten
paerden
ze stad
omligge
de afge
nen, ja
zamelen
die aan

. De *Ouisconsin-*
g-plaats tot daar zij
enen gelijken, doch
water is zeer helder,
hetzelve henen een
er weinige klippen.
ilanden in dezelve,
och wat sterk bezet
de rivier scheen ook
k te zijn; maar op
zelve is het zeer vol
zegt dat veele lood-

nds van de plaats daar
en zag ik de overblijf-
eene zeer aangename
diaanen verneemende
re, onderrigten zij
n geleden, de groote
n top van eene hoop
d van dezelve, naar
dat hij hun gewaar-
e woningen zouden
dat het land, waarop
behoorde, en dat
bewijs dat hij, die hun
oote Geest was, zeide
e zelfde rotfen, van
welke

welke hij hun nu toesprak, welke zij wisten dat
kaal en dor waren, onmiddelijk gras zou uitsprui-
ten. De Indiaanen gehoorzaamden en ontdekten
kort daarna dat deeze wonderdaadige verandering
wezenlijk stand gegrepen had. Zij toonden mij
de plaats, doch het uitspruiten van het gras
kwam mij geenzints bovennatuurlijk voor. Ik
gis dat dit eene list van de Franschen of Span-
jaarden geweest zij om enig inzicht van eigenbe-
lang te bevorderen; maar op welke wijs zij hun
oogmerk ter uitvoer bragten kan ik niet zeggen.

Dit volk bouwde, kort na hunne verhuizing,
eene stad op den oever der *Mississippi* nabij den
mond van de *Ouisconsin-rivier*, op eene plaats,
door de Franschen *la prairie des Chiens*, dat is,
de *Honden-weide* genaamd; de stad is groot en
bevat omtrent drie honderd huisgezinnen; de
huizen zijn wel gebouwd naar de Indiaansche wij-
ze, en aangenaam gelegen op eenen zeer rijken
grond, in welken zij alle levens-onderhoud in
grooten overvloed teelen. Ik zag hier veele
paerden van eene goede grootte en gestalte. Dee-
ze stad is de groote markt plaats, daar alle de
omliggende Stammen, en zelfs die, welke langs
de afgelegenste takken van de *Mississippi* woo-
nen, jaarlijks, omtrent het laatst van Mey, ver-
zamelen, hunne bonte vellen medebrengende om
die aan de handelaars te verkoopen. Doch het
ge-

gebeurt niet altijd dat zij hier hunne verkoopplaats houden; dit wordt bepaald door eene algemeene raadsvergadering der Opperhoofden, die beraadslaagen of het beter met hunne belangen strooke hunne goederen te deeze plaats te verkoopen dan wel dezelve naar *Louisiana* of *Michillimackinac* te voeren. Volgens de beslissing van deeze raadsvergadering trekken zij of verder, of begeeven zig elk weder naar zijn huis.

De *Misfifippi* is bij den mond van de *Ouisconsin-rivier*, bij welken een berg van eene aanmerkelijke hoogte ligt, omtrent eene halve mijl breed; maar bij de laatsgenoemde stad schijnt zij meer den eene mijl breed, en is vol eilanden, welker grond buitengemeen rijk, en slegts dun met hout bezet is.

Wat verder naar het Westen, aan de overzijde, valt eene kleine rivier in de *Misfifippi*, welke de Franschen *la Rivière jaune*, de *Geele-rivier*, noemen. Hier namen de handelaars, die mij tot dus verre verzeld hadden, hun winter-verblijf. Toen kogt ik eene canoo, en voer met twee bedienden, van welke de een een Fransche Canadier en de ander een *Mohawk* van *Canada* waren, op den negentienden de rivier *Misfifippi* op.

Omtrent tien dagen na dat ik van de handelaars gescheiden was ging ik aan land, gelijk ik gemeenlijk elken avond deed, en, mijne tent opgezet heb-

ben.

VA
bende,
het nag
Ik zette
ken hie
voorige
trent tie
had afg
zien, w
den oev
het lich
te zien,
beesten
daalden
wezen r
en verte
In eene
ik kon o
naar mij
mijne te
hunne v
Naardie
noo was
eene be
zij zood
deren.
gelastte
ik hun
vijandlij

er hunne verkoop-
paald door eene al-
ter Opperhoofden,
er met hunne belan-
te deeze plaats te
naar *Louisiana* of *Mi-*
Volgens de beslissing
ekken zij of verder,
naar zijn huis.

mond van de *Ouiscon-*
berg van eene aan-
rent eene halve mijl
oemde stad schijnt zij
en is vol eilanden,
rijk, en slegts dun

sten, aan de overzij-
de de *Misisippi*, welke
ne, de *Geele-rivier*,
ndelaars, die mij tot
hun winter-verblijf.
en voer met twee be-
n een Fransche Cana-
wk van *Canada* wa-
e rivier *Misisippi* op.
at ik van de handelaars
and, gelijk ik gemeen-
mijne tent opgezet heb-
ben-

bende, gelastte ik mijnen bedienden, dat zij als
het nagt wierd, zig te slaapen zouden leggen.
Ik zette mij neder bij een licht, dat ik aangestoo-
ken hield, om de aantekeningen, welke ik den
voorigen dag gemaakt had, overteschrijven. Om-
trent tien uren, zoo als ik mijne aantekeningen
had afgeschreven, trad ik uit mijne tent, om te
zien, welk weder het ware. Mijne oogen naar
den oever der rivier wendende, meende ik bij
het licht der sterren, die helder scheenen, iets
te zien, dat het voorkoomen had van eene kudde
beesten, die op enigen afstand van eene hoogte
daalden; terwijl ik mij verwonderde wat zulks
wezen mogte, sprong een van hun eensklaps op
en vertoonde mij de gedaante van een mensch.
In eenen oogenblik waren zij alle overeind, en
ik kon omtrent tien of twaalf hunner tellen, die
naar mij toe kwamen. Ik ging terstond weder in
mijne tent en, mijn volk wekkende, beval ik hun
hunne wapenen op te neemen en mij te volgen.
Naardien mijne voornaamste vrees voor mijn can-
noo was, liep ik naar den water-kant en vond
eene bende Indiaanen (want nu ontdekte ik dat
zij zoodanige waren) gereed om dezelve te plon-
deren. Alvoorens ik onder hun bereik kwam,
gelastte ik mijn volk niet te schieten, voor dat
ik hun zulks zou beveelen, alzo ik niet gaerne
vijandlijkheden wilde beginnen, ten zij zulks vol-

D strekt

strekt noodzaaklijk ware. Ik trad dan stoutmoedig toe tot dicht aan de punten van hunne speeren, (zij hadden geene andere wapenen dan deeze) en vroeg hen, mijn hartsvanger, zwaaiende, met eene forsche stem, wat zij hebben moesten. Dit ontzette hen, en ziende dat zij naar oogenschijn wel zouden ontvangen worden, wendden zij zig om en trokken schielijk af. Wij vervolgden hen tot een nabuurig bosch, welk zij in liepen, en wij vernamen hen niet weder. Wij hielden eger, uit vrees dat zij zouden wederkoomen, gedurende het overige van den nacht beurtelings de wagr. Des anderen daags waren mijne bedienden in groote verlegenheid en verzogten mij met allen ernst dat wij tog weder naar de handelaars zouden keeren, welke wij korteling geleden verlaaten hadden; Maar ik antwoordde hun dat, als zij niet voor oude wijven wilden gehouden wezen (een allerschandelijkt scheldwoord onder de Indiaanen) zij mij volgen moesten, want dat ik vast besloten had mijne voorgenoomen reis doortezetten, dat een Engelschman, die eens in eene onderneeming gewikkeld was, nimmer agteruit week. Hierop begaven zij zig in de canoo, en ik wandelde langs den kant om hen tegens alle verdere aanvallen te verdedigen. Ik hoorde naderhand dat de Indiaanen, die mij dus hadden gemeend te plonderen, eene van die zwervende

vend
daad
den
gen
die
ja z
zij
den
hen
deze
hen
O
Mei
rivie
naam
mijl
sipp
stroc
zijne
op a
bree
zen
mige
groc
tusf
het
bos
ke

rad dan stoutmoe-
 van hunne speeren,
 enen dan deeze)
 er, zwaaiende, met
 ben moesten. Dit
 zij naar oogenschijn
 , wendden zij zig
 Vij vervolgden hen
 k zij in liepen, en
 . Wij hielden eg-
 wederkoomen ,
 en nagt beurtelings
 s waren mijne be-
 d en verzogten mij
 weder naar de hande-
 vij korteling geleden
 antwoordde hun dat,
 en wilden gehouden
 t scheldwoord onder
 a moesten, want dat
 voorgenoomen reis
 schman, die eens in
 ld was, nimmer ag-
 en zij zig in de ca-
 den kant om hen te
 te verdedigen. Ik
 diaanen, die mij dus
 en, eene van die zwer-
 vende

vende benden waren, die, om verschillende mis-
 daaden uit de Stammen, waar onder zij behoor-
 den, verjaagd zijnde, zig met elkanderen vereeni-
 gen, en, van den roof leevende, den reizigers,
 die deezen weg doortrekken, zeer hinderlijk zijn;
 ja zelfs spaaren zij de Indiaanen, van welken Stam
 zij ook zijn mogen, niet. De handelaars had-
 den mij te vooren gewaarschuwwd dat ik tegens
 hen op mijne hoede moest wezen, en ik herhaal
 deze waarschuwing aan allen, welker zaaken
 hen noopt om deeze strecken door te trekken.

Op den eersten November kwam ik aan het
 Meir *Pepin*, dat eerder eene uitbreiding van de
 rivier *Misisfippi* is, welke de Franschen dus ge-
 naamd hebben, en 't welk omtrent twee honderd
 mijlen van de *Ouisconsin-rivier* ligt. De *Misis-*
fippi vloeit beneden dit Meir met eenen zagten
 stroom, maar haare breedte is zeer verschillende,
 zijnde op sommige plaatsen meerder dan eene mijl,
 op andere niet meer dan een vierde van eene mijl
 breed. Deeze rivier heeft aan elke zijde, langs dee-
 zen geheelen weg, eene reeks bergen, die in som-
 mige strecken nabij dezelve, in andere op eenen
 grooteren afstand van haar af liggen. Het land
 tuschen de bergen en op derzelver hellingen is in
 het algemeen met gras begroeid, met enige weinige
 boschjens van boomen tuschen beiden, bij wel-
 ke men menigmaalen groote driften van herten

en elanden ziet graazen. Op verscheiden plaatsen vertoonden zig stapels rotfen, naar oude vervallen torens gelijkende; op andere verbaazende steilten; en, dat zeer aanmerkelijk is, terwijl dit toneel zig aan de eene zijde vertoonde, was de tegenoverliggende zijde van denzelfden berg met het schoonst gras begroeid, dat zig trapswijze tot zijnen top uitstrecte. Van deezen opent zig voor het oog het schoonst en uitgestrektst gezicht dat men zig verbeelden kan. Groene vlakten, vrugtbare weiden, ontalijke eilanden, en deeze alle overvloedig voorzien van vershillende boomen, die eene verbaazende menigte vrugten geeven, zonder zorg of kweeking, gelijk de Nootenboom, de Ahornboom die suiker geeft, Wijngaarden met schoone druiven beladen, en Pruimenboomen, die onder hunnen last nedergebogen hangen, maar boven al de schoone rivier beneden zagtjens voortvlietende, en zig zoo verre uitstreckende als het oog reiken kan, trekken beurtelings de aandacht en wekken de verwondering van den aanschouwer.

Het Meir is omtrent twintig mijlen lang en bijna zes breed; het is op sommige plaatsen zeer diep, en bevat overvloed van allerlei soort van visch. Ook wordt dit Meir, en de aangrenzende rivieren door eene groote menigte vogelen bezocht, als Ojevaars, Zwaanen, Ganzen, Rotganzen,

zer
hou
Pa
van
een
teit
na
han
C
ber
war
der
van
gee
de
een
dia
in
C
Mi
ben
mij
uit
nog
ne,
afit
die
Bij

verscheiden plaatsen, naar oude veranderinge verbaazende gelijk is, terwijl dit vertoonde, was de denzelfden bergheid, dat zig trapskte. Van deelen schoonst en uitgebeelden kan. Groenen, ontalrijke eilanden voorzien van verbaazende menigzorg of kweeking, Ahornboom die fuischoone druiven be- , die onder hunnen maar boven al de tjemens voortvlietende , de als het oog reiken aandacht en wekken afchouwer.

veertig mijlen lang en rommige plaatsen zeer van allerlei soort van , en de aangrenzende menigte vogelen be- , Ganzen, Rotganzen,

zen, en Eendvogels; en in de boschjens onthouden zig eene groote menigte Kalkoenen en Patrijzen. In de vlakten zijn de grootste Buffels van Amerika. Hier zag ik de overblijfselen van eene Fransche Factorij, daar men zegt dat Kapitein ST. PIERRE, voor de verovering van *Canada*, zijn verblijf gehouden en eenen grooten handel met de *Naudowesies* gedreven heeft.

Omtrent zestig mijlen beneden dit Meir is een berg, welks ligging aanmerkingswaardig is, want hij staat op zigzelve, juist in het midden der rivier, en heeft het aanzien als ware hij van den oever in den stroom gegleden. Hij kan geen eiland genoemd worden, naardien hij van de oppervlakte van het water onmiddellijk tot eene aanmerklijke hoogte oprijst. Beiden de Indianen en de Franschen noemen hem den *berg in de rivier*.

Op eenen zekeren dag aan den oever van de *Mississippi* aan land gegaan zijnde, enige mijlen beneden het Meir *Pepin*, wandelde ik, terwijl mijne bedienden mijn middagmaal toebereidden, uit, om het omliggend land te bezien. Ik was nog niet verre gegaan of ik kwam aan eene schoone, gelijke, open vlakte, in welke ik op enigen afstand eene afzonderlijke hoogte bespeurde, die het voorkoomen van eene verschanfing had. Bij eene nadere beschouwing had ik nog meer re-

den om te denken dat zij wezenlijk veele ceuwen geleden daartoe aangelegd was. Niettegenstaande zij nu met gras bedekt was, kon ik egter duidlijk onderscheiden dat het voorheen eene borstweering geweest was van omtrent vier voeten hoogte, zig bijna eene mijl uittrekkende en groot genoeg om vijf duizend mannen te bedekken. Derzelver gedaante was rondachtig en de streekhoeken strekten tot de rivier. Schoon zij door den tijd zeer veel van haare gedaante verloren had, kon men nog elken hoek bespeuren, die zig zoo regelmatig vertoonden, en met zoo veel krijgskunde waren aangelegd als of zij door VAUBAN zelve waren ontworpen geweest. De graft was niet te zien, maar, naauwkeuriger onderzoek doende, meende ik te kunnen bespeuren dat er waarlijk eene geweest was. Ook ben ik uit derzelver ligging overtuigd dat zij tot dat einde moet aangelegd geweest zijn. Zij was tegens het land gerigt en wierd van agteren door de rivier gedekt; en daar was een aanmerklijk eind wegs geen hooge grond, van waar men haar bestrijken kon; daar stonden slegts hier en daar enige weinige Eikenboomen omtrent. Op veele plaatsen waren kleine paden dwarsch over dezelve liggende, die getreden waren door de voeten van de elanden en herten, en de dikte van de laag aarde, die haar bedekte, stelde mij in staat om met

me
oor
ged
der
ten
na
ken
ving
of
bed
ik
doe
ver
dier
om
doc
ben
aart
den
voel
tel
raad
ceuv
den
nu
heb
gew
was

lijk veele eeuwen
 s. Niettegenstaans, kon ik egter
 et voorheen eene
 omtrent vier voe-
 tijl uittrekkende en
 mannen te bedek-
 rondachtig en de
 vier. Schoon zij
 are gedaante verlon-
 n hoek bespeuren,
 onden, en met zoo
 gd als of zij door
 rpen geweest. De
 naauwkeuriger on-
 kunnen bespeuren
 was. Ook ben ik
 dat zij tot dat ein-
 jn. Zij was tegens
 van agteren door
 was een aanmerklijk
 van waar men haar
 slegts hier en daar
 omtrent. Op veele
 warsch over dezelve
 en door de voeten
 de dikte van de laag
 lde mij in staat om
 met

met zekerheid over haare groote aloudheid te oordeelen. Ik onderzocht alle de hoeken en elk gedeelte derzelve met veel aandacht, en heb zedert mijzelven dikwijls beschuldigd, dat ik mijne tent niet op die plaats nedergeslaagen, en eenen naauwkeurigen platten grond van dezelve getekend hebbe. Om te toonen dat deeze beschrijving de vrugt niet is van eene verhitte verbøiding of de herfenschimmige beuzeltaal van eenen zig bedriegenden reiziger, zal ik nog aanmerken dat ik bij mijne wederkomst daaromtrent navraag doende, vernam dat de Heer ST. PIERRE en verscheiden handelaars op verschillende tijden diergelijke vertooningen waargenoomen hebben, omtrent welke zij dezelfde gisfingen vormden, doch zonder die zoo naauwkeurig onderzocht te hebben als ik gedaan heb. Hoe een werk van deezen aart kan gevonden worden in een land, dat tot heden toe (volgens het algemeen aangenoomen gevoelen) alleen voor onkundige Indiaanen de zetel des oorlogs geweest is, welker geheele voorraad van krijgskundige kennis, tot over twee eeuwen, alleen bestond in het behandelen van den boog en welker eenigste borstweering zelfs nu nog de struiken zijn, kan ik niet zeggen. Ik heb een zoo omstandig bericht van deeze buitengewoone vertooning gegeven als mij mogelijk was, en laate het voor toekomende bezoekers

van deeze afgelegen oorden over om te ontdekken of zij een voortbrengzel van natuur of van kunst zij. Veelligt zal de schets, welke ik 'er hier van geeve, eene aanleiding wezen tot eene nadere naspeuring van dezelve, die ons geheel andere denkbeelden zullen doen opvatten omtrent den ouden staat van rijken, welke wij thans denken dat van de vroegste tijden af allcen de verblijfplaatsen van Wilden geweest zijn.

De *Mississippi* is tot den ingang van de rivier *St. Croix*, dertig mijlen boven het Meir *Pepin*, met veele eilanden bezet, van welke sommige eene aanmerkelijke lengte hebben. Op deeze groeijen ook veele Suiker-Ahornboomen, en rondom deeze, Wijngaarden met druiven beladen, die tot aan derzelver toppen opkruipen. Boven het Meir ziet men weinige bergen en deeze zijn slegts klein. Nabij de rivier *St. Croix* woonen drie benden der *Nawdowessie* Indiaanen, die de rivier-benden genoemd worden.

Deeze natie bestaat thans uit elf benden. Zij waren oorspronkelijk twaalf in getal; maar naardien de *Affinipoils* enige jaaren geleden opgestaan zijn en zig van de andere afgezonderd hebben, blijven 'er slegts elf overig. Zij, welke ik hier ontmoette, worden de rivier-benden genaamd, omdat zij voornamelijk aan de oevers deezer rivier woenen; de andere agt worden gemeenlijk onderschei-

fch
de
W
Ne
de
vie
ont
wa
hur
of
die
haa
rich
oor
ten
hiet
klei
spr
hoc
hun
vree
scha
haa
zelve
gew
hun
ik d

over om te ontdek-
 van natuur of van
 chets, welke ik 'er
 ng wezen tot eene
 ve, die ons geheel
 en opvatten omtrent
 welke wij thans den-
 en af alleen de ver-
 est zijn.

ingang van de rivier
 en het Meir *Pepin*,
 van welke sommige
 ebben. Op deze
 Ahornboomen, en
 met druiven belaa-
 toppen opkruipen.
 nige bergen en dee-
 de rivier *St. Croix*
ndowessie Indiaanen,
 l worden.

uit elf benden. Zij
 n getal; maar naar-
 en geleden opgestaan
 zonder hebben, blij-
 welke ik hier ontmoet-
 en genaamd, omdat
 s dezer rivier woo-
 n gemeenlijk onder-
 schei-

scheiden door den naam van de *Nawdowessies* uit
 de vlakten, en bewoonen een land, dat meer
 Westwaarts ligt. De naamen der eerste zijn de
Nehogatawonahs, de *Mawtawbaunowahs*, en
 de *Shahsweentowahs*, en zij bestaan uit omtrent
 vier honderd oorlogs-mannen.

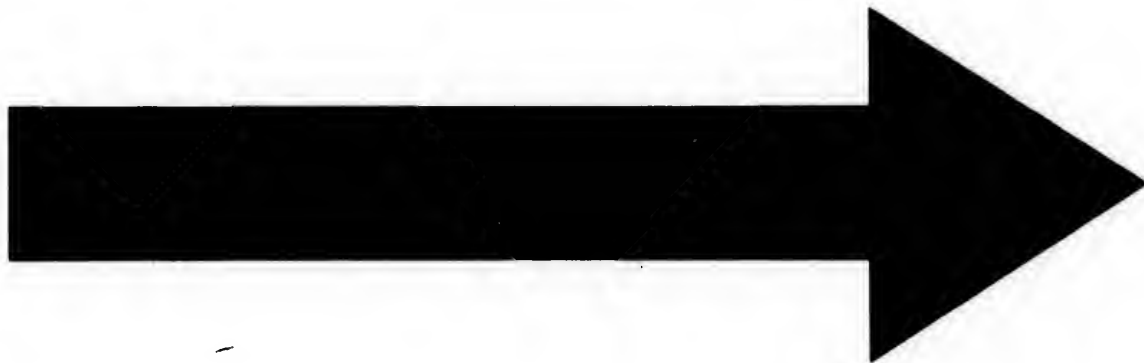
Kort voor dat ik aan deeze drie benden kwam,
 ontmoette ik eene partij van de *Mawtawbaunowahs*,
 bestaande uit veertig oorlogs-mannen met
 hunne huisgezinnen. Bij deeze bleef ik een dag
 of twee, binnen welken tijd vijf of zes van hun,
 die op eenen tocht uit geweest waren, in grooten
 haast terug kwamen, en hunnen medgezellen be-
 richtten dat eene groote bende der *Chipéways*
 oorlogs-mannen, *genoeg*, gelijk zij zig uitdruk-
 ten, *om hen alle optevreeten*, hen kort op de
 hielen volgden en op het punt waren om hunne
 kleine legerplaats aantetasten. De Opperhoofden
 spraken mij aan en verzogten dat ik mij aan hun
 hoofd zoud: plaatfen en hen zou opleiden om
 hunnen vijanden te wederstaan. Naardien ik een
 vreemdeling was, en mij niet gaerne de gram-
 schap van eene der twee natiën wilde op den hals
 haalen, wist ik niet wat te doen, en vond mij-
 zelve nimmer in grootere verlegenheid. Hadde ik
 geweigerd de *Nawdowessies* bijtestaan, zoude ik
 hunne gramschap op mij gewend hebben, of ware
 ik de *Chipéways* met vijandlijke inzigten tegens-

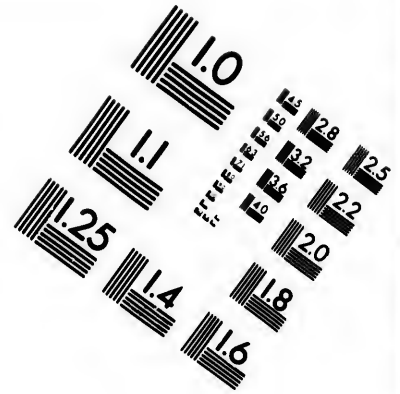
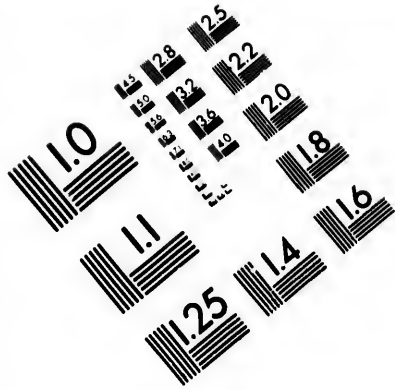
getrokken, zoude ik dat volk mij tot vijanden gemaakt hebben, en al ware ik ook al zoo gelukkig geweest op dien tijd hunne pijlen te ont-koomen, zou ik egter waarschijnlijk bij enige volgende gelegenheid de gestrengheid hunner wraakzucht hebben ondervonden. In dit uiterste koos ik een middenweg en verzocht de *Naudowessies* mij naar hen toe te laten gaan, zeggende dat ik zou trachten hunne woede te bevredigen. Hier in stonden zij, egter met weezin, toe, naardien zij zig overtuigd hielden, wegens de ver-bittering, die langen tijd tuschen hen bestaan had, dat mijne poogingen te vergeefsch zouden zijn.

Mijnen Franschman, die hunne taal kon spreek-en, met mij neemende, spoedde ik mij naar de plaats, daar men onderstelde dat de *Chipéways* zig bevonden. Ondertuschen bleeven de *Naw-dowessies* op enigen afstand agter ons. Alzoo ik hen naderde met de vredes-pijp, kwam eene kleine partij hunner Opperhoofden van omtrent agt of tien, op eene vriendlijke wijze, naar mij toe, met welke ik, door middel van mijn tolk, een lang gesprek hield, waarvan het slot was, dat hunne toorn door mijne overredingen eniger-maate verzagt zijnde, zij aannamen terug te kee-ren, zonder hunne woeste oogmerken ter uitvoer te brengen. Gedurende ons onderhoud kon ik bespeuren, zoo als zij verspreid lagen, dat de
bende

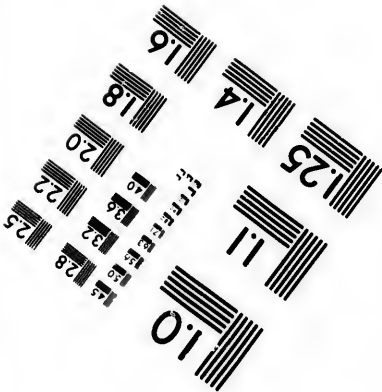
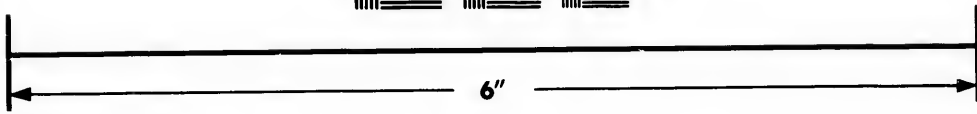
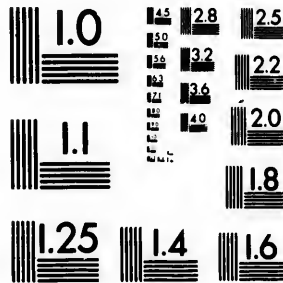
NIJENLANDEN

olk mij tot vijanden
e ik ook al zoo ge-
l hunne pijlen te ont-
arschijnlijk bij enige
gestrengheid hunner
den. In dit uiterste
erzocht de *Naudowes-*
aten gaan , zeggende
voede te bevredigen.
met weezin , toe ,
den , wegens de ver-
chen hen bestaan had ,
eefsch zouden zijn.
hunne taal kon spree-
oedde ik mij naar de
e dat de *Chiptways*
en bleeven de *Naw-*
agter ons. Alzoo ik
s-pijp , kwam eene
oofden van omtrent
ijke wijze , naar mij
middel van mijn tolk ,
aarvan het slot was ,
overredingen eniger-
namen terug te kee-
ogmerken ter uitvoer
ns onderhoud kon ik
spreid lagen , dat de
bende

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

ES 28
ES 32
ES 22
ES 20
ES 18

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

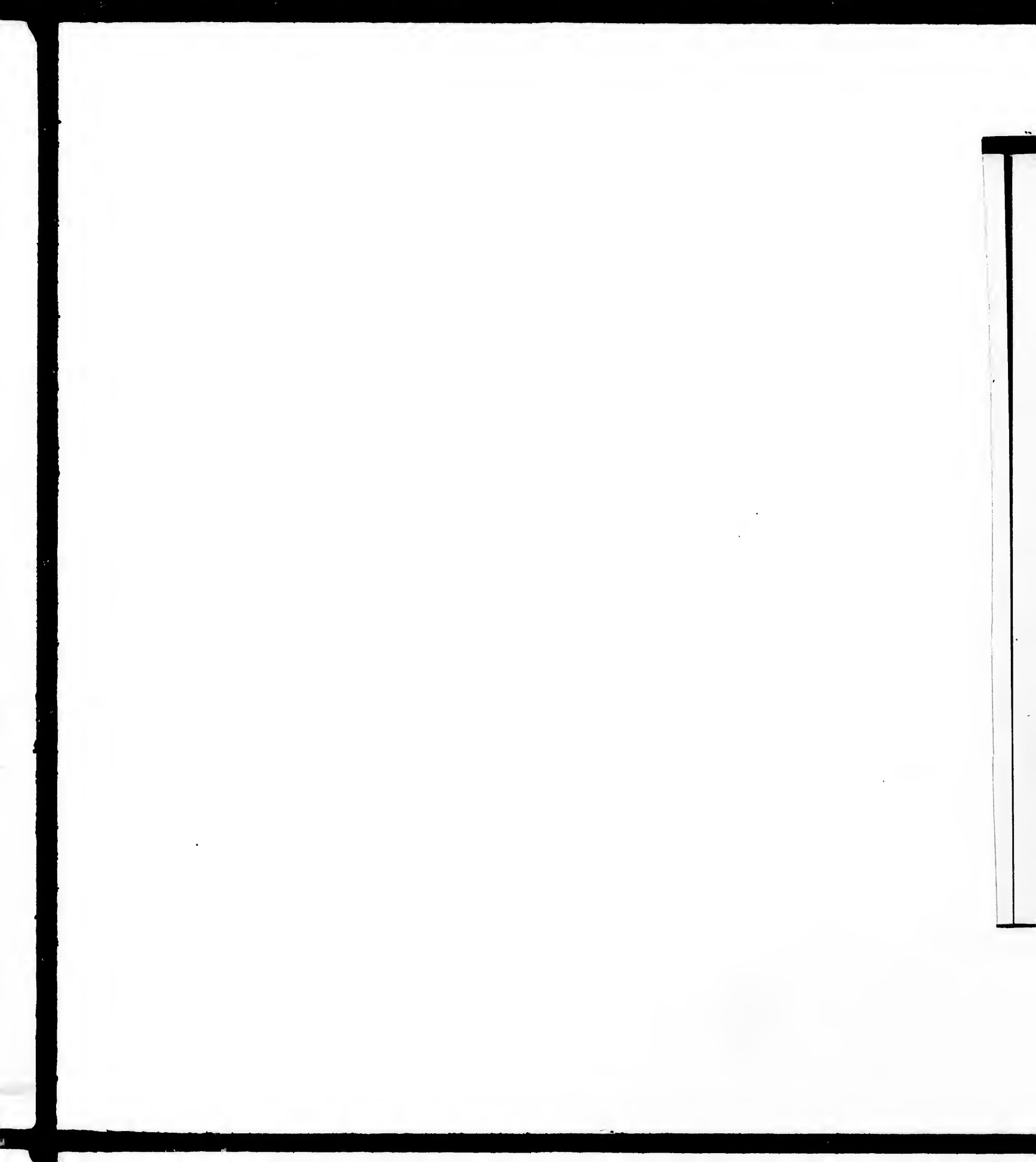
**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

ES 28
ES 32
ES 22
ES 20
ES 18

© 1983

bende zeer talrijk was, en dat verscheiden hunner met snaphaanen gewapend waren.

Dus gelukkig in mijne onderneeming geslaagd zijnde, keerde ik zonder draalen naar de *Nawdowessies* terug, en verzogt hen aanstonds hunne legerplaats naar enig ander gedeelte van het land te verplaatsen, uit vrees dat hunne vijanden berouw mogten krijgen van de beloften, die zij hun gedaan hadden, en hun eerste voorneemen in het werk stellen. Zij volgden ook mijnen raad en begonnen onmiddelijk hunne tenten te strijken. Terwijl zij dit verrigteden overlaadden zij mij met dankbetuigingen, en toen ik hen in hunne canoos had zien gaan, vervolgde ik mijnen weg.

Ik was aan dit geval voornamelijk het vriendlijk onthaal, welk ik naderhand van de *Nawdowessies* in de vlakten ontmoette, en den eerbied en de eerbewijzingen, welke ik gedurende mijn verblijf onder hen ontvong, verschuldigd. En, toen ik, verscheiden maanden daarna, in het *Chipéways* dorp, bij de *Ottowaw-meiren* aankwam, bevond ik dat mijn roem die plaats eerder dan ik bereikt had. De Opperhoofden ontvongen mij met veel hartelijkheid, en de oudste onder hen bedankten mij dat ik hen bevredigd had. Zij verhaalden mij dat de oorlog tuschen hunne natie en de *Naudowessies* zonder tuschenpoozing meer dan veertig winters geduurd had,

had, dat zij reeds lang gewenscht hadden denzelven te eindigen, doch dat zulks gewoonlijk belet wierd door de jonge oorlogs-mannen van beiden de natieën, die hunne drift niet bedwingen konden, als zij elkanderen ontmoetten. Zij zeiden dat zij gelukkig zouden zijn, indien enig Opperhoofd van zulk eene vreedzaame gezindheid als ik, en die ook zoo veel moed en bedaardheid bezat, zig in het land tusschen de twee volkeren wilde nederzetten; want door tusschenkomst van zulk eenen zou eene bevrediging, naar welke zij aan hunnen kant opregtlijk verlangden, kunnen bewerkt worden. Naardien ik na dien tijd geenen der *Naudowessies*, ontmoette, had ik geene gelegenheid om zulk een goed werk te bevorderen.

Omtrent dertig mijlen beneden den waterval van *St. Anthony*, aan welken ik den tienden dag na dat ik het Meir *Pepin* verlaaten had, kwam, is een aanmerkelijk hol van eene verbaazende diepte. De Indiaanen noemen het *Wakon-seebe*, dat is, de *Wooning van den Grooten Geest*. De ingang, die in hetzelfde leidt, is omtrent tien voeten breed, en vijf voeten hoog. De boog van binnen is bijna vijftien voeten hoog, en omtrent dertig voeten breed. De grond van hetzelfde bestaat uit fraai helder zand. Omtrent twintig voeten van den ingang af begint een Meir,

enscht hadden denzel-
 zulks gewoonlijk be-
 logs - mannen van bei-
 drift niet bedwingen
 ontmoeten. Zij zeil-
 len zijn, indien enig
 e vreedzaame gezind-
 oo veel moed en be-
 het land tusschen de
 erzetten; want door
 nen zou eene bevedi-
 nnnen kant opregtlijk
 verkt worden. Naar-
 men der *Naudowessies*,
 e gelegenheid om zulk
 en.

beneden den waterval
 lken ik den tienden dag
 verlaaten had, kwam,
 van eene verbaazende
 oemen het *Wakon-tee-*
an den Grooten Geest.
 e leidt, is omtrent tien
 oeten hoog. De boog
 n voeten hoog, en om-
 . De grond van het-
 helder zand. Omtrent
 ingang af begint een
 Meir,

Meir, welks water doorschijnend is en zig tot
 eenen onnaspeurlijken afstand uittrekt; want de
 duisterheid van dit hol laat niet toe dat men poo-
 gingen doe om zulks te onderzoeken. Ik wierp
 een klein steentjen uit alle mijne magt naar bin-
 nen: Ik kon het in het water hooren vallen, en
 schoon het zoo klein was, gaf het een verbaa-
 zend en ijslijk geluid, dat door deeze duistere
 plaatsen weergalmde. Ik vond in dit hol veele
 Indiaansche beeldspraakige figuren, die zeer
 oud scheenen, want de tijd had dezelve bijna mer
 mosch overdekt, zoo dat ik die niet dan met
 moeite kon onderscheiden. Zij waren op eene
 ruuwe wijze op de binnenzijde der muuren ge-
 sneden, die uit eenen steen bestonden, zoo zag
 dat hij gemakkelijk met een mes kon doorboord
 worden; deezen steen vindt men overal nabij de
 rivier *Mississippi*. Het hol is alleen toegankelijk
 door een engen steilen doorgang, welken men
 moet opklimmen, en die op den kant der rivier
 ligt.

Op eenen kleinen afstand van dit ijslijk hol is
 de begraafplaats van verscheiden benden der *Nau-*
dowessie Indiaanen. Schoon dit volk geen vast
 verblijf houdt, en in tenten woont, met welke
 zij slegts enige weinige maanden op de zelfde
 plaats verblijven, brengen zij egter altijd de been-
 deren hunner dooden naar deeze plaats, waartoe
 zij

62 REIZE IN DE BINNENLANDEN

zij de gelegenheid waarneemen , als de Opperhoofden verzamelen om raadsvergadering te houden en om alle openbaare zaaken voor den volgenden zomer te regelen.

Tien mijlen beneden den waterval van *St. Anthony* valt de rivier *St. Pierre*, bij de inwoonren de *Waddapawmenefotor* genaamd , van het Westen in de *Misfifippi*. Vader HENNEPIN heeft van dezelve geen gewag gemaakt, schoon zij eene schoone breede rivier is : Dit stilzwijgen denk ik dat veroorzaakt is door een klein eiland , dat juist aan haaren mond gelegen is , en waardoor het gezigt van dezelve onderschept wordt. Ik zoude deeze rivier zelf niet ontdekt hebben, indien ik niet, naar haar zoekende, mijn gezigt hadde laten weiden van de daar tegensoverliggende verheven landen, die tot eene groote hoogte oprijzen.

Omtrent over deeze rivier was ik genoodzaakt mijne canoo te verlaten , ter oorzaake van het ijs , en over land te reizen naar den waterval van *St. Anthony*, dien ik den zeventienden November bereikte. De *Misfifippi* is van de rivier *St. Pierre* tot deeze plaats wat sneller dan ik die tot hier toe bevonden had, en heeft geene aanmerkelijke eilanden.

Voor dat ik mijne canoo verliet, onderhaalde ik eenen jongen Prins van de *Winnebago*-Indianen,

nen , als de Opper-
dsvergadering te hou-
taaken voor den vol-

waterval van *St. An-*
vre, bij de inwoone-
genaamd , van het

Vader HENNEPIN
wag gemaakt, schoon
ier is : Dit stlzwij-
is door een klein ei-
mond gelegen is , en
dezelve onderschept
ivier zelf niet ontdekt
r haar zoekende, mijn
van de daar tegens-
en, die tot eene groote

er was ik genoodzaakt
ter oorzaake van het
naar den waterval van
ventienden November
is van de rivier *St.*
at sneller dan ik die tot
heeft geene aanmerk-

o verliet, onderhaalde
de *Winnabago*-Indiaa-
nen,

nen , die op een gezantschap naar sommige der
benden van de *Naudowessies* uitgong. Hoorende
dat mijn voorneemen was den waterval te gaan
bezien, wilde hij mij verzellen, naardien zijne
nieuwsgierigheid dikwerf was gaande gemaakt
door de berichten, welke hij omtrent denzelfden
van sommige zijner Opperhoofden gehoord had;
hij liet dan zijn huisgezin op deeze plaats, (want
de Indiaanen reizen nooit zonder hun huishouden)
onder bewaaring van mijnen *Mohawk* bediende,
en wij reisden te zaamen te land, alleen van mijn
Franschman verzeld, naar deeze beroemde plaats.

Wij konden onderscheidenlijk het geruisch van
het water hooren, volkoomen vijftien mijlen voor
dat wij aan den waterval kwamen, en ik was
grootlijks verwonderd en verheugd, toen ik dit
verbaazend werk der natuur naderde; maar ik
kon niet lang mijn inwendig gevoel den teugel
vieren, naardien mijne aandacht door het gedrag
mijns reisgezels wierd afgetrokken.

De prins had niet zoo haast de plaats bereikt,
van waar hij deezen verwonderlijken waterval
overzien kon of hij begon met eene verstaanbare
stem den Grooten Geest aantefpreken, zig ver-
beeldende dat deeze eene van de plaatsen was,
waar hij zig onthoudt. Hij zeide hem dat hij
eene lange reis gedaan had, om hem zijne hulde
te koomen bewijzen en dat hij hem nu de beste
offer-

offerhanden zou doen, die in zijn vermogen waren. Hij wierp dan eerst zijne pijp in den stroom, vervolgens zijne rol tobak, daarop de armringen, die hij aan zijne armen en vuisten droeg, hierna een versierzel, dat om zijnen hals hing, van kraalen en ijzerdraaden gemaakt, en laatstlijk de ringen uit zijne ooren; om kort te gaan hij bood zijnen God alle deelen zijner kleeding aan, die van enige waarde waren; ondertusfchen sloeg hij dikwijls met groote hevigheid op zijne borst, strekte zijne armen uit, en scheen in eene groote ontroering te wezen.

Geduurende allen deezen tijd hield hij aan met zijne gebeden en besloot dezelve met een vuurig gebed dat de Groote Geest ons altoos zijne bescherming wilde verleenen op onze reizen, dat hij ons wilde geeven eene heldere zonneschijn, een blaauwen hemel, en zuivere onberoerde wateren; en hij wilde de plaats niet verlaaten voor dat wij te zaamen uit mijne pijp gerookt hadden, ter eere van den grooten Geest.

Ik was zeer verwonderd op het zien van dit voorbeeld van verheven godsdienstigheid in zulk eenen jongen Indiaan, en, in plaats van met de plegtigheden, van welke hij die verzeld deed gaan, den draak te steeken, gelijk ik zag dat mijn Roomsche Katholieke knecht stilzwijgend deed, beschouwde ik den prins met meerder eer.

in zijn vermogen was
ne pijp in den stroom,
k, daarop de armin-
nen en vuisten droeg,
om zijnen hals hing,
gemaakt, en laatstlijk
; om kort te gaan hij
en zijner kleeding aan,
n; ondertusfchen sloeg
vigheid op zijne borst,
fcheen in eene groote

n tijd hield hij aan met
dezelve met een vuurig
st ons altoos zijne be-
n op onze reizen, dat
e heldere zonneschijn,
zuivere onberoerde wa-
aats niet verlaaten voor
e pijp gerookt hadden,
Geest.

d op het zien van dit
godsdienstigheid in zulk
, in plaatse van met de
ke hij die verzeld deed
ken, gelijk ik zag dat
ijke knegt stilzwijgend
den prins met meerder
eer.

verbied om de opregte blijken, welke hij van
zijne godsvrugt gegeven had, en ik twijfel niet
of zijne offerhanden en gebeden zijn den algeme-
nen Vader des menschedoms even aangenaam ge-
weest, als waren zij met meerder pragt en in eene
gewijde plaats verrigt geworden.

Indedaad het geheel gedrag van deezen jongen
prins verwonderde en bekoorde mij te gelijk.
Geduurende de weinige dagen, dat wij bij elkan-
deren waren, fcheen hij zijne aandacht geheel
bezig te houden met mij allen bijstand te verlee-
nen, die in zijn vermogen was, en zelfs gaf hij
mij in dien zoo korten tijd ontelbaare blijken van
de edelmoedigste en belangloosste vriendschap,
zoo dat ik bij onze wederkomst met den groot-
sten weérzin van hem fcheidde. Terwijl ik de
konstlooze en egrer aanvellige manieren van dee-
zen onbeschaafden Wilden beschouwde, kon ik
mij niet onthouden eene vergelijking te maaken
tusfchen hem en enige meer verfijnde inwooneren
van beschaafde landen, welke, moet ik bekennen,
niet zeer ten voordeele van de laatste was.

De waterval van *St. Anthony* heeft zijnen
naam gekregen van Vader LOUIS HENNEPIN,
eenen Franschen zendeling, die omtrent het jaar
1680 deeze strecken bereisde, en de eerste Euro-
peëer was, welke de Indiaanen ooit gezien had-
den. Deeze verbaazende masfa van water, dat

E

meer

meer dan twee honderd en vijftig ellen breed is, maakt eenen allerfraaisten waterval; het valt omtrent dertig voeten lijnregt neder en de snelle afvlieting, die zig beneden nog drie honderd ellen verder uitstrekt, maakt de hoogte nog aanmerkelijk grooter, zoo dat hij, op eenen afstand gezien wordende, veel hooger schijnt dan hij werkelijk is. De voornoemde reiziger beschrijft denzelfden als meer dan zestig voeten hoog; maar hij heeft eenen nog grooter mislag begaan in het berekenen van de hoogte van den waterval van *Niagara*, welke hij beweert dat zes honderd voeten hoog is, daar het, volgens latere waarnemingen, die nauwkeurig gedaan zijn, wel bekend is dat hij niet hooger is dan honderd veertig voeten. Maar de goede Vader had, vrees ik, maar al te dikwijls geenen anderen grond voor zijne berichten dan hooren zeggen, of, op zijn best, eene oppervlakkige beschouwing.

In het midden van den waterval ligt een klein eiland, omtrent veertig voeten breed, en wat meer in de lengte hebbende, waarop enige weinige ruwe Balzem-pijnboomen, en Harstboomen groeijen, en omtrent half weg tuschen dit eiland en den Oostlijken oever is eene rots, die op den uitersten rand des watervals ligt in eenen schuinschen stand, die omtrent vijf of zes voeten breed en dertig of veertig lang schijnt te zijn.

Dee-

INNENLANDEN

en vijftig ellen breed is, den waterval; het valt omrecht neder en de snelle afloopen nog drie honderd ellen de hoogte nog aanmerkbaar, op eenen afstand geenooger schijnt dan hij werkende reiziger beschrijft den stigtig voeten hoog; maar hij oter mislag begaan in het ooge van den waterval van beweert dat zes honderd het, volgens latere waarneemkundig gedaan zijn, wel hooger is dan honderd veerde goede Vader had, vreeswijls geenen anderen grond dan hooren zeggen, of, op onvolkomenne beschouwing. In den waterval ligt een klein veertig voeten breed, en wat hebbende, waarop enige weiden- en pijnboomen, en Harstboomen omtrent half weg tuschen dit oever is eene rots, die omtrent vijf of zes voeten af veertig lang schijnt te zijn.

Dee-

Scène
30 201

Waterfall van St. Anthony in
2400 Engelse Mijlen van ca

Whiting's Falls, Missouri, 1840

*Waterfall van St. Anthony in de Rivier, West-Indië omtrent
2400 Engelse Mijlen vanwaar zij in de Golf van Mexico valt.*

*2000
omhoog
van St.*

I
v
b
v

fs
g
li
b
di
g
de
va
lo
ge
we
ha
va
me
de
da
ver
ne
tra
de
lijk
per
one

Deeze waterval verschilt veel van alle andere, welke ik gezien heb, alzoo men denzelven kort bij kan naderen zonder enige hindernis te vinden van berg of steilte.

Het land rondom denzelven is allerfraaist. Het is geene onafgebrooken vlakke, daar het oog geene rust vindt, maar bestaat uit veele zachte heuvelingen, die in den zomer met het schoonst groen bedekt en met kleine boschjens doormengd zijn, die eene aangenaame verscheidenheid voor het gezigt opleveren. Over het geheel, als men den waterval 'er onder neemt, die op den afstand van vier mijlen kan gezien worden, kan 'er geloof ik, geen aangenaamer en schilderachtiger gezigt in het geheelal gevonden worden. Ik zou wel gewenscht hebben dat ik het zoo getroffen hadde dat ik dit heerlijk gezigt op den regten tijd van het jaar hadde mogen genieten, als de boomen en de heuveltjens in het vrolijkst gewaad van de natuur gekleed waren, hetgeen het vermaak, dat ik genoot, grootlijks zou hebben moeten vermeederen; doch toen zelfs ging het mijne grootste verwagting te boven. Ik heb getragt den leezer zulk een juist denkbeeld van deeze betoverende plaats te geeven als mij mogelijk was; maar alle beschrijvingen, zoo van de pen als het penfeel, moeten bij het oorspronkelijke oneindig te kort koomen.

Op eenen kleinen afstand beneden den waterval ligt een eilandjen, omtrent anderhalven akker groot, waarop eene groote menigte Eikenboomen staan, van welke alle takken, die slegts in staat waren het gewigt te draagen, met arendsnesten bezet waren. De reden dat deeze soort van vogelen op deeze plaats in zulk eene menigte te zaamen schoolen, is dat zij hier veilig zijn voor de aanvallen van menschen en dieren, naardien hunne verblijfplaats verdedigd wordt door den snellen asloop van water, welken de Indiaanen nooit onderneemen overtrekken. Eene andere reden is dat zij gestadig toevoer van voedsel vinden voor zig en hunne jongen aan de dieren en vischen, die door den waterval verpletterd worden en op den aangrenzenden oever worden aangespoeld.

Mijne nieuwsgierigheid voldaan hebbende zoo verre 's menschen oog voldaan kan worden, trok ik voort, nog van mijnen jongen vriend verzeld, tot dat ik de rivier *St. Franciskus*, bijna zestig mijlen boven den waterval, bereikt had. Aan deeze rivier gaf Vader HENNEPIN den naam van *St. Franciskus*, en dit was het uiterste zijner, zoo wel als mijner, reize naar het Noord-Westen. Naardien het jaargetijde zoo verre verloopen, en het weder zeer koud was, kon ik zoo veele waarneemingen omtrent deeze strecken

den den waterval
 nderhalven akker
 enigte Eikenbo-
 en, die slegts in
 en, met arends-
 n dat deeze soort
 zulk eene menigte
 ier veilig zijn voor
 dieren, naardien
 wordt door den
 lken de Indiaanen
 en. Eene andere
 er van voedzel vin-
 n aan de dieren en
 al verpletterd wor-
 oever worden aan-

daan hebbende zoo
 kan worden, trok
 gen vriend verzeld,
 iskus, bijna zestig
 bereikt had. Aan
 NEPIN den naam
 was het uiterste zij-
 tize naar het Noord-
 tijde zoo verre ver-
 koud was, kon ik
 omtrent deeze stree-
 ken

ken niet doen als ik anders wel gedaan zou hebben.

Het is egter mischien nodig aantemerken dat ik op den kleinen tocht, welken ik omtrent den waterval deed, na veertien mijlen langs de *Mississippi* gereisd te hebben, aan eene rivier kwam, bijna vijf roeden breed, die uit het Noord-Oosten vloeide, en *Rum-rivier* genoemd wierd; en dat ik op den twintigsten November nog aan eene andere kwam, de *Ganzen-rivier* genoemd, die omtrent drie roeden breed was. Op den een en twintigsten kwam ik aan de rivier *St. Francisus*, die omtrent zeven en eene halve roeden breed was. Hier wordt de *Mississippi* zelve eng, zijnde niet meer dan ruim twee en twintig roeden breed van den eenen oever tot den anderen, en zij schijnt hoofdzaklijk te bestaan uit kleine takken. Het ijs belerte mij de diepte van eene deezer rivieren te peilen.

Het land is op sommige plaatsen heuvelachtig, doch zonder groote bergen, en de grond is tamelijk goed. Ik zag hier verscheiden Herten en Rendieren, enige Elanden, en overvloed van Bevers, Otters, en andere dieren, die goede pelten leveren. Een weinig hooger op, naar het Noord-Oosten, is eene menigte kleine meiren, genaamd de *Duizend Meiren*, en de strecken daar omtrent, schoon zij zelden bezogt worden, zijn de beste binnen veele mijlen voor de jagt,

naardien de jager nooit wederkeert zonder boven zijne verwagting beladen te zijn.

De *Mississippi* is nooit hooger dan de rivier *St. Franciscus* onderzocht geworden, en tot hier toe alleen door Vader HENNEPIN en mij, zoo dat wij alle de narichten, welke wij omtrent de Noordlijker deelen geeven kunnen, alleen aan de Indiaanen verschuldigd zijn. Alzoo deeze rivier voor schepen van enige aanmerkelijke grootte niet veel verder bevaarbaar is dan van de zee tot de takken van de *Ohio*, en dat zelfs nog met groote moeijelijkheid, ter oorzaake van de snelheid van den stroom en de kronkelingen der rivier, moeten de volkplantingen, welke men langs de binnenste takken van dezelve zoude aanleggen, onbetwistbaar veilig zijn tegens alle aanvallen van eene zeemagt. Maar de volkplantingen zullen tegelijk het voordeel hebben van hunne voortbrengzelen met groote gemaklijkheid naar de zeehavens te kunnen brengen, naardien de stroom der rivier van haaren oorsprong af tot daar zij in de golf van *Mexico* valt zeer gunstig is om zulks in kleine vaartuigen te verrigten. Dit zou ook met den tijd nog gemaklijker kunnen gemaakt worden door kanaalen of korter affijdingen, terwijl 'er eene gemeenschap te water zou kunnen geopend worden met *Nieuw-York*, *Canada* enz. door middel van de meiren. De
york

keert zonder bo-
e zijn.

ooger dan de rivier
orden, en tot hier
EPIN en mij, zoo
ke wij omtrent de
unnen, alleen aan

Alzoo deeze ri-
anmerkelijke grootte
dan van de zee tot
dat zelfs nog met
zaake van de snel-
tronkelingen der ri-
ngen, welke men
dezelve zoude aan-
zijn tegens alle aan-
laar de volkplante-
oordeel hebben van
grootte gemaklijkheid
n brengen, naardien
en oorsprong af tot
ico valt zeer gunstig
en te verrigten. Dit
gemaklijker kunnen
len of korter affrij-
neenschap te water
met *Nieuw-York*,
van de meiren. De
york

vork of tak van de *Ohio* is omtrent negen hon-
derd mijlen van den mond van de *Mississippi*, als
men den loop der rivier volgt, en de *Messorie*
honderd mijlen boven denzelfden. Van de laatste
tot de *Illinois-rivier* zijn omtrent twintig mijlen,
en van deeze tot de *Ouisconsin*, van welke ik een
bericht gegeven heb, nog omtrent agt honderd
mijlen.

Op den vijf en twintigsten keerde ik weder
naar mijne canoo, welke ik aan den mond van
de rivier *St. Pierre* gelaaten had, en hier scheid-
de ik met weérzin van mijnen jongen vriend, den
prins der *Winnebagoes*. Naardien deeze rivier
vrij van ijs was wegens haare Zuidlijke ligging
wierd ik door niets in mijnen doortocht verhin-
derd. Op den agt en twintigsten omtrent veertig
mijlen gevorderd zijnde, kwam ik aan eenen klei-
nen tak, die uit het Noorden in dezelve viel,
aan, welchen ik, alzoo hij geen naam had waar-
door ik hem onderscheiden kon, mijnen eigen
gaf, en de Leezer zal denzelfden in de kaart van
mijne reizen met den naam van *Caryers-rivier*
getekend vinden. Omtrent veertig mijlen hoo-
ger kwam ik aan de takken van de *Groene- en*
Rood-marmer-rivieren, die zig op eenen kleinen
afstand voor dat zij in de rivier *St. Pierre* vallen,
vereenigen.

De rivier *St. Pierre* is aan haare vereeniging
E 4 met

met de *Mississippi* omtrent vijf en twintig roeden breed, en behoudt ten naasten bij deeze breedte langs allen den weg, dien ik haar bezield. Zij heeft eene groote diepte, en stroomt op sommige plaatsen zeer snel. Omtrent vijftig mijlen van haaren mond zijn enige snel afvallende stroomen, en veel hooger zijn 'er nog eene menigte andere.

Ik voer deeze rivier omtrent honderd mijlen op tot het land der *Naudowessies* van de vlakten, dat een weinig boven de vork ligt, welke de *Groene* en *Rood marmer-rivieren*, van welke ik zoo even gesproken heb, maaken, alwaar een Zuidlijke tak de *Messorie-rivier* nabij kooft. Volgens de narichten, welke ik van de Indiaanen ontving, heb ik reden om te gelooven dat de rivier *St. Pierre* en de *Messorie*, schoon zij twaalf honderd mijlen van elkanderen in de *Mississippi* vallen, hunnen oorsprong in de nabuurschap van elkanderen hebben, en wel binnen de ruimte van eene mijl. De Noordlijke tak van de rivier *St. Pierre* heeft zijnen oorsprong van een getal meiren bij de blinkende bergen; en het is ook van enige deezer dat een hoofdtak van de rivier *Bourbon*, die in *Hudsons-baai* loopt, zijnen oorsprong neemt.

Uit de narichten, welke ik opdeed bij de *Naudowessie*-Indiaanen, onder welke ik den zeven den December kwam, en welker taal ik gedurende

en twintig roeden
 bij deeze breedte
 bezeilde. Zij heeft
 op sommige plaat-
 mijlen van haaren
 stroomen, en veel
 te andere.

honderd mijlen op
 van de vlakten,
 k ligt, welke de
 uren, van welke ik
 aaken, alwaar een
 rivier nabij koomt.
 ik van de Indiaanen
 te gelooven dat de
 sorie, schoon zij
 kanderen in de Mis-
 rong in de nabuur-
 en wel binnen de
 ordlijke tak van de
 n oorsprong van een
 e bergen; en het is
 en hoofdtak van de
 ns-baai loopt, zij-

opdeed bij de Nau-
 welke ik den zeven-
 elker taal ik geduu-
 rende

rende een verblijf van vijf maanden volmaakt
 meester werd, gelijk ook uit de berichten, wel-
 ke ik naderhand verkreeg van de *Affinipoils*, die
 dezelfde taal spreeken, zijnde eene afgeval-
 bende van de *Naudowessies*, en van de *Killisti-*
noes, nabuuren van de *Affinipoils*, die de *Chipe-*
wayfche taal spreeken; en bij den oorsprong van
 de rivier *Bourbon* woonen; uit de berichten van
 deeze volkeren, zeg ik, bij mijne eigen waar-
 neemingen gevoegd, heb ik geleerd dat de vier
 voornaamste rivieren op het vaste land van *Noord-*
Amerika, namelijk de *St. Laurence*, de *Missis-*
sippi, de rivier *Bourbon* en de *Oregon* of de
West-rivier, (gelijk ik in mijne inleiding reeds
 te kennen gaf) haaren oorsprong in dezelfde
 streeken hebben. De wateren van de drie eerste
 zijn niet verder dan dertig mijlen van elkanderen,
 maar de laatste is egter wat Westlijker.

Dit bewijst dat deeze streeken de hoogste lan-
 den in *Noord-Amerika* zijn, en het is een voor-
 beeld, dat zijne wedergaë niet heeft in de drie
 andere waerelddeelen, dat vier rivieren van die
 grootte haaren oorsprong bij elkanderen hebben,
 en elke van haar, na eenen verschillende loop ge-
 had te hebben, haare wateren in verschillenden
 oceanen, op den afstand van tweeduizend mijlen
 van haaren oorsprong ontlast; want in haaren
 loop van deeze plaats af naar de baai van *St. Lau-*

74 REIZE IN DE BINNENLANDEN

rens Oostwaarts, naar de baai van *Mexico* Zuidwaarts, naar *Hudsons* baai Noordwaarts, en naar de baai van de Straat van *Annian* Westwaarts, doorloopt elke van haar meer dan twee duizend mijlen.

Ik zal mijnen Leezers hier de aanmerkingen mededeelen, die mij voor den geest kwamen, toen ik deeze belangrijke onderrigting gekregen en door ontallijke navraagingen mij van derzelve waarheid verzeekerd had, dat is, voor zoo verre het mogelijk was tot zekerheid daarvan te koomen, zonder het in persoon onderzocht te hebben.

Het is wel bekend dat de Volkplantingen, bijzonderlijk die van *Nieuw-Engeland* en *Canada* omtrent den tijd dat haar winter begint grootliks aangedaan worden door eenen Noord-Westen-wind, die verchelden maanden aanhoudt, en die de koude daar veel gestrenger maakt dan in de binnenste deelen van *Amerika*. Dit kan ik volgens mijne eigen ondervinding verzeekeren, naardien ik den winter, welken ik Westwaarts van de *Misissippi* doorbragt, verre van gestreng bevond te zijn, en den Noord-Westen-wind, over deeze strecken waiende, merklijk zagter dan ik denzelven dikwerf nader bij de kust bevonden heb. En dat zulks niet veroorzaakt wierd door de wisselvalligheid der jaargetijden, maar dat het jaarlijks het ge-

al van *Mexico* Zuid-Noordwaarts, en van *Annia*: West-haar meer dan twee

hier de aanmerkingen den geest kwamen, onderrigting gekrengingen mij van derhad, dat is, voor tot zekerheid daarin perfoon onderzocht

Volkplantingen, bijzelanden *Canada* om begint grootlijks aanoord-Westen-wind, oudt, en die de koude dan in de binnenste kan ik volgens mijne ren, naardien ik den arts van de *Mississippi* ng bevond te zijn, en over deeze strecken dan ik denzelven dikvonden heb. En dat door de wisselvallig dat het jaarlijks het ge-

geval was, besluit ik en uit de geringe hoeveelheid sneeuw, die toen viel, en daaruit dat de sneeuw-schoenen bij deeze Indianen in het geheel in geen gebruik waren, zonder welke geene der Oostlijker natiën met mogelijkheid gedurende den winter kan reizen.

Naardien de Natuurkundigen waarneemen dat de lugt in veele opzigten het water gelijk, bijzonderlijk daarin, dat zij dikwijls in een zaamgedrongen lighaam voortvloeit, en men algemeen heeft waargenoomen dat zij langs den stroom van groote vlooden, en zelden dwarsch over dezelve heenvloeit, zoude het dan niet kunnen zijn dat de winden, die omtrent het eind van het jaar hevig beginnen te waaien in de baai van *Mexico* hunnen loop over het vast land namen in dezelfde rigting als de *Mississippi*, tot dat zij, de Noorden winden ontmoetende, (die uit eene diergelijke oorzaak de rivier *Bourbon* uit de *Hudsons* baai opwaaien) over de groote meiren den stroom van de rivier *St. Laurens* afgedreven worden, en, dus vereenigd, die verwoestingen aanregten, en die gestrengte winters veroorzaaken, welke men in de voorgemelde landen ondervindt? Zij worden gedurende hunnen tocht over de meiren uitgezet en doen gevolgtijk eene grooter streek lands aan dan zij anderzints doen zouden.

Vol-

Volgens mijne geringe kennis in de Natuurkundige wijsbegeerte schijnt dit niet onwaarschijnlijk, maar of het overeenkomstig de weten zij, welke de Natuurkundigen vastgesteld hebben om reden te geeven van de werkingen van dat element, weet ik niet. Doch mischien zal de beschrijving, welke ik hier gegeeven heb van de ligging van deeze groote verzamelingen van water, en van haare nabijheid aan elkanderen met mijne eigen onbekoote onderstellingen van haare uitwerkingen op de winden, in bekwaamer handen een middel worden om tot veele nuttige ontdekkingen opteleiden.

Op den zevenden December kwam ik (gelijk ik hier boven gezegd heb) aan het uiterst eind van mijne reizen Westwaarts, daar ik eene groote bende *Naudowessie* Indiaanen ontmoetede, bij welke ik zeven maanden verbleef. Deeze maakten een gedeelte uit van de agt benden der *Naudowessies* uit de vlakten, en worden genaamd de *Wawpeensowahs*, de *Tinsons*, de *Asrahcootans*, de *Mawhaws* en de *Schians*. De drie andere benden, welker naamen zijn de *Schianese*, de *Chongousceton*, en de *Waddapawjestin* woonen hooger op, Westwaarts van de rivier *St. Pierre*, op vlakten, die, volgens hunne berichten, onbegrensd zijn, en waarschijnlijk eindigen aan de kust van den stillen Oceaan. De *Naudowessie* natie bestaat, als zij

ennis in de Natuur-
dit niet onwaarschijn-
omstig de weten zij,
stgesteld hebben om
rkingen van dat ele-
mischien zal de be-
gegeeven heb van de
zamelingen van water,
elkanderen met mijne
lingen van haare uit-
n bekwaamer handen
veele nuttige ontdek-

ber kwam ik (gelijk
aan het uiterst eind
s, daar ik eene groo-
anen ontmoetede, bij
rbleef. Deeze maak-
agt benden der *Nau-*
worden genaamd de
; de *Asrahcootans*, de
De drie andere benden,
anese, de *Chongousce-*
woonen hooger op,
Pierre, op vlakten,
en, onbegrensd zijn,
n de kust van den *Stil-*
sie natie bestaat, als
zij

zij geheel bij elkanderen is, uit meer dan twee
duizend oorlogsmannen. De *Affinipolls*, die van
hun zijn afgevallen, zijn omtrent drie honderd
in getal, en leeven, met de *Killistnoes* vere-
nigd, in eenen geduurigen staat van vijandschap
met de andere elf benden.

Terwijl ik de rivier *St. Pierre* opvoer en bijna
de plaats bereikt had, daar dit volk gelegerd
was, zag ik twee of drie canoos den stroom af-
zakken, doch niet zoo haast hadden de Indiaa-
nen, die 'er in waren, ons ontdekt of zij roei-
den naar land, en, met overijling op den oever
springende, lieten zij hunne canoos voor stroom
afdrijven. Weinige minuten daarna bespeurde
ik nog enige andere, die, zoo haast zij in ons
gezicht kwamen, met even grooten haast het voor-
beeld van hunne landslieden volgden.

Nu meende ik dat het nodig was dat ik met
voorzichtigheid voorttrok en hield het daarom aan
de overzijde der rivier; ik vervolgde egter nog
mijnen weg, overtuigd dat de vredes-pijp, die
aan de voorsteven van mijne canoo was vastge-
maakt, en de Engelsche vlag, die van de agter-
steven woei, mij veiligheid verschaffen zouden.
Eene halve mijl verder geroeid zijnde en een
hoek omvaarende, ontdekte ik een groot ge-
tal tenten, en meer dan duizend Indiaanen, op
eenen kleinen afstand van den oever. Mij nu
bijna

bijna vlak over hen bevindende, beval ik mijn volk regt over te roeijen, naardien ik door deezzen stap de Indiaanen begeerde te doen zien dat ik enig vertrouwen in hen stelde.

Zoo dra ik het land bereikt had, reikten twee van de Opperhoofden mij de hand toe, en geleidden mij midden onder de verwonderde menigte, van welke de meeste noolt te vooren eenen blanken gezien hadden, naar eene tent. Hier traden wij in, en begonnen, volgens eene gewoonte, die algemeen onder alle de Indiaansche naticëen in zwang is, de vredes-pijp te rooken; wij hadden daar niet lang gezeten of het gedrang wierd zoo groot om en op de tent, dat wij in gevaar waren van door derzelve instorting verpletterd te worden; waarom wij wederom naar de vlakke keerden, daar de nieuwsgierigheid van het gemeen volk voldaan wierd, zoo dat hunne verwondering ophield, en zij behandelden mij naderhand altoos met grooten eerbied.

De Opperhoofden ontvingen mij met de grootste vriendelijkheid en gastvrijheid, hetgeen mij noopte, naardien het jaargetijde zoo verre verlopen was, gedurende den winter mijn verblijf onder hen te neemen. Om mij dit verblijf zoo aangenaam te maaken als mogelijk was, tragtete ik eerst hunne taal te leeren. Hierin slaagde ik in korten tijd zoodanig, dat ik mij volkoomen kon doen

indende, beval ik mijn
 , naardien ik door dee-
 geerde te doen zien dat
 stelde.
 ereikt had, reikten twee
 j de hand toe, en ge-
 er de verwonderde me-
 ste nooit te vooren eenen
 naar eene tent. Hier
 nnen, volgens eene ge-
 nder alle de Indiaansche
 vredes-pijp te rooken;
 g gezeten of het gedrang
 op de tent, dat wij in
 derzelver instorting ver-
 arom wij wederom naar
 de nieuwsgierigheid van
 n wierd, zoo dat hunne
 en zij behandelden mij
 ooten eerbied.
 rvingen mij met de groot-
 stvrijheid, hetgeen mij
 jaargetijde zoo verre ver-
 den winter mijn verblijf
 Om mij dit verblijf zoo
 ls mogelijk was, tragtede
 leeren. Hierin slaagde ik
 dat ik mij volkoomen kon
 doen

doen verstaan, naardien ik te vooren enige op-
 pervlakkige kennis van de taal dier Indiaanen, die
 agter de uiterste plantagieën woonen, verkregen
 had, en, in gevolge hiervan, bekwam ik alle ge-
 rieflijkheden, welke hunne levenswijs verschaf-
 fen kon. Het ontbrak mij ook niet aan vermaa-
 ken, die mij zulk eenen langen tijd vrolijk kon-
 den doen doorbrengen. Dikwijls ging ik met
 hun op de jagt; op andere tijden beschouwde ik
 met vermaak hunne uitspanningen en tijdkortin-
 gen, die ik in het vervolg beschrijven zal. Som-
 tijds zat ik bij de Opperhoofden en onderhield
 hen, terwijl wij de vriendschaps-pijp rookten,
 in vergelding van de berichten, die zij mij ga-
 ven van hunne oorlogen en tochten, met een
 verhaal van mijne eigen gevallen en met eene be-
 schrijving van alle de veldslagen tuschen de En-
 gelschen en Franschen in *Amerika* geleverd, van
 welke ik veele persoonlijk had bijgewoond. Zij
 luisterden altijd met veel aandacht naar mijne ver-
 haalen en deden veele gepaste vraagen betreffen-
 de de wijze van oorlog te voeren die in Europa
 gebruikelijk is.

Ik hield deeze zaamspraaken met hun hoofd-
 zaaklijk om enig bericht van hun te ontvangen
 betrekkelijk het hoofd oogmerk, dat ik altijd in
 het oog had, namelijk om kennis te verkrijgen
 van de ligging en de voortbrengzelen en van hun
 ei-

eigen land, en van de landen, welke Westwaarts van hun eigen liggen. En ik wierd in mijn voornemen niet te leur gesteld, want ik ontving van hun vele nuttige narichten. Zij trokken ook plans voor mij van alle de landen, die hun bekend waren; maar geene groote gedagten van hunne aardrijkskundige kennis hebbende, stelde ik geen groot vertrouwen in dezelve, en acht het daarom onnodig die mijnen Leezeren mededeelen. Die, welke mij naderhand door andere berichten of door mijne eigen waarneemingen bevestigd wierden maaken een gedeelte van de kaart uit; die voor dit werk geplaatst is. Zij tekenen met een stuk houtskool van den haard op de binnenzijde van den bast van den berkenboom, die zoo glad is als papier en tot hetzelfde einde kan dienen, schoon hij wat geelachtig is. Hunne schetsen zijn op eene ruuwe wijze opge maakt, maar zij schijnen zulk een juist denkbeeld van een land te geeven, schoon het plan zoo naauwkeurig niet is, als tekenaars van meer ondervinding doen kunnen.

Ik verliet de woningen van deeze gastvrije Indiaanen in het laatst van de maand April des jaars 1767; maar scheidde egter niet van hun voor enige dagen daarna, alzoo ik op mijne reis door bijna drie honderd van hun, waaronder veele Opperhoofden waren, tot den mond van de

en, welke Westwaarts
 ik wierd in mijn voor-
 want ik outving van
 en. Zij trokken ook
 e landen, die hun be-
 groote gedagten van
 nnis hebbende, stelde
 n dezelve, en acht het
 en Leezeren medete-
 naderhand door andere
 eigen waarneemingen
 a een gedeelte van de
 k geplaatst is. Zij te-
 kool van den haard op
 bast van den berken-
 papier en tot hetzelfde
 hij wat geelachtig is.
 ene ruuwe wijze opge-
 ulk een juist denkbeeld
 schoon het plan zoo
 ekenars van meer on-

en van deeze gastvrije
 n de maand April des
 de egter niet van hun
 alzo ik op mijne reis
 van hun, waaronder
 n, tot den mond van
 de

de rivier *St. Pierre* verzeld wierd. In dit jaarge-
 tijde gaan deeze benden jaarlijks naar het groote
 hol, van welk ik boven gesproken heb, om
 eene groote raadsvergadering met alle de andere
 benden te houden, waarin zij regelen wat zij in
 den volgenden zomer doen zullen. Zij voeren
 tegelijk hunne dooden met zig, in buffels-vellen
 gewonden, om die te begraven. Behalven de-
 geene, die mij verzelden, waren 'er andere voor-
 afgegaan, en de overige moesten nog volgen.

Nimmer reisde ik met zulk een vrolijk en ver-
 genoeigd gezelschap. Maar hunne vrolijkheid
 wierd eensklaps voor eenen tijd afgebrooken door
 een hevigen storm, die ons in onzen overtoebé
 overviel. Wij waren even aan land gegaan en
 maakten ons gereed om onze tenten voor den
 nacht opterigten, wanneer eene dikke wolk de
 lugt bezette, waaruit de vreeslijkste donder,
 blikzem en regen kwamen, die ik ooit bijge-
 woond heb.

De Indiaanen waren zeer verschrikt en liepen
 zig onder de beschuttingen plaatsen, welke zij
 vinden konden; want daar waren nog slegts enige
 weinige tenten opgezet: Voor het gevaar dugten-
 de, dat mij dreigen konde, als ik mij nabij iets
 bevond, dat tot een geleider konde dienen, al-
 zoo de wolk zulk eene ongemeene hoeveelheid
 elektrieke vloeistof bevatte, nam ik mijne plaats

82 REIZE IN DE BINNENLANDEN

zoo verre van enige beschutting als mij mogelijk was, liever verkiezende aan alle de woede van den storm blootgesteld te zijn dan eenen doodlijken slag te ontvangen. Hierover waren de Indiaanen zeer verwonderd en maakten 'er gevolgtrekkingen uit op, die het denkbeeld, dat zij reeds van mijne stoutmoedigheid opgevat hadden, niet verminderden. Ik moet egter bekennen dat ik nooit in mijn leven meer aangedaan geweest ben, want bijna niets kon dit verschrikkend tooneel overtreffen. De donderslagen waren zoo luid dat zij de aarde deden daveren, en de blikzemschoot in vuurige stralen langs den grond, zoo dat de Indiaansche Opperhoofden zelve, schoon hun moed in den strijd gemeenlijk onbezweken is, zig niet onthouden konden voor deeze ijslijke losbarsting te beeven. Zoo dra de storm voorbij was, schoolden zij rondom mij en zeiden mij dat dit een bewijs was van den toorn der kwaade geesten, welke zij vreesden grootlijks beledigd te hebben.

Toen wij aan het groot hol kwamen, en de Indiaanen de overblijfselen van hunne overleden vrienden in de begraafplaats, die naast hetzelfde is, hadden bijgezet, hielden zij hunne groote raadsvergadering, waarin ik toegelaaten wierd, terwijl ik tegelijk de eer had van als een Opperhoofd van hunne benden aangenoomen of ingehuldigd

utting als mij mogelijk
aan alle de woede van
zijn dan eenen doodlij-
Hierover waren de In-
en maakten 'er gevolg-
het denkbeeld, dat zij
digheid opgevat hadden,
moet egter bekennen dat
meer aangedaan geweest
on dit verschrikkend to-
londerlagen waren zoo
deeden daveren, en de
rige stralen langs den
diaansche Opperhoofden
d in den strijd gemeenlijk
onthouden konden voor
te beeven. Zoo dra de
olden zij rondom mij en
bewijs was van den toorn
ke zij vreesden grootlijks
ot hol kwamen, en de In-
n van hunne overleden
plaats, die naast hetzelfde
hielden zij hunne groote
in ik toegelaaten wierd,
er had van als een Opper-
a aangenoomen of ingehul-
digd

digd te worden. Bij deeze gelegenheid deed ik
de volgende redenvoering, welke ik hierin voeg
om mijnen Leezeren een staaltjen te geeven van
de taal en de wijze, waarop men de Indiannen
moet aanspreken om hunne aandacht te wekken
en de uitdrukkingen van den spreker met hunne
denkbeelden overeenstemmende te maaken. Zij
wierd door mij uitgesproken op den eersten Mey
van het jaar 1767.

„ Mijne broeders, Opperhoofden van de tal-
„ rijke en magtige *Naudowessies*! Ik verheug
„ mij dat ik door mijn lang verblijf onder Uthans
„ tot U het woord kan voeren (alhoewel op eene
„ gebrekkige wijs) in Uwe eigen taal, gelijk
„ een Uwer eigen kinderen. Ik verheug mij ook
„ dat ik gelegenheid gehad hebbe om U zoo dik-
„ wijls te spreken van de glorie en magt van
„ den grooten Koning, die over de Engelsche
„ en andere naticen regeert, die van een zeet
„ oud geslagt van Vorsten afstamt, zoo oud als
„ de aarde en de wateren, wiens voeten op twee
„ groote eilanden rusten, grooter dan enige,
„ die gij ooit gezien hebt, midden in de grootste
„ wateren der waereld, wiens hoofd tot de zon
„ reikt, en wiens armen de geheele aarde om-
„ vatten; wiens oorlogsmannen in getal gelijk
„ zijn aan de boomen in de valeijen, aan de rijst-
„ halmen in gintsche moerassen, of de bladeren

84 REIZE IN DE BINNENLANDEN

„ van het gras in glitsche vlakten, die honder-
„ den van canoos in eigendom heeft van zulk
„ eene verbaazende grootte, dat alle de wateren in
„ Uw land niet toercikende zouden zijn voor eene
„ om in te drijven, die alle kanonnen hebben,
„ niet klein gelijk die, welke gij hier voor U
„ ziet, maar van zulk eene grootte, dat honderd
„ van Uwe sterkste jonge lieden bezwaarlijk in
„ staat zouden zijn een te draagen; en even ver-
„ baazende is hunne uitwerking tegens de vijan-
„ den van den grooten Koning, als hij in een
„ strijd ingewikkeld is; uwe taal ontbreekt woor-
„ den om den schrik uittedrukken, dien zij ver-
„ spreiden. Gij herinnert U nog wel, wanneer
„ wij laatst te *Wadawpawmenesfoter* gelegerd
„ waren, de zwarte wolken, den wind, het
„ vuur, het vreeslijk gedruis, de ijslijke slagen
„ en het daveren van den grond, dat U bevreesd
„ maakte, en U reden gaf om te denken dat
„ Uwe Goden op U vertoornd waren; even zoo-
„ danig is het oorlogstuig van de Engelschen,
„ wanneer zij den strijd van hunnen grooten Ko-
„ ning strijden.

„ Verscheiden Opperhoofden Uwer benden heb-
„ ben mij in voorleden tijden, toen ik bij U in Uwe
„ tenten woonde, dikwijls gezegd dat zij zeer
„ wenschten onder de kinderen en bondgenooten
„ van den grooten Koning, mijnen meester,

„ ge-

de vlakten, die honderd-
 endom heeft van zulk
 te, dat alle de wateren in
 de zouden zijn voor eene
 alle kanonnen hebben,
 welke gij hier voor U
 ne grootte, dat honderd
 e lieden bezwaarlijk in
 e draagen; en even ver-
 werking tegens de vijan-
 Koning, als hij in een
 uwe taal ontbreekt woor-
 tedrukken, dien zij ver-
 ert U nog wel, wanneer
wpawmensfoter gelegerd
 wolken, den wind, het
 edruis, de ijslijke slagen
 en grond, dat U bevroesd
 gaf om te denken dat
 rtoornnd waren; even zoo-
 ruig van de Engelschen,
 d van hunnen grooten Ko-

oofden Uwer benden heb-
 ijden, toen ik bij U in Uwe
 wijls gezegd dat zij zeer
 kinderen en bondgenooten
 oning, mijnen meester,
 „ ge-

„ geteld te worden. Gij herinnert U hoe dik-
 „ werf gij mij verzogt hebt, wanneer ik weder
 „ naar mijn eigen land gaa, den grooten Koning
 „ kennis te geeven van Uwe goede geneigdheid
 „ jegens hem en zijne onderdaanen, en dat gij
 „ wenschet dat 'er handelaars van de Engel-
 „ schen tot U mogten koomen. Thans op het
 „ punt zijnde van afscheid van U te neemen en
 „ naar mijn land te keeren, verre na de opkoomen-
 „ de zon, verzoek ik nogmaals mij te zeggen of
 „ gij nog in dezelfde voorneemens blijft als toen
 „ ik laatstleden winter tot U in de vergadering
 „ sprak, en naardien 'er nu verscheiden van Uwe
 „ Opperhoofden hier aanwezig zijn, die van de
 „ groote vlakten, naar de ondergaande zon ge-
 „ legen, gekoomen zijn, met welke ik nooit te
 „ vooren in eene vergadering gesprooken heb,
 „ verzoek ik U mij te laten weeten of gij alle
 „ begerig zijt om U als kinderen te erkennen
 „ van mijnen grooten meester den Koning van
 „ de Engelsche en andere natiëen, naardien ik
 „ de eerste gelegenheid zal waarneemen om hem
 „ te onderrigten van Uwe begeerte en goede oog-
 „ merken. Ik waarschuuw U geen geloof te slaan
 „ aan slegte gerugten, want daar vliegen booze
 „ vogels rond onder de nabuurige volkeren, die
 „ U kwaade zaaken zouden kunnen inluisteren
 „ tegens de Engelschen, strijdig met hetgeen ik
 „ U

„ U gezegd heb ; gij moet hen niet gelooven ,
 „ want ik heb U de waarheid gezegd.

„ En wat de Opperhoofden belangt die tot
 „ naar *Michillimackinac* voorttrekken , ik zal
 „ zorgen hun eenen regten weg , effen water en
 „ een onbewolkten hemel te doen hebben , op-
 „ dat zij daar mogen gaan , en de vredes-pijp
 „ rooken en veilig mogen rusten op bever-vel-
 „ len , onder de schaduw van den grooten boom
 „ des vredes. Vaarwel ! ”

Op deeze aanspraak ontving ik het volgend
 antwoord uit den mond van het voornaamst Op-
 perhoofd.

„ Goede Broeder ! Ik gaa thans tot U spree-
 „ ken uit de monden van deeze mijne broeders ,
 „ Opperhoofden van de agt benden van de mag-
 „ tige natie der *Naudowessies*. Wij gelooven
 „ aan en zijn wel overtuigd van de waarheid van
 „ alles dat gij ons verhaald hebt omtrent Uwe
 „ groote natie , en den grooten Koning onzen
 „ grootsten Vader , voor wien wij deeze bever-
 „ deken spreiden , opdat zijne vaderlijke bescher-
 „ ming altijd onder ons , zijne kinderen , veilig
 „ en wel zij : Uwe vlag en Uwe wapenen stem-
 „ men overeen met de berichten , welke gij ons
 „ omtrent Uwe groote natie gegeven hebt. Wij
 „ verzoeken dat , als gij naar huis keert , gij
 „ den grooten Koning zeggen zult , hoe zeer

„ de

oet hen niet gelooven,
rheid gezegd.
hoofden belangt die tot
voorttrekken, ik zal
ten weg, effen water en
el te doen hebben, op-
man, en de vredes-pijp
gen rusten op bever-vel-
v. van den grooten boom

ontving ik het volgend
van het voornaamst Op-

gaa thans tot U spree-
n deze mijne broeders,
agt benden van de mag-
wesfies. Wij gelooven
igd van de waarheid van
aald hebt omtrent Uwe
grooten Koning onzen
r wien wij deze bever-
zijne vaderlijke bescher-
, zijne kinderen, veilig
g en Uwe wapenen stem-
berichten, welke gij ons
atie gegeven hebt. Wij
zij naar huis keert, gij
zeggen zult, hoe zeer
de

„ de *Naudowessies* wenschen onder zijne goede
„ kinderen gerekend te worden. Gij moogt ons
„ gelooven, als wij U zeggen dat wij het oor
„ niet zullen leenen aan iemand, die ons kwaad
„ zou durven spreken van onzen grooten Va-
„ der, den Koning van de Engelsche en andere
„ naticën.

„ Wij bedanken U voor hetgeen Gij voor ons
„ gedaan hebt door vrede te maaken tusschen de
„ *Naudowessies* en de *Chipeways*, en wij hoo-
„ pen dat gij, als gij weder tot ons kooft, dit
„ goed werk zult volbrengen, en de benevelen-
„ de wolken geheel verdrijvende, den blaauwen
„ hemel des vredes zult openen en de bloedige
„ bijl diep onder de wortelen van den grooten
„ boom des vredes zult doen begraven.

„ Wij verzoeken U, U te herinneren dat Gij
„ onzen grooten Vader voorfelt, hoe zeer wij
„ verlangen dat 'er handelaars mogen gezonden
„ worden om onder ons te verblijven, met zulke
„ dingen als wij nodig hebben, opdat de harten
„ van onze jonge lieden, onze wijven en kinde-
„ ren blijde mogen gemaakt worden. En dat
„ de vrede onder ons stand houde zoo lang de
„ zon, de maan, de aarde en de wateren duuren
„ zullen. Vaarwel.

Ik achtete het noodzaaklijk de Indiaanen te
waarschuuwen dat zij geen geloof moesten geeven

aan kwaade gerugten, welke van de nabuurige natiën tot hen mogten koomen, ten nadeele der Engelschen, naardien ik op verscheiden plaatsen, door welke ik doortrok, gehoord had dat de Franschen nog zendelingen gebruikten om de volkeren, die in vriendschap met de Engelschen waren, van hunne belangen te vervreemden; en ik heb zelf verscheiden gordels van *Wampum* gezien, die tot dat einde aan enige van de Stammen, waaronder ik mij bevond, geschonken waren. Bij het overleveren van elke deezer gordels was 'er eene redenvoering gedaan, waarin men de Indiaanen wijs gemaakt had dat de Engelschen, die slegts een gering volk waren, dat land gestoolen hadden van hunnen grooten Vader, den Koning van Frankrijk, terwijl hij sliep; maar dat hij weldra weder ontwaaken zoude en hen weder onder zijne bescherming zoude neemen. Ik bevond dat deeze van *Canada* gezonden waren door personen, die zig hielden als of zij de regeering, onder welke zij leefden, wel toegedaan waren.

Terwijl ik met deeze vriendlijke Indiaanen aan den mond van de rivier *St. Pierre* vertoefde, tragtede ik bericht te erlangen of 'er enige goederen naar den waterval van *St. Anthony* tot mijn gebruik gezonden waren, volgens de belofte, welke ik van den Gouverneur ontvangen had, toen ik *Michilichilich*

elke van de nabuurige
 oomen, ten nadeele der
 op verscheiden plaatsen,
 , gehoord had dat de
 gen gebruikten om de
 hap met de Engelschen
 gen te vervreemden; en
 rdels van *Wampum* ge-
 enige van de Stammen,
 l, geschonken waren.
 elke deezer gordels was
 an, waarin men de In-
 dat de Engelschen, die
 ren, dat land gestoolen
 en Vader, den Koning
 hij sloop; maar dat hij
 zoude en hen weder
 zoude neemen. Ik be-
 la gezonden waren door
 en als of zij de regee-
 eefden, wel toegedaa
 vriendelijke Indiaanen aan
St. Pierre vertoefde,
 ngen of 'er enige goede-
St. Anthony tot mijn ge-
 volgens de belofte, welke
 vangen had, toen ik *M.*
chil,

Michillimackinac verliet. Doch van enige Indiaanen, die op hunne terugkomst uit die strecken voorbij kwamen, verneemende dat deeze afspraak niet was naargekomen, was ik genoodzaakt alle gedagten te laten vaaren van langs deezen weg verder Noord-Westwaarts optetrekken, gelijk mijn eerst ontwerp geweest was. Ik keerde dan naar *la Prairie des Chiens* terug, daar ik zoo veele goederen van de handelaars, welke ik het jaar te vooren daar gelaaten had, overnam als zij misfen konden.

Naardien deeze egter niet toereikende waren om mij in staat te stellen van mijn eerst ontwerp op nieuw te volgen, besloot ik te tragten eenen weg te vinden door het land der *Chipéways* naar het groot meir, in hoop van aan de groote overvoer-plaats, aan de Noord-zijde van hetzelfde, de handelaars te zullen ontmoeten, die jaarlijks van *Michillimackinac* naar het Noord-Westen trekken, niet twijfelende of ik zou van hun goederen genoeg kunnen krijgen tot mijn oogmerk, en door deeze Noordlijker strecken tot aan de Straat van *Annian* doordringen.

Ik keerde ook des te gereeder naar *la Prairie des Chiens* terug, omdat ik dus doende mijne belofte te beter vervullen kon, welke ik aan de bende der *Naudowesies* gedaan had, en waarvan ik gewag maakte in het einde mijner aanspraak.

Geduurende mijn verblijf onder dat volk had ik hen geheel in het belang der Engelschen willende overhaalen, enige der Opperhoofden geraaden zig naar *Michillimackinac* te begeeven, daar zij gelegenheid zouden vinden om te handelen, en de berichten, welke ik hun omtrent mijne landslieden gegeven had, te hooren bevestigen. Ik had hen met een voorzien van eene aanbeveling aan den Gouverneur en hun alle de onderzigtelingen gegeven, die zij tot die reis nodig hadden.

Ingevolge hiervan kwamen een der voornaamste Opperhoofden en vijfentwintig van eenen laagere rang overeen om den volgenden zomer daar henen te gaan. Zij namen hiertoe de gelegenheid waar dat zij met de overige hunner bende de groote vergadering aan den mond van de rivier *St. Pierre* kwamen bijwoonen. Doch verpligt zijnde, wegens de teleurstelling, van welke ik daar eerst tijding ontving; de rivier *Mississippi* zoo verre aftezakken, kon ik hen van daar gemaklijker op den weg helpen.

Naardien de middenste deelen deezer rivier veel door de *Chipéways* bezogt worden, met welke de *Naudowesies* in geduurigen oorlog zijn, rekenden zij het voorzigtiger, alzoo zij maar eene kleine bende uitmaakten, den nagt te baat te nemen dan met mij over dag te reizen; de groote ver-

onder dat volk had ik, der Engelschen willende Opperhoofden geraaden te begoeven, daar zij n om te handelen, en an omtrent mijne lands- hooren bevestigen. Ik tien van eene aanbevee- en hun alle de onder- zij tot die reis nodig men een der voornaam- entwintig van eenen laa- den volgenden zomer namen hiertoe de gele- de overige hunner ben- aan den mond van de en bijwoonen. Doch de teleurstelling, van g ontving, de rivier *Mis- sissen*, kon ik hen van weg helpen. De deelen deezer rivier veel gt worden, met welke urigen oorlog zijn, re- er, alzoo zij maar eene den nagt te baat te nee- dag te reizen; de groote ver-

vergadering was dus niet zoo haast gescheiden of ik nam een vriendlijk afscheid van dit volk, van hetwelk ik ontelbare beleefdheden ontvangen had, en vervolgde andermaal mijne reis.

Ik bereikte dien zelfden nagt de Oostlijke zijde van het meir *Pepin*, daar ik, gelijk gewoonlijk, aan den wal ging en mij legerde. Den volgen- den morgen, enige mijlen verder voortgetrokken zijnde, zag ik op enigen afstand voor mij rook opgaan, hergeen een teken was dat 'er Indiaanen daar omtrent waren, en kort daarna ontdekte ik tien of twaalf tenten niet verre van den oever der rivier. Naardien ik bedugt was dat deeze eene bende van diezelfde roovers ware, welke ik voor- heen ontnoet had, wist ik niet welken weg ik neemen zoude. Mijne bedienden raadden mij dat ik zou tragten hen aan de overzijde der rivier voorbij te vaaren; maar, alzoo ik tot hier toe bevonden had dat de beste weg om vriendlijk bij de Indiaanen ontvangen te worden was, hen stoutmoedig onder de oogen te treden, zonder enig blijk van vrees te toonen, wilde ik geen- zints in hun voorstel bewilligen; maar roeide regt over naar hun toe, en landde in het midden van hun, want nu stond het grootst gedeelte hunner op den oever der rivier.

De eerste, welke ik aansprak, waren *Chipe- ways*, die bij de *Ottowaw-meiren* woonden, die mij

92 REIZE IN DE BINNENLANDEN

mij met veel hartelijkheid ontvingen en mij in teken van vriendschap bij de hand schuddeden. Op eenen kleinen afstand agter deeze stondt een Opperhoofd, zeer lang en welgemaakt van gestalte, maar van zulk een woest uitzigt, dat de onverzaagde man hem niet zou kunnen aanzien zonder enige vrees te gevoelen. Hij scheen boven eenen middelbaaren ouderdom te wezen, en uit de wijze, waarop hij geschilderd en geprikt was, kon ik zien dat hij van hoogen rang was. Ik naderde hem egter op eene beleefde wijs, en verwagte hetzelfde onthaal van hem te ontvangen als van de andere; maar, tot mijne groote verwondering, hield hij zijne hand terug en, mij fier aanziende zeide hij in de *Chipéwaysche* taal: *Cawin nishishin saganosh*: dat is, „ de Engelschen zijn niet goed.” Naardien hij zijn tomahawk in de hand had, verwagte ik dat deeze korte aanspraak zou gevolgd worden door een slag; om hem hierin voortekomen, trok ik een pistool uit mijnen gordel, en hetzelfde op eene onachtzaame wijs in de hand houdende ging ik dicht voorbij hem henen, om hem te doen zien dat ik niet bevreesd voor hem was.

Ik hoorde kort daarna van de andere Indiaanen dat hij een Opperhoofd was, bij de Franschen *le grand Sautor* of *het groot Chipéwaysch Opperhoofd* genaamd, want zij noemen de Opperhoofden

ontvingen en mij in te-
 e hand schuddeden. Op
 er deeze stondt een Op-
 velgemaakt van gestalte,
 t uitzigt, dat de onver-
 u kunnen aanzien zonder
 Hij scheen boven eenen
 e wezen, en uit de wij-
 d en geprikt was, kon ik
 rang was. Ik naderde
 efde wijs, en verwagte
 te ontvangen als van de
 oote verwondering, hield
 mij fier aanziende zeide
 : *Cawin nishishin saga-*
 gelschen zijn niet goed."
 wk in de hand had, ver-
 e aanspraak zou gevolgd
 m hem hierin voortekoo-
 uit mijnen gordel, en
 tzaame wijs in de hand
 voorbij hem henen, om
 niet bevreesd voor hem
 van de andere Indiaanen
 was, bij de Franschen *le*
 oot *Chipéwaysch Opper-*
 noemen de Opperhoof-
 den

den *Sautors*. Zij verhaalden mij ook dat hij al-
 tijd een standvastig vriend van dat volk geweest
 was, en toen zij *Michillimackinac* aan de Engel-
 schen hadden overgegeeven, bij hunne ontru-
 ming van *Canada*, hadt deeze groote *Sautor* ge-
 zwooren dat hij altijd de openbaare vijand van
 deszelfs nieuwe bezitters zou blijven, alzoo de
 grond, waarop de Sterkte gebouwd is, hem toe-
 behoorde.

Bevindende dat hij dus gezind was droeg ik
 zorg altijd op mijne hoede te wezen, zoo lang
 ik daar vertoefde; maar opdat hij niet denken
 zoude dat ik door zijn gezigt verdreven ware,
 nam ik dien nacht aldaar mijn verblijf en zette mij-
 ne tent op enigen afstand van de Indiaanen op;
 ik had mij niet zoo dra te rusten gelegd of ik
 wierd door mijnen Franschen knegt opgewekt.
 Door het hooren van Indiaansch speeltuig ont-
 rust geworden zijnde was hij buiten de tent ge-
 gaan, daar hij eene bende jonge Wilden, op eene
 bijzondere wijze dansende naar ons toe zag koo-
 men, elk eene toorts, aan het eind van een lan-
 gen stok vastgemaakt, in de hand dragende.
 Maar ik zal het omstandiger verhaal van deeze
 zonderlinge vermaaklijkheid, die mij tegelijk ver-
 wonderde en verlegen maakte, uitsellen tot dat
 ik over de Indiaansche dansen handele.

Den volgenden morgen vervorderde ik mijne
 reis,

reis, en bereikte voor den avond *la Prairie des Chiens*, op welke plaats de bende *Naudowesfes* mij weldra onderhaalde. Niet lang daarna kwam aldaar ook de Groote *Sautor* aan, en voor dat de *Naudowesfes* die plaats verlieten om hunne reis naar *Michillimackinac* te vervolgen, vond hij middel, om, met overleg van enige Franche handelaars van *Louisiana*, omtrent tien van de *Naudowesfe* opperhoofden van mij af te trekken, welke hij overhaalde om naar die streeken te gaan.

De overige gingen, volgens mijne onderrigting, naar het Engelsch Fort, van waar ik naderhand hoorde dat zij naar hun land gekeerd zijn, zonder enig ongeval te ontmoeten, en zeer in hunnen schik over het onthaal dat zij ontvangen hadden, terwijl niet meer dan de helft van hun, die Zuidwaarts getrokken waren, door het verschil deezer Zuidlijke lugtstreek met de hunne, in het leven bleef en hun land bereikte. En zedert dat ik in Engeland gekoomen ben heb ik gehoord dat de Groote *Sautor*, zig meer en meer bij de Engelschen gehaat gemaakt hebbende door zijne ingewortelde verbittering tegens hen, eindelijk door eenen handelaar, wien ik de voorgaande gebeurtenis verhaald had, in zijne tent, terwijl hij te *Michillimackinac* gelegerd was, doorstoken is.

Ik moest reeds aangemerkt hebben dat, welke
In-

avond *la Prairie des*
 de bende *Naudowesfies*
 Niet lang daarna kwam
 or aan, en voor dat de
 erlieten om hunne reis
 vervolgen, vond hij
 an enige Franfche han-
 trent tien van de *Nau-*
 mij aftrekken, wel-
 die ftreeken te gaan.
 volgens mijne onderrig-
 rt, van waar ik nader-
 un land gekeerd zijn,
 ontmoeten, en zeer in
 haal dat zij ontvangen
 dan de helft van hun,
 waren, door het ver-
 treek met de hunne, in
 d bereikte. En zedert
 en ben heb ik gehoord
 eer en meer bij de En-
 ebbende door zijne in-
 gens hen, eindelijk
 ien ik de voorgaande
 in zijne tent, terwijl
 legerd was, doorftoo-
 kt hebben dat, welke
 In-

Indiaanen zig ook bij geval in *la Prairie des Chiens*
 de groote marktplaats, naar welke alle, die de
 omliggende ftreeken bewoonen, toevloeijen, mo-
 gen ontmoeten, zij, fchoon de natieën, tot wel-
 ke zij behooren, met elkanderen in oorlog zijn,
 egter verplicht zijn zig van alle vijandelijkheden te
 onthouden, en alle daaden van vijandfchap, ge-
 duurende den tijd dat zij daar vertoeven, natelaa-
 ten. Deze wet is langen tijd onder hen vastge-
 fteld geweest tot hun wederzijdsch voordeel, al-
 zoo, zonder die, geen handel zou kunnen gedreven
 worden. Hetzelfde wordt ook in acht genoomen
 aan den Rooden-berg, (hieragter befchreven) van
 waar zij de fteenen haalen, van welke zij hunne
 pijpen maaken; naardien ieder der nabuurige Stam-
 men die nodig hebben tot hun gebruik, is een
 dtergelyk verbod aldaar noodzaaklyk, en van
 eene algemeene nuttigheid.

De rivier *St. Pierre*, die door de landen der
Naudowesfies loopt, vloeit door eene alleraange-
 naamfte landfreek, in welke alle de behoeften
 van het leven in overvloed in het wild groeijen,
 en, met een weinig bebouwens, zou men haar
 zelfs de voortbrengzelen, die tot veraangenaa-
 ming van het leven dienen, kunnen doen leveren.
 Hier groeit groote overvloed van wilde Rijst, en
 overal is het vol van boomen, welker takken
 onder den last hunner vrugten neêrgebogen han-
 gen,

gen, als Pruimen, Druiven, en Appelen. De weiden staan vol Hop en veele foorten van andere gewasfen, terwijl de grond voorzien is van nuttige wortelen, Angelica, Lavendel, en Aardakers, zoo groot als hoender-eieren. Op een kleinen afstand van de rivier zijn kleine hoogten, van welke men uitzigten heeft, die niet overtroffen kunnen worden zelfs door de schoonste van die, welke ik reeds beschreven heb; tuschen deeze vindt men vermaaklijke boschjens, en zulke verbaazende menigten Suiker-boomen, dat zij suiker genoeg zouden kunnen leveren om zoo veele inwooners, als 'er zijn konden, te gerieven.

Een weinig van den mond deezer rivier af, aan de Noordzijde van dezelve is een berg, van welken een gedeelte, dat naar de *Mississippi* ligt, geheel uit witten steen bestaat, van dezelfde zagte zelfstandigheid als ik hier boven beschreven heb, want zoodanig is ook al de steen in dit land. Maar, dat aanmerkelijk is, deszelfs kleur is zoo wit als versch gevallen sneeuw. Het buitenst gedeelte van denzelven was door den wind en het weder tot hopen zand gekruimeld, van welk eene fraaie *compositie* zou kunnen gemaakt worden; ik ben zelfs van gevoelen dat de steen zelf, als hij wel behandeld wierd, met den tijd harder zou worden, en eene zeer fraaie uitwerking in het bouwen zou hebben.

Digt

en, en Appelen. De
 vele foorten van andere
 i voorzien is van nutti-
 avendel, en Aardakers,
 ren. Op een kleinen
 eine hoogten, van wel-
 ie niet overtroffen kun-
 ie schoonste van die,
 heb; tusfchen deeze
 schjens, en zulke ver-
 boomen, dat zij fuiker
 veren om zoo veele in-
 en, te grieveden.

mond deezer rivier af,
 zelve is een berg, van
 naar de *Mississippi* ligt,
 raat, van dezelfde zagte
 boven beschreven heb,
 de steen in dit land.
 deszelfs kleur is zoo
 euw. Het buitenst ge-
 door den wind en het
 uimeld, van welk eene
 nen gemaakt worden,
 dat de steen zelf, als
 , met den tijd harder
 er fraaie uitwerking in

Digt

Digt bij den tak, die de *Marmar-rivier* ge-
 noemd wordt, is een berg, uit welchen de In-
 diaanen eene foort van rooden steen haalen, waar-
 uit zij de koppen van hunne pijpen houwen. In
 sommige deezer strecken vindt men eene zwarte
 harde klei, of liever steen, waarvan de *Naudo-*
wesfes hun huisgereedschap maaken. Ook heeft
 dit land overvloed van eene melk-witte klei,
 waarvan men porcelein zoude kunnen maaken,
 dat in deugd het Oost-Indisch zou evenaaren,
 gelijk ook van blaauwe klei, die den Indiaanen
 dient om te schilderen; mer deeze laatste, die zij
 dan met den rooden steen, tot poeder gemaakt,
 vermengen, beschilderen zij zig met verschillen-
 de kleuren. Zij, die de blaauwe klei, van wel-
 ke ik hier spreek, krijgen kunnen, beschilderen
 zig veel daarmede, bijzonderlijk als zij hunne
 spelen en tijdkortingen staan te beginnen. Zij
 wordt bij hen ook voor een teken van vrede aan-
 gezien, naardien zij in kleur naar een blaauwen
 hemel gelijk, die bij hen een zinnebeeld van den-
 zelve is en in hunne aanspraaken gebruikt wordt
 als eene zinnebeeldige uitdrukking om den vrede
 te betekenen. Als zij willen toonen dat hunne
 geneigdheid jegens andere natieën vredelievend is,
 versieren zij zigzelve en hunne gordels veel met
 dezelve.

Mijne zaaken aan de *prairie des Chiens* ver-

G

rigt

rigt hebbende, voer ik wederom de rivier *Mississippi* op tot de plaats, alwaar de *Chipéway*-rivier in dezelve valt, een weinig beneden het meer *Pepin*. Hier eenen Indiaan tot lootsman aangenoomen hebbende belastte ik hem naar de *Ottawaw*-Meiren te sturen, die bij den oorsprong deezer rivier liggen. Dit deed hij, en ik kwam in het begin van Julij aan dezelve.

De *Chipéway*-rivier is aan haare vereeniging met de *Mississippi* omtrent twintig roeden breed, maar wordt veel wijder hoe verder men die opvaart. Omtrent dertig mijlen hooger verdeelt zij zig in twee takken en ik nam mijnen weg langs dien, die Oostwaarts loopt.

Het land langs de rivier, omtrent zestig mijlen ver, is zeer effen, en aan derzelve oever liggen schoone weiden, waarin talrijker kudden van Buffels en Elanden liepen weiden dan ik ergens elders op mijne reizen had waargenoomen. De landstreek tuschen de twee takken deezer rivier word genaamd de heirbaan of oorlogsweg tuschen de *Chipéways* en *Naudowesste* Indiaanen.

Het land bij de waterval, die in de kaart als het uiterste van de reizen der handelaars getekend is, is bijna zonder enig grof hout, en boven dien zeer oneffen en hobbelig, en digt bewasfen met Pijnboomen, Beukenboomen, Suikerboomen, en Berkenboomen. Hier deed zig een alleraanmerklijkst

wederom de rivier *Mis-*
 alwaar de *Chipéway*-ri-
 weinig beneden het meir
 aan tot lootsman aange-
 te ik hem naar de *Ota-*
 , die bij den oorsprong
 deed hij, en ik kwam
 n dezelve.

is aan haare vereeniging
 nt twintig roeden breed,
 hoe verder men die op-
 len hooger verdeelt zij zig
 n mijnen weg langs dien,

vier, omtrent zestig mij-
 n aan derzelve oever lig-
 vaarin talrijker kudde van
 en weiden dan ik ergens
 had waargenoomen. De
 twee takken deezer rivier
 rbaan of oorlogsweg tus-
Naudowesfe Indianen.
 val, die in de kaart als het
 der handelaars getekend is,
 rof hout, en boven dien
 lig, en digt bewasfen met
 oomen, Suikerboomen, en
 deed zig een alleraanmerk-
 lijkt

lijkt en verbaazend gezigt voor' mijn oog op.
 In een bosch, aan de Oostlijke zijde der rivier,
 dat omtrent drie vierde van eene mijl lang was,
 en breeder dan mijn oog bereiken kon, zag ik
 dat alle de boomen, van welke veele meer dan
 zes voeten omtreks hadden, vlak op den grond
 lagen, en geheel ontworteld waren. Dit schein
 veroorzaakt te wezen door eenen zwaaren or-
 kaan, die, enige jaaren geleden, uit het Westen
 gewaaid had, maar hoe lang zulks geleden ware
 kon ik niet te weeten koomen, alzoo ik in dien
 omtrek geene bewooners vond, van welke ik on-
 derrigting kon verkrijgen. Het land aan de West-
 lijke zijde der rivier, minder met hout bezet zija-
 de, was grootendeels van deeze verwoesting vrij
 gebleven, alzoo 'er slegts enige boomen waren
 omverre gewaaid.

Digt bij den oorsprong deezer rivier is eene
 stad der *Chipéways*, van welke zij haaren naam
 ontvangt. Zij is aan wederzijde der rivier ge-
 bouwd (die te deeze plaats niet zeer breed is)
 en ligt aan den oever van een meirtjen. Deeze
 stad bestaat uit omtrent veertig huizen, en kan
 meer dan honderd strijdbare mannen uitzenden,
 waar onder veele schoone onverzaagde jonge lie-
 den waren. De huizen zijn op de Indiaansche
 wijze gebouwd met nette beplantingen agter de-
 zelve, maar de bewooners over het algemen schein

nen mij toe het morfigste volk te zijn, onder welk ik ooit geweest was. Ik zag dat de vrouwen en kinderen eene gewoonte hadden, die, schoon enigermaate gemeen onder alle de Indiaansche natiëen, in onze denkbeelden van den walglijksten en onkieschsten aart is, die, namelijk, van op malkanderens hoofden te zoeken en de gevangene prooi opteëten.

Ik verliet deeze stad in de maand Julij, en, eene menigte meirtjens en overdraag-plaatfen, die tusfchen beiden kwamen, overgekrustd hebbende, kwam ik aan eenen voornaamen tak van de rivier *St. Croix*. Deezen tak voer ik af tot aan eene vaneenscheiding en voer toen wederom eenen anderen op tot aan zijnen oorsprong. Aan beiden deeze rivieren ontdekte ik verscheiden mijnen maagde-koper, dat zoo zuiver was als men het ergens vindt.

Hier kwam ik aan een klein beekjen, 't welk mijn gids meende dat mischien wat verder op door stroomen zou vervangen worden, die het eindelijk bevaarbaar zouden maaken. In het eerst was 'er zoo weinig water dat mijne canoo 'er niet in kon vlotten; doch enige oude bever-dammen, die door de jagers doorgebrooken waren, toegedamd hebbende, kon ik enige mijlen voortvaaren tot dat door het bijkoomen van enige weinige beekjens deeze hulp niet langer noodzaaklijk was.

In

...e volk te zijn, onder
...s. Ik zag dat de vrou-
...ewoonte hadden, die,
...en onder alle de Indiaan-
...nkbeelden van den walg-
...art is, die, namelijk, van
...te zoeken en de gevan-

...in de maand Julij, en,
...en overdraag-plaatsen,
...men, overgekruisd heb-
...n voornaamen rak van de
...en tak voer ik af tot aan
...n voer toen wederom
...zijnen oorsprong. Aan
...dekte ik verscheiden mij-
...t zoo zuiver was als men

...en klein beekjen, 't welk
...nisfchien wat verder op
...vangen worden, die het
...den maaken. In het eerst
...er dat mijne canoo 'er niet
...ige oude bever-dammen,
...gebrooken waren, toege-
...enige mijlen voortvaaren
...omen van enige weinige
...t langer noodzaaklijk was.

In

In korten tijd groeide het water tot eene zeer snelle rivier aan, welke wij afvoeren, tot dat zij in het groote meir viel. Deeze rivier noemde ik naar eenen heer, die mij had willen verzellen van de stad der *Otsagaumies* tot de overvoer-plaats aan het groote meir, *Goddarts-rivier*.

Westwaarts van deeze is nog eene andere kleine rivier, die zig insgelijks in het meir onclast. Deeze noemde ik *Aardbezieën-rivier* (*Strawberry-river*) wegens de groote menigte Aardbezieën van eene goede grootte en lekkeren smaak, die op derzelver oevers groeiden.

Het land tusfchen de *Ottawaw-meiren* en het *Groote-meir* is over het algemeen zeer ongelijk, en digt met bosfchen bezet. De grond is op sommige plaatsfen vrij goed, op andere flegts middelmatig. Aan den oorsprong van de rivieren *St. Croix* en *Chippéway* zijn zeer fchoone Steuren. De geheele wildernis tusfchen de *Miffiffippi* en het *Groote-meir* wordt bij de Indianen *het musquiten land* genaamd, volgens mijn gevoelen met veel recht, want naardien het toen in den tijd derzelve was, heb ik nooit in mijn leven zoo veele van deeze infekten gezien of gevoeld.

In het laast van Julij kwam ik, na de *Westbaai* langs de kusten omgevaaren te zijn, aan de groote overdraag-plaats, die aan den Noord-Westlijken oever van het Groote-meir ligt. Hier

draagen zij, die op den Noord-Westlijken handel uitgaan, naar de Meiren *de Pluye*, *Dubois* enz. hunne canoos en goederen onttrent negen mijlen over, tot dat zij aan veele kleine meirtjes koomen, welker water van sommige in het *Groot-meir*, van andere in de rivier *Bourbon* afloopt. Het *Groote-meir* is van de *West-baai* tot deeze plaats met rotsen omzet, uitgezonderd aan het Zuid-Westlijk gedeelte van de baai, daar ik dezelve eerst invoer; daar was het vrij gelijk.

Aan de groote overvoer-plaats is eene kleine baai, voor welker ingang een eiland ligt, dat het akelig en onbepaald gezigt over het meir, dat zig anders vertoond zou hebben, onderschept, en de baai stil en aangenaam maakt. Hier ontmoette ik eene groote bende van de *Killifinoe* en *Asfinipoi* Indiaanen met hunne Koningen en huisgezinnen. Zij waren hier naar toe getrokken om de handelaars van *Michillimackinac* te ontmoeten, die deezen weg naar het Noord-Westen volgen. Het was van hun dat ik het volgend bericht ontving van de meiren, die ten Noord-Westen van het *Groote-meir* gelegen zijn.

Het meir *Bourbon*, het Noordlijkste van alle die tot nog toe ontdekt zijn, ontving zijnen naam van enige Fransche handelaars, die, enige jaaren geleden, eene bende Indiaanen naar *Hudsons-baai* verzelden, en wierd door hen dus genoemd ter eere

Noord-Westlijken han-
 eiren *de Playe*, *Dubois*
 goederen omtrent negen
 van veele kleine meirjes
 en sommige in het *Groot-*
rivier Bourbon afloopt.
 de *West-baai* tot deeze
 , uitgezonderd aan het
 van de baai, daar ik de-
 was het vrij gelijk.

er-plaats is eene kleine
 g een eiland ligt, dat het
 gt over het meir, dat zig
 ben, onderschept, en de
 maakt. Hier ontmoette
 n de *Killishnoe* en *Asfi-*
anc Koningen en huisge-
 r naar toe getrokken om
illimackinac te ontmoet-
 naar het Noord-Westen
 hun dat ik het volgend
 meiren, die ten Noord-
meir gelegen zijn.

het Noordlijkste van alle
 zijn, ontving zijnen naam
 elaaars, die, enige jaaren
 iaanen naar *Hudsons-baai*
 door hen dus genoemd ter
 eere

eere van de Koninglijke familie van Frankrijk.
 Het bestaat uit de wateren der rivier *Bourbon*,
 die, gelijk ik boven heb aangemerkt, verre Zuid-
 waarts, niet verre van den Noodlijken oorsprong
 van de *Mississippi*, ontspringt.

Dit meir is omtrent tagtig mijlen lang van het
 Noorden naar het Zuiden, en is bijna rond. Het
 heeft geene zeer groote eilanden. Het land aan
 den Oost-kant is zeer goed, en aan den Zuid-
 West-kant zijn enige bergen: In veele andere
 strecken om hetzelfde zijn onrugbaare vlakten,
 poelen, en moerasfen. Het ligt tuschen de twee
 en vijftigste en vier en vijftigste graaden Noorder
 breedte en bijna ten Zuid-Westen van *Hudsons*
baai. Naardien door deszelfs Noordlijke ligging
 het weder daar zeer koud is, vindt men slegts eni-
 ge weinige dieren in het land, dat aan hetzelfde
 grenst. Zij gaven mij maar een tamelijk goed
 bericht van de dieren, vogelen, en vischen.
 Daar zijn egter enige Buffels, die klein en om-
 trent het laatst van den zomer vet en goed zijn,
 met enige weinige Elanden en Rendieren (a);
 dit gebrek wordt egter weder vergoed door de
 pel-

(a) *Moose* en *Carribboe deer*, van welke hier agter de
 beschrijving volgt. V E R T.

pelterijen van allerhande soort, welke men in grooten overvloed rondom het meir vindt. Het grof hout, dat hier groeit, bestaat voornamelijk in Ceders, Harstboomen en enige Suikerboomen.

Het meir *Winnepeek*, of, gelijk de Fransche schrijven, *Lac Ouinipique*, dat het naast bij het voorig ligt, wordt door dezelfde wateren gevormd. Het strekt zig omtrent twee honderd mijlen in de lengte van het Noorden naar het Zuiden uit, deszelfs breedte is nooit naauwkeurig onderzocht geworden, maar wordt onderfeld omtrent honderd mijlen in zijn breedst gedeelte te zijn. Dit meir is zeer vol met eilanden, deeze zijn egter niet groot; daar ontlasten zig veele aanmerklijke rivieren in hetzelfde, die tot nog toe geene onderscheiden naamen ontvangen hebben. De wateren zijn met visch voorzien, men vindt 'er Forellen en Steuren, gelijk ook andere kleiner vischen, deeze meiren bijzonder eigen.

Het land, aan het Zuid-Westlijk gedeelte gelegen, is zeer goed, bijzonderlijk aan den mond van eenen grooten tak van de rivier *Bourbon*, die van het Zuid-Westen komt vloeijen. Aan deeze rivier is eene factorij, door de Franschen gebouwd, en *Fort la Reine* of *Koninginne schans* genaamd, daar de handelaars van *Michilimackinac* zig naar toe begeeven om met de *Asnipoils* en *Killifinoes* te handelen. Naar deeze plaats

koo-

foort, welke men in het meir vindt. Het , bestaat voornamelijk n enige Suikerboomen. of, gelijk de Fransche , dat het naast bij het dezelfde wateren. ge- omtrent twee honderd Noorden naar het Zui- s nooit naauwkeurig on- wordt ondersteeld om- zijn breedst gedeelte te ol met eilanden, deeze naar ontlasten zig veele hetzelve, die tot nog naamen ontvangen heb- et visch voorzien, men uren, gelijk ook andere eiren bijzonder eigen. d- Westlijk gedeelte ge- zonderlijk aan den mond van de rivier *Bourbon*, n komt vloeijen. Aan orij, door de Franschen *ine* of *Koninginne schans* slaars van *Michillimacki-* ren om met de *Asfinipoils* elen. Naar deeze plaats koo-

koomen ook de *Mahahs*, die een land bewoo- nen, twee honderd en vijftig mijlen naar het Zuid-Westen gelegen, om met hun te handelen, en brengen eene groote hoeveelheid Indlaansch koren om te verruilen voor mesen, *tomahawks*, en andere waaren. Men denkt dat dit volk aan enige der takken van de West-rivier woont.

Aan de Noord-Oostlijke zijde van het meir *Winnepeek* liggen enige bergen, en aan de Oost- lijke zijde veele dorre vlakten. De Suikerboom groeit hier in groote menigte, en daar wordt ook een groote overvloed van Rijst geogst, hetgeen bewijst dat het graan in deeze Noordlijke lugt- strecken zoo wel als in warmer groeijen zou. Buffels, Elandén en Rendieren zijn in deeze strecken talrijk. De Buffels van dit land verschil- len alleen in grootte van die, welke meer naar het Zuiden gevonden worden, zijnde de eerste veel kleiner, even gelijk de zwarte runderen van de Noordlijke deelen van Groot Brittannien van de Engelsche osen verschillen.

Op de wateren, die in dit meir vallen, bekoo- men de nabuurige naticen groote menigte van uit- neemende pelterijen. Enige van deeze brengen zij naar de factorijen en vastigheden, die aan de Maatschappij van de *Hudsons-baai* behooren en boven den mond van de rivier *Bourbon* gelegen zijn; maar dit doen zij met weérzin om verschei-

den redenen; want enige der *Asinipoils* en *Kilistinoes*, die gewoonlijk met de dienaaren der Maatschappij handelden, zeiden mij dat, als zij verzeekerd konden zijn van altoos van goederen voorzien te zullen worden over *Michillimackinac*, zij nergens elders zouden gaan handelen. Zij toonden mij enig linnen en andere goederen, welke zij aan de *Hudsons-baai* gekogt hadden, waarover zij zeer onvoldaan waren, naardien zij meenden grootliks in de koop bedrogen te zijn.

Indien hunne berichten waarachtig waren, kon ik mij niet onthouden hun gelijk te geeven; doch deze te onvredeheid komt waarschijnlijk grootendeels door de listige streken van de Canada'sche handelaars; want naardien de Franschen, toen zij *Michillimackinac* in bezit hadden, eene grondige kennis verkreegen hadden van den handel der Noord-Westlijke landen, wierden zij om die reden, na de overgave van *Canada*, door de Engelsche handelaars aldaar gebruikt in het aanleggen van dezen handel, van welchen deze in het geheel geene kennis hadden. Eene der listen, welke zij gebruikten om deze Indiaanen van hunne verkleefdheid aan de Maatschappij van *Hudsons-baai* aftetrekken, en hun een goed denkbeeld te geeven van hunne makelaars, was dat zij bij alle gelegenheden de goederen der Maatschappij verachteten, en de voordeelen opvijzelden, welke

der *Asinipolis* en *Kill-*
 met de dienaaren der
 zeiden mij dat, als zij
 van altoos van goederen
 en over *Michillimacki-*
 zouden gaan handelen.
 en andere goederen,
s-baai gekogt hadden,
 aan waren, naardien zij
 koop bedrogen te zijn.
 waarachtig waren, kon
 gelijk te geeven; doch
 omt waarschijnlijk groo-
 tereeken van de Canada-
 dien de Franschen, toen
 ezit hadden, eene gron-
 nadden van den handel
 nden, wierden zij om
 e van *Canada*, door de
 ar gebruikt in het aan-
 , van welken deeze in
 hadden. Eene der lis-
 om deeze Indiaanen van
 de Maatschappij van *Hud-*
 en hun een goed denk-
 e makelaars, was dat zij
 goederen der Maatschap-
 voordeelen opvijzelden,
 welke

welke zij genieten zouden, als zij hunnen handel
 geheel met de Canadasche kooplieden dreeven.
 Hierin slaagden zij maar al te wel, en hieruit sproot
 ongetwijfeld gedeeltelijk het ongenoegen, dat mij
 de *Asinipolis* en *Killistinos* lieten blijken. Maar
 daar was nog eene andere reden die het versterk-
 te, namelijk, de langheid van de reis naar de
 factorijen van de *Hudsons-baai*, die zij mij zei-
 den dat hen drie maanden gedurende het heetst
 van den zomer kostede om heen en weder te
 reizen, en wegens de kleinheid van hunne ca-
 noos konden zij niet meer dan een derde der be-
 vers, welke zij doodden, medeneemen, zoo dat
 het niet te verwonderen is dat deeze Indiaanen
 wenschen dat er handelaars onder hen koomen
 woonen. Het is zeker dat de strecken, die zij
 bewoonen, binnen de grenspaalen van het grond-
 gebied der *Hudsons-baai* zijn, maar de Maat-
 schappij moet in de noodzaaklijkheid koomen om
 voor een inbreuk van deezen aart de oogen te
 sluiten, naardien de Indiaanen ongetwijfeld de
 handelaars, als zij onder hen gezeten waren, zou-
 den beschermen. Daarenboven geeven de pas-
 poorten, welke men aan de handelaars, die van
Michillimackinac vertrekken, verleent, hun vrij-
 heid om in het Noord-Westen omtrent het *Groot-*
meir te gaan handelen, waardoor verstaan wordt
Fort la Reine, het Meir *Winnepeek* of enige andere

gedeelten van de wateren der rivier *Bourbon*, welken de *Couriers de Bois* of de handelaars het best tot hunne verblijfplaatsen kunnen maaken.

Lac du Bois, gelijk het gewoonlijk door de Franschen in hunne kaarten genoemd wordt, of in het Engelsch *the Lake of the Wood*, het *Boschmeir*, is zoo genaamd wegens de menigvuldigheid van het hout, dat op deszelfs oevers groeit, gelijk Eiken, Pijnboomen, Denneboomen, Harstboomen enz. Dit meir ligt nog hooger aan eenen tak van de rivier *Bourbon*, en bijna Oostwaarts van het Zuidlijk eind van het meir *Winnepeek*. Het is op sommige plaatsen zeer diep. Zijne lengte van het Oosten naar het Westen is omtrent zeventig, en zijne grootste breedte omtrent veertig mijlen. Het heeft slegts weinige eilanden en deezee zijn niet groot. De vischen, vogelen, en viervoetige dieren, die aan hetzelfde gevonden worden, verschillen slegts weinig van die der twee andere meiren. Enige weinige *Killistimoe* Indianen zijn op de oevers van hetzelfde gelegd om te vischen en te jaagen.

Dit meir ligt in de gemeenschap tuschen het *Groot-meir* en de meiren *Winnepeek* en *Bourbon*. Deszelfs wateren worden voor niet zoo zuiver gehouden als die der andere meiren, hebbende hetzelfde op veel plaatsen eenen modderigen grond.

der rivier *Bourbon*, welke de handelaars het best kunnen maaken.

Het gewoonlijk door de en genoemd wordt, of *of the Wood*, het *Bosch-*wegens de menigvuldigheid deszelfs oevers groeit, , Denneboomen, Harst- nog hooger aan eenen n, en bijna Oostwaarts n het meir *Winnepeek*. tuten zeer diep. Zijne r het Westen is omtrent ste breedte omtrent veer- egts weinige eilanden en De vischen, vogelen, e aan hetzelfde gevonden e weinig van die der twee weinige *Killistinoe*. In- rs van hetzelfde gelegerd gen. e in de oost- eel gemeenschap tuschen het n *Winnepeek* en *Bourbon*. n voor niet zoo zuiver dtere meiren; hebbende atfen eenen modderigen

Lac

Lac la Pluye, bij de Franschen dus genoemd, *Regen-meir*, heeft, naar men zegt, deelen naam verkregen van de eerste reizigers, die hetzelfde overtrokken, en ongemeen veel regen hadden, of, gelijk sommige willen, van een mist, als regen, veroorzaakt door eenen loodregt nederstortenden waterval, die zig in eene rivier ontlast, welke naar het Zuid-Westen ligt.

Dit meir schijnt door eene engte in het midden in twee deelen verdeeld te zijn: het Westlijk gedeelte wordt *het groote Regenachtig-meir*, het Oostlijk, als zijnde de kleinste verdeling, *het klein Regenachtig-meir* genoemd. Het ligt enige mijlen verder Oostwaarts, aan denzelfden tak van de rivier *Bourbon*, dan het laatstgemeld meir. Het is over het algemeen zeer ondiep. Het is in zijn breedst gedeelte niet meer dan twintig mijlen wijd; deszelfs lengte, van beiden te zaamen gerekend, is omtrent drie honderd mijlen. In het Westlijk gedeelte is het water zeer helder en goed, en men vangt 'er enige uitneemenden visch. Op het eind van het jaar trekken hier veele vogels te zaamen. Men vindt 'er Elanden in grooten overvloed, gelijk ook Rendieren; het vel van de laatste overtreft voor broeken en handschoenen verre alle ander leder uit Noord-Amerika. Het land aan de oevers van dit meir acht men op sommige plaatsen zeer goed te zijn, maar

110 REIZE IN DE BINNENLANDEN

maar wat al te dicht met hout bedekt. Hier woont eene aanmerkelijke groote bende van de *Chipeway* Indiaanen.

Ten Oosten van dit meir liggen verscheiden kleinere, die zig in eene reeks tot aan de groote overdraag-plaats uitsprekken, en van daar in het *Groot-meir*. Tusschen deeze kleine meiren zijn verscheiden overvoer-plaatsen, die den handel naar het Noord-Westen moeilijk te volbrengen en uitermaate lastig maaken, naardien men twee jaaren nodig heeft om eene reis van *Michilimackinac* naar deeze strecken te doen.

Het *Rood meir* (*red Lake*) is een bij vergeelijking klein meir aan den oorsprong van een tak van de rivier *Bourbon*, die bij sommige de *Rooderivier* genaamd wordt.

Deszelfs gedaante is bijna rond en het heeft omtrent zestig mijlen in den omtrek. - Aan eene zijde van hetzelfde is een vrij groot eiland, waar bij een klein riviertjen in het meir valt. Het ligt bijna Zuid-Oostlijk van het meir *Winnepeek* en het meir *du Bois* af. De omliggende strecken zijn zeer weinig bekend en worden zeer zelden bezogt, zelfs door de Wilden.

Niet verre van dit meir, een weinig naar het Zuid-Westen, is nog een meir, *Witte-beerenmeir* (*White bear lake*) genaamd, dat omtrent even groot is als het laatstgemelde. De wateren,
die

ut bedekt. Hier woont
bende van de *Chipéway*

meir liggen verscheiden
reeks tot aan de groote
en, en van daar in het
eeze kleine meiren zijn
atsen, die den handel
moeijelijk te volbren-
maaken, naardien men
n eene reis van *Michil-*
eeken te doen.

Lake) is een bij verge-
n oorsprong van een tak
e bij sommige de *Roode-*

ijna rond en het heeft
den omtrek. - Aan eene
vrij groot eiland, waar-
het meir valt. Het ligt
het meir *Winnepeek* en
De omliggende strecken
en worden zeer zelden
ilden.

meir, een weinig naar het
en meir, *Witte-beeren-*
) genaamd, dat omtrent
gemelde. De wateren,
die

die dit meir vormen, zijn de Noordlijkste van alle
die de *Misissippi* voorzien, en kunnen met voeg-
lijkheid haare verstaafgelegen bron genaamd wor-
den. Het wordt door twee of drie kleine rivier-
tjens of liever groote beeken gevoed.

Enige mijlen van dat meir, naar het Zuid-
Oosten, is eene groote menigte kleine meirtjens,
waarvan geen een meer dan tien mijlen omtreks
heeft, die de *Duizend Meiren* genoemd worden.
In het daar omtrent liggend land rekent men de
beste jagt naar pelterijen te zijn van het geheel
vast land, naardien de Indiaanen, die hier jaagen,
zelden naar huis keeren of hunne canoos zijn tot
zinkens toe gelaaden.

Naardien ik zoo even aanmerkte dat dit meir
de uiterste Noordlijke bron is van de *Misissippi*,
zal ik hier verder aantekenen dat deeze rivier,
alvorens de golf van *Mexico* te bereiken, door
alle haare kronkelingen niet minder dan drie dui-
zend mijlen voortstroomt, of in eene regte lijn
van het Noorden naar het Zuiden omtrent twintig
graaden, die ten naasten bij veertien honderd En-
gelsche mijlen uitmaaken.

Deeze Indiaanen berichteden mij dat Noord-
Westwaarts van het meir *Winnepeek* nog een an-
der ligt, welks omtrek dien van alle de andere,
van welke zij mij gesproken hadden, te boven
ging.

ging. Zij beschrijven het als veel grooter dan het *Groot-meir*. Maar naardien het zoo verre Noord-Westwaarts schijnt te liggen, zou ik vermoeden dat het geen meir zij, maar liever de archipel, die de gemeenschap tusfchen *Hudfonsbaai* en de Noordlijke deelen van den stillen Oceaan uitmaakt.

Daar zijn ontallijke kleine meirtjens in de Westliker gedeelten van de Westlijke hoofdtakken van de *Misfifippi*, gelijk ook tusfchen deeze en het meir *Winnepeek*, maar geen van deeze is groot genoeg om te onderstellen dat hij het meir of de wateren, door de Indiaanen bedoeld, wezen zoude.

Zij onderrigteden mij ook dat sommige der Noordlijke takken van de *Mesforie* rivier en de Zuidlijke takken van de rivier *St. Pierre* gemeenschap met elkanderen hebben op eene mijna, over welke zij hunne canoos draagen. En, volgens hetgeen ik van hun verneemen kon, is deeze de weg, welken zij neemen, wanneer hunne oorlogs-benden uittochten doen tegens de *Pawnees* en *Pawnawnees*, volkeren, die enige takken van de rivier *Mesforie* bewonen. Men zegt dat, in het land, dit volk toebehoorende, dikwijls *mandragoras* gevonden worden, eene foort van wortel naar menschen van
bei-

et als veel grooter dan
maardien het zoo verre
te liggen, zou ik ver-
zij, maar liever de ar-
schap tusfchen *Hudsons-*
len van den stillen Oce-

me meirtjens in de West-
estlijke hoofdtakken van
k tusfchen deeze en het
geen van deeze is groot
n dat hij het meir of de
aanen bedoeld, wezen

ook dat sommige der
le *Mesforie* rivier en de
e rivier *St. Pierre* ge-
en hebben op eene mijl
hunne canoos draagen.
ik van hun verneemen
g, welken zij neemen,
benden uittochten doen
Pawnawnees, volkeren,
rivier *Mesforie* bewoo-
het land, dit volk toebe-
dragoras gevonden wor-
ortel naar menschen van
bei-

beiden de kunnen gelijkende, en dat deeze vol-
maakter zijn dan die aan den Nyl, in Neder-Ethio-
pie ontdekt worden. (a)

Verder verhaalden mij de Indiaanen dat'er een
weinig Noord-Westwaarts van den oorsprong der
Mesforie en *St. Pierre* eene natie was, wat klei-
ner en blanker dan de nabuurige Stammen, die
den grond bebouwt, en (voor zoo verre ik uit
hunne uitdrukkingen kon opmaaken) de konften
enigermaate oefent. Bij dit bericht voegden zij
nog dat sommige der natieën, die de strecken
ten Westen van de blinkende bergen bewoonen,
zoo veel goud onder zig hebben, dat zij hun ge-
meenst gereedschap van dat metaal maaken. Deeze
bergen, welke ik hier agter omftandiger beschrij-
ven zal, fcheiden de wateren, die in de Zuid-zee
vallen, van die, welke in den Atlantifchen Oceaan
stroomen.

Het Volk, dat bij deeze bergen woont, wordt
onderfchild een der verfchillende Stammen geweest
te zijn, die den Koningen van *Mexico* cijnsbaat
waren, en die uit hun geboorte-land vlugteden
om

(a) Het is genoegzaam bekend dat men deeze gelijk-
kenis grootendeels aan het bedrog van Kwakzalvers ver-
fchuldigd is. Zie VALMONT DE BOMARE's *Mandragore*,
VERTAALER.

ou in die streeken eene schuilplaats te zoeken, omtrent den tijd van de verovering van *Mexico* door de Spanjaarden, meer dan twee eeuwen geleden.

Als eene bevestiging van deeze onderstelling, merkt men aan dat zij de binnenste deelen tot hun verblijf gekozen hebben, wijl zij nog in het denkbeeld zijn dat de zee-kusten zedert altijd onveilig zijn gemaakt door monsters, die vuur braaken en donder en bliksem uitwerpen, uit welkers ingewanden mannen voortkwamen, die, met onzichtbare werktuigen, of door kragt van toverlij, de onschuldige Indiaanen op eenen verbaazenden afstand doodden. Voor de zoodanige vlugten hunne voor-vaders (volgens eene overlevering onder hen, die nog onverzwakt blijft) naar de afgezonderde streeken, die zij thans bewoonen; want naardien zij bevonden dat de drijvende monsters, die hen dus verschrikt hadden, het land niet naderen konden, en dat zij, die uit hunne ingewanden waren voortgekoomen, het'er niet op toeleiden om tochten tot eenen aanmerklijken afstand van hun te doen, namen zij het besluit om zig naar het een of ander land te begeeven, dat verre van de zee-kust lag, alwaar zij alleen veilig konden zijn voor zulke helsche vijanden. Zy braken dan met hunne huisgezinnen op, en, na eenen langen optocht, zette den zij zig bij deze bergen neder, daar zij eene
vol.

schuilplaats te zoeken,
verovering van *Mexico*
dan twee eeuwen ge-

van deze onderstelling,
binnenste deelen tot hun
wijl zij nog in het denk-
sten zedert altijd onveilig
ers, die vuur braaken en
erpen, uit welkers inge-
wamen, die, met onzigt-
or kraagt van toverij, de
p eenen verbaazenden af-
zoodanige vlugten hunne
eene overlevering onder
t blijft) naar de afgezoni-
ans bewoonen; want naar-
drijvende monsters, die hien
et land niet naderen konden,
e ingewanden waren voort-
op toelciden om tochten
afstand van hun te doen,
n zig naar het een of ander
verre van de zee-kust lag,
g konden zijn voor zulke
raken dan met hunne huis-
enen langen optocht, zette-
rgen neder, daar zij eene
vol

komen veilige plaats meenden gevonden te hebben.

De *Winnebagoes*, die aan de *Vossen-rivier* woenen, (van welke ik reeds gesproken heb) worden ook gezegd eene zwervende bende van de Mexicaanſche landen te zijn. Maar zij kunnen ſlegts een onvolkoomen verflag van hunne oorspronkelijke verblijfplaats geeven. Zij zeggen dat zy eertijds verre uit het Westen gekoomen zijn, en, door den oorlog verdreven zijnde, eene schuilplaats onder de *Naudowesſes* zijn koomen zoeken; maar, alzoo zij geheel onbedreven zijn in de konſten en de waarde van het goud niet kennen, moet men eerder onderſtellen dat zij uit hunne oude verblijfplaatsen verdreven zijn door de bovengemelde verhuizende benden, toen zij naar hunne tegenswoordige woonplaats trokken.

Deeze onderſtellingen vereiſchen egter nadere bevestiging; want de kleinere Sammen van Indiaanen zijn zulke verſchillende veranderingen onderhevig in hunne verblijfplaatsen, door de oorlogen; in welke zij geduurig gewikkeld zijn, dat het bijna onmogelijk is eene halve eeuw daar na de oorspronkelijke gelegenheid van enige haarer met zekerheid aan te duiden.

De ksten bergen, van welke de blinkende bergen een gedeelte uitmaaken, beginnen in *Mexico*, en agter, of Oostwaarts van *California* voortloopende, ſcheiden zij de wazeren van een van die

die talrijke rivieren, die of in de Golf van *Mexico*, of in de Golf van *California* storten. Van daar hunnen loop nog Noordwaards vervolgende tusschen de bronnen van de *Mississippi* en de rivieren, die in de Zuid-zee loopen, schijnen zij te eindigen op omtrent zeven en veertig of agt en veertig graaden Noorder Breedte, daar veele rivieren ontsaan, die zig of in de Zuid-zee, of in *Hudsons-baai*, of in de wateren, die de gemeenschap tusschen deeze twee zeeën uitmaaken, ontlasten.

Van deeze bergen worden die, welke Westwaarts van de rivier *St. Pierre* liggen, de *blinkende bergen* genaamd, naar een oneindig getal kristallen, van eene verwonderlijke grootte, met welke zij als overdekt zijn, en die, als de zon op dezelve schijnt, zoodanig schitteren, dat men het op eenen zeer grooten afstand zien kan.

Men rekent dat deeze reeks bergen meer dan drie duizend mijlen lengte heeft, zonder enige aanmerkelijke tusschenruimten, hetgeen, naar mijne gedagten, alles van dien aart in de andere waerelddeelen overtreft. Waarschijnlijk zal men in volgende eeuwen ondervinden dat zij meer schatten in hunne ingewanden verborgen houden, dan die van *Indostan* en *Malabaar*, of dan de Goud kust van *Guinea* voortbrengt, ja zelfs zonder ik de Peruviaansche mijnen hiervan niet uit. Ten Westen van

of in de Golf van
 van *California* storten.
 Noordwaards vervol-
 van de *Mississippi* en
 d-zee loopen, schijnen
 zeven en veertig of agt
 Breedte, daar veele ri-
 of in de Zuid-zee, of in
 ateren, die de gemeen-
 e zeeën uitmaaken, ont-
 rden die, welke West-
Pierre liggen, de *blin-*
 raar een oneindig getal
 onderlijke grootte, met
 n, en die, als de zon op
 schitteren, dat men het
 tand zien kan.
 e reeks bergen meer dan
 te heeft, zonder enige
 ten, hetgeen, naar mijne
 aart in de andere waereld-
 hijnlijk zal men in vol-
 den dat zij meer schatten
 erborgten houden, dan die
 ar, of dan de Goud kust
 , ja zelfs zonder ik de Pe-
 an niet uit. Ten Westen
 van

van deeze bergen, als zij door toekomstige *Colum-*
busfen of *Raleighs* bezogt worden, zal men mis-
 schten andere meiren, rivieren en landen vinden,
 overvloedig voorzien van alle de benodigdheden
 en aangenaamheden van het leven, en daar toe-
 koomende geslachten eene schuilplaats zullen kun-
 nen vinden, hetzij zij uit hun land verdreven zijn
 door de verwoestingen van onwertige dwinglan-
 den, of door godsdienst- vervolging, hetzij zij
 hetzelfde met wêrzin verlaaten om de nadeelen
 van eene al te veel aangroeiende bevolking te
 herstellen; hetzij zij, zeg ik, door deeze beweeg-
 redenen genoopt, of door de hoop op voordeelen
 van den koophandel aangelokt worden, daar is wei-
 nig twijfel aan, of hunne verwagting zal volkoo-
 men voldaan worden in deeze rijke en onuitputte-
 lijke luchtstreeken.

Maar om tot de *Asinipolis* en *Killistinoes* we-
 der te keeren, welke ik aan de groote overvoer-
 plaats gelaaten heb, en van welke ik het voor-
 gaand bericht omtrent de meiren, die ten Noord-
 Westen van deeze plaats liggen, ontving.

Naardien de handelaars, naar welke wij wagte-
 den, dit jaar laater kwamen dan gewoonlijk, en
 wij een aanmerkelijk getal manschappen uitmaak-
 ten, want wij waren meer dan drie honderd sterk,
 was de voorraad van mondbehoefden, die zij mede-
 gebragt

gebragt hadden, bijna verteerd, en wij wagteden met ongeduld naar hunne aankomst.

Op een dag dat wij alle ons verlangen naar deeze wenschelijke gebeurtenis te kennen gaven, en van eene hoogte stonden uitzien, op hoop van hen op het meir in het gezigt te krijgen, zeide ons de Opperpriester, tot de bende der *Kilifinoes* behoorende, dat hij zou tragten een onderhoud met den Grooten Geest te verkrijgen, en van hem te weeten te koomen, wanneer de handelaars aankoomen zouden. Ik sloeg weinig acht op dit zeggen, naardien ik vooronderstelde dat zulks op het een of ander gochel-spel zou uitkoomen, even bedekt genoeg om de onkundige Indianen te bedriegen. Maar alzoo de Koning van dien Sam mij zeide dat de Priester zulks voornamelijk ondernam om mijne ongerustheid te verdrijven, en om mij te gelijk te overtuigen, hoe veel hij bij den Grooten Geest vermogt, meende ik mijne gissingen omtrent zijn oogmerk te moeten opschorten.

De volgende avond wierd tot dit geestlijk onderhoud bepaald. Toen alles naar eisch in gereedheid was, kwam de Koning tot mij, en geleidde mij naar eene ruime tent, welker boven doek opgeslagen was, zoo dat degeene, die buiten stonden, zien konden wat in dezelve omging. Wij vonden

teerd, en wij wagteden
aankomst.

alle ons verlangen naar
rtenis te kennen gaven,
den uittezien, op hoop
het gezigt te krijgen,
, tot de bende der *Kil-*
hij zou tragten een on-
Geest te verkrijgen,
e koomen, wanneer de
ouden. Ik sloeg weinig
dien ik vooronderstelde
ander gochel-spel zou
genoeg om de onkun-
en. Maar alzoo de Ko-
eide dat de Priester zulks
om mijne ongerustheid te
gelijk te overtuigen, hoe
Geest vermogt, meende
at zijn oogmerk te moeten

erd tot dit geestlijk on-
alles naar eisch in gerced-
ag tot mij, en geleidde mij
elker boven doek opgesta-
ene, die buiten stonden,
elwe omging. Wij von-
den

den de tent omringd van een groot getal Indiaa-
nen, maar wij wierden gereedlijk toegelaaten, en
zetterden onszelve op vellen neder, die tot dat
einde op den grond uitgespreid waren.

Ik merkte op dat in het middenpunt eene plaats
was van eene langwerpige ronde gedaante, gemaakt
van stokken, die in den grond gestookt waren,
met tusschenruimten tusschen beiden, zoo dat zy
eene soort van koffer of kist vormden, zoo groot
dat een man 'er in liggen kon. Deze stokken
waren van eene middelmaatige grootte, en zoo
verre van elkanderen geplaatst, dat al wat binnen
dezelve lag, genoegzaam kon onderscheiden wor-
den. De tent was volkoomen verlicht door een
groot getal toortsen van splinters van pijn- of ber-
ken-boomen, welke de Indiaanen in hunne han-
den hielden.

In weinig minuten trad de Priester binnen, wan-
neer'er een verbaazend groot elands vel aan mijne
voeten op den grond gespreid wierd; hij leide zig
daar op neder, na zig van alle zijne klederen ont-
daan te hebben, behalven het geen hij vast om
zijn middel droeg. Thans op zijnen rug liggende,
vatte hij eerst de eene zijde van het vel, en vouwde
die over zig henen, toen de andere; alleen zijn
hoofd onbedekt latende. Dit was niet zoo haast
gedaan of twee der jonge lieden, die daar bij
stonden, namen omtrent veertig ellen sterk kjoord,
ook

ook van eene elands huid gemaakt, en wonden het vast om zijn lighaam, zoo dat hy volkoomen in het vel gebakerd was. Toen hy dus onwonden was als eene Egyptische mummie, nam een hem bij de voeten, en een ander bij het hoofd op en ligreden hem over de paalen in het afchutfel. Nu kon ik hem zoo duidelijk zien als te vooren, en ik droeg zorg dat ik mijn gezigt geenen oogenblik van het voorwerp, dat ik voor mij had, afwendde, op dat ik de kunstgreep gemaklijker zou kunnen ontdekken, want ik twijfelde niet of het zou op iets diergelijks uitkoomen.

De Priester had niet langer dan enige seconden zoo gelegen, of hy begon te prevelen. Dit bleef hij enigen tijd lang doen, en sprak toen bij trappen hoe langer hoe luider, tot hij eindelijk duidlijk zijne woorden begon uittebrengen; hetgeen hij zeide, was in zulk eene gemengde brabbeltaal van de *Chipéway*, *Ottowaw*, en *Killistinæ* taalen, dat ik'er slegts zeer weinig van verstaan kon. Eenen aanmerklijken tijd op deezen toon voortgegaan zijnde, verhief hij eindelijk zijne stem tot haare uiterste kragt, dan raaskallende, dan biddende, tot hij zigzelven in zulk eene ontroering gebragt had, dat hem het schuim op den mond stond.

Bijna drie kwartier uurs op die plaats gelegen, en zijn luidrugtig geschreeuw met onbezweken kragt voortgezet hebbende, scheen hij geheel af-
gemak

maakt, en wonden het
 dat hy volkoomen in
 en hy dus ontwonden
 ummie, nam een hem
 er bij het hoofd op en
 in het afschutzel. Nu
 en als te voeren, en ik
 geenen oogenblik van
 mij had, afwendde, op
 lijker zou kunnen ont-
 niet of het zou op iets
 ger dan enige seconden
 te prevelen. Dit bleef
 n sprak toen bij trappen
 ij eindelijk duidlijk zijne
 en; hetgeen hij zeide,
 yde brabbeltaal van de
Killissinae taalen, dat
 n verstaan kon. Eenen
 ezen toon voortgegaan
 k zijne stem tot haare
 iende, dan biddende, tot
 ene ontroering gebracht
 op den mond stond.
 s op die plaats gelegen,
 eeuw met onbezweken
 le, scheen hij geheel af-
 gemat

gemat te zijn en bleef spraakloos liggen. Maar
 eenen oogenblik daarna sprong hij op de been, met-
 tegenstaande her, toen hij 'er in gelegd wierd, on-
 mogelijk scheen dat hij handen of voeten bewe-
 gen konde, en zijn dekzel zoo schielijk atwerpen-
 de als of de banden, met welke het gebonden
 geweest was, afzonderlijk afgebrand waren, be-
 gon hij de omstanders, met eene vaste en ver-
 staanbaare stem dus aantespreken: „Mijne broe-
 „ ders, de Groote Geest heeft zig verwaerdigd
 „ eene zaamspraak te houden met zijnen knegt
 „ op mijne dringende bede. Hij heeft mij, wel
 „ is waar, niet gezegd, wanneer de perfoonen,
 „ die wij verwagten, hier zijn zullen, maar mor-
 „ gen, zoo dra de zon haar hoogst toppunt in
 „ den hemel bereikt zal hebben; zal'er eene ca-
 „ noo aankoomen, en het volk, dat'er in is, zal
 „ ons zeggen wanneer de handelaars kooimen zul-
 „ len.” Dit gezegd hebbende stapte hij uit het
 afschutzel, en, zijne klederen aangetrokken heb-
 bende, zond hij de vergadering weg. Ik moet
 bekennen dat ik grootlijks verwonderd was over
 hetgeen ik gezien had, maar ziende dat aller oogen
 in de vergadering op mij gevestigd waren, om te
 ontdekken wat ik'er van dagt, zoo verbiereg ik
 zorgvuldig 't geen ik gevoelde.

Des anderendaags scheen de zon helder, en reeds
 lang voor den middag waren alle de Indiaanen op

de hoogte, van waar men het meir kon overzien, verzameld. De oude Koning kwam naar mij toe, en vroeg mij of ik genoeg vertrouwen hadde in hetgeen de Priester voorzgd had, om bij zijn volk op den heuvel te gaan en de vervulling af te wagen? Ik zeide dat ik niet wist wat ik van de voorzeggung denken moest, maar dat ik hem gaerne verzellen wilde. Hierop traden wij te zaamen naar de plaats, daar de andere verzameld waren. Aller oogen waren wederom beurtelings op mij en op het meir gevestigd, wanneer'er, juist op den tijd dat de zon het toppunt bereikt had, ovcreenkomsig hetgeen de Priester voorspeld had, eene canoo een uithoek, omtrent drie mijlen af gelegen, kwam rondvaaren. Niet zoo haast kreegen de Indiaanen haar in het oog, of zy hieven een algemeen gejuich aan, en scheenen door hun gelaat zig te verheugen over het vermogen, dat hun Priester zoo baarblijkelijk bij den Grooten Geest had.

In minder dan een uur bereikte de canoo den oever, wanneer ik den Koning en de Opperhoofden verzelde om degeene, die aan boord waren, te ontvangen. Toen zij aan land gestapt waren, traden wij alle naar 's Konings tent, daar wij volgens hunne onveranderlijke gewoonte begonnen te rooken; en zulks, ondanks onze onverduldigheid om te weeten welke tijding zij bragten, zonder

het meir kon overzien,
 ng kwam naar mij toe,
 g vertrouwen hadde in
 gd had, om bij zijn volk
 de vervulling af te wag-
 wist wat ik van de voor-
 naar dat ik hem gaerne
 traden wij te zaamen
 ndere verzameld waren.
 om beurtelings op mij en
 vanneer'er, juist op den
 nt bereikt had, overeen-
 ster voorspeld had, eene
 nt drie mijlen af gelegen,
 zoo haast kreegen de In-
 , of zy hieven een alge-
 cheenen door hun gelaat
 het vermogen, dat hun
 bij den Grooten Geest

ur bereikte de canoo den
 Koning en de Opperhoof-
 e, die aan boord waren,
 ij aan land gestapt waren,
 onings tent, daar wij vol-
 lijke gewoonte begonnen
 ndanks onze onverduldig-
 e tijding zij bragten, zon-
 der

der enige vraagen te doen; want de Indiaanen zijn
 het omzigtigste volk van de waereld.

Na enige nietsbeduidende woorden, vroeg de
 Koning hen egter of zij iets van de handelaars ver-
 noomen hadden? Zij antwoordden dat zij enige
 dagen te vooren van hun gescheiden waren, en dat
 zij zig voortelden twee dagen na deezen dag hier
 te zullen zijn. Zij kwamen ook op dien tijd, tot
 ons groot genoeg, maar voornaamelijk tot dat
 der Indiaanen, die door deeze gebeurtenis het ge-
 wigt en van hunnen Priester en van hunne Natie
 in het oog van eenen vreemdeling grootlijks ver-
 meerderd zagen.

Ik erken dat deeze historie tekenen van groote
 ligtgeloovigheid in dengeenen, die haar verhaalt,
 schijnt aanteduiden; doch niemand kan minder met
 die zwakheid behebt zijn dan ik. Ik beken dat
 de omstandigheden van eenen zeer bijzonderen aart
 zijn; doch egter, naardien ik kan instaan dat zij
 noch vergroot, noch verkeerd voorgesteld zijn,
 naardien ik zelf een koel en bedaard aanschouwer
 van die alle geweest ben, achtte ik het noodzaak-
 lijk dezelve mededeelen. En zulks doe ik
 zonder dat ik het oordeel mijner Leezeren wil mis-
 leiden, of enige bijgeloovige indrukzelen op hun-
 nen geest wil maaken; maar ik laat het aan hun
 over om 'er zulke gevolgtrekkingen uit optemaa-
 ken als hun zal goeddunken. (a)

Ik

Ik heb reeds aangemerkt dat de *Asfinipoils*, van welke ik hier een deel ontmoette, eene afgevallene bende van de *Naudowesies* zijn, die, ter oorzaake van enige wezenlijke of ingebeede redenen van klaagen, want de Indiaanen zijn in het algemeen zeer verkleefd aan hunne vrijheid, zig van hunne lands-

(a) Men heeft de waarheid van dit verhaal, even als dat van de ratelslang hier boven in twijfel getrokken, waar tegens de Schrijver op nieuw bevestigd dat het omstandigheden zijn, waarvan hij getuige geweest is; „doch of de voorzegging,“ zegt hij, „de gevolgtrekking „ van voorige waarneemingen, uit welke de schrandere „ Priester verwagte dat zekere gevolgen zouden voort- „ vloeijen, en de vervulling enkel toevallig ware, dan „ of hij waarlijk met bovennatuurlijke vermogens begaafd „ ware, laat ik aan het oordeel mijner Lezers over.”— Zonder tot het laatste onze toevlugt te neemen, zou het, dunkt mij, redelijker zijn te onderstellen dat of de vervulling der voorzegging enkel toevallig zij geweest, of dat de Priester door enig middel reeds tijding gehad hadde van de toekomende aankomst van die canoo, en de voorzegging als eene kunstgreep gebruikt heeft om zijn aanzien en het vertrouwen bij zijn volk te vergrooten. De geschiedenisfen en ondervinding leeren maar al te veel dat Priesters, in alle tijden, by alle natieën, diergelijke kunstgreepen, en, helaas! meestentijds met eenen al te goeden uitslag, gebezigd hebben om hunnen invloed te vermeerderen. VERTAALER.

dat de *Asinipoils*, van
moette, eene afgevallen
s zijn, die, ter oorzaake
ingebeelde redenen van
men zijn in het algemeen
vrijheid, zig van hunne
lands-

heid van dit verhaal, even als
boven in twijfel getrokken,
nieuw bevestigt dat het om-
an hij getuige geweest is;
"zegt hij, "de gevolgtrekking
en, uit welke de schranderere
kere gevolgen zouden voort-
ing enkel toevallig ware, dan
natuurlijke vermogens begaafd
deel mijner Lezeren over."—
toevlugt te neemen, zou het,
te onderstellen dat of de ver-
nkel toevallig zij geweest, of
middel reeds tijding gehad hadde
nst van die canoo, en de voor-
p gebruikt heeft om zijn aan-
j zijn volk te vergrooten. De
inding leeren maar al te veel
1, by alle natieën, diergelijke
meestentijds met eenen al te
hebben om hunnen invloed te

E. R.

landslieden afgeschelden en hunne vrijheid ge-
zocht hadden ten kosten van hun gemak; want
het land, dat zij thans bewoonen, omtrent de oe-
vers van het meir *Winnepeek*, veel Noordlijker
liggende, is op verre na zoo vrugbaar of aange-
naam niet als dat, 't welk zij verlaaten heb-
ben. Zy hebben nog de zeden en de taal van
hunne voorgaande landslieden behouden.

De *Killistinoes*, thans de nabuuren en bondge-
nooten van de *Asinipoils*, want zij woonen ook
by het zelfde meir, en aan de wateren van de ri-
vier *Bourbon*, schijnen oorspronkelijk eene Stam
van de *Chipéways* geweest te zijn, naardien zij
hunne taal spreken, schoon met eenen verschil-
lenden tongval. Hunne Natie bestaat uit omtrent
drie of vier honderd strijdbare mannen, en zij
schijnen een gehard en dapper volk te zijn. Ik
heb reeds een bericht van hun land gegeven daar
ik van het meir *Winnepeek* gehandeld heb. Naar-
dien zij binnen de grenzen van *Hudsons-baai* woo-
nen, koomen zij gewoonlijk handelen aen de Fak-
torijen, die die Maatschappij toebehooren, maar
om de boven opgegeeven redenen gaan zij dikwijls
naar de plaats, daar het geval wilde dat ik hen ont-
moette, om de handelaars van *Michillimackinac*
te koomen vinden.

De verlegenheid, waar in ik mij bevonden had

we-

wegens het uitblijven van de handelaars, werd niet veel verligt door hunne aankomst. Ik vond mij wederom in mijne verwagting teleur gesteld, want ik kon de goederen, die ik nodig had, van geenen van hun bekoomen. Ik was dan genoodzaakt van mijne ontwerpen af te zien, en wederom naar de plaats te keeren, van waar ik mijne uitgestrekte tocht begonnen had. Ik nam dan mijn afscheid van den ouden Koning der *Killistnoes*, gelijk ook van de Opperhoofden van beiden de benden, en begaf mij op weg. Deze Vorst was boven de zestig jaaren oud, lang en tenger van gestalte, maar hij hield zig zeer regt. Hij was beleefd en vriendlijk van aart en behandelde mij, gelijk alle de Opperhoofden deden, met veel beleefdheid.

Ik merkte op dat dit volk nog eene gewoonte onderhield, die algemeen schijnt geweest te zijn voor dat iemand van hun met de zeden der Europeanen bekend werd, die, namelijk van den vreemdelingen het gezelschap hunner vrouwen aantehieden; en dit wordt niet alleen door het gemeen volk, maar door de Opperhoofden zelve gedaan, die zulks voor het grootst bewijs van beleefdheid rekenen, welk zij eenen vreemdeling geeven kunnen.

In het begin van October kwam ik, na de Noordelijke en Oostelijke kusten van het *Groot Meer* rondom langs gevaaren te zijn, aan *Cadots Fort*, dit

de handelaars, wierd
 me aankomst. Ik vond
 rwagting teieur gesteld,
 die ik nodig had, van
 en. Ik was dan genood-
 n af te zien, en wederom
 van waar ik mijne uit-
 had. Ik nam dan mijn
 Koning der *Killistinoes*,
 rthoofden van beiden de
 weg. Deeze Vorst was
 oud, lang en tenger van
 ig zeer regt. Hij was be-
 aart en behandelde mij,
 den deden, met veel be-

volk nog eene gewoonte
 en schijnt geweest te zijn
 an met de zeden der Euro-
 te, namelijk van den vrcem-
 p hunner vrouwen aante
 iet alleen door het gemeen
 pperhoofden zelve gedaan,
 otst bewijs van beleefdheid
 vreemdeling geeven kunnen.
 ober kwam ik, na de Noord-
 n van het *Groot Meir* fond-
 zijn, aan *Cadots Fort*, dit
 aan

aan den waterval van *Ste. Maria* grenst en aan
 den Zuid Westlijken hoek van hetzelfde gelegen is.

Het *Groote-meir (Lake Superior)* voorheen
 het *Opper-meir (the Upper Lake)* genoemd na
 zijne Noordlijke ligging, wordt nu zoodaanig ge-
 heten, om dat het alle de meiren op dat uitge-
 strekt vastland in grootte overtreft. Het zou met
 récht de *Caspische Zee van Amerika* kunnen ge-
 naamd worden, en wordt voor de grootste verza-
 meling van versch water op den aardbodem gehou-
 den. Deszelfs omtrek is, volgens de Fransche kaar-
 ten, omtrent vijftien honderd mijlen; maar ik ge-
 loof dat, als men het langs de kusten rondvoer,
 en alle de baaien in haare grootste diepte medere-
 kende, het méér dan zestien honderd mijlen in
 den omtrek zou hebben.

Na het zelve éerst uit *Goddards-rivier* in de *West-
 baai* ingevaaren te zijn, voer ik ten naasten bij
 twaalf honderd mijlen langs de kusten van deszelfs
 Noordlijke en Oostlijke oevers, en nam waar dat
 het grootste gedeelte van deeze uitgestrekte land-
 strecken door rotsen en ongelijke gronden begrensd
 wordt. Het water scheen in het algemeen op eene
 rotsachtigen bodem te staan. Als het stil wedet
 was en de zon heldet scheen, kon ik in mijne ca-
 noo zittende daar het meer dan zes vademen diep
 was, duidlijk groote steenhoopen van verschil-
 lende gedaanten op den bodem onderscheiden, van
 welke

welke fommige zig vertoonden als of zij gezaagd waren. Het water was op dien tijd zoo zuiver en doorschijnend als de lucht, en het scheen als ware mijne canoo in die vloeistof opgehangen. Het was onmogelijk met aandacht door deeze heldere doorschijnende middenstof naar de rotsen, die beneden waren, te zien, zonder dat, eer weinig minuten verlopen waren, het hoofd draaide, en de oogen buiten staat waren dit verblindend schouwspel aantezien.

Ik ontdekte bij geval nog eene andere buitengewoone eigenschap aan de wateren van dit meir. Schoon het in de maand Julij was dat ik over het zelve voer, en de oppervlakte van het water door de warmte van de drukkende lucht geenen geringen graad van warmte had aangenoomen, was egter het water, dat ik van de diepte van een vadem, door middel van een beker, dien ik liet zinken, ophaalde, zoo bovenmatig koud, dat het in den mond de zelfde uitwerking deed als ijs.

De legging van dit meir is verschillend geplaatst, doch volgens de nauwkeurigste waarneemingen, welke ik doen kon, ligt het tusschen de zes en veertig en vijftig graaden Noorder Breedte, en tusschen vier en tagtig en drie en negentig graaden Westlijke Lengte van de middellijn van Londen.

Daar zijn verscheiden eilanden in dit meir, waar onder twee, die zeer groot zijn, en, als het land

op

enden als of zij gezaagd
 dien tijd zoo zuiver en
 ht, en het schein als
 vloestof opgehangen.
 andacht door deeze hel-
 nstof naar de rotsen, die
 zonder dat, eer weinig
 en, het hoofd draaide,
 waren dit verblindend
 nog eene andere buiten-
 de wateren van dit meir.
 Julij was dat ik over het
 lakte van het water door
 de lucht geenen geringen
 genoomen, was egter het
 ote van een vadem, door
 en ik liet zinken, ophaal-
 ad, dat het in den mond
 als ijs.
 is verschillend geplaatst,
 eurigste waarneemingen,
 t het tusschen de zes en
 Noorder Breedte, en tuf-
 drie en negentig graaden
 middellijn van Londen.
 eilanden in dit meir, waar
 oot zijn, en, als het land
 op

op dezelve goed is om bebouwd te worden, schijnt 'er genoeg te zijn om op elk eene aanmerklijke volkplanting aanteleggen, voornamelijk op *Konings eiland (Isle Royal)* dat niet minder dan honderd mijlen lang kan zijn, en op veele plaatsen veertig mijlen breed. Maar daar is thans geen middel om de juiste lengte of breedte van een derzelve op te geeven. Zelfs de Franschen, die altijd een klein schooner-schip op dat meir hielden, toen zij in het bezit van *Canada* waren, door middel van welk zij deeze ontdekking zouden hebben kunnen doen, hebben slegts eene oppervlakkige kennis van de buitenste deelen van deeze eilanden verkregen; zij hebben ten minsten, voor zoo ver ik hebbe kunnen nagaan, geen verflag van de binnenste deelen derzelve aan het licht gegeeven.

Even min kan ik uit de samspraaken, welke ik met de nabuurige Indianen hield, ontdekken dat zij immer enige volkplantingen op dezelve aangelegd, of zelfs in hunne jagt-partijen op dezelve geland waren; volgens hetgeen ik uit hunne gesprekken kon opmaaken, denken zij dat deeze eilanden van het begin dat zij kennis van dezelve kreegen, de verblijfplaats van den Grooten Geest geweest zijn, en zij verhaalen veele belagchelijke geschiedenisfen van betoveringen en toverstreeken, welke degeene ondervonden hebben, die zig door

storm genoodzaakt vonden op dezelve eene schuilplaats te zoeken.

Een der *Chipéways* Opperhoofden verhaalde mij dat enige van hun volk, eens op het eiland *Mauropas* gedreven zijnde, dat naar het Noord-Oostlijk gedeelte van het meir ligt, op hetzelfde eene groote hoeveelheid zwaar geel blinkend zand gevonden hadden, dat, volgens hunne beschrijving, stofgoud moet geweest zijn. Getroffen zijnde door de schoonheid van hetzelfde, tragteden zij in den morgenstond, wanneer zij weder in hunne canoo te scheid gingen, iets van hetzelfde medeteneemen; maar een Geest van eene verbaazende grootte, volgens hun zeggen zestig voeten hoog, trad hen in het water na, en beval hun hetgeen zij weggenoomen hadden wedertegeeven. Verschrikt over zijne reusachtige gestalte en ziende dat hij hen bijna onderhaald had, gaven zij gretig hunnen blinkenden schat wederom, waar op hij hen zonder verdere moeilijkheid liet vertrekken. Zedert dien tijd zal geen Indiaan, die ooit daar van gehoord heeft, zig nabij deeze spookende kust waagen. Zij verhaalden mij, behalven deeze, nog veele andere vertellingen van deeze eilanden, die even belagchelijk waren.

De kust aan de Noordlijke en Oostlijke deelen van het *Groote-meir* is zeer bergachtig en dor. Naardien het in den winter aldaar zeer koud is, en

op dezelve eene schuil-

Opperhoofden verhaalde
volk, eens op het eiland
de, dat naar het Noord-
t meir ligt, op hetzelfde
zwaar geel blinkend zand
volgens hunne beschrij-
geweest zijn. Getroffen
eid van hetzelfde, tragte-
nd, wanneer zij weder in
gingen, iets van hetzelfde
en Geest van eene verbaa-
hun zeggen zestig voeten
ater na, en beval hun het-
n hadden wedertegeeven.
usachtige gestalte en zien-
verhaald had, gaven zij gre-
fschat wederom, waar op
moeijelijkheid liet vertrek-
zal geen Indiaan, die ooit
, zig nabij deeze spooken-
verhaalden mij, behalven
e vertellingen van deeze ei-
scheljk waren.

ordlijke en Oostlijke deelen
is zeer bergachtig en dor-
inter aldaar zeer koud is, en
de

de zon in den zomer weinig kragts heeft, is de
groeiing 'er zeer agterlijk, en gevolglijk vindt men
ook weinig vrugten op deszelfs kusten. Zy brengen
egter enige weinige soorten in grooten overvloed
voort. Op de bergen naby het meir groeijen Bosch-
bezieën van eene ongemeene grootte en aangena-
me smaak in groote hoeveelheid, gelijk ook zwarte
en roode Aalbezieën op dezelfde wijze.

Maar eene vrugt, die alle de andere overtreft,
is eene Bezië, in wijze van groeijen een frambois
gelijkende, maar van eene ligter roode kleur en
veel grooter; haare smaak is veel lekkerer, dan van
de vrugt, met welke ik haar vergeleeken heb,
schoon die in Europa zoo zeer geacht is: zij groeit
op een heester van den aart van den wijngaart, met
bladeren, die naar die van den wijngaart gelijken:
en ik ben verzeekerd dat, als zij in eene warmer en
zagter luchtstreek verplant was, zij eene allereeld-
zaamste en allerlekkerste vrugt zou zijn.

In dit meir ontlasten zig twee groote rivieren,
eene aan de Noord- en eene aan de Noord-Oost
zijde; de eene is de *Nipigon-rivier* genaamd, of,
gelijk de Franschen het uitspreken, de *Allanipe-
gon*, die naar eene bende der *Chipéways* leidt,
welke een meir van denzelfden naam bewoont,
en de andere heet de *Michipicooton-rivier*, wel-
ker bron naar *James-baai* ligt, van waar slegts
eene korte overdraag+plaats is naar eene andere

rivier, die zig in die baai ontlast bij eene Sterkte, de Maatschappij toebehoorende. Het was langs deezen weg dat eene partij Franschen van *Michilimackinac* in de vastigheden van deeze Maatschappij vielen onder de regeering van Koninginne *Anna*. Derzelver Sterkten ingenoomen en geslegt hebbende, bragten zij het geschut, dat zij 'er in vonden, naar het Fort, waaruit zij getrokken waren; het waren kleine metaalen stukjens, die 'er nog heden ten dage zijn, en door de gewoonlyke wistelvaligheid van de fortuin tot hunne voorrige meesters zijn wedergekeerd.

Niet verre van de *Nipigon* is eene kleine rivier, die, even voor dat zij in het meir valt, eenen loodregten waterval maakt van den top van een berg van meer dan zes honderd voeten hoogte. Naardien hij zeer smal is, vertoont hij zig van verre als een witten band in de lucht opgehangen.

Om de Oostlijke oevers van dit meir wonen enige weinige Indiaanen, welke men onderstelt de overgeblevene van de *Algonkins* te zijn, die weleer dit land bezaten, doch die door de *Iroquoisen* van *Canada* bijna uitgeroeid zijn. Het *Groote-meir* ontvangt bijna veertig rivieren, van welke enige vrij groot zijn. Aan de Zuid-zijde is eene aanmerkelijke kaap of punt, omtrent zestig mijlen in lengte, *Chegomagan*-punt genaamd. Zij zou met evenveel recht een schier-eiland kunnen genoemd

wor-

ontlast bij eene Sterkte, vorende. Het was langs Franschen van *Michil-* ten van deeze Maatschap- van Koninginne *Anna*. omen en geslegt hebben- t, dat zij 'er in vonden, zij getrokken waren; het kens, die 'er nog heden le gewoonlijke wistelval- t hunne voorige meesters

gon is eene kleine rivier, met meir valt, eenen lood- van den top van een berg ed voeten hoogte. Naar- toont hij zig van verre als acht opgehangen.

ers van dit meir woonen, welke men onderfelt de *gonkins* te zijn, die weleer die door de *Iroquoïsen* van d zijn. Het *Groose-meir* rivieren, van welke enige de Zuid-zijde is eene aan- t, omtrent zestig mijlen in punt genaamd. Zij zou met er-eiland kunnen genoemd wor-

worden, alzoo het aan de Oost-zijde bijna van het vaste land gescheiden is door eene smalle baal, die zig van het Oosten naar het Westen uitstrekt. De canoos moeten slegts een korten weg overgedraagen worden over deeze land-engte, daar zij, de kaap omvaarende, nog meer dan honderd mijlen af te leggen hebben.

Omtrent op dien afstand van de zoo even beschreven kaap valt eene aanmerkelijke rivier in het meir, welkeer oorsprong uit eene grooté verzameling van kleine beekjens bestaat. Deeze rivier is aanmerkelijk wegens den grooten overvloed van maagde- koper, die op en nabij haare oevers gevonden wordt, welk metaal men ook op verscheiden andere plaatsen op deeze kust vindt. Ik nam waar dat veele der kleine eilanden, voornamelijk die van de Oostlijke oevers, met Koper-erts bedekt waren. Zij vertoonde zig als beddingen van koperrood, waar van verscheiden tonnen in eene kleine ruimte lagen.

Eene maatschappy van gelukzoekers uit Engeland begon, kort na de verovering van *Canada*, van dit metaal te vervoeren, doch de onlusten in *Amerika* hebben hen genoodzaakt hun ontwerp te laten vaaren. Het zou in het toekomstende tot een zeer voordeeligen handel kunnen gemaakt worden, naardien het metaal, dat op de plaats zelve niets kost, en met weinig kosten aan boord kan

gebragt worden, in booten of canoos over den waterval van *Ste. Maria* naar *St. Josephs-eiland* zou kunnen gevoerd worden, dat in het diepst van de straat bij den ingang in het meir *Huron* ligt, alwaar het in grooter schepen zou kunnen gelaaden, en met dezelve over dat meir naar den waterval van *Niagara* gescheept worden; daar zou het over land over de overvoer-plaats moeten gevoerd worden, en dan zou men het, zonder veel meer hindernis te ontmoeten, naar *Quebec* kunnen brengen. De weinige kosten en gemakelijkheid, waarmede men zoo veel als men wilde zou kunnen bekoomen, zou de lengte van den weg vergoeden, welken men het vervoeren moet, alvorens het de zee-kust bereikt, en zou de eigenaars in staat stellen het naar vreemde markten te zenden tot een zoo goeden prijs als het uit andere landen uitgevoerd kan worden.

Het *Groot-meir* heeft overvloed van visch; de voornaamste zijn de *Forel* en de *Steur*, die bijna in alle jaargetijden in de grootste menigte kan gevangen worden. De *Forellen* weegen over het algemeen omtrent twaalf ponden; maar daar worden 'er somtijds gevangen, die meer dan vijftig ponden weegen. Behalven deeze vangt men 'er ook de menigte van eene soort van witte visch, die in maakzel naar een elft gelijkt, maar wat dikker, en niet zoo vol gaaten is; zij weegen elk omtrent vier

ten of canoos over den
naar *St. Josephs-eiland*
den, dat in het diepst
gang in het meir *Huron*
ter schepen zou kunnen
e over dat meir naar den
gescheept worden; daar
e overvoer-plaats moeten
n zou men het, zonder
ontmoeten, naar *Quebec*
nige kosten en gemaklijk-
veel als men wilde zou
de lengte van den weg
het vervoeren moet, al-
bereikt, en zou de eige-
naar vreemde markten te
en prijs als het uit andere
orden.
t overvloed van visch; de
el en de Steur, die bijna
grootste menigte kan ge-
ellen weegen over het al-
onden; maar daar worden
e meer dan vijftig ponden
e vangt men 'er ook de
van witte visch, die in
lijkt, maar wat dikker, en
zij weegen elk omtrent
vier

vier ponden, en zijn uitnemend lekker. De beste wijze om deezen vlsch te vangen, is met een net; maar de forel kan te alle tijden met den hoek gevangen worden. Daar zijn hier ook veele soorten van kleiner visch in grooten overvloed, die gemaklijk kunnen gevangen worden; onder deeze is eene soort, die naar haring gelijkt, en welke men gemeenlijk gebruikt als een lokaas voor de forellen. Men vindt ook in dit meir en in het meir *Michigan* zeer kleine krabbetjens, niet grooter dan een Engelsch halve kroon-stuk.

Het meir wordt zoo zeer door stormen beroerd als de Atlantische Oceaan. De golven loopen even hoog en zijn even gevaarlijk voor de schepen. Het ontlast zijn water aan den Zuid-Oostlijken hoek dóór de Straat van *St. Maria*. Aan het opper eind van deeze straat staat eene Sterkte, die haaren naam van dezelve ontvangt, en in welke een zeker Heer *Cados*, een Fransch Canadier, het bevel voert, dien, eigenaar van den grond zijnde, nog toegelaaten wordt denzelven in bezit te houden. Bij dit Fort is een zeer sterk afhellende stroom, waar tegens de canoos wel niet kunnen opkoomen, doch egter kunnen zij, als zij door voorzigtige lootslieden bestuurd worden, zonder gevaar naar beneden vaaren.

Schoon het *Groote-meir*, gelijk ik hier voor heb aangemerkt, bijna veertig rivieren ontvangt,

waar onder verscheiden aanmerkelijke zijn, blijkt het egter dat geen tiende gedeelte van de wateren, welke door deeze rivieren in hetzelfde aangevoerd worden, door deeze opening ontlast worden. Waar zulk een overvloed van water blijft (en het moet op de eene of andere wijs uit hetzelfde geraaken; want zonder dat zou de omtrek van het meir geduuriglijk vergrooten) weet ik niet. Dat het zig niet door een beneden-stroom, die geduurig regens dien van de oppervlakte inloopt, ontlast, gelijk de Middellandsche zee onderfeld wordt te doen, is zeker; want de stroom, die over de rots valt, is niet dieper dan vijf of zes voeten, en de geheele stroom loopt door de straat in het naburig meir; het is ook niet waarschijnlijk dat zoo groot eene hoeveelheid door uitwaasfening kan opgeheven worden; bij gevolg moet het eenen uittocht vinden door sommige onderaardsche, diepe, onpeilbare en nooit te onderzoeken holligheden.

De waterval van *Sa. Maria* valt niet loodrecht neder gelijk die van *Niagara* en *Sa. Anthony*, maar bestaat uit eenen snel afvallenden stroom, die ontrent drie vierde van eene mijl lang is, over welken de canoos, als zij wel bestierd worden, kunnen heenen vaaren.

Aan den voet van deezen waterval heeft de natuur eene zeer gemaklijke plaats gevormd om visch

merkelijke zijn, blijkt
 deelte van de wateren,
 in hetzelfde aangevoerd
 ontlast worden.
 water blijft (en het
 wijs uit hetzelfde geraa-
 de omtrek van het meir
 weet ik niet. Dat het
 -stroom, die geduurig
 ervlakte inloopt, ont-
 ndsche zee onderfeld
 ; want de stroom, die
 dieper dan vijf of zes
 om loopt door de straat
 is ook niet waarschijn-
 veelheid door uitwaas-
 orden; bij gevolg moet
 door sommige onder-
 aare en nooit te onder-
 Maria valt niet loodregt
 agara en St. Anthony,
 afvallenden stroom, die
 eene mijl lang is, over
 zij wel bestierd worden,
 en waterval heeft de na-
 plaats gevormd om visch

te vangen, die aldaar in ontzaghelijke menigte
 gevonden wordt. Als men op de klippen staat, die
 langs dezelve liggen, kan men in de maanden Sep-
 tember en October met werpnetten de voorgeselde
 witte visch vangen; in dat jaargetijde schoolen zij
 met verscheiden andere soorten van vischen aan
 deeze plaats in zulke ontzaghelijke troepen te zaa-
 men, dat men 'er genoeg kan vangen om, als zij
 wel bewaard worden, het geheel jaar door duizen-
 den van inwooneren mede te spijzen.

De Straat van *St. Maria* is omtrent veertig mij-
 len lang; in eene Zuid-Oostlijke strekking, maar is
 op de eene plaats veel breeder dan op de andere.
 De stroom tuschen den waterval en het meir
Huron is niet zoo snel als men wel verwagten
 zou; ook belet hij de scheepvaart van gelaaden
 schepen niet, tot zoo hoog als het eiland *St. Jo-*
seph.

De reizigers hebben opgemerkt dat de ingang
 uit deeze straat in het *Groot-meir* een van de aan-
 genaamste gezigten in de waereld oplevert. De plaats
 van waar het op zijn voordeeligt beschouwd kan
 worden, is juist aan de opening van het meir, van
 waar men ter linker zijde veele fraaie eilandjens
 ziet, die zig een aanmerklijk eind wegs voor U uit-
 strekken, en aan de rechter hand eene aangenaame
 reeks van kleine uithoeken van het land, die een
 weinig in het water uitsteeken en met de eilanden

te

medewerken om deeze vermaaklijke kom (gelijk men haar zou kunnen noemen) stil en veilig te maaken voor de verwoestingen der stormwinden, waardoor het nabuurig meir menigwerf beroerd wordt.

Het meir *Huron*, waarin men nu uit de Straat *Ste. Maria* kooft, is het naast aan het *Groot-meir* in uitgestrektheid. Het ligt tusfchen de twee en veertig en zes en veertig graaden Noorderbreedte, en tusfchen de negen en zeventig en vijf en tagtig graaden Westlijke-lengte. Deszelfs gedaante is ten naaften bij driehoekig, en de omtrek bedraagt omtrent een duizend mijlen.

Aan de Noord-zijde van hetzelfde ligt een eiland, dat deswegens aanmerklijk is dat het ten naaften bij honderd mijlen lang, en niet meer dan agt mijlen breed is. Dit eiland is bekend bij den naam van *Manataulin*, die eene plaats van geesten betekent, en wordt bij de Indiaanen voor heilig gehouden, gelijk die in het *Groot-meir*, van welke ik reeds gefprooken heb.

Omtrent het midden van de Zuid-Westlijke zijde van dit meir is de *Saganaum-baai*. De kaapen, die deeze baai van het meir afscheiden, zijn omtrent agttien mijlen van elkanderen gelegen; omtrent het midden van de tusfchen beiden liggende ruimte liggen twee eilanden, die grootliks helpen om den overtocht van canoos en kleine vaartuigen gemak-

naaklijke kom (gelijk
men) stil en veilig te
gen der stormwinden,
eier menigwerf beroerd

men nu uit de Straat
naast aan het *Groot-*
et ligt tuschen de twee
rtig graaden Noorder-
gen en zeventig en vijf
e-lengte. Deszelfs ge-
hechoekig, en de omtrek
end mijlen.

an hetzelfde ligt een ei-
rkelijk is dat het ten naa-
g, en niet meer dan agt
is bekend bij den naam
plaats van geesten be-
diaanen voor heilig ge-
Groot-meir, van welke

de Zuid-Westlijke zijde
um-baai. De kaapen,
ir afscheiden, zijn om-
lkanderen gelegen; om-
uschen beiden liggende
en, die grootliks helpen
noos en kleine vaartuigen
gemak-

gemaklijk te maaken, door hun beschutting te ver-
leenen, naardien het, zonder deze bedekking, niet
voorzigtig gedaan zou zijn zig over zulk eene uit-
gestrekte zee te waagen, en het rond vaaren van
de baai langs de kusten, zou de reis lang en ver-
drietig maaken. Deeze baai is omtrent tagtig mij-
len lang en, over het algemeen, omtrent agttien of
twintig mijlen breed.

Omtrent ten halven weg tuschen *Saganaum-baai*
en den Noord-Westlijken hoek van het meir is nog
eene andere, die *Donder-baai* (*Thunder-bay*)
genoemd word. De Indiaanen, die van onheugche-
lijke tijden deeze strecken bezogt hebben, en alle
Europeaanfche reizigers, die door dezelve getrok-
ken zijn, hebben eenpaarig ingestemd om haar met
dien naam te benoemen wegens den geduurigen
donder, welken zij hier altijd hebben waargenoo-
men. De baai is omtrent negen mijlen breed en
even zoo lang, en, terwijl ik dezelve overvoer,
waarmede ik bijna vier en twintig uren bezig
was, donderde en weerlichtte het geduurende het
grootst gedeelte van dien tijd op eene zeer sterke
wijze.

Ik kon geene zichtbaare reden hier van ontdek-
ken, en het land is over het algemeen niet veel
aan donder onderhevig; de omliggende bergen
waren niet van eene aanmerklijke hoogte, en de
uitwendige deelen derzelve scheenen met geene

zwavelachtige zelfstandigheden bedekt te zijn. Maar naardien dit verschijnsel eene natuurlijke oorzaak moet hebben, gis ik dat de bijgelegen bergen of eene ongemeene hoeveelheid zwaavel stoffen in zig bevatten, of enige metaalen of mineraalen in zig hebben, die geschikt zijn om de elektrieke deeltjens, die alle uren door de overtrekkende wolken over dezelve gevoerd worden, grootliks aantrekken. Maar de oplossing van deeze en andere Natuurkundige aanmerkingen, die hier en daar in deeze bladeren voorkoomen, laat ik voor kundiger mannen ter verklaring over.

De vischen in het meir *Huron* zijn veelal dezelfde soorten als die in het *Groot-meir*. Een gedeelte van het land aan zijne oevers is zeer vrugtbaar, en goed om te bebouwen, maar in andere strecken is het zandig en dor. Het voorgebergte, dat dit meir van het meir *Michigan* scheidt, bestaat uit eene wijde vlakte van meer dan honderd mijlen lengte, maar van verschillende breedte, zijnde van tien tot vijftien mijlen breed. Deeze streek is, gelijk ik te vooren reeds heb aangemerkt, in twee bijna gelijke deelen verdeeld tuschen de *Ottowaw* en *Chipeway* Indlaanen. Aan den Noord-Oostlijken hoek heeft dit meir eene gemeenschap met het meir *Michigan* door de Straat van *Michillimackinac*, die alreeds beschreven is.

Ik zoude haast eene zeer buitengewoone om-
stan-

NENLANDEN

den bedekt te zijn. In het oosten is eene natuurlijke rivier, die de bijgelegen bereikbaarheid zwaavelstoffen, kopermetaalen of mineralen oplevert. Het is om de elektrische stroom door de overtrekkende draad te worden, grootlijks de oplossing van deze en andere metalen, die hier en daar voorkomen, laat ik voor de rekening over.

Huron zijn veelal de *root-meir*. Een gedeelte van dit meir is zeer vruchtbaar, en het is in andere streken is de *gebergte*, dat dit meir omringt, bestaat uit eene reeks van honderd mijlen lengte, die, zijnde van tien tot twintig streek is, gelijk ik te zien heb, in twee bijna gelijke gedeeltes. Het noord-oostelijke hoek van dit meir met het meir *Michillimackinac*, die

er buitengewoone omstandigheden

VAN NOORD-AMERIKA. 141

standigheid betreffende deze straat vergeeten hebben. Volgens de waarnemingen, door de Franschen gedaan, terwijl zij in bezit van de Sterkte waren, heeft men, schoon 'er in deze wateren geen dagelijkse eb of vloed gezien wordt, egter, door naauwkeurig acht 'er op te slaan, eene regelmatige verandering in dezelve ontdekt. Men heeft waargenoomen dat het trapswijze, doch bijna onmerkbaar, oprees tot dat het de hoogte van omtrent drie voeten bereikt had. Dit geschiedde in zeven en een half jaar, en in het zelfde tijdsverloop daalden het even langzaam, tot dat het op zijne voorige hoogte gekoomen was, zoo dat het in vijftien jaaren deze onverklaarbare omwenteling volbragt had. Ten tijde dat ik mij daar bevond, kon de waarheid van deze waarnemingen mij door de Engelschen niet bevestigd worden, alzo zij toen slechts enige weinige jaaren in het bezit van de Sterkte geweest waren, maar zij stemden alle overeen dat 'er enige verandering in de grenzen van de straat te zien was. Alle deze meiren worden zoodanig door de winden aangedaan, dat zij somtijds den schijn van een getijde vertoonen volgens de streek, waar uit zij dan waaien; doch dit is slechts voor een tijd en voor een gedeelte.

Daar woont een groot getal *Chipéway* Indianen rondom dit meir verspreid, bijzonderlijk nabij *Saganaga*.

ganaum-baal. Men vind op deszelfs oevers eene verbaazende menigte Zand-kersfen, en in het omliggende land ten naasten bij dezelfde vrugten als in den omtrek van de andere meiren.

Van den waterval van *Ste. Maria* trok ik op mijn gemak terug naar *Michillimackinac*, daar ik in het begin van November des jaars 1767 aankwam, na dat ik veertien maanden aan deezen uitgestrekten tocht doorgebracht, omtrent vier duizend mijlen bereisd, en twaalf Indiaansche natiën, ten Westen en Noorden van deeze plaats gezeten, bezogt had. Naardien de winter kort na mijne aankomst inviel, was ik verplicht mij aldaar optehouden tot Junij daaraanvolgende, zijnde de scheepvaart over het meir *Huron* voor dien tijd niet open voor groote schepen, ter oorzaake van het ijs. Hier aangenaam gezelschap vindende, bragt ik deeze maanden zeer vermaaklijk door en zonder dat mij de tijd lang viel.

Eene mijner voornaamste tijdkortingen was het vischen naar forellen. Schoon de straat met ijs bezet was, vonden wij middel om gaten in het zelve te maaken, waar door wij sterke lijnen van vijftien ellen lengte, met drie of vier angels 'er aan, met aas van den kleinen visch, hier boven beschreven, lieten hangen, en dus vongen wy dikwijls twee te gelijk elke van veertig ponden; maar de gewoone grootte is van tien tot twintig ponden.

de
te
wi
de
vri
ing
der
reis
dat
die
dik
loo
gee
rig
af v
ven
wel
enig
die
len
I
chi
de t
nen
re,
stra
mijl

zelfs oevers eene
 , en in het om-
 zelfde vrugten als
 ren.

aria trok ik op
mackinac, daar ik
 jaars 1767 aan-
 n aan deezen uit-
 omtrent vier dui-
 Indiaanfche na-
 n deeze plaats ge-
 e winter kort na
 verpligt mij aldaar
 lgende, zijnde de
 on voor dien tijd
 ter oorzaak van
 p vindende, bragt
 lijk door en zon-

kortingen was het
 de straat met ijs
 om gaten in het
 ij sterke lijnen van
 of vier angels 'er
 vifch, hier boven
 lus vongen wy dik-
 rtig ponden; maar
 en tot twintig pon-
 den.

den. Het is een allersmaaklijkst eten. Om dezelve
 te bewaaren gedurende de drie maanden dat de
 winter gewoonlijk duurt, hangt men hen op in
 de lucht, en in eenen nagt zullen zij zoo sterk be-
 vriezen, dat zij zoo goed zullen blijven als of zij
 ingezouten waren.

Ik heb in de kaart van mijne reizen alleen
 den omtrek aangestipt, welken ik ben rondge-
 reisd van toen ik *Michillimackinac* verliet, tot
 dat ik die Sterkte wederom bereikte. De landen,
 die nader bij de volkplantingen liggen, zijn zoo
 dikwerf en zoo omftandig beschreven dat het nut-
 loos zou zijn een verder verslag van dezelve te
 geeven. Ik zal derhalven mijnen Leezer in het ove-
 rige van mijn dagverhaal, gelijk ik van het begin
 af voorneemens was, slegts eene beschrijving gee-
 ven van de andere groote meiren van *Canada*, van
 welke ik veele overgevaaren ben, en tegelijk
 enige weinige aanmerklijke voorvallen verhaalen,
 die, zoo ik vertrouw, niet ongepast of vervee-
 lende zullen gevonden worden.

In de maand Junij des jaars 1768 verliet ik *Mi-
 chillimackinac*, en keerde met het schooner-schip
de Gladwyis, een vaartuig van omtrent tagtig ton-
 nen, over het meir *Huron* naar het meir *St. Clai-
 re*, daar wij het schip lieten, en in booten naar de
 straat voeren. Dit meir heeft omtrent negentig
 mijlen in den omtrek, en ontvangt door de rivier
Hu-

Huron, die uit den Zuidlijken hoek van het meir *Huron* stroomt, de wateren van de drie groote meiten, het *Groot-meir*, het meir *Michigan*, en het meir *Huron*. Deszelfs gedaante is enigzints rond, en het is op sommige plaatsen diep genoeg om door groote schepen bevaaren te worden, maar omtrent het midden is eene zandplaat, die de gelaaden schepen belet daar over te vaaren. Die geene, welke alleen geballast zijn, kunnen water genoeg vinden om het meir geheel over te steeken; de laading van die, welke bevracht zijn, moet 'eruit genoomen, in booten over de plaat gevoerd, en vervolgens weder ingeladen worden.

De rivier, die van het meir *St. Claire* naar het meir *Eric* (of liever de straat, want zoo zou zij volgens haaren naam geheten kunnen worden) is *Detroit* genaamd, dat in het fransch *de Straat* betekent. Zij loopt bijna Zuidlijk, heeft eenen zagten stroom en genoegzaame diepte voor schepen van eene aanmerkelijke grootte. De stad *Detroit* is gelegen op den Westlijken oever van deeze rivier omtrent negen mijlen beneden het meir *St. Claire*.

Bijna regt over op den Oostlijken oever ligt het dorp van de aloude *Hurons*, eenen Stam van Indiaanen, welke door zoo veele Schrijvers beschreven zijn, dat ik, mijn ontwerp volgende van allen plaatsen en volkeren, die weinig bekend,

kend
zijn
hun z
orde
lof v
verbli

De
bened
gen,
ken;
gefchi
ren,
schoon
ners,
de En
verove
HERS
op den
maar s

In de
huizen.
en mer
fraaie b
aan het
's Konin
die zeer
wordt.
uit een

k van het meir
de drie groote
Michigan, en
te is enigzints
en diep genoeg
n te worden,
adplaat, die de
e vaaren. Die
, kunnen water
over te steeken;
zijn, moet 'er uit
aat gevoerd, en
en.

Claire naar het
ant zoo zou zij
nen worden) is
h de *Straat* be-
k, heeft eenen
iepte voor sche-
e. De stad *De-*
a oever van deeze
den het meir *St.*

lijken oever ligt
eenen Stam van
le Schrijvers be-
ntwerp volgende
die weinig be-
kend,

kend, of voorvallen, die bij andere onaangeroerd
zijn gebleven, te beschrijven, alhier niets van
hun zal ter neder stellen. Een Zendeling van de
orde der Karthuizer monniken houdt, met ver-
lof van den Bischof van *Canada*, onder hen zijn
verblijf.

De oevers van de rivier *Detroit*, en boven en
beneden deeze steden, zijn bezet met woonin-
gen, die zig verder dan twintig mijlen uitstrek-
ken; zijnde het land uitneemend vrugtbaar, en
geschikt tot het teelen van tarw, Indiaansch ko-
ren, haver en boonen. Daar zijn ook veele
schoone weilanden; doch naardien de inwo-
ners, die meest Franschen zijn, welke zig onder
de Engelsche regeering begeeven hebben na de
verovering van deeze strecken door Generaal AM-
HERST, zig meer op den Indiaanschen handel dan
op den landbouw toelaggen, worden de landen
maar slegt beteeld.

In de stad *Detroit* telt men meer dan honderd
huizen. De straten hebben iets regelmaatigs,
en men ziet 'er eene reeks zeer gemaklijke en
fraaie barakken, met eene ruime parade-plaats
aan het Zuid-einde. Aan de West-zijde ligt
's Konings tuin, den Gouverneur toebehoorende,
die zeer wel aangelegd is en wel onderhouden
wordt. De verschansingen van de stad bestaan
uit een sterk staketzel, van ronde paalen ge-
K maakt

maakt, die vast in den grond zijn geslaagen. Deze worden door enige kleine bolwerken bestreken, waarop enige weinige niet al te beste kanonnen van eene geringe grootte geplaatst zijn, die even genoeg zijn om dezelve tegens de Indiaanen, of eenen vijand, van geen geschut voorzien, te verdedigen.

De bezetting bestaat in vredestijd uit twee honderd mannen, onder het bevel van eenen Hoogen Officier, die het ampt van Opper-magistraatspersoon, onder den Gouverneur van *Canada*, waarneemt. De Heer TURNBULL, Kapitein van het zestigst regiment, of van de Koninglijke Amerikaanen, voerde het bevel, toen ik mij daar bevond. Deze Heer wierd met regt, zoo wel bij de inwooners als de handelaars, wegens zijn goed gedrag, geëcht en geëerd, en ik schar mij gelukkig eene gelegenheid gevonden te hebben om hem in het openbaar mijne erkentenis te beruigen voor de beleefdheid, welke ik gedurende mijn verblijf aldaar van hem ontvangen heb.

In het Jaar 1762, in de maand Julij, regende het op deeze stad en de omliggende streeken een zwavelachtig water van de kleur en dikte van inkt; een gedeelte daarvan in fleschen verzameld, en gebruikt zijnde om te schrijven was volmaakt leesbaar op het papier en beëndwoordde aan alle vereischten van dat nuttig vogt. Kort daarop braken

ken d
gespro
niet te
van w
'er ont
tengew
beurte
door
boek
slegts
foonen
ben,
toe ge
daaruit

(a) D
het op s
vreemde
was bezw
valt, s
zijn opge
ontmoet,
tijds eene
maal gebe
van bloei
gemeen d
het jaar 17
senwind z

zijn geslaagen.
bolwerken be-
niet al te beste
geplaatst zijn,
tegens de In-
geschut voort-

id uit twee hon-
eenen Hoogen
per-magistraats-
van *Canada*,
ULL, Kapitein
de Koninglijke
toen ik mij daar
regt, zoo wel
ars, wegens zijn
en ik schat mij
nden te hebben
de erkentenis te
welke ik geduu-
n ontvangen heb.
id Julij, regende
nde streeken een
en dikte van inkt;
n verzameld, en
as volmaakt lees-
rdde aan alle ver-
Kort daarop bra-
ken

ken de Indiaansche oorlogen, waarvan ik reeds
gesproken heb, in deeze streeken uit. Ik meen
niet te zeggen dat dit geval een voorteken daar-
van ware, niettegenstaande het wel bekend is dat
'er ontelbare wel bewezen voorbeelden van buit-
engewoone verschijnzelen, buitengewoone ge-
beurtenissen voorgaande, in bijna alle eeuwen
door geloofwaardige Historiefchrijvers zijn te
boek geslaagen; ik verhaal de omstandigheden
slegts als een feit, van hetwelk ik door veele per-
soonen van ontwijfelbaare vroomheid onderrigt
ben, en laat mijne leezers, gelijk ik tot hier
toe gedaan heb, hunne eigen gevolgtrekkingen
daaruit afleiden (a).

PON-

(a) Daar zijn veele voorbeelden voor handen, dat
het op sommige plaatsen water geregend heeft, dat eene
vreemde kleur had, omdat het met vreemde lichaamen
was bezwangerd; wanneer de regen in druppels neder-
valt, sleept zij de vreemde lichaamen, die in de lucht
zijn opgeheven en daarin zweevende blijven, welke zij
ontmoet, mede, waar door dan de regendruppen som-
tijds eene vreemde kleur aanneemen. Het is dus menig-
maal gebeurd dat de regen bezet was met geel stofmeel
van bloeizems van verschillende gewassen, wanneer het
gemeen dagt dat 'er zwavel-regen gevallen was. In
het jaar 1761 viel 'er te *Bordeaux*, met eenen Zuid-Oos-
tenwind zoodanige eene geele regen, welke men bevond

K 2

ver-

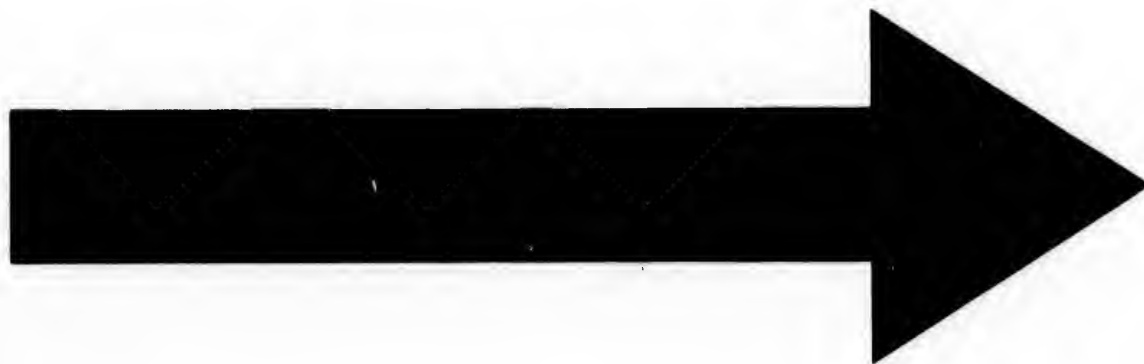
PONTIAC, onder wiens bevel de bende stond, die het Fort *Michillmackinac* verraschte, gelijk in het begin van dit dagverhaal gezegd is, was een onderneemend Opperhoofd of Oorlogsbevelhebber van de *Miames*. Gedurende den laatsten oorlog tusfchen de Engelfchen en Franschen was hij standvastig op de zijde der laatste geweest, en behield nog zijne verbitterde vijandfchap tegens de eerste, zelfs na dat de vrede tusfchen deeze twee naticën gefloten was. Ongenegene zijnde de plunderingen, welke hij zoo langen tijd bedreven had, te ftaaken, verzamelde hij een leger

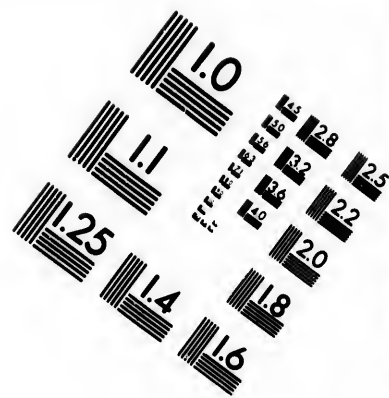
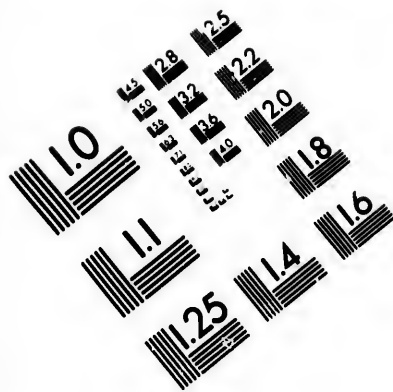
veroorzaakt te zijn door de stofmeeltjens van de bloemen der pijnboomen, die in groote menigte ten Zuiden van *Bordeaux* gevonden wierden, en die door een zwaaren dwarlwind waren opgeheven. Men heeft meermaalen roode regen zien vallen, die bij onkundigen voor bloed-regen wierd aanzien, doch welke men bevonden heeft veroorzaakt te worden door kleire infekten van die kleur, die in menigte in den dampkring vloogen en met den regen nedervielen. Ik twijfel niet of de zwarte regen zal ook aan vreemde lighaamen toetschrijven zijn geweest, hetgeen men misfchien zou ontdekken hebben, als men dezelve nader onderzocht had. Het is niet mogelijk enige gisfingen daar omtrent voorstellen, die steek houden, naardien de Schrijver de waarneeming te oppervlakkig opgeeft; zou men egter niet

NLANDEN

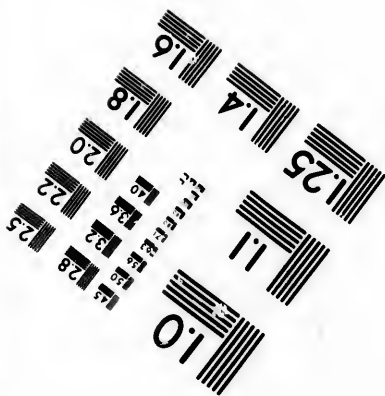
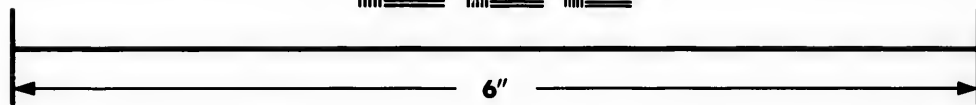
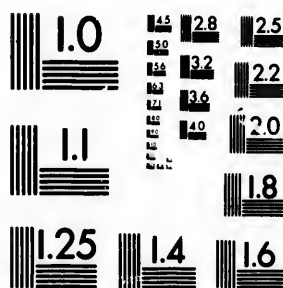
el de bende stond,
verraschte, gelijk
al gezegd is, was
of Oorlogsbevel-
rende den laalten
en Franschen was
maatste geweest, en
vijandschap tegens
de tusschen deeze
Ongenen zijnde
oo langen tijd be-
melde hij een le-
ger

ltjens van de bloemen
nigte ten Zuiden van
ic door een zwaaren
en heeft meermaalen
bij onkundigen voor
h welke men bevon-
door kleire infekten
den dampkring vloot.
Ik twijfel niet of
mde lighaamen toete-
en mischien zou ont-
ader onderzocht hadd'.
n daar omtrent voor-
rdien de Schrijver de
ceeft; zou men egter
niet

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1983

v.
ger v
bestaa
en die
begave
aantev
vastig
een or
ke zij
verras
Ho
Fort
den le

niet ku
zeer ve
te voor
grond
hebben
van ter
daarop
om we
schiede
gevolgt
eene ve
dwaalin
teplante
uiten is
L. E. R.

ger van Indiaanen, uit de verschillende natieën bestaande, welke ik hier boven heb opgenoemd, en die zig met elkanderen in een bontgenootschap begaven, met oogmerk om den oorlog weder aantevangen. In plaats egter van de Engelsche vastigheden openlijk aantetasten, maakte hij een ontwerp om de Sterken aan de grenzen, welke zij kort geleden in bezit gekregen hadden, bij verrasfching in te neemen.

Hoe wel de bende, welke hij afzond om het Fort *Michillmackinac* inteneemen, slaagde, is den leezer reeds bewust. *Detroit*, eene plaats van

niet kunnen vermoeden dat de kopermijnstof, die niet zeer verre van daar, volgens hetgeen de Schrijver kort te vooren verhaald heeft, op de oppervlakte van den grond gevonden wordt, daaraan zou kunnen toegebracht hebben? Voor het overige is hetgeen de Schrijver hier van ter zijde aanroert als of zulks eene voorspelling van daarop gevolgde oorlogen zoude zijn, te ongerijmd om wederlegd te worden. Het is waar dat de geschiedenisfen menigwerf door diergelijke belagchelijke gevolgtrekkingen ontweïsterd zijn, maar moet men in eene verlichter eeuw gelegenheid geeven om diergelijke dwaalingen bij minkundige en ligtgeloovige lezers voortteplanten? Eene twijfeling omtrent zulk een gevolg te uiten is reeds redenlooze bijgeloovigheid. VERTAA-
LER.

van meer belang en veel beter bezet, in zijne handen te krijgen vereischte meer onverzaagdheid en eenen listigeren aanflag; waarom hij het beftier deezer zaak zelf op zig nam en met het voornaamst gedeelte zijner troepen nabij die plaats trok. Hij wierd egter belet zijnen aanflag uitvoeren door eene naar aanzien beuzelachtige en onvoorziene omftandigheid. Van zoodanige hangt dikwerf het noodlot van magtige rijken en ftaten af!

De stad *Detroit* was, toen PONTIAC zijn ontwerp sneedde, bezet door omtrent drie honderd mannen onder het bevel van den Majoor GLADWYN, eenen braaven Officier. Alzoo op dien tijd alle schijn van oorlog verdweenen was, en de Indiaanen op eenen vreedzaam voet fcheenen te zijn, naderde PONTIAC de Sterkte zonder enige vermoedens in den geest van den Gouverneur of de inwooners te verwekken. Hij floeg zig op eenen kleinen afstand van hetzelfde neder, en liet den bevelhebber weten dat hij was gekoomen om te handelen, en dat hij, begerig zijnde de keren des vredes tusfchen de Engelschen en zijne natie opteluiseren, verzogt dat hij en zijne Opperhoofden mogten toegelaaten worden om eene raadsvergadering met hem te houden. De Gouverneur nog geen agterdogt hebbende, en geenen den minften twijfel flaande aan de opregt-

er bezet, in zijne
 eer onverzaagdheid
 waarom hij het be-
 n en met het voor-
 n nabij die plaats
 ijnen aanflag uitte-
 n beuzelachtige en
 an zoodanige hangt
 rtige rijken en staa-

n PONTIAC zijn
 omtrent drie hon-
 l van den Majoor
 Officier. Alzoo op
 ; verdweenen was,
 zaamen voet schee-
 de Sterkte zonder
 st van den Gouver-
 veken. Hij sloeg
 van hetzelfde neder,
 en dat hij was ge-
 n dat hij, begerig
 chen de Engelschen
 verzogt dat hij en
 toegelaaten worden
 et hem te houden.
 gterdogt hebbende,
 slaande aan de op-
 regt-

regtheid der Indiaanen, stond het verzoek van
 hunnen Opperbevelhebber toe, en bepaalde den
 volgenden morgen om hen te ontvangen.

Den avond van dienzelfden dag, bragt eene
 Indiaansche vrouw, welke Majoor GLADWYN
 had te werk gesteld om hem een paar Indiaansche
 schoenen uit fraai elands-leder te maaken, de-
 zelve t'huis. De Majoor was zoo wel over de-
 zelve voldaan, dat hij, voorneemens zijnde die
 aan enen vriend ten geschenk te geeven, haar ge-
 lastte het overschot weder mede teneemen, en 'er
 andere voor hemzelve van te maaken. Toen be-
 val hij zijnen bediende haar te betaalen voor die,
 welke zij reeds afgemaakt had, en zond haar weg.
 De vrouw ging naar de straat-deur, doch niet
 verder; zij bleef daar omstreeks omzwerven als
 of zij de zaak, om welke zij gekoomen was, niet
 afgedaan hadde. Eindelijk sloeg een knegt acht
 op haar, en vroeg haar waarom zij daar ver-
 toefde; dan zij gaf hem geen antwoord.

Korten tijd daarna zag de Gouverneur haar zelf,
 en vroeg zijnen knegt wat haar dus ophield.
 Geen voldoende antwoord kunnende verkrijgen
 liet hij de vrouw binnen roepen. Toen zij voor
 hem gebragt was, wilde hij van haar weeten
 welke de reden ware die haar dus deed vertoeven,
 waarom zij zig niet naar huis begaf voor de
 poorten gesloten wierden om het werk, dat hij
 haar

haar befteld had, op den behoorlijken tijd afte-
maaken. Zij zeide hem, na zig lang bedagt te
hebben, dat, naardien hij altijd veel goedheid
voor haar gehad had, zij niet gaerne het overschot
van het leder medenam, omdat hij zoo veel prijs
op hetzelfde stelde, en dat zij evenwel van zig
niet had kunnen verkrijgen het hem te zeggen.
Toen vroeg hij haar waarom zij thans onwilliger
was om zulks te doen dan toen zij het voorig
paar gemaakt had. Met meer en meer weêrzin
andwoordde zij dat zij nooit in staat zou zijn de-
zelfde terug te brengen.

Zijne nieuwsgierigheid thans opgewekt zijnde
drong hij haar hem het geheim te openbaaren,
dat in haar hart worstelde om lugt te krijgen.
Eindelijk op belofte dat het verslag, dat zij gee-
ven zou, niet tot haar nadeel zou strekken en dat
zij, als het nuttig bevonden wierd, daarvoor be-
loond zou worden, onderrigte zij hem dat PON-
TIAC en zijne bevelhebbers voorneemens waren
in de raadsvergadering, die den volgenden dag
met de Indiaanen stond gehouden te worden,
hem te vermoorden, en, na de bezetting en de
inwooners afgemaakt te hebben, de stad te plon-
deren. Dat tot dat einde alle de bevelhebbers, die
in de Raad-kamer moesten koomen, hunne snap-
haanen kort afgesneden hadden zoo dat zij dezel-
ve onder hunne kleedjens verbergen konden,
waar

v
waar
hebb
moes
hem
bend
daar
groot
de ra
sten,
bedel
van d
betrel
de, g
weete
aanbe
eene
toe h
naark
De
gerust
die he
raad.
eene
enige
hem g
vond
Het k
achtig

lijken tijd afte-
lang bedagt te
d veel goedheid
ne het overschot
zij zoo veel prijs
evenwel van zig
hem te zeggen.
thans onwilliger
n zij het vorig
en meer weêrzin
staat zou zijn de-

opgewekt zijnde
te openbaaren,
lugt te krijgen.
slag, dat zij gee-
ou strekken en dat
erd, daarvoor be-
zij hem dat v o n-
orneemens waren
en volgenden dag
uden te worden,
de bezetting en de
n, de stad te plon-
e bevelhebbers, die
omen, hunne snap-
n zoo dat zij dezel-
verbergen konden,
waar

waarmede zij op een teken, dat hun opperbevel-
hebber bij het overleveren van den gordel geeven
moest, alle zouden oprijzen en oogenbliklijk op
hem en zijn gevolg schieten. Dit verrigt heb-
bende moesten zij onmiddelijk de stad inrukken,
daar zij zouden ondersteund worden door een
groot getal hunner oorlogsmannen, die, terwijl
de raad vergaderd was, in dezelve koomen moe-
sten, onder voorwendzel van te handelen, doch
bedektelijk op dezelfde wijze gewapend. Dus
van deeze vrouw alle nodige omstandigheden met
betrekking tot deezen aanslag vernoomen hebben-
de, gelijk ook door welken weg zij dezelve te
weeten gekoomen was, zond hij haar henen met
aanbeveeling van het geheim te bewaaren, en
eene belofte van aan zijnen kant hetgeen, waar-
toe hij zig verbonden had, stiptelijk te zullen
naarkoomen.

Deeze tijding maakte den Gouverneur zeer on-
gerust, en hij pleegde onmiddelijk den Officier,
die het naast aan hem in rang was, over dezelve
raad. Doch deeze heer, de onderrigting als
eene vertelling beschouwende, uitgevonden om
enige listige oogmerken te bevorderen, raadde
hem geen acht op dezelve te slaan. Deeze raad
vond egter gelukkiglijk bij hem geen ingang.
Het kwam hem voorzigtigst voor die voor waar-
achtig te houden tot dat hij overtuigd ware dat

zij valsch was, en daarom nam hij, zonder zijne vermoedens aan iemand anders te kennen te geven, alle nodige voorzorgen, welke de tijd hem toeliet in het werk de stellen. Hij wandelde den gantschen nacht de Sterkte rond, en zag zelf na of elke schildwagt op haare post, en of alle wapenen van verdediging in goede orde waren.

Toen hij over de wallen gong, naar den kant van de Indiaansche legerplaats, hoorde hij dat zij in volle vreugd waren, en, weinig denkende dat hun aanslag ontdekt was, zig waarschijnlijk in voorraad vermaakten met de hoop van eenen goeden uitflag. Zoo dra de morgenstond aanbrak, liet hij de gantsche bezetting onder de wapenen koomen, en toen zijne vrees aan enige van de voornaamste Officieren te kennen geevende, gaf hij hun zoodanige onderrigtingen als hij nodig oordeelde. Te zelfden tijd zond hij bij alle de kooplieden rond, hun latende weten dat, alzoo men verwachtte dat 'er dien dag een groot aantal Indiaanen in de stad zouden koomen, die misschien in den zin zouden hebben om te plonderen, hij hen verzogt dat zij hunne wapenen zouden gereed houden en alle poogingen van dien aart te keer gaan.

Omtrent tien uren kwam PONTIAC met zijne bevelhebbers, en zij wierden naar de Raadkamer geleid, daar de Gouverneur en zijne voornaam-

v.
naamf
del,
Indiaa
optem
gewoo
of voo
getred
maakt
verneu
den, n
penen
ontving
om her
houden

Nu
zijne a
vriendf
schen b
den gor
zekere
derrigti
tor een
ken de
ficieren
hetzelfd
klater m
zet open
alleronv

ij, zonder zijne
kennen te gee-
elke de tijd hem
lij wandelde den
en zag zelf na
en of alle wape-
e waren.

g, naar den kant
hoorde hij dat
weinig denkende
waarschijnlijk in
p van eenen goe-
nftond aanbrak,
nder de wapenen
an enige van de
n geevende, gaf
en als hij nodig
d hij bij alle de
reeten dat, alzoo
een groot aantal
omen, die mis-
om te plonderen,
oenen zouden ge-
van dien aart te

PONTIAC met
en naar de Raad-
ur en zijne voor-
naam-

naamste Officieren, elk met pistoolen in den gordel, hunne aankomst afwagteden. Terwijl de Indiaanen voorttrokken, konden zij niet nalaaten optemerken dat een grooter getal soldaaten dan gewoonlijk op de parade-plaats geschaard stond of voorttrok. Zij waren niet zoo haast binnen getreden, en op de huiden, voor hun gereed gemaakt, gezeten, of PONTIAC vroeg den Gouverneur, bij welke gelegenheid zijne jonge lieden, meenende de soldaaten, dus onder de wapenen waren en door de straten trokken. Hij ontving tot antwoord dat zulks alleen geschiedde om hen hunne wapenoefeningen te doen onderhouden.

Nu begon de Indiaansche Opperbevelhebber zijne aanspraak, die de sterkste betuigingen van vriendschap en toegenegenheid jegens de Engelschen bevatte; en toen hij aan de overgaave van den gordel van *wampum* kwam, die, op eene zekere wijze gedaan wordende, volgens de onderrigting van de vrouw, zijnen bevelhebberen tot een teken moest dienen om te schieten, trokken de Gouverneur en alle zijne bijhebbende Officieren hunne degens half uit de schede, en op hetzelfde tijdstip maakten de soldaaten een geklater met hun geweer voor de deur, die met opzet open gelaaten was. PONTIAC, schoon een alleronverzaagdst mensch, verbleekte terstond en

beef-

beefde, en, in plaats van den gordel op de afgesproken wijze overteleveren, gaf hij dien op de gewoone wijze over. Zijne bevelhebbers, die onverduldig naar het teken gewagt hadden, zagen elkanderen met verbaasdheid aan, maar hielden zig stil, de uitkomst afwachtende.

De Gouverneur deed op zijne beurt eene re-denvoering, maar, in plaats van den grooten oorlogs-man te bedanken voor de betuigingen van vriendschap, welke hij zoo even geëit had, schold hij hem voor eenen verrader. Hij zeide hem dat de Engelschen, die alles wisten, verzeekerd waren van zijne verraderij en schelmische oogmerken, en als een bewijs dat zijne geheimste gedagten en voorneemens hem niet onbekend waren, trad hij naar den Indiaanschen bevelhebber, die naast bij hem zat, en zijn kleed ter zijde trekkende, ontdekte hij den verkortten snaphaan. Dit bragt de Indiaanen geheel van hun stuk en deed hunnen aanslag misfen.

Toen ging hij voort met hun te zeggen dat, vermits hij, toen zij om gehoor verzogten, zijn woord gegeven had dat hunne perfoonen veilig zouden zijn, hij onschendbaar zijne belofte zou houden, schoon zij zulks zoo weinig verdienden. Hij raadde hun egter zig, hoe eer hoe beter, uit het Fort wegtepakken, wilden zij geen gevaar loopen dat zijne jonge lieden, hun verraderlijk

oog-

v
oogn
ken h
ging
zijn a
maar
held v
niet l
lijk de
zijn ov
ligtede
ren da
De
onderg
digheid
voorna
terwijl
schijnli
menzw
oorlog
deezee
ging; v
houden
standigh
Ged
nekkige
raars en
voornaa
een dap

rdel op de afge-
f hij dien op de
velhebbers, die
t hadden, zagen
, maar hielden

e beurt eene re-
len grooten oor-
betuigingen van
ven geëit had,
ader. Hij zeide
wisten, verzee-
en schelmfche
t zijne geheimfte
et onbekend wa-
en bevelhebber,
ed ter zijde trek-
en fnaphaan. Dit
hun stuk en deed

n te zeggen dat,
verzogten, zijn
perfoonen veilig
ijne belofte zou
einig verdienden.
er hoe beter, uit
a zij geen gevaar
hun verraaderlijk
oog-

oogmerk te weeten koomende, hen alle aan stuk-
ken hakten. PONTIAC tragtete de befchuldigi-
ging tegen te fpreken en verfchooningen voor
zijn argwaan verwekkend gedrag bijtebrengen,
maar de Gouverneur, overtuigd van de valsche-
heid van zijne betuigingen, wilde naar dezelve
niet luiften. De Indiaanen verlieten onmidde-
lijk de Sterkte, maar, in plaats van erkentelijk te
zijn over het edelmoedig gedrag des Gouverneurs,
ligteden zij het masker af en begonnen des ande-
ren daags de Sterkte regelmatig aantetasten.

De Majoor GLADWYN heeft veele berifping
ondergaan over deeze kwalijk begrepen zagtmoe-
digheid; want hadde hij enige weinige van de
voornaamfte bevelhebbers gevangen gehouden,
terwijl hij hen in zijne magt had, zou hij waar-
fchijnlijk in ftaat geweest zijn om de geheele zaa-
menzweering een einde te doen neemen, en een
oorlog voorgekoomen hebben. Doch hij heeft
deezen misflag vergoed door de wakkere verdedi-
ging; welke hij meer dan een jaar heeft uitge-
houden onder eene menigte van ongunstige om-
ftandigheden.

Geduurende dien tijd vielen 'er enige zeer hard-
nekkige fchermutfelingen voor tufchen de belege-
raars en de bezetting, onder welke de volgende de
voornaamfte en bloedigfte was. Kapitein DELZEL,
een dapper Officier, haalde den Gouverneur over
om

om hem het bevel te geeven over omtrent twee honderd mannen, en hem toetelaaten 's vijands legerplaats aantetasten. Verlof hiertoe verkregen hebbende, trok hij voor den dageraat de stad uit; maar PONTIAC, van enige zijner snel loopende oorlogsgasten, welke altijd bezig waren de bewegingen van de bezetting te bespieden, bij tijds kennis van hun oogmerk gekregen hebbende, verzamelde de uitgelezendste zijner benden bijeen, en trok hen op enigen afstand van zijne legerplaats te gemoet bij eene plaats, zedert *bloedige brug* (*bloody-bridge*) genaamd. Naardien de Indiaanen veel meer in getal waren dan de bende van Kapitein DELZEL, wierd hij welhaast overmand, en terug gedreven. Thans ten naasten bij omsingeld zijnde, deed hij eene wakkere pooging om den brug, die hij even overgetrokken was, te herwinnen, over welken hij alleen eenen aftocht vinden kon; maar in deeze onderneeming verloor hij zijn leven, en veele van zijn volk sneuvelden met hem. De Majoor ROGERS, die hem in het bevel opvolgde, door den Lieutenant BREHAM geholpen, vond egter middel om het verstrooid overschot van hun klein leger 'er af te brengen, en geleidde het in de Sterkte terug.

Zoo aanmerklijk afbreuk geleden hebbende, kon de Majoor de stad nauwlijks blijven verdedigen, en niertegenstaande dat hield hij het uit tegens

de

over omtrent twee
 etelaaten 's vijands
 f hiertoe verkregen
 lageraat de stad uit;
 zijner snel loopende
 mezig waren de be-
 te bespieden, bij
 gekregen hebben-
 ndste zijner benden
 en afstand van zijne
 plaats, zedert bloe-
 genaamd. Naar-
 getal waren dan de
 , wierd hij welhaast
 . Thans ten naas-
 d hij eene wakkere
 even overgetrokken
 ken hij alleen eenen
 deeze onderneeming
 veele van zijn volk
 ajoor ROGERS, die
 door den Lieutenant
 gter middel om het
 klein leger 'er af te
 de Sterkte terug.
 geleden hebbende,
 lijks blijven verdedi-
 nielid bij het uit tegens
 de

de Indiaanen tot hij ontzet kreeg, naardien zij na
 dien tijd de plaats zelden aantasteden, en slegts
 voortgingen dezelve te blokkeeren.

Omtrent deezen tijd kwam het schooner-schip
de Gladwyn (hetzelfde, in hetwelk ik den
 overtocht van *Michillimackinac* naar *Detroit*
 gedaan heb, en dat ik hoor dat zedert met al
 het volk gebleven is op het meir *Erie* door de
 koppigheid van den Kapitein, welken men niet kon
 overhaalen om genoegzaam ballast inteneemen)
 aan de stad met eene versterking en benodigdheden.
 Doch eer dit vaartuig de plaats zijner bestemming
 bereiken kon, wierd het allersterkst aangetast
 door eene afgezonden bende van het leger van
 PONTIAC. De Indiaanen omsingelden het in
 hunne canoos en maakten eene groote slagting
 onder het volk. Eindelijk de Kapitein met een
 aanmerkelijk getal zijner manschappen gefneuveld
 zijnde, en de Wilden aan alle zijden langs het
 schip opklimmende, beval de Lieutenant (de
 Heer JACOBS, die het naderhand gevoerd heeft
 en met hetzelfde gebleven is) vast besloten heb-
 bende dat de behoeften niet in 's vijands handen
 zouden vallen, en geene andere uitkomst ziende,
 den kanonnier de kruidkamer aantesteeken en het
 schip in de lucht te doen springen. Dit bevel
 was op het punt van ter uitvoer gebragt te wor-
 den, wanneer een Opperhoofd der *Hurons*, die
 de

de Engelsche taal verstond, zijnen vrienden het voorneemen van den bevelhebber aankondigde; op het ontvangen van dit bericht vlugteden de Indiaanen met de grootste overhaasting van het schip, en begaven zig zoo verre van hetzelfde als mogelijk was, terwijl de bevelhebber terstond zijn voordeel deed met hunne verbijstering en zonder enige verdere hindernis aan de stad kwam.

Deeze tijdige toevoer gaf de bezetting nieuwen moed en PONTIAC nu overtuigd zijnde, dat het niet in zijne magt zou zijn de plaats tot overgaave te dwingen, sloeg een verdrag voor. De Gouverneur, die even zeer wenschte van zulke lastige vijanden ontslaagen te zijn, die de gemeenschap van de handelaars met de nabuurige natieën beletteden, luisterde naar zijne voorflagen, en voordeelige voorwaarden bedongen hebbende, maakte hij vrede. Kort daarna scheidden de Indiaanen van elkanderen en keerden naar hunne verschillende provincieën, en zedert hebben zij niet goedgevonden den vrede, ten minsten op eene aanmerkelijke wijze, in deeze streeken te koomen slooren.

PONTIAC schein van dien tijd af aan alle vijandschap tegens de Engelschen afgelegd te hebben en wierd in schijn hun ieverige vriend. Om deeze nieuwe verkleefdheid te beloonen, en derzelve voortduuring te verzeekeren, verleende hem

zijn vrienden het
ber aankondigde;
licht vlugteden de
erhaasting van het
re van hetzelfde als
welhebber terstond
rbijstering en zon-
de stad kwam.

bezetting nieuwen
gd zijnde, dat het
laats tot overgaave
voor. De Gou-
te van zulke lasti-
, die de gemeen-
nabuurige natieën
e voorflagen, en
ongen hebbende,
scheidde de In-
erden naar hunne
zedert hebben zij
en minsten op eene
treeken te koomen

n tijd af aan alle
en afgelegd te heb-
erige vriend. Om
beloonen, en der-
keren, verleende
hem

VAN NOORD-AMERIKA. 161

hem de regeering een fraai jaargeld. Maar zijn
rustlooze en woelzieke geest liet niet toe dat hij
deze vergunning dankbaar erkennen zou, en
zijn gedrag begon eindelijk vermoeden te verwek-
ken, zoo dat, toen hij, in het jaar 1767, in het
land der *Illinois* eene vergadering bijwoonde,
een getrouwe Indiaan, die, of daartoe door eenen
der Engelsche Gouverneurs gelast was, of door
genegenheid voor de Engelsche natie beziel-
d werd, hem als een spion verzelde, en door de
aanspraak, welke PONTIAC in de vergadering
deed, verzeekerd zijnde dat hij nog zijne voor-
ge vooroordeelen tegens degeene, welke hij nu
vriendschap betoonde, behouden had, hem, zoo
dra hij gedaan had met spreken, zijn mes in het hart
stak en hem op de plaats doodde. Maar om van
deezen uitstap wedertekeeren.

Het meir *Erie* ontvangt het water, waarmede
het voorzien is, uit de drie groote meiren, door
de Straat, die aan zijnen Noord-Westlijken hoek
ligt. Dit meir ligt tuschen een en veertig en
drie en veertig graaden Noorder Breedte, en tus-
schen de agt en zeventig en drie en tagtig graa-
den Wester Lengte. Het is bij de drie honderd
mijlen lang van het Oosten naar het Westen, en
omtrent veertig mijlen in zijn breedst gedeelte:
en aan deszelfs Noord-zijde ligt een aanmerklijke

L

lan-

lange smalle uithoek, die verscheiden mijlen Zuid-Oostwaarts in het meir uitsteekt.

Aan het West-einde van hetzelfde zijn verscheiden eilanden, die zoo besmet zijn met ratel-slangen, dat het zeer gevaarlijk is op dezelve te landen. Het is onmogelijk dat enige plaats een grooter getal van alle soorten deezer krupende dieren konne voortbrengen dan deeze, voornamelijk van de Water-slang. Het meir is bij de oevers der eilanden bedekt met de groote Water-lelij, welke bladeren zoo dik op de oppervlakte van het water liggen dat zij hetzelfde veele akkers verbedekken, en op elk der zelve lagen, toen ik het meir overvoer, bundels van Water-slangen in de zon te bakeren, die duizenden bedroegen.

De aanmerkelijkste der verschillende soorten, waarmede dit meir bezet is, is de Schuifelende Slang, die van de kleine gespikkelde foort, en omtrent agttien duimen lang is. Als haar iets nadert, legt zij zig in eenen oogenblik plat neder en haare vlekken, die van verschillende kleuren zijn, worden zichtbaar helderer van woede; zij blaast te zelfden tijd met groote kragt uit haaren mond een sijnen wind, welke men zegt dat van eene walglijke reuk is, en als die onverhoeds door den reiziger ingeademd wordt, vervalt hij onfeil-

baar

neiden mijlen Zuid-
 t.
 zelve zijn verschei-
 zijn met razel - slan-
 op dezelve te lan-
 enige plaats, een
 deezer kruipende
 n deeze, voorna-
 Het meir is bij de
 t de groote Wa-
 dik op de opper-
 zij hetzelfde veele
 k der zelve lagen,
 ndels van Water-
 die duizenden be-
 schillende soorten,
 is de Schuiffelende
 wikkelde soort, en
 s. Als haar iets
 genblik plat neder
 schillende kleuren
 r van woede; zij
 e. kragt uit haaren
 men zegt dat van
 ie onverhoeds door
 vervalst hij onfeil-
 baar

VAN NOORD-AMERIKA. 163

baar in eene kwijning, die binnen weinig maan-
 den doodlijk moet worden, naardien 'er tot nog
 toe geen geneesmiddel ontdekt is dat deszelfs
 pestachtigen invloed kan stuiten.

De steenen en keijlen aan den oever van dit
 meir zijn meestendeels in een meerderen of minde-
 ren graad getint met vlekken, die in kleur naar
 koper gelijken, maar van eenen zwavelachtigen
 aart zijn. Daar worden ook op het zand van
 deszelfs banken en onder het water kleine stukjens
 van dezelfde soort van erts, omtrent van de grootte
 van hazelnooten, gevonden.

De scheepvaart op dit meir wordt voor gevaar-
 lijker gehouden dan op een van de andere meiren;
 ter oorzaake van veele hooë gronden, die aan
 deszelfs oevers liggen en veele mijlen ver in eenē
 lijnrechte rigting in het water vooruitsteeken;
 zoo dat, als 'er schielijk een storm ontstaat, de
 canoos en booten dikwerf vergaan, omdat 'er voor
 dezelve geene schuilplaats te vinden is.

Dit meir ontlast zijn water aan het Noord-
 West-einde in de rivier *Niagara*, die van het
 Zuiden naar het Noorden loopt en omtrent zes
 en dertig mijlen lengte heeft, waartuit het in het
 meir *Ontario* valt. Aan den ingang van die ri-
 vier, op haaren Westlijken oever, ligt het Fort
Niagara, en omtrent agttien mijlen verder die

aanmerkelijke waterval, die voor een van de zonderlingste voortbrengzelen der natuur, die tot nog toe bekend zijn, gehouden wordt.

Naardien deeze waterval door zoo veele reizigers bezogt, en zoo menigmaalen beschreven is (a), zal ik alhier geene omstandige beschrijving van denzelfven geeven, maar slegts aanmerken dat het water, waardoor hij onderhouden wordt, na bijna twee duizend mijlen naar het Noord-Westen zijnen oorsprong genoomen te hebben en het *Groote-meir*, het meir *Michigan*, het meir *Huron* en het meir *Erie* doorgelopen te zijn, langs welken weg het geduuriglijk toevoer gekregen heeft, eindelijk van een verbaazenden afgrond van honderd en veertig voeten loodregt nederstort, en in eenen sterken afstortenden stroom, die zig beneden tot den afstand van agt of negen mijlen uitstrekt, nog bijna zoo veel nedervalt; kort hierna ontlast zig die rivier in het meir *Ontario*.

Het gedruis van deezen waterval kan op eenen verbaazenden afstand gehoord worden. Ik kon hetzelfde in eenen stillen morgenstond meer dan
twin-

(a) Men vindt deezen berugten waterval beschreven en afgebeeld in de *Nieuwe Vaderlandsche Letteroefeningen* IV Deel. Mengelw. bladz. 20. VERTAALER.

een van de zon-
 uur, die tot nog
 t,
 zoo veele reizi-
 alen beschreven
 standige beschrij-
 ar slegts aanmer-
 hij onderhouden
 mijlen naar het
 ng genoomen te
 meir *Michigan*,
 rie doorgeloopt
 geduuriglijk toe-
 van een verbaa-
 en veertig voeten
 sterken afstorten-
 t den afstand van
 og bijna zoo veel
 zig die rivier in
 rval kan op eenen
 worden. Ik kon
 genstond meer dan
 twin-

o waterval beschreven
 andsche Letteroefeningen
 VERTAALEN.

twintig mijlen ver duidlijk onderscheiden. An-
 dere hebben gezegd dat op bijzonderen tijden,
 en als de wind dient, het geluid van denzelven
 zig vijf en veertig Engelsche mijlen uitstrekt.

Het land rondom den waterval is zeer heuvel-
 achtig en ongelijk, maar het grootst gedeelte
 langs de rivier *Niagara* is zeer goed, voorna-
 melijk voor gras en weilanden.

Het Fort *Niagara* staat ten naastenbij aan het
 West-eind van het meir *Ontario* en aan het Oost-
 lijk gedeelte van de Straat van *Niagara*. Het
 werd in het jaar 1759 den Franschen ontnoomen
 door de krijgsbenden onder bevel van den Heer
 WILLIAM JOHNSON, en wordt thans door ee-
 ne aanmerkelijke bezetting verdedigd.

Het volgend is het meir *Ontario*, het kleinste
 van de vijf groote meiren van *Canada*. Het ligt
 tuschen de drie- en vijf en veertig graaden Breed-
 te, en tuschen zes- en negen en zeventig graa-
 den Westlijke Lengte. Het is ten naastenbij ei-
 rond van gedaante, en deszelfs grootste lengte
 strekt zig van het Noord-Oosten naar het Zuid-
 Westen, en het heeft omtrent zes honderd mij-
 len omtreks. Aan het Zuid-Oostlijk gedeelte
 ontvangt het de wateren van de *Oswego*-rivier,
 en het ontlast zig aan het Noord-Oosten in de
 rivier *Cataragui*. Niet verre van deszelfs mond

stondt voorheen Fort *Fronsac*, dat gedurende den laatsten oorlog in het jaar 1758 van de Franschen genoomen is, door een klein leger provinciale troepen onder bevel van den Kolonel BRADSTREET.

Aan den ingang van de rivier *Oswega* staat eene Sterkte van denzelfden naam, die thans slegts door eene kleine bende volks bezet is. Deze Sterkte werd in het jaar 1756 door de Franschen ingenoomen, wanneer een groot gedeelte der bezetting, die uit de gewezen regimenten van SHIRLEY en PEPPERIL bestondt, in koelen bloede door de Wilden vermoord wierd (a).

In het meir *Ontario* worden veele foorten van vischen gevangen, onder welke de *Oswego*-braafem van eenen uitneemenden smaak en weegende omtrent drie of vier ponden. Daar is ook nog eene foort, *Kattenkop* genaamd, die over het algemeen zeer groot zijn, naardien sommige agt of tien ponden weegen, en zij worden voor een

(a) Van deeze gruwelijke gebeurtenis, geeft de Schrijver hier agter een omstandig verhaal in het volgende Hoofdstuk, daar zij egter een jaar laater, namelijk in het jaar 1757, gesfeld wordt.

dat gedurende
58 van de Fran-
sch leger provin-
Kolonel BRAD-

wega staat eene
thans slegts door
Deeze Sterkte
Franschen inge-
eelte der bezet-
ten van SHIR-
koelen bloede

(a).
eene foorten van
e de Oswego-
smaak en wee-
. Daar is ook
naamd, die over
ardien sommige
zij worden voor
een

urtenis, geeft de
verhaal in het ne-
jaar laater, name:

VERTAALER.

een uitgelezen schotel eeten gehouden, als zij
wel toebereid zijn.

Aan de Noord-Westlijke deelen van dit meir
en ten Zuid-Oosten van het meir *Huron* is
een Stam Indiaanen, de *Misfisauges* genaamd,
welker stad *Toronto* genaamd wordt, naar het
meir, waaraan zij ligt, maar zij zijn niet zeer tal-
rijk. Het land omtrent het meir *Ontario*, bij-
zonderlijk de Noordlijker en Oostlijker deelen,
bestaat uit goed land, en zou met den tijd tot
zeer bloeiende plantagieën kunnen aangelegd
worden.

Het meir *Oniada* bij den oorsprong van de
rivier *Oswego* gelegen, ontvangt zijn water uit
de *Wood-kreek*, die haaren oorsprong neemt niet
verre van de *Mohawks-rivier*. Deeze twee lig-
gen zoo nabij elkander dat men aan het *Fort Stan-*
wix, omtrent twaalf mijlen van den mond van
het eerste meir, door sluizen eene vereeniging ge-
maakt heeft. Dit meir is omtrent dertig mijlen
lang en strekt van het Oosten naar het Wes-
ten, en ten naasten bij vijftien breed. Het land
rondom hetzelfde behoort den *Oniada* Indiaa-
nen.

Het meir *Champlain*, het naast in grootte aan
het meir *Ontario*, en dat ten naasten bij Oostlijk
van hetzelfde ligt, is omtrent tagtig mijlen lang,
strekt van het Zuiden naar het Noorden, en is

aan zijn wijdst gedeelte veertien mijlen breed. Het is wel van visch voorzien, en het land, dat om alle deszelfs oevers, of aan zijne rivieren ligt, is zeer goed.

Het meir *George*, voorheen bij de Franschen *le Lac du St. Sacrement*, (*St. Sacraments-meir*) gheten, ligt ten Zuid Westen van het laatstgenoemde meir en is omtrent vijf en dertig mijlen lang van het Noord-Oosten naar het Zuid-Westen, maar heeft geene groote breedte. Het land rondom hetzelve is zeer bergachtig, maar in de valeijen is de grond tamelijk goed.

Toen deeze twee meiren eerst ontdekt wierden, waren zij bij geen en anderen naam bekend dan dien van de *Iroquois-meiren*, en ik geloof dat zij in de eerste kaarten, die van deeze strecken gemaakt zijn, dus aangetekend staan. Ook zijn de Indiaanen, die toen de *Iroquois* genoemd wierden, zedert bekend geworden bij den naam van de *vijsf Mohawksche natiën* en de *Mohawks* van *Canada*. In den laatsten oorlog streeden de eerste, die uit de *Onondagoes*, *Oniaaas*, *Senecas*, de *Tuscarories*, en de *Iroondocks* bestaan, aan de zijde der Engelschen; de laatste, die de *Cohnawaghans* genaamd worden, en de Indiaanen van *St. Franciscus* voegden zig bij de Franschen.

In

die
he
sch
JA
He
jo
nac
sch
Co
ge
den
en
Ch
te
tot
doo
beg
Mo
vere
lieu
doo
twe
D
den
naam
paal

LANDEN.

en mijlen breed.
en het land, dat
an zijne rivieren

bij de Franschen
créments-meir)
van het laatstge-
en dertig mijlen
het Zuid-Wes-
eedie. Het land
dertig, maar in de
ed.

ontdekt wierden,
aam bekend dan
en ik geloof dat
n deze strecken
staan. Ook zijn
roquois genoemd
en bij den naam
en de *Mohawks*
orlog streeden de
Oniaaas, *Sene-*
ondocks bestaan,
le laatste, die de
, en de Indiaa-
zig bij de Fran-

In

VAN NOORD-AMERIKA. 169

In het jaar 1629 wierd eene groote streck lands, die tuschen de twee laatstgenoemde meiren, en het meir *Ontario* ligt, door de Plymouth Maatschappij, onder een patent, dat zij van Koning JAKOBUS I ontvangen had, verleend aan den Heer FERDINANDO GORGES en aan Kapitein JOHN MASON, het hoofd van dat geslacht, dat naderhand van andere van denzelfden naam onderscheiden wierd door dien van de MASONs van *Connecticut*. Het land, in deeze vergunning aangecuid, wordt gezegd te beginnen tien mijlen van den oorsprong der rivieren, die van het Oosten en Zuiden in het meir *George* en in het meir *Champlain* vloeijen, en daarvandaan in eene rechte lijn Westwaarts loopende, strekt het zig uit tot in het midden van het meir *Ontario*; van daar, door de rivier *Cataraqui*, of de rivier der *Iroquois* begrensd wordende, neemt het zijnen loop door *Montreal*, tot aan het Fort *Sorrell*, dat aan de vereeniging van deeze rivier met de rivier *Richelieu* ligt, en van die plaats wordt het omgeeven door de laatstgemelde rivier, tot het naar de twee meiren terug keert.

Deeze ontzaghelijke uitgestrektheid lands wierd den voorgemelden Heeren verleend, onder den naam van de *provincie van Laconia*, onder bepaalde voorwaarden, en zekere straffen; doch in

gevalle van verzuim in het vervullen van enig gedeelte derzelve wierd deeze nooit uitgestrekt tot verbeurte, maar men kon hun slegts eene geldboete opleggen.

Om de geduurige oorlogen, welken deeze strecken onderworpen geweest zijn, wegens haare ligging tuschen de wooningen der Engelschen, Franschen en Indlaanen, hebben de waare eigenaars deeze giftbrief ongebruikt laten liggen, en desnietteenstaande zijn 'er zedert den laatsten oorlog verscheiden steden gebouwd op de oevers van het meir *Champlain*, en zijn 'er giftbrieven verleend aan verscheiden personen door den Gouverneur van *Nieuw-York* van gedeelten van deeze landen, die nu aan die provincie zijn gehecht geworden.

Daar is een groot getal meiren ten Noorden van *Canada*, tuschen *Labrador*, het *Grootmeir*, en *Hudsons-baai*, doch deeze zijn bij vergelijking klein. Naardien zij buiten den weg liggen, dien ik gevolgd ben, zal ik slegts een oppervlakkig bericht van dezelve geeven. De Westlijkste van dezelve zijn de meiren *Nipsing* en *Tamiscaming*. Het eerste ligt aan den oorsprong van de *Fransche-rivier* en vloeit in het meir *Huron*; het ander aan de *Ottowaw-rivier*, die zig in de rivier *Cataraqui*, te *Montreal* ontlast.

ervullen van enig
nootk uitgestrekt
n hun slegts eene

n, welken deeze
zijn, wegens han-
lingen der Engel-
n, hebben de wa-
gebruikt laaten lig-
zijn 'er zedert den
eden gebouwd op
aplaln, en zijn 'er
scheiden perfoonen
leuw-York van ge-
ie nu aan die pro-

meiren ten Noorden
rador, het *Groot-*
och deeze zijn bij
ten zij buiten den
d ben, zal ik slegts
van dezelve geeven.
n de meiren *Nipissing*
e ligt aan den oor-
ier en vloeit in het
de *Ottowaw-rivier*,
i, te *Montreal* ont-
last.

last. Deeze meiren zijn elk omtrent honderd
mijlen in den omtrek.

Het volgend is het meir *Mistassin* aan den
oorsprong van *Ruperts-rivier*, die in de *Ja-*
mes-baai valt. Dit meir is zoo onregelmaa-
tig door de groote uitsleekende punten
lands, door welke het aan alle zijden door-
snaeden wordt, dat het moeijelijk is deszelfs ge-
daante te beschrijven, of deszelfs grootte met
juisheid te bepaalen. Het schijnt egter over het
geheel meer dan twee honderd mijlen in den om-
trek te hebben.

Het meir *St. John*, dat omtrent tagtig mij-
len in de rondte heeft, en van eene ronde ge-
daante is, ligt aan de *Saguenay-rivier* regt
Noordwaarts van *Quebec*, en valt in de rivier
St. Laurens wat Noord-Oostwaarts van die stad.
Het meir *Manikouagone* ligt bij den oorsprong
der *Zwarte-rivier*, die zig in de rivier *St. Lau-*
rens Oostwaarts van de laatstgenoemde rivier, bij
de kust van *Labrador* ontlast, en omtrent zestig
mijlen in den omtrek heeft. Het meir *Pertibi*,
het meir *Wincktagan*, het meir *Etchelaugon*,
en het meir *Papenouagane* en een groot getal
andere kleine meirtjens liggen aan den oorsprong
van de *Bustard-rivier* ten Noorden van de ri-
vier *St. Laurens*. Daar worden nog veele an-
dere,

dere , welke het onnodig is hier optenoemen , tusfchen de meiren *Huron* en *Ontario* gevonden.

Alle , die ik hier heb opgenoemd , een getal van meer dan twintig uitmaakende , zijn binnen de grenzen van *Canada* , en uit dit bericht zou afgeleid kunnen worden dat de Noordlijke deelen van *Noord-Amerika* door deeze talrijke binnenlandfche zeeën meer water bevatten dan enig ander gedeelte van den aardbol.

In de maand October van het jaar 1768 kwam ik te *Boston* aan , van waar ik op deezen tocht twee jaaren en vijf maanden afwezig was geweest , gedurende welken tijd ik bijna zeven duizend mijlen bereisd had. Van daar vertrok ik , zoo dra ik mijn dagregister en mijne kaarten behoorlijk in het net gebragt had , naar Engeland om van de ontdekkingen , die ik gedaan had , verflag te doen , en dezelve nuttig te doen zijn voor het Rijk. Doch de voortzetting van mijne ontwerpen ter bereiking van die voordeelen is tot heden toe belet geworden door de ongelukkige verdeeldheid , welke tusfchen Groot-Brittannien en de Volkplantingen door hunne onderlinge vijanden is aangestookt. Wordt de vrede eens weder hersteld , dan twijfele ik niet of de landen , welke ik befchreven heb , zullen eene overvloe-

vloe
ople
Vol
hoor
mid
deel
Ik
zen
druk
mij
zulk
befc
ben.
M
of v
weeg
geev
ten
Mijn
de v
voor
hoor
ren
werk
D
burg
welk

nier optoemen,
Ontario gevon-

oemd, een getal
 nde, zijn binnen
 t dit bericht zou
 Noordlijke deelen
 ze talrijke binnen-
 atten dan enig an-

t jaar 1768 kwam
 op deezen tocht
 afwezig was ge-
 jd ik bijna zeven
 n daar vertrok ik,
 mijne kaarten be-
 d, naar Engeland
 e ik gedaan had,
 uttig te doen zijn
 zetting van mijne
 e voordeelen is tot
 or de ongelukkige
 Groot-Brittannien
 hunne onderlinge
 ordt de vrede eens
 ik niet of de lan-
 zullen eene over-
 vlo-

vloediger bron van rijkdommen voor deeze natie opleveren dan haare Oost- of West- Indische Volkplantingen; en ik zal mij niet alleen verhoogmoedigen, maar ook oprecht verheugen het middel geweest te zijn om haar zulk eene voordeelige aanwinning aantewijzen.

Ik kan het bericht van mijne uitgestrekte reizen niet besluiten zonder mijne erkentenis uitdrukken jegens dat weldaagdig Opperwezen, dat mij zichtbaarlijk behoed heeft in de gevaaren, die zulk eenen langen tocht onder woeste en onbeschaafde Wilden onvermijdelijk verzeld hebben.

Men beschuldige mij ook niet van hoogmoed of vooringenoomenheid, als ik verklaar dat de beweegredenen, in de Inleiding tot dit werk opgegeven, de eenigste niet waren, die mij noopten om deeze moeilijke taak te onderneemen. Mijne oogmerken waren niet geheel bepaald tot de voordeelen, die 'er of voor mij zelve, of voor de burger-maatschappij, tot welke ik behoer, uit konden voortvloeyen; maar daar waren edeler beginzelen, die voornamelijk medewerkten om mij voorttedrijven.

De onbeschaafde staat, zoo met opzigt tot burgerlijke als godsdienstige verbeteringen, in welken zoo veele mijner mede-schepzelen nog blij-

blijven verkeerren, wekte in mijnen boezem eene onweérstaanbare begeerte om de bijna onbekende landen, welke zij bewoonen, te gaan onderzoeken, en om, als een voorbereidende stap tot beschaafder zeden en menschlievender gevoelens, kundigheid te verkrijgen van hunne taal, gewoonten, en beginzelen.

Ik beken dat het gering voordeel, dat al te veele Indiaansche natieën tot hiertoe van hunne verkeerung met die zig Christenen noemen ontvangen hebben, niet zeer strekte om mijne liefdaadige oogmerken aantemoedigen; doch daar egter veele, schoon niet alle, enig voordeel zouden kunnen ontvangen van de invoering der Europeaanfche beschaafdheid en godsdienst, als zij niet slegts alleen de dwaalingen en gebreken overnamen, die uit de verdorvenheid en verkeerdheid van deszelfs belijders ongelukkig daarmede verzeld gaan, besloot ik in mijn oogmerk te volharderen.

Ik kon mij nimmer vleijen dat ik in staat zoude wezen dit groot oogmerk alleen ter uitvoer te brengen; doch ik was egter begeerig om, zoo veel in mijn vermogen was, daaraan toetebrengeu. Wilde iedereen dit in alle openbaare onderneemingen doen, en met ijver zijn bijzonder

aan-

aan
me
zou
zo
per
ker
ben
dier
vle
og
voe
heic
indi
Chr
den
pen
kerl
afgo
van
wor
daad
hun
wild
lijkt
ten,

ijnen boezem eene
e bijna onbekende
, te gaan onder-
reidende stap tot
wender gevoelens,
hunne taal, ge-

oordeel, dat al te
hiertoe van hun-
christenen noemen
strekke om mijne
moedigen; doch
lle, enig voordeel
de invoering der
en godsdienst, als
ingen en gebreken
enheid en verkeerd-
gelukkig daarmede
zijn oogmerk te vol-

dat ik in staat zoude
leen ter uitvoer te
begeerig om, zoo
daaraan toetebren-
alle openbaare on-
ijver zijn bijzonder
aan-

aandeel leveren, welke verbaazende werken zou-
men niet al ter uitvoer brengen!

Het is eene waarheid dat de Indianen niet
zonder enig gevoel van godsdienst zijn, en wel
zoo eenen, die bewijst dat zij den grooten Schep-
per eeren met eenen graad van zuiverheid, onbe-
kend bij volkeren, die grooter gelegenheid heb-
ben om verbeterd te worden; maar hunne gods-
dienstige beginzelen zijn verre van zoo onbe-
vlekt te zijn als een geleerd Schrijver die heeft
opgegeeven, of van onvermengd te zijn met ge-
voelens en plegtigheden, die hunne uitneemend-
heid in dit stuk grootliks verminderen, zoo dat,
indien de leerstellingen van het waar en levendig
Christendom onder hen konden ingevoerd wor-
den, zoo zuiver en onbesmet als het van de lip-
pen van den Godlijken Insteller vloeide, het zee-
kerlijk strekken zou om dien bijgeloovigen en
afgodischen nevel, door welchen de redelijkheid
van hunne godsdienstige stellingen verduisterd
wordt, optehelderen. Deszelfs zagte en lief-
daadige voorschriften zouden ook toebrengen om
hunne onverzoenlijkheid te bevredigen en hunne
wilde zeden te beschaaven, eene allerwensch-
lijkste gebeurtenis! en gelukkig zal ik mij ach-
ten, als dit werk een middel zal worden om het
pad

176 REIZE IN DE BINNENLANDEN, &c.

pad aantewijzen, langs welk hun heilzame onderrigtingen kunnen toegebracht worden, en flegts de bekeering, van enige weinige, het gevolg zal wezen.

EINDE VAN DE REIZE.

VAN

mijzelven heb voorgescreven, verre te buiten gaan en mij noodzaaken minder omstandig te zijn omtrent zaaken van grooter aangelegenheid.

Uit de duisterheid, waarmede dit geschil beneveld is, doordien alle natieën der Indiaanen op dit uitgestrekt vast land geheel het gebruik van letteren misfen, en de mondelinge overlevering op eenen afstand van zoo veele eeuwen zeer onzeeker is, vrees ik dat wij, zelfs na de nauwkeurigste naspooringen, niet in staat zullen zijn zulks met enigen grond van zekerheid te bepaalen. En deeze vrees zal nog versterkt worden, als men in aanmerking neemt dat het verschil in de taal, die onder de meeste Indiaanen blijkt onderscheiden te zijn, strekt om te bewijzen dat deeze bevolking niet uit een bijzonder land is voortgesproten, maar uit verscheiden nabuurige landen en in verschillende tijdperken geschied is.

De meeste historiefchrijvers of reizigers, die van de oorspronkelijke bewooners van Amerika gehandeld hebben, koomen in hunne gevoelens omtrent hen niet overeen. Men onderstelt dat veele der Ouden geweeten hebben niet alleen dat dit gedeelte van den Aardbol bestond, maar zelfs dat het bewoond was. *PLATO* heeft in zijn *Timæus* beweerd dat agter het eiland, dat hij *Atlantis* noemt, en dat, volgens zijne beschrijving,

, verre te buiten
 nder omstandig te
 ter aangelegenheid.
 ede dit geschil be-

n der Indiaanen op
 el het gebruik van
 delinge overlevering
 le eeuwen zeer on-
 zelfs na de naauw-
 in staat zullen zijn
 e zekerheid te be-
 nog versterkt wor-
 eenit dat het verschil
 este Indiaanen blijkt
 kt om te bewijzen
 een bijzonder land
 t verscheiden nabun-
 ende tijdperken ge-

ers of reizigers , die
 ooners van Amerika
 in hunne gevoelens
 Men onderstelt dat
 hebben niet alleen dat
 l bestond , maar zelfs
 PLATO heeft in zijn
 r het eiland , dat hij
 volgens zijne beschrij-
 ving,

ving, in den Westlijken Oceaan gelegen was, eene
 groote menigte andere eilanden lagen, en agter
 deeze een wijduitgestrekt vast land.

OVIEDO, een beroemd Spaansch schrijver
 van eenen veel laateren tijd, heeft geene zwa-
 righeid gemaakt te verzeekeren dat de *Antil-
 les* de berugte *Hesperides* zijn, van welke de
 dichters zoo dikwerf melding maaken, die eind-
 lijk wedergegeeven zijn aan de Koningen van
 Spanje, de aflammelingen van Koning HESPE-
 RUS, die meer dan drie duizend jaaren geleden,
 geleefd heeft, en naar welken deeze eilanden
 hunnen naam ontvangen hebben.

Twee andere Spanjaarden, de een Vader GRE-
 GORIO GARCIA, een Dominikaaner, de ander
 Vader JOSEPH D'ACOSTA, een Jesuit, hebben
 ook over den oorsprong der Amerikaanen ge-
 schreven.

De eerste, die als Zending naar *Mexico* en
Peru was geweest, tragt uit de overleveringen
 der Mexicaanen, Peruviaanen en andere, welke
 hij op de plaatsen zelve had opgedaan, en uit de
 verscheidenheid van aart, gewoonten, taalen,
 en godsdienst, welke men in de verschillende
 strecken van de nieuwe waereld waarneemen kan,
 te bewijzen dat meer dan eene natie aan der-
 zelve bevolking toegebracht heeft.

De tweede, Vader D'ACOSTA, weerspreekt

in zijn onderzoek van de middelen, door welke de eerste Indiaanen van Amerika eenen weg naar dat vast land kunnen gevonden hebben, de gevolgtrekkingen van hun, die onderfeld hebben dat zij ter zee op hetzelfde gekoomen zijn, omdat geen oud schrijver melding gemaakt heeft van het kompas, en besluit dat het moet bevolkt zijn of door het Noorden van Asia en Europa, dat aan elkanderen koopt, of door die landen, die Zuidwaarts van de *Straat van Magellaan* liggen. Ook wederlegt hij degeene, die beweerd hebben dat het door de Hebreërs bevolkt is geworden.

JOHANNES DE LAËT, een Vlaamsch schrijver, heeft de gevoelens van deeze Spaansche Vaders weersprooken, gelijk ook van veele andere, die over hetzelfde onderwerp geschreven hebben. De stelling, welke deeze zoekt te bewijzen, is dat Amerika zeekerlijk bevolkt is door de Scythen of Tartaaren, en dat de verhuizing van dit volk kort na de verstroojing van NOACHS kleinkinderen voorviel. Hij onderneemt te doen zien dat de Noordlijkste Amerikaanen meer gelijken niet alleen in de trekken van hun gelaat, maar zelf in hunne gesteldheid en levenswijs, naar de Scythen, Tartaaren, en Samoieden, dan naar enige andere volkeren. Tot wederlegging van GROTIUS, die beweerd heeft dat enige Noorwegenaars naar *Amerika* zijn overgestooken over
Groen-

middelen, door welke Amerika eenen weg naar den hebbet., de ger die onderfeld hebben gekoomen zijn, om ding gemaakt heeft van t het moet bevolkt zijn Afia en Europa, dat door die landen, die van Magellaan, liggen, die beweerd hebben bevolkt is geworden. een Vlaamsch schrijn deze Spaansche Va ook van veele andere, erp geschreven hebben. zoekt te bewijzen, is volkt is door de Scy at de verhuizing van dit ng van NOACHS klein derneemt te doen zien rikaanen meer gelijken van hun gelaat, maar en levenswijs, naar de Samoieden, dan naar Tot wederlegging van heeft dat enige Noor zijn overgestooken over Groen-

Groenland en over een wijduitgestrekt vst land, zegt hij dat het wel bekend is dat *Groenland* niet ontdekt is geworden voor in het jaar 964, en GOMERA en HERRERA berichten ons dat de *Chichimeques* aan het meir van *Mexico* woonden in het jaar 721. Hij voegt 'er bij dat deeze Wilden, volgens de eenstemmige overlevering der Mexicaanen, die hen uit het bezit van hun land joegen, uit het land gekoomen zijn, dat zedert *Nieuw-Mexico* genoemd is, en van den omtrek van *California*; bijgevolg moet *Noord-Amerika* bewoond geweest zijn, veele jaaren voor dat het enige bewooners uit *Noorwegen* over *Groenland* kon bekoomen.

Het is, merkt hij aan, niet minder zeker dat de wezenlijke Mexicaanen hun rijk gegrondvest hebben in het jaar 902, na de *Chichimeques*, de *Otomias*, en andere barbaarsche volkeren, die het land om het meir van *Mexico* in bezit genoomen hadden, en van welke elk eene bijzonder eigene taal sprak, te onder gebragt te hebben. De waare Mexicaanen onderfelt men ook gekoomen te zijn uit enige der landen, die bij *California* liggen, en dat zij hunne reis voor het grootste gedeelte te land volvoerd hebben; bijgevolg konden zij niet uit *Noorwegen* koomen.

DE LAËT voegt 'er verder nog bij dat, schoon sommige der bewooneren van *Noord-Amerika*

door het Noord-Westen in dit land kunnen gekoomen zijn, het egter, naardien PLINIUS en enige andere schrijvers verhaalen dat op veele der eilanden langs de West-kust van *Afrika*, bijzonderlijk op de *Canarische* eilanden, enige oude gebouwen gevonden zijn, grootliks waar-schijnlijk is, omdat zij thans verlaaten zijn, dat de bewooners naar *Amerika* zijn overgestooken, zijnde de overtocht noch langduurig noch moeilijck. Deeze verhuizing moet, volgens de berekening deezer schrijveren, meer dan twee duizend jaaren geleden geschied zijn, op eenen tijd dat de Spanjaarden zeer door de Carthagers ontrust wierden; van welke zij de kundigheid in de zeevaart en scheepsbouw verkregen hebbende naar de *Antilles* kunnen overgestooken zijn langs de Westlijke eilanden, die juist ter halven weg op hunne reis gelegen waren.

Hij is ook van gedagte dat *Groot-Brittannien*, *Ierland*, en de *Orcadische eilanden* zeer gelegen waren om eene diergelijke gissing voet te geeven. Als een bewijs hiervan brengt hij de volgende plaats bij uit de geschiedenis van *Wales*, door Doct. DAVID POWEL in het jaar 1170 geschreven.

Deeze geschiedschrijver verhaalt dat MADOC, een der zoonen van Prins OWEN GWYNNITH, een afkeer gekregen hebbende van de burgerlijke

dit land kunnen ge-
 haarden PLINIUS en
 haalen dat op veele
 st-kust van *Afrika*,
sche eilanden, enige
 zijn, grootliks waar-
 ns verlaaten zijn, dat
 z zijn overgestooken,
 ngduurig noch moei-
 moet, volgens de be-
 , meer dan twee dui-
 d zijn, op eenen tijd
 or de Carthagers ont-
 j de kundigheid in de
 verkregen hebbende
 ggestooken zijn langs
 juist ter halven weg

t *Groot-Brittanniën*,
 e eilanden zeer gele-
 gelijke gisfing voet te
 hiervan brengt hij de
 fchiedenis van *Wales*,
 EL in het jaar 1170

verhaalt dat MADOC,
 OWEN GWYNNITH,
 nende van de burger-
 lijke

lijke oorlogen, die na den dood van zijnen vader
 tusfchen zijne broederen ontstaan waren, ver-
 fcheiden fchepen ultrustede, en dezelve van al-
 les, wat tot eene lange reis vereifcht wierd,
 voorzien hebbende, nieuwe landen westwaarts
 van Ierland ging opzoeken; daar ontdekte hij
 zeer vrugtbare landftreken, maar die van in-
 wooners ontbloot waren, waarop hij een gedeel-
 te van zijn volk daar latende, naar *Groot Brit-
 tanniën* wederkeerde, daar hij nieuw volk wierf,
 dat hij naderhand naar zijne volkplanting over-
 bragt.

Vervolgens keert de Vlaamsche fchrijver terug
 naar de Scythen, tusfchen welke en de Ameri-
 kaanen hij eene vergelijking maakt. Hij merkt
 aan dat verfcheiden deezer natiën ten Noorden
 van de *Caspifche* zee een zwervend leven leid-
 den, dat, gelijk veele andere van hunne ge-
 woonten, en hunne levenswijfs, in veele omftan-
 digheden, met die der Indiaanen van *Amerika*
 overeenkwam. En fchoon de gelijkenis niet vol-
 frekt juist is, verfchilden egter de verhuizers, zelfs
 voor dat zij hun eigen land verlieten, van elkan-
 deren, en voerden niet denzelfden naam. Hunne
 verandering van verblijfplaats had invloed op het
 overige.

Hij zegt verder dat 'er eene diergelijke gelij-
 kenis beftaat tusfchen verfcheiden Amerikaansche

natieën en de Samoieden, die, volgens de Russische berichten, aan de groote rivier *Oby* gezeten zijn. En het is natuurlijker, dus vervolgt hij, te onderstellen dat volkplantingen van deze natieën naar *Amerika* de ijs-zee op hunne sleden zijn overgereden dan dat de Noorwegers dien geheelen weg, welken *GROTIUS* hun aangestipt heeft, zouden overgereisd wezen.

Deeze schrijver maakt nog veele andere aanmerkingen, die even redelijk zijn en juist voorkomen; maar hij mengt 'er enige andere onder, die niet zoo wel gegrond zijn.

EMANUEL DE MÓRAEZ, een Portugees, beweert in zijne geschiedenis van *Brazilië*, dat geheel *Amerika* is bevolkt geworden door de *Carthagers* en *Israëlitën*. Als een bewijs van dit voorstel brengt hij de ontdekkingen bij, welke men weet dat de eerste gemaakt hebben op een grooten ailand van de kust van *Afrika*. Toen de voortgang van deze ontdekkingen door den Raad van *Carthago* gestuit wierd, vervielen zij, die zig toen in de nieuw ontdekte landen bevonden, van alle gemeenschap met hunne landslieden afgesneden zijnde, en verstookten zijnde van veele benodigdheden van het leven, in eenen staat van barbaarschheid. Wat de *Israëlitën* belangt, denkt deeze schrijver dat 'er niets dan de besnijdenis ontbreke om eene volmaakte ge-

, volgens de Rus-
 e rivier *Oby* geze-
 ker, dus vervolgt
 plantingen van dee-
 ljs-zee op hunne
 dat de Noorwegers
 ROTIUS hun aan-
 eisd wezen.
 ; veele andere aan-
 k zijn en juist voor-
 enige andere onder,
 z, een Portugees,
 d van Brazilië, dat
 geworden door de
 s een bewijs van dit
 kkingen bij, welke
 maakt hebben op een
 van *Afrika*. Toen
 dekkingen door den
 wierd, vervielen zij,
 ontdekte landen be-
 ap. met hunne lands-
 en verstookten zijnde
 van het leven, in
 eid. Wat de Israëli-
 schrijver dat 'er niets
 e om eene volmaakte
 ge-

gelijkenis tusfchen hen en de Braziliaanen te
 maaken.

VAN HOORN, een gelcerde Hollander, heeft
 insgelijks over dit onderwerp zijne gisfingen te
 boek geflaagen. Hij begint met te verklaaren
 dat hij het voor onmogelijk aanziet dat *Amerika*
 voor den zondvloed bevolkt kon wezen, als men
 den korten tusfchentijd in aanmerking neemt,
 die tusfchen de fchepping der waereld, en die
 gedenkwaardige gebeurtenis verfliep. Vervolgens
 stelt hij als een beginzel vast dat, na den zond-
 vloed, de menfchen en andere op land leevende
 dieren, en ter zee en te land in dat land zijn
 doorgedrongen, sommige bijgeval, en sommige
 willens en weetens, dat de vogelen daar al vlie-
 gende zijn gekoomen dat zij in staat waren te
 doen, door op de klippen en eilanden, die in den
 Oceaan verspreid liggen, te rusten. Verder
 merkt hij aan dat de wilde dieren eenen vrijen
 overgang te land zullen hebben kunnen vinden;
 en dat, zoo wij daar geene paerden of rundvee
 vinden (waarbij hij de olyphanten, kameelen,
 rhinocerosfen, en veelerleie andere dieren zou
 hebben kunnen voegen) zulks koomt omdat de
 natieën, die daar naar toegingen, of derzelve
 nuttigheid niet kenden, of geene gelegenheid
 hadden dezelve te onderhouden.

Na verscheiden volkeren, welke andere voor

de waarschijnlijke eerste bewoners van *Amerika* gehouden hebben, te hebben buitengesloten, waarvoor hij bondige redenen bijbrengt, onderstelt hij dat het door het Noorden is begonnen bevolkt te worden, en beweert dat de eerste volkplantingen zig over de land-enge van *Panama*, door de geheele uitgestrektheid van het vast land verspreid hebben.

Hij gelooft dat de eerste grondleggers van de Indische volkplantingen Scythen waren; dat de Phoeniciers en Karthagers zig naderhand over den Atlantischen Oceaan en de Chineezers over den stillen Oceaan in *Amerika* zijn gekomen vestigen; en dat 'er van tijd tot tijd andere natieën langs een deezer wegen kunnen aangeland zijn, of wel door storm op de kusten geworpen wesen; naardien wij door de geheele uitgestrektheid van dat vast land, zoo in deszeifs Noordelijke als Zuidelijke deelen, ontwijfelbare tekenen ontmoeten van eene vermenging van de Noordische natieën met die, welke van andere plaatsen gekoomen zijn; en laatstlijk dat sommige Jooden en Christenen door dergelijke gebeurtenissen daar henen kunnen gevoerd zijn, maar dat zulks geschied moet zijn op eenen tijd dat de geheele nieuwe wereld reeds bevolkt was.

Hij erkent egter met dit alles dat het vraagstuk zeer moeilijk optelosen is, voor eerst, zegt

oners van *Amerika*
 en buitengesloten,
 en bijbrengt, onder-
 worden is begonnen
 veert dat de eerste
 d- engte van *Pana-*
 ektheid van het vast

grondleggers van de
 en waren; dat de
 zig naderhand over
 de Chineezen over
ka zijn koomen ves-
 ot tijd andere natiën
 nnen aangeland zijn,
 kusten geworpen we-
 geheele uitgestrekte-
 o in deszelfs Noord-
 ontwijfelbaare tekenen
 nging van de Noord-
 e van andere plaatfen
 ijk dat sommige Joo-
 gelijke gebeurtenisfen
 zijn, maar dat zulks
 en tijd dat de geheele
 t was.

alles dat het vraag-
 osfen is, voor eerst,
 zegt

zegt hij, door de onvolmaakte kennis, welke wij hebben van de strecken der waereld aan de Noord- en Zuid-poolen, en ten tweeden door de verwoesting; welke de Spanjaarden, de eerste ontdekkers van de nieuwe waereld, onder de oufste gedenkstukken aangeregt hebben, getuige zij de groote dubbele weg tuschen *Quito* en *Cuzco*, eene onderneeming zoo verbaazende dat de pragtigste werken, door de Romeinen volbragt, bij dezelve in geene vergelijking koomen.

Hij onderstelt ook dat 'er nog eene andere verhuizing der Phoeniciers, behalven de eerstgemelde, plaats gehad hebbe, en deeze geschiedde geduurende eene driejarige reize door de Tyrische vloot in dienst van Koning *SALOMO*. Hij beweert, op gezag van *JOSEPHUS*, dat de haven, in welke deeze inscheeping geschiedde, in de Middellandsche zee gelegen was. De vloot, zegt hij, ging om olyphantstanden, en paauwen naar de West-kust van *Afrika*, daar *Tarsis* is; toen om goud naar *Ophir*, dat *Haité*, of het eiland *Hispaniola* is; en in dit laatste gevoelen worde hij gerugsteund door *COLUMBUS*, die, toen hij dat eiland ontdekte, de fornuizen meende te kunnen naspooren, in welke het goud gezuiverd wierd.

Bij deeze verhuizingen, die voor het Christen tijdperk voorvielen, voegt hij nog veele andere
 in

in laateren tijd van verscheiden volkeren, maar ik zal deeze alle hier niet opnoemen. Ik moet ook korthedshalven ontallijke schrijvers over dit onderwerp met stilzwijgen voorbijgaan, en zal mij alleen vergenoegen met de gevoelens van nog twee of drie andere optegeven.

De eerste is PIERRE DE CHARLEVOIX, een Franschman, die in de beschrijving zijner reis naar *Noord-Amerika*, welke hij eerst in het jaar 1720 gedaan heeft, de gevoelens van eene menigte verschillende schrijvers over dit onderwerp heeft opgegeeven, waarbij hij zijne eigen gissingen gevoegd heeft, van welke men egter zeer bezwaarlijk een uittrekzel kan geeven, naardien zij zoo doorweeven zijn met de plaatsen, welke hij aangehaald heeft, dat 'er veel aandacht vereischt wordt om dezelve uit malkanderen te houden.

Hij schijnt toetstemmen dat *Amerika* zijne eerste bewooneren van *Tartarye* en *Hyrkania* konne ontvangen hebben. Dit bevestigt hij door optemerken dat de leeuwen en tijgers, die in *Amerika* gevonden worden, uit deeze landen moeten gekoomen zijn (a), welker overgang een

(a) Daar worden geene eigenlijke leeuwen en tijgers in *Amerika* gevonden. VERTAALER.

a volkeren , maar
noemen. Ik moet
schrijvers over dit
orbijgaan , en zal
gevoelens van nog
en.

CHARLEVOIX,
beschrijving zijner
elke hij eerst in het
gevoelens van eene
ers over dit onder-
rbij hij zijne eigen
a welke men eger
kan geeven, naar-
n met de plaatsen,
dat 'er veel aandacht
uit malkanderen te

dat Amerika zijne
tarye en Hyrcania
Dit bevestigt hij
wen en tijgers , die
n, uit deeze landen
, welker overgang
een

enlijke leeuwen en ty-
VERTAALER.

een bewijs oplevert dat de twee halfronden ten
Noorden van *Asia* aan malkanderen gehecht zijn.
Vervolgens versterkt hij dit bewijs door eene
geschiedenis , welke hij zegt dikwerf door Va-
der GROLLON, een Franschen Jesuït , als eene
ontwifelbaare zaak te hebben hooren verhaalen.

Deze Vader , enigen tijd als Zendeling in
Nieuw-Frankryk gediend hebbende , ging met
datzelfde oogmerk naar *China*. Op eenen zekeren
dag in *Tartarye* reizende , ontmoets hij eene Hu-
ronsche vrouw , welke hij te vooren in *Kanada*
gekend had. Hij vroeg haar door welk toeval zij
in een land gekoomen was , dat zoo verre van
haar vaderland gelegen was. Zij antwoordde dat
zij , in den oorlog gevangen genoomen zijnde ,
van de eene natie tot de andere gebragt was , tot
dat zij eindlijk gekoomen was ter plaatsē daar zij
zig toen bevond.

De Heer CHARLEVOIX voegt 'er vervolgens
bij dat men hem verzekerd heeft dat een ander
Jesuït , bij zijne wederkomst uit *China* , door
Nanz trekkende , eene diergelijke zaak van
eene Spaansche vrouw van *Florida* verhaald had.
Zij was ook door zekere Indiaanen gevangen ge-
noomen , en aan andere van een verder afgelegen
land overgegeeven , en door deeze wederom aan
eene andere natie , tot dat zij dus van land tot land
gegaan en door strecken getrokken zijnde , daer
het

het zeer koud was, zig eindelijk in *Tartarye* bevonden had. Hier was zij met eenen Tartaar getrouwd, die de overweldigers naar *China* gevolgd was, daar zij toen gezeten was.

Hij vermindert egter de waarschijnlijkheid deezer geschiedenissen door te erkennen dat zij, die het verst naar het Oosten van *Asia* gezeld zijn, door de kust van *Jesso* of *Kamtschaka* te volgen, beweerd hebben dat zij het uiterst eind van dat vast land ontdekt hadden, en daaruit besloten hebben dat 'er met geene mogelijkheid eene gemeenschap over land zijn kon: Maar hij voegt 'er bij dat **FRANS GUELLA**, een Spanjaard, gezegd wordt beweerd te hebben dat deeze scheiding niet meer is dan eene straat, omtrent honderd mijlen breed, en dat enige reizen door de Japannezen zedert korten tijd ondernoomen, reden geeven om te denken dat deeze straat slegts eene baai is, boven welke een overgang te land is.

Hij gaat voort met aantemerken dat, schoon 'er weinige wilde dieren in Noord-Amerika gevonden worden, uitgezonderd eene soort van tygers zonder vlakken, die in het land der Irokeezen gevonden wordt, 'er egter omtrent de keerkringen leeuwen en waare tygers zijn, die des niettegenstaande van *Hyrkanie* en *Tartarye* kunnen gekoomen zijn; want naardien zij meer Zuidwaarts trekkende, luchtstreken vonden, die
meer

ijk in *Tartarye* be-
met eenen Tartaar
ers naar *China* ge-
ten was.

schijnlijkheid deezer
en dat zij, die het
gezellid zijn, door
Tabika te volgen, be-
erst eind van dat vast
uit besloten hebben
eene gemeenschap
lij voegt 'er bij dat
spanjaard, gezegd
dat deeze scheiding
omtrent honderd
reizen door de Japa-
dernoomen, reden
ze straat slegts eene
ergang te land is.

merken dat, schoon
Noord-Amerika ge-
erd eene soort van
in het land der Iro-
r egter omtrent de
are tygers zijn, die
Mercanie en *Tartarye*
nt naardien zij meer
reeken vonden, die
meer

meer overeenkomstig met hunnen aart zijn, hebben zij met den tijd de Noordlijke strecken verlaaten.

Hij haalt SOLINUS en PLINIUS aan om te bewijzen dat de Scythische Antropophagi weleer eene groote uitgestrektheid lands ontvolkt hebben, tot het voorgebergte *Tabin* toe, gelijk ook eenen schrijver van laateren tijd MARCO PAULO, eenen Venetiaan, die ons, zegt hij, verhaalt dat 'er, ten Noord-Oosten van *China* en *Tartarye*, uitgestrekte onbewoonde landen zijn, die genoegzaam zijn om de gisfingen omtrent de verhuizing van een groot getal Scythen naar Amerika te bevestigen.

Hij voegt hier nog bij dat wij bij de Ouden de naamen van enige deezer volkeren vinden. PLINIUS spreekt van de *Tabianen*; SOLINUS maakt gewag van de *Apulejers*, die tot nabuuren de *Masfageten* hadden, welke PLINIUS ons verzeekert dat zedert geheel verdweenen zijn. AMMIANUS MARCELLINUS zegt ons uitdrukkelijk dat de vrees voor de Antropophagen veele inwooneren van deeze landen noodzaakte elders eene schuilplaats te zoeken. Uit alle deeze getuigenissen besluit CHARLEVOIX dat 'er ten minsten reden is om te gissen dat meer dan eene natie in Amerika van eene Scythische of Tartaarsche afkomst zij.

Hij

Hij eindigt zijne aanmerkingen op de schrijvers, welke hij aangehaald heeft met de volgende redeneering: Het schijnt mij toe dat dit geschil tot de twee volgende punten kan gebragt worden; 1. hoe de nieuwe waereld bevolkt mag worden; 2. door welk volk en door welke middelen zij bevolkt zij geworden.

Niets kan, volgens hem, gemaklijker beaandwoord worden dan de eerste vraag. Amerika kan bevolkt geworden zijn gelijk de drie andere waerelddeelen bevolkt zijn. Men heeft hiertegens, veele zwaarigheden geopperd, welke men voor onoplosbaar gehouden heeft, doch die verre zijn van zulks te wezen. De bewoonders van beiden de halfronden zijn voorzeeker afstammelingen van denzelfden vader; de algemeene vader van het menschlijk geslacht ontving een uitdruklijk bevel van God om de geheele waereld te bevolken, en volgens dat bevel is zij bevolkt geworden.

Om dit te weeg te brengen was het nodig alle zwaarigheden te boven te koomen, die in den weg stonden, en deeze zijn dan ook overwonnen. Waren deeze moeilijkheden grooter met opzigt tot het bevolken van de uiteinden van Asia, Afrika en Europa, of om menschen op de eilanden overtebrengen, die op eenen aanmerklijken afstand van deeze landen liggen, dan om
in

ingen op de schrij-
 heeft met de volgen-
 mij toe dat dit ge-
 punten kan gebragt
 waereld bevolkt mag
 lk volk en door wel-
 geworden.

, gemaklijker beand-
 ste vraag. Amerika
 gelijk de drie an-
 zijn. Men heeft
 en geopperd, welke
 ouden heeft, doch
 wezen. De bewoo-
 nden zijn voorzeeker
 den vader; de alge-
 hlijk geslacht ontving
 God om de geheele
 lgens dat bevel is zij

en was het nodig alle
 koomen, die in den
 n dan ook overwon-
 lijkheden grooter met
 van de uiteinden van
 f om menschen op de
 ie op eenen aanmerk-
 nden liggen, dan om
 in

In Amerika overtegaan? voorzeeker niet. De
 scheepvaart, die in de laatste drie of vier eeu-
 wen tot zulk eene groote volmaaktheid gebragt
 is, is mischien nog verder geweest in die oude
 tijden dan huiden ten dage. Wie kan denken dat
 Noach en zijne onmiddelijke afstammelingen min-
 der van die konst verftonden dan wij? Dat de
 bouwer en stuurman van het grootste schip dat
 immer gemaakt is, een schip, dat gebouwd was
 om eenen onbegrensden Oceaan overtevaaren, en
 dat zoo veele banken en klippen te mijden had,
 van die konst onkundig zoude geweest zijn, of
 haar niet geleerd zoude hebben aan diegeenen
 van zijne afstammelingen, die hem overleefden,
 en door wier middel hij het bevel van God
 moest ter uitvoer brengen; wie kan denken, zeg
 ik, dat hij hun de konst niet zoude medegedeeld
 hebben van eenen Oceaan te bevaaren, die niet
 alleen stiller en bedaarder, maar boven dien bin-
 nen zijne oude grenspaalen beperkt was?

Als men dit toegeeft, hoe gemaklijk is het
 dan om, behalven, den overtocht te land, van
 welken wij reeds gesproken hebben, van de
 kust van Afrika naar *Brazilie*, van de *Kanari-*
sche naar de *Westerfche* eilanden en van daar
 naar de *Antilles* overtefteeken? Van de Britsche
 eilanden of de Kust van Frankryk naar *New-*
foundland is de overtocht noch lang, noch moeie-
 N lijk;

lijk ; hetzelfde mag ik zeggen van dien van China naar Japan , of de Phillippynsche eilanden naar de Marianes eilanden , en van daar naar Mexico.

Daar zijn eilanden , die op eenen aanmerkelijken afstand van het vaste land van Asia liggen , waarop wij niet verwonderd geweest zijn inwooneren te vinden , waarom zouden wij ons dan verwonderen menschen in Amerika te vinden ? Ook kan men niet denken dat de kleinzoonen van Noach , toen zij verplicht waren van elkanderen te scheiden en zig , overeenkomstig Gods bevel , over de gantsche aarde te verspreiden , het volstrekt onmogelijk zouden gevonden hebben om bijna de helft van dezelve te bevolken.

Ik heb omslagtiger geweest in mijne uittrekzels uit deezen schrijver dan ik eerst voorneemens was , omdat zijne redenen bondig en veele zijner aanmerkingen juist schijnen. Hiervan moet ik egter de verhaalen van de Huronsche en Floridasche vrouwen uitzonderen , welke ik , naar mij voorkomt , wel voor fabelachtig mag verklaren. Ik zal slegts , om mijnen leezeren een beknopter denkbeeld van de verhandeling van CHARLEVOIX te geeven , aanstippen , hoedanig hij wil dat men te werk zal gaan om agter de waarheid te koomen , welke wij zoeken.

De eenigste wijze , waarop dit geschieden kan ,
zegt

ggen van dien van
phillippynsche eilan-
, en van daar naar

op eenen aanmerklij-
nd van Asia liggen,
geweest zijn inwoo-
zouden wij ons dan
Amerika te vinden?
dat de kleinzoonen
waren van elkande-
overeenkomstig Gods
aarde te verspreiden,
ouden gevonden heb-
zelve te bevolken.

st in mijne uittrekzels
k eerst voorneemens
bondig en veele zij-
lijnen. Hiervan moet
de Huronsche en Flo-
en, welke ik, naar
fabelachtig mag ver-
n mijnen leezers een
de verhandeling van
aanstippen, hoedanig
zal gaan om agter de
e wij zoeken.

op dit geschieden kan,
zegt

zegt hij, is door de taalen der Amerikaanen met die der verschillende natieën, van welke wij onderstellen kunnen dat zij door verhuizing afkomstig zijn, te vergelijken. Als wij de eerste vergelijken met die woorden, welke als oorspronkelijke woorden beschouwd worden, zal zulks ons mischien tot de eene of andere gelukkige ontdekking brengen; en deeze wijze van tot den oorsprong van natieën opteklimmen, die verre de minste aan twijfelachtigheden onderworpen is, is niet zoo moeielijk als men zig verbeelden zoude. Wij hebben reizigers en zendelingen gehad, en hebben 'er nog, die alle de taalen geleerd hebben, welke in alle de gewesten der nieuwe waereld gesproken worden; het zou flegts nodig zijn eene verzameling van hunne spraakkonsten en woordenboeken te maaken, en die met de doode en leevende taalen van de oude waereld te vergelijken; die voor oorspronkelijk doorgaan, en dan zou men de gelijkheid gemakkelijk kunnen opspeuren. Zelfs de verschillende tongvallen behouden, ondanks de veranderingen, die zij ondergaan hebben, nog genoeg van de moeder-taal om hierin aanmerklijk licht te verschaffen.

Indien men de zeden, gewoonten, godsdienst en overleveringen van de Amerikaanen wilde onderzoeken, om door dat middel derzelve oor-
N s sprong

sprong te ontdekken, zou men zig, denkt hij, bedriegen. Een onderzoek van dien aart is, merkt hij aan, slegts geschikt om een valsch licht te geeven, dat ons eerder zal verblinden, en ons van den regten weg brengen, dan ons met zekerheid tot het voorgesteld doel geleiden.

De oude overleveringen worden uit het geheugen uitgewischt van hun, welke die hulpmiddelen niet hebben, of zedert eeuwen gemist hebben, die vereischt worden om dezelve in gedagtenis te bewaaren. En in deezen toestand is volkoomen het halve deel van de waereld. Nieuwe gebeurtenissen en nieuwe omstandigheden doen nieuwe overleveringen ontstaan, die de voorige uitwischen en zelve op haare beurt uitgewischt worden. Als 'er eene of twee eeuwen verlopen zijn, blijven 'er geene sporen meer over van de eerste overleveringen en dus worden wij in eenen staat van onzekerheid ingewikkeld.

Hij besluit, onder veele andere, met de volgende aanmerkingen. Onvoorziene toevallen, orkaanen en schipbreuken hebben zekerlijk medegewerkt om alle bewoonbaare deelen der aarde te bevolken; en moeten wij ons dan verwonderen, als wij zekere gelijkenissen in personen en zeden zien tusschen natieën, die verst van elkanderen afgelegen zijn, daar wij zulke groote verschillen vinden tusschen die, welke
aan

en zig, denkt hij;
van dien aart is,
om een valsch licht
al verblinden, en
gen, dan ons met
doel geleiden.

den uit het geheue-
welke die hulpmid-
dert eeuwen gemist
om dezelve in ge-
deezzen toestand is
de waereld. Nieu-
mstandigheden doen
n, die de voorige
e beurt uitgewischt
vee eeuwen verloo-
spooren meer over
en dus worden wij
tijd ingewikkeld.

andere, met de vol-
oorziene toevallen,
bben zeekerlijk me-
re deelen der aarde
ons dan verwonde-
kenissen in perfoo-
natieën, die verst
jn, daar wij zulke
usfchen die, welke
aan

aan elkanderen grenzen? Naardien ons histo-
rische gedenkstukken ontbreken, is 'er niets,
ik herhaal het, dan eene kennis van de oor-
spronglijke taalen die in staat is om over deeze
wolken van ondoordringbaare duisternis enig licht
te verspreiden.

Door zulk een onderzoek zouden wij ten min-
sten te weeten, koomen welke, onder dat ontzag-
chelijk getal verschillende natieën, die Amerika
bewoonen en zoo veel in taal van de andere ver-
schillen, woorden gebruiken, die geheel ver-
schillende zijn van die der Oude Waereld en welke
bij gevolg gerekend moeten worden in de vroeg-
ste tijden naar Amerika overgegaan te zijn, en
welke diegeene zijn, die, door de overeen-
komst van hunne taalen met die, welke thans in
de drie andere waereld-deelen in gebruik zijn,
reden geeven om te denken dat haare verhuizing
van laateren tijd is en dat zij moet toegeschreven
worden aan schipbreuken of aan toevalligheden
gelijk die, van welke in den loop deezer verhan-
deling is gewag gemaakt.

Ik zal hier slegts het gevoelen van nog eenen
schrijver bijbrengen, eer ik mijne eigen gedagten
over dit onderwerp voordraag en dat is van J. A-
DAIR, Schildkn. die veertig jaaren onder de In-
diaanen gewoond en derzelve historie in het jaar
1772 uitgegeeven heeft. Deeze schrijver heeft

in zijne geleerde en systematische historie der natiën, welke de Westlijke deelen der Zuidlijkste Amerikaansche volkplantingen bewoonen, zonder aarfelen beweerd dat de oorspronkelijke bewooners van Amerika van de Israëliten afstammen, of van toen zij eene zee-mogendheid uitmaakten, of kort na hunne algemeene gevangenis.

Deeze afstamming tragt hij te bewijzen uit hunne godsdienstige plegtigheden, uit hunne burgerlijke en krijs-gewoonten, uit hunne huwelijks- en begravenis-plegtigheden, uit hunne zeden, taalen, overleveringen en uit eene menigte andere bijzonderheden. Hij is hiervan zoo sterk overtuigd, dat hij zig verbeeldt in elke eene volkoomen en onbetwistbare overeenkomst te vinden. Ik zal mij niet ophouden hem in alle dezelve te volgen, en zal daarom slegts enige weinige uittreksels geeven om te toonen op welken grond hij zijne onderstellingen bouwt, en in hoe verre hij hieromtrent geloof mag verdienen.

Hij begint met aantemerken dat, schoon sommige gesteld hebben dat de Amerikanen van de Chineezen afstammen, egter noch hun godsdienst, wetten, noch gewoonten in het minst naar die der Chineezen gelijken, hetgeen genoegzaam bewijst dat zij van deezen Stam niet zijn. Daarboven, naardien onze beste schepen nu bijna

een

che historie der na-
elen der Zuidlijkste
bewoonen, zon-
oorspronkelijke be-
e Israëliten afftam-
ee-mogendheid uit-
algemeene gevan-

ij te bewijzen uit
den, uit hunne bur-
n, uit hunne huwe-
heden, uit hunne
en uit eene menigte
is hiervan zoo sterk
dt in elke eene vol-
overeenkomst te vin-
den hem in alle de-
daarom slegts enige
om te toonen op wel-
lingen bouwt, en in
oof mag verdienen.

en dat, schoon som-
Amerikaanen van de
ter noch hun gods-
nten in het minst naar
hetgeen genoegzaam
tam niet zijn. Daar-
este schepen nu bijna
een

een half jaar werk hebben om naar *China* te zeilen (hier herinnert zig onze schrijver niet dat dit van eene hooge Noorder-Breedte is door de linie en dan weder terug verre ten Noorden van dezelve en niet regstreeks dwarsch over den Stillen Oceaan, slegts honderd en elf graaden verre,) of van *China* naar *Europa*, is het zeer onwaarschijnlijk dat zij zulke gevaarlijke ontdekkingen zouden onderneemen met hunne onderstelde kleine vaartuigen, tegens snelle stroomen en in ongezonde pasfaat-winden.

Hij merkt wijders aan dat dit nog te onwaarschijnlijker is omdat 'er reden is om te denken dat deeze natie het gebruik van den zelfsteen niet kende om haare koers te bestieren. *China*, zegt hij, is omtrent agt duizend mijlen van het vaste land van Amerika afgelegen, dat twee maalen zoo verre is als over den Atlantischen Oceaan, en 'er is geen oude schrijver die van hunne kennis in de zee-vaart of zelfs van enige neiging tot dezelve spreekt, behalven van kleine reizen langs de kusten. Ook waalen de winden met weinig verandering van het Oosten naar het Westen binnen de Noorder en Zuider Breedten van dertig graaden en daar omtrent, en dus konden deeze winden hen niet naar de Amerikaansche kusten drijven, alzoo zij regt in eene strijdige rigting met die koerts liggen.

Men kon ook, volgens de redeneering van deezen schrijver, niet naar Amerika zeilen uit het Noorden over *Tartarye* of oud *Scythie*; deeze landen konden, volgens hunne ligging, nooit eene zee-mogendheid geweest zijn, of nooit worden; en het is volstrekt ondoenlijk, zegt hij, uit dat gedeelte van de waereld ter zee naar Amerika te gaan. Daarenboven zijn de overgebleven spoooren van hunne godsdienstige plegtigheden en burgerlijke en krijgs-gewoonten geheel het tegengefelde van dezelve spoooren bij de oude Scythen. Zelfs in de gemaatigde Noordlijke luchstreeken is niet de minste voetstap te zien van enig oud statig gebouw of van enige sterk bevolkte volkplantingen, gelijk men zegt dat nog overig zijn in de minder gezonde streeken van *Peru* en *Mexico*. En verscheiden der Indische natieën verzeekeren ons dat zij de *Mississippi* overvoeren, alvorens zij hunne tegenswoordige Noordlijke volkplantingen vormden, hetwelk, met de voorige bewijzen vergeleken, naar zijne gevolgtrekking, genoeg is om het zwak gevoelen dat de natuurlijke inboorlingen van Amerika van de Tarraaren of oude Scythen zouden afstammen, geheel omverre te werpen.

De redenen, welke de Heer ADAM geeft voor de onderstelling dat de Amerikaanen van de Jooden afstammen, zijn de volgende.

1. Om:

de redeneering van Amerika zeilen uit of oud *Scythie*; hunne ligging, en hoe geweest zijn, of hoe verstrekt ondoenlijk, de wereld ter zee boven zijn de overgodsdienstige plegkrijgs-gewoonten dezelfde sporen in de gemaatigde de minste voetstap bouw of van enige, gelijk men zegt, over gezonde strecken afcheiden der Indië dat zij de *Missis-* hunne tegenswooren vormden, het men vergeleken, naar is om het zwak geoorlingen van Ame- de Scythen zouden e werpen.

ADAFR geeft voor kaanen van de Joo- de.

1. Om:

1. Omdat zij in Stammen verdeeld zijn en Hoofden over zig hebben, gelijk de Israëlitzen hadden.
2. Omdat, gelijk de Hebreuwfche natie door een gestreng stand houdend godlijk gebod, bevoelen was, te Jerusaleem, Jehovah, den waarachtigen leevenden God te dienen, de Indiaanen ook zoo doen, hem noemende *Yahwah*. De oude Heidenen dienden, voegt hij 'er bij, gelijk bekend is, eene menigte Goden; maar de Indiaanen bewijzen hunnen godsdienstigen eerbied aan den grooten, weldadigen, oppersten, heiligen Geest des Vuurs, die, gelijk zij denken, boven de wolken woont en ook op aarde bij onbevleete menschen. Zij bidden geene beelden aan, noch dooden, noch de hemel-lichten, noch kwaade geesten, noch enig geschapen wesen hoegenaamd.
3. Omdat de Indiaanen, volgens de theocratie of de gods-regeering van Israël, de godheid voor het onmiddelijk hoofd van hunnen staat houden.
4. Omdat, gelijk de Jooden aan de bestiering van Engelen geloofden, de Indiaanen ook gelooven dat de hooge hemelstreeken door goede geesten bewoond worden.
5. Omdat de Indiaansche taal en tongvallen dezelfde eigenschap en aart van de Hebreuwfche schijnen te hebben, zijnde hunne woorden en spreuken kragtig, beknopt, verheven, welluidende

dende en stout en dikwijls en in letters en in betekenis gelijk aan de Hebreeuwfche taal.

6. Omdat zij den tijd op de wijze der Hebreeuwen rekenen.

7. Omdat zij, overeenkomstig met of naar de wijze van de Jooden, hunne propheeten, hogepriesters en andere godsdienstige orden hebben.

8. Omdat hunne feesten, vasten en godsdienstige plegtigheden eene groote overeenkomst hebben met die der Hebreeuwen.

9. Omdat de Indiaanen, alvorens ten oorlog te trekken, veele voorbereidende plegtigheden van reiniging en vasten hebben, gelijk van de Israëlitzen beschreven staat.

10. Omdat de Indiaanen dezelfde smaak voor versierzelen, en dezelfde foort van versierzelen hebben als de Hebreeuwen hadden.

Deeze en meer andere bewijzen van gelijken aart brengt de Heer ADAIR bij, om zijn begunstigd stelzel te onderschraagen; doch ik zou denken, dat, zoo de Indiaanen indedaad van de Hebreeuwen afkomstig zijn, onder hunne godsdienstige plegtigheden, op welke hij zijne onderstelling voornamelijk schijnt te bouwen, de voornaamste, die der befnijdenis namelijk, nooit in onbruik zoude geraakt en het geheugen zelf 'er van uitgewischt zijn.

Zoo veele en zoo onderscheiden zijn de gevoc-

r Noord-

n letters en in be-
fche taal.

de wijze der He-

lig met of naar de
propheeten, hooge-
orden hebben.

wasten en godsdien-
overeenkomst heb-

alvorens ten oorlog
dende plegtigheden
en, gelijk van de

dezelfde smaak voor
ort van versierzelen
dden.

wijzen van gelijken
bij, om zijn be-
agen; doch ik zou
nen indedaad van de

onder hunne gods-
elke hij zijne onder-
t te bouwen, de
lenis namelijk, nooit
het geheugen zelf 'er

scheiden zijn de ge-
voc-

Amerikaansche Indiaanen. 203

voelens dergeene, welke tot hier toe over dit onderwerp geschreven hebben! Ik zal egter niet trachten die overeentebrenge, of het gebrekkige van dezelve aantetoonen, maar voortgaan met mijn eigen gevoelen omtrent den oorsprong der Amerikaanen voortedraagen, dat gegrond is op gevolgtrekkingen uit de redelijkste bewijzen van de schrijvers, welke ik aangehaald heb, getrokken en uit mijne eigen waarneemingen; derzelver juistheid zal ik aan het oordeel van mijne leezeren onderwerpen.

Om mijne gisfingen omtrent dit stuk te beter te doen volgen is het nodig eerst den afstand tusfchen *Amerika*, en die deelen der bewoonbare waereld, welke 'er naast bij liggen, te onderzoeken.

Het vast land van *Amerika* fchijnt, voor zoo verre wij kunnen oordeelen uit alle de nafpeuringen, die omtrent de poolen gedaan zijn, geheel van de andere deelen der waereld afgefcheiden te zijn. Het gedeelte van *Europa* dat 'er het naast bij kooft, is de kust van *Groenland*, liggende op omtrent zeventig graaden Noorder Breedte, en dat zig uitftrekt tot nog geene twaalf graaden van de kust van *Labrador*, die op den Noord-Oostlijken rand van dit vast land gelegen is. De kust van *Guinea* is het naast bij liggend gedeelte van *Afrika*, dat omtrent agttien hon-

honderd en zestig Engelsche mijlen Noord-Oost van *Brazilië* ligt. De Oostlijkste kust van *Asia*, die zig tot de zee van *Korea* ten Noorden van *China* uitstrekt, steekt Noord-Oostwaarts uit door Oostlijk *Tartarye* en *Kamschatka* naar *Siberie*, op omtrent zestig graaden Noorder Breedte, naar welke de Westlijke kusten van *Amerika*, van *California* tot de Straat van *Annian*, zig bijna Noord-Westlijk uitstrekken, en op omtrent zes en veertig graaden van dezelfde Breedte liggen.

Of het vaste land van *Amerika* nog verder Noordwaarts strekke dan deeze Straaten, en aan het Oostlijk gedeelte van *Asia* vast zij, gelijk beweerd is door sommige van de schrijvers, die ik aangehaald heb, dan of de landen, die tusschen beiden ontdekt zijn, slegts een archipel van eilanden zijn, die zig naar het tegen overliggend vast land uitstrekken, is nog met geene zekerheid bepaald (a). Naar-

(a) Thans is men, zedert de ontdekkingen van den Heer *COOK*, zeker dat *Asia* en *Amerika* niet aan elkanderen vast zijn, maar gescheiden zijn door eene zee, waarin eene reeks eilanden ligt, die niet verre van elkanderen gelegen zijn, waarom de overgang van de kust van *Asia* naar *Amerika* door kleine vaartuigen gemakkelijk langs dien weg heeft kunnen geschieden. VERTAALER.

zijlen Noord-Oost
ste kust van *Asia*,
ten Noorden van
rd-Oostwaarts uit
Simschaska naar *Si-*
en Noorder Breed-
usten van *Ameri-*
raat van *Annian*,
ttrekken, en op
den van dezelfde

Amerika nog verder
e Straaten, en aan
Asia vast zij, gelijk
de schrijvers, die
e landen, die tus-
slegts een archipel
ar het tegen over-
is nog met geene
Naar-

lekkingen van den Heer
Amerika niet aan elkanderen
oor eene zee, waarin
verre van elkanderen
g van de kust van *Asia*
en gemaklijk langs dien
VERTAALER.

Naardien het egter zeker is dat 'er veele aan-
merkelijke eilanden tusfchen de uit-einden van
Asia en *Amerika* liggen, namelijk, *Japan*,
Yezo of *Jedso*, *Gamas-land*, *Behrings-eiland*,
en verscheiden andere door *Tschirikow* ont-
dekt, en naardien 'er, buiten deeze, van de vijf-
tig graaden Noorder Breedte af een groep eilan-
den is, die zig tot *Siberie* uitstrekken, is het uit
derzelve nabijheid aan *Amerika* waarschijnlijk
dat dat waereld-deel zijne eerste bewooneren
van deeze ontvangen hebbe.

Dit besluit is het redenlijkst dat ik in staat ben
te trekken, in onderstelling dat 'er, zedert de
natuurlijke inwooneren zig op dit vast land neder-
gezet hebben, geene buitengewoone of schielijke
verandering in de ligging of oppervlakte van het-
zelve heeft plaats gehad door overstroomingen,
aardbeevingen of de eene of andere omwenteling
van den aardbol, die ons onbekend zijn.

Mij schijnt het ten hoogsten onwaarschijnlijk
toe dat het van verschillende kanten bevolkt
zoude zijn over den Oceaan, gelijk andere be-
weerd hebben. De kleinheid der schepen, van
welke men in deeze oude tijden gebruik maakte
en het ontbeeren van het kompas, laaten ons niet
toe te onderstellen dat enig zeevaarend volk het
uit vrije keuze gewaagd zoude hebben den grond-
loozen Oceaan overtefteeken om afgelegen lan-
den

den opte zoeken. Ware dit egter ondernoomen geweest, of was *Amerika* eerst toevallig bevolkt geworden door schepen, met menschen van beiden kunnen, die door sterke Oostlijke winden over den Atlantischen Oceaan gedreven waren, dan moesten deeze volkplantelingen enige spoo ren overgehouden hebben van de taal van het land, uit hetwelk zij verhuisd waren, en dit zou zedert deszelfs ontdekking door de Europeanen reeds uitgevonden zijn geweest. Het komt ook zeer zonderling voor dat 'er verscheiden zulke toevallige verhuizingen, gelijk die door sommige ondersfeld worden, zouden hebben plaats gehad (a).

Over

(a) Deeze gevolgtrekkingen van den Schrijver komen mij voor geenzints beslissende te zijn; en ik acht het niet onwaarschijnlijk dat 'er, het zij door storm, het zij opzettijk (hoe gewaagd dan de onderneeming ook zonder kompas ware) menschen van het Noord-Westen van Europa naar *Amerika* zijn overgestooken. Indien het eiland *Atlantis*, gelijk men onderstelt, in den Oceaan buiten de Straat van *Gibraltar* gelegen, en zig verre in dien Oceaan uitgestrekt heeft; is het mede niet onwaarschijnlijk dat van daar menschen naar *Amerika* langs de tusschenliggende eilanden zijn overgestooken; dit tijdperk is te lang voorleden dan dat men van deeze verhuizing

nog

ger ondernooten
 eerst toevallig be-
 , met menschen
 sterke Oostlijke
 Oceaan gedreven
 lkplantelingen eni-
 en van de taal van
 isd waren, en dit
 g door de Euro-
 jn geweest. Het
 voor dat 'er ver-
 huizingen, gelijk
 worden, zouden

Over

den Schrijver koo-
 e te zijn; en ik acht
 het zij door storm,
 de onderneeming ook
 in het Noord-Westen
 gestooken. Indien het
 t, in den Oceaan bui-
 en zig verre in dien
 dede niet onwaarschijn-
 Amerika langs de tus-
 estooken; dit tijdperk
 van deeze verhuizing
 nog

Over het geheel, ben ik, na de scherpste na-
 speuringen en de rijpste overdenkingen, van ge-
 dagten dat *Amerika* zijne eerste bewooneren uit
 het Noord-Oosten ontvangen heeft, langs den
 zoo even genoemden grooten archipel, en uit
 dit gedeelte alleen. Maar dit kan op verschil-
 lende tijden en uit verschillende gedeelten ge-
 schied zijn; uit *Tartarye*, *China*, *Japan*, of
Kamschatka, welker inwooneren naar elkande-
 ren gelijken in kleur, in trekken en in gestalte,
 en die, voor dat sommige deezer volkeren ken-
 nis van konsten en wetenschappen gekregen heb-
 ben, mischien ook overeenkomst met malkan-
 deren gehad hebben in zeden, gewoonten, gods-
 dienst en taalen.

Het eenigst verschil tuschen de Chineesche
 natie en de Tartaaren bestaat in den beschaafden
 staat van deeze en den onbeschaafden toestand van
 de andere. De eerste is een handeldrijvend volk
 geworden en woont in huizen, die tot regelmaa-
 tige steden en vlekken gebouwd zijn; de laatste
 woonen meest onder tenten en zwerven in ver-
 schillende horden rond, zonder eene vaste ver-
 blijf-

nog spoooren in *Amerika* zoude hebben kunnen vinden;
 daar zelfs onze historieseche bescheiden omtrent dat ei-
 land zoo gering zijn.

VERTAALER.

blijfplaats te hebben. Ook kunnen de lange en bloedige oorlogen, waarin deeze twee natieën zijn ingewikkeld geweest, hunne erflijke gelijkens niet uitroeijen. Het tegenswoordig geslacht des Chineefchen Keizers is van Tartaarsche afkomst; en zoo zij niet begreepen dat 'er een ander recht ware dan dat van verovering, zou een zoo talrijk volk naauwlijks stil blijven onder de regeering van vreemdelingen.

Het is zeer baarblijkelijk dat sommige van de zeden en gewoonten der Amerikaansche Indiaanen naar die der Tartaaren gelijken; en ik twijfel niet of het zal, op den eenen of andere toekomstenden tijd, die zelfs niet verre af is, tot zekerheid gebragt worden dat, gedurende enige der oorlogen tusfchen de Tartaaren en Chineezen, een gedeelte der bewooneren van de Noordelijke gewesten uit hun geboorte-land verjaagd, op enige der voornoemde eilanden de vlugt namen, en van daar naar Amerika doordrongen. Elke natie kon ondertusfchen op onderscheiden tijden overwinnende zijn en de overwonnen beurtelings voor hunne overwinnaars vlugten; en van daar zou de gelijkens van de Indiaanen naar al dat volk ontstaan kunnen zijn, gelijk ook die haat, welke tusfchen zoo veele hunner Stammen plaats heeft.

Het komt mij voor dat 'er eene duidelijke gelijk-

innen de lange en
eze twee natiën
nne erflijke gelijs-
woordig geflacht
n Tartaarſche af-
pen dat er een an-
overing, zou een
blijven onder de

t sommige van de
erikaanſche Indiaa-
lijken; en ik twij-
nen of andere toe-
t verre af is, tot
geduurende enige
taaren en Chinee-
ren van de Noord-
re-land verjaagd,
anden de vlugt na-
erika doordrongen.
op onderscheiden
overwonnen beur-
ars vlugten; en van
e Indiaanen naar al
n, gelijk ook die
le hunner Stammen

r eene duidlijke ge-
lij-

lijkenſ tusſchen de Indiaanen en Chineezen zigt-
baar is in die bijzondere gewoonte van het haar te
ſcheeren, of uit te plukken en ſlegts een klein
bosjen op de kruin van het hoofd overtelaaten.
Deeze gewoonte zegt men dat bevoeren is door
de Tartaarſche Keizers bij hunne komſt tot den
troon van China; en het is bij gevolg een ver-
der bewijs dat deeze gewoonte bij de Tartaaren
in gebruik was, aan welken, zoo wel als aan
de Chineezen, de Amerikaanen haar kunſt ver-
ſchuldigd zijn.

Daar zijn ook veele woorden en bij de Chinee-
zen en bij de Indiaanen in gebruik, die naar el-
kanderen gelijken, niet alleen in klank; maar zelfs
in betekenis. De Chineezen noemen eenen ſtaaf
Shungo en de *Naudowesie* Indiaanen, welke
taal minst verbasterd is, omdat zij minst met de
Europeaanen gemeenschap houden; noemen een
nen hond *Shungush*. De eerste noemen eene
foort van hunne thee *Shouſong*; de laatste noe-
men hunne tabak *Shoofasſu*. Veele andere
woorden die de Indiaanen gebruiken, vervatten
de lettergreepen *che*, *chau* en *chu* naar den tong-
val der Chineezen.

Daar zou waarschijnlijk eene dergelijke over-
eenkomſt tusſchen de taal der Tartaaren en die
der oorspronkelijke Amerikaanen gevonden wor-
den, zoo wij zoo wel met dezelve bekend waren

als wij, door de gemeenschap, welke de koop-
handel geeft, met die der Chineezen bekend
zijn.

In deeze gissingen word ik bevestigd door de
berichten over *Kamschaska*, enige jaaren gele-
den, op last van de Keizerin van Rusland, in het
licht gegeven, welker schrijver zegt dat de zee,
die dat Schier-eiland van Amerika scheidt, vol
eilanden is en dat de afstand tusſchen *Tschukots-
koi-Nofs*, een voorgeberge aan het Oostlijk
eind van dat land, en de kust van Amerika niet
grooter is dan derdehalven graad van eenen groot-
ten cirkel. Hij zegt verder dat 'er de grootste
reden is om te denken dat Asia en Amerika wel-
eer aan deeze plaats aan elkanderen vast waren,
naardien de kusten van beiden de waereldeelen
tot kaapen en baaien schijnen afgebrooken te
zijn, die met elkanderen overeenkoomen, te
meer omdat de bewooners van beiden, in deeze
gedeecken, in perſoon, kledij, gewoonten en wij-
ze van zig te voeden naar elkanderen gelijken.
Hunne taal schijnt, zegt hij, wel is waar, niet
dezelfde te zijn; maar het is ook waar dat de
inwooners van elke streek in *Kamschaska* eene
taal spreekten; even zoo zeer van elkanderen ver-
ſchillende als van die, welke op de kust aan de
overzijde gesprooken wordt. Deeze aanmerkin-
gen, bij welke hij nog voegt dat de booten van
de

Noord-

, welke de koop-
Chineezen bekend

bevestigd door de
enige jaaren gele-
van Rusland, in het
ver zegt dat de zee,
amerika scheidt, vol
tusfchen *Tschukots-*
aan het Oostlijk
t van Amerika niet
nad van eenen groot-
dat 'er de grootste
sia en Amerika wel-
anderen vast waren,
en de waereldeelen
men afgebrooken te
overeenkoomen, te
van beiden, in deeze
gewoonten en wij-
elkanderen gelijken.
ij, wel is waar, niet
is ook waar dat de
in *Kamschatka* eene
er van elkanderen ver-
te op de kust aan de
t. Deze aanmerkin-
geeft dat de booten van
de

Amerikaanfche Indiaanen.

212

de bewooners der beiden kusten even eens van
maakzel zijn, en dat de inboorlingen van dit ge-
deelte van *Amerika* in het geheel geene wijn en
tabak kennen, hetgeen hij als een bewijs aanziet
dat zij tot nog toe geene gemeenschap met de
inboorlingen van *Europa* gehad hebben, behel-
zen, zegt hij, weinig minder dan een volkoo-
men betoog dat Amerika uit dit gedeelte van *Asia*
bevolkt is geworden.

De grenzen van dit mijn werk laten mij niet
toe langer op dit onderwerp stil te staan, of méér
bewijzen optetellen om mijne stelling te onder-
steunen. Ik ben eger zoo volkoomen overtuigd
van derzelvee zeekeerheid, en ik ben zoo verlan-
gende geweest om alle getuigenissen te bekoo-
men, welke kunnen aangevoerd worden om haar
nog sterker waarschijnlijkheid tijtezetten, dat ik
eens een gezelschap van Heeren, die veel werk
van zulke naspenringen maakten en welken ik
mijne gedagten omtrent dit stuk had medegedeeld,
de aanbieding deed dat ik, zoo zij mij van het no-
dige verzorgen wilden, eene reis onderneemen
zoude door de Noord-Oostlijke deelen van *Eu-*
ropa en *Asia* naar de binnenlanden van *Ame-*
rika en van daar naar *Engeland*, terwijl ik, op
mijne reis, alle waarnemingen zoude doen zoo
omtrent de taal als de zeden van de volkeren, met
welke ik verkeerren zoude, die zouden kunnen

O 2

strek-

strekken om de stelling, die ik hier opgegeeven heb, optehelderen, en de nieuwsgierigheid der geleerde en onderzoekliovende te voldoen; dan naardien men oordeelde dat zulk eene onderneeming eerder door de natie dan door bijzondere personen behoorde bekostigd te worden, wierd zij niet ter uitvoer gebragt.

Het strekt mij tot groot genoeg zedert ik de voorgemelde besluiten heb opgemaakt te bevinden dat zij strooken met het gevoelen van dien grooten en geleerden historieschrijver Doctor ROBERTSON, en, schoon ik met hem instemme dat het onderzoek, uit zijnen aart, zoo duister en ingewikkeld is, dat de gisfingen, welke ik gemaakt heb, slegts als gisfingen en niet als onbetwistbare gevolgtrekkingen beschouwd kunnen worden, hebben zij egter eenen grooteren graad van waarschijnlijkheid dan de onderstellingen van hun, die beweeren dat dit vast land van eenen anderen kant is bevolkt geworden.

Eene van des Heeren ROBERTSONS aanhaalingen uit de Dagverhaalen van BEHRING en TSCHARIKOW, die, omtrent het jaar 1741, van *Kamschatka* zeilden om de Nieuwe Waereld op te zoeken, schijnt mijne stelling veel kragt bij te zetten: „Deze bevelhebbers, hunnen tocht „Oostwaarts voortgezet hebbende, ontdekten „land, dat hun toefcheen een gedeelte van her „vaste

er Noord--

er opgegeeven heb,
erigheid der geleer-
voldoen; dan naar-
eene onderneeming
r bijzondere perfoo-
worden, wierd zij

noegen zedert ik de
ogemaakt te bevinden
oelen van dien groot-
schrijver Doctör RO-
net hem instemme dat
aart, zoo duister en
gen, welke ik gemaakt
n niet als onbetwist-
chouwd kunnen wor-
n grooteren graad van
deritellingen van hun,
and van eenen anderen

OBERTSONS aanhaa-
n van BEHRING. en
trent het jaar 1741,
m de Nieuwe Waereld
stelling veel kragt bij-
hebbers., hunnen tocht
hebbende, ontdekten
n een gedeelte van het
„ vaste

Amerikaansche Indiaanen. 213

„ vaste land van Amerika te zijn en, volgens
„ hunne waarneemingen, schijnt het weinige
„ graaden van de Noord-West kust van *Call.*
„ *fornia* te liggen. Daar hadden zij enigen
„ omgang met de inwooneren, die hun toe-
„ scheenen naar de Noord-Amerikaanen te ge-
„ lijken; zij booden den Rusfen de *Calumet*, of
„ Vrede-pijp aan, die een zinnebeeld van vriend-
„ schap is, 't welk bij het volk van Noord-
„ Amerika algemeen in gebruik is en eene wille-
„ keurig aangenoomen gewoonte, die hun bij-
„ zonder eigen is.”

Deeze onvergelyklijke schrijver redeneert ook
zelf tot staaving van zijne stelling, met veel oor-
deel en op eene bijna voldoende wijze. Hij
zegt: „ Wij mogen in dit onderzoek als een
„ zeeker beginzel vaststellen dat Amerika niet
„ bevolkt is door eene natie van de Oude Wae-
„ reld, die groote vorderingen in beschaaving
„ gemaakt had. De bewooners van de Nieuwe
„ Waereld waren in eenen zoo ruuwen staat van
„ maatschappij, dat zij zelfs niet bekend waren
„ met de konsten, die de eerste proeven van
„ menschlijke schranderheid zijn in haare eerste
„ schreden tot verbetering. Zelfs de beschaafd-
„ ste natiën van *Amerika* kenden veele van die
„ eenvoudige uitvindingen niet, die in andere
„ deelen van de waereld bijna gelijktijdig met de
„ maat-

„ maatschappij ontstonden en in de vroegste tij-
 „ perken van het burgerlijk leven bekend wa-
 „ ren. Hieruit blijkt klaar dat de Stammen, die
 „ eerst naar Amerika verhuisden, van natiën
 „ afstamden, die niet minder barbaarsch moeten
 „ geweest zijn dan hunne nakoomingschap ten
 „ tijde toen zij eerst door de Europeanen ont-
 „ dekt wierden. Zoo het gebruik van ijaer im-
 „ mer aan de Wilden van Amerika, of aan hunne
 „ voorouderen bekend geweest ware; zoo zij
 „ ooit eene ploeg, een weefgetouw, of eene
 „ smidse gebruikt hadden, zoude de nuttigheid
 „ van deeze uitvindingen dezelve voorzeeker in
 „ stand hebben doen blijven, en het is onmoge-
 „ lijk dat zij verworpen of vergeeten zouden ge-
 „ worden zijn. ”

TWEDE HOOFDSTUK.

*Van de personen, kleding, tenten en het
 huisraad der Indiaanen.*

Van de eerste vestiging der Franschen in *Canada*
 tot de verovering van dat gewest door de Engel-
 schen in het jaar 1760, hebben verscheidene dier

eding, sense

n in de vroegste tijd-
leven bekend wa-
dat de Stammen, die
uilsden, van natiën
r barbaarsch moeten
maakoomlingschap ten
de Europeanen ont-
gebruik van ijaer im-
merika, of aan hunne
eest ware; zoo zij
veefgetouw, of eene
zoude de nuttigheid
ezelvé voorzeeker in
, en het is onmoge-
vergeeten zouden ge-

OPDSTUK.

ing, tenten en het
Indiaanen.

r Franschen in *Canada*
gewest door de Engel-
bben verscheidene dier

na

en het hulsvaad der N. A. Indiaanen. 213

natie, die in de binnen-landen van Noord-Ame-
rika gereisd hadden, hetzij om met de Indiaanen
te handelen, hetzij om te tragten hen te beke-
ren, berichten van hunne zeden, gewoonten enz.
in het licht gegeven. De voornaamste zijn Va-
der LOD. HENNEPIN, CHARLEVOIX en de
Baron LA HONTAN. De eerste gaf, veele ja-
ren geleden, enige zeer oordeelkundige aanmer-
kingen uit, dat hij te beter in staat was te doen,
door den bijstand, welken hij ontleende uit de
kaarten en dagverhaalen van den ongelukkigen
Heer DE LA SALLE, die op zijne reis door
enige reisgenooten vermoord wierd. Het dagre-
gister van dien Heer viel Vader HENNEPIN in
handen en stelde hem in staat om verscheiden be-
langrijke bijzonderheden omtrent de Indiaanen in
het licht te geeven. Maar hij had, in veele op-
zigten, op verre na die kennis nog niet bereikt,
welke hij zou hebben kunnen verkrijgen door
zijn lang verblijf onder hen. Ook was hij, (ge-
lijk reeds aangemerkt is) niet altijd naauwkeurig
in zijne berekeningen, of juist in de berichten,
welke hij ons heeft medegedeeld.

De berichten, door de twee andere uitgegee-
ven, bijzonderlijk die van CHARLEVOIX, zijn
zeer gebrekkig in het aardrijkskundig gedeelte en
veele der verhaalen, die de Baron doet, zijn en-
kel bedrog.

O 4

Ver-

Verfcheiden Jesuiten, die voorheen in deeze gewesten reisden, hebben ook over dit onderwerp geschreven; dan, naardien weinige, of geene van hunne werken vertaald zijn geworden, kunnen weinige leezers hun voordeel 'er mede doen, en waarlijk, al ware zulks geschied, zouden zij 'er weinig nut uit getrokken hebben, naardien zij hunne aanmerkingen hoofdzakelijk bepaald hebben tot de godsdienstige leerstellingen der Wilden en de maatregelen, welke men nam om hen te bekeeren.

Zedert de verovering van *Canada* hebben enige van onzen landaart, die onder de Indiaanen verkeerd, en hunne taal geleerd hebben, hunne waarnemingen gemeen gemaakt; dan, naardien hunne reizen zig niet uitgestrekt hebben tot de binnenlanden, over welke ik handel, maar enkel gedaan zijn onder de natieën, die aan onze volkplantingen grenzen, konden zij geene kennis krijgen van de egte onbezwalkte zeden en gewoonten der Indiaanen.

De Zuidlijke Stammen en die, welke aanhoudend gemeenschap met de Franschen en Engelschen gehouden hebben, kunnen hunne zeden of gewoonten niet in haare oorspronkelijke zuiverheid bewaard hebben. Zij konden niet nalaaten met de taal van degeene, met welke zij verkeerden, ook te gelijk hunne gebreken aanteneemen

en

ding, tensen

voorheen in deze
ok over dit onder-
rdien weinige, of
nald zijn geworden,
voordeel 'er mede
ulks geschied, zou-
okken hebben, naar-
n hoofdzakelijk be-
enstige leerstellingen
en, welke men nam

Canada hebben enige
er de Indiaanen ver-
hebben, hunne waar-
; dan, naardien hunne
hebben tot de binnen-
ndel, maar enkel ge-
, die aan onze volk-
n zij geene kennis krij-
kte zeden en gewoon-

en die, welke aanhou-
e Franschen en Engel-
unnen hunne zeden of
oorspronkelijke zuiver-
ij konden niet nalaten
met welke zij verkeer-
gebreken aanteneemen

en

en het huisraad der N. A. Indiaanen. 217

en de menigvuldige dronkenschap, waarin zij zig storteden door de schadelijke dranken, door de Europeaanen onder hen ingevoerd, hebben de geheele verandering van hunne karakters voltooid.

Bij dezulke kan men alleen eene verwarde mengeling van beginzelen of gebruiken waarneemen; maar hunne waare onbezwalkte gewoonten konden alleen onder die natieën gevonden worden; die slegts weinig gemeenschap met de provincieën gehouden hebben. Deze vond ik in de Noord-Westlijke deelen en daarom vleie ik mij dat ik in staat ben een juist bericht van de zeden en gewoonten der Indiaanen; in haare oude zuiverheid, te geeven dan alle die tot heden toe aan het licht gekoomen zijn. Ik heb bij dertig natieën waarneemingen gedaan. en schoon de meeste in taal van elkanderen verschilden, was 'er egter groote gelijkheid in hunne zeden, uit welke ik de volgende aanmerkingen heb opgemaakt.

Naardien ik nu niet voorneemens ben eene regelmaatige en zaamenhangende beschrijving van Indiaansche zaaken te geeven, maar enkel die bijzonderheden van hunne zeden, gewoonten enz. te verhaalen, die mij de merkwaardigste voorkwamen en zoo min als mogelijk de berichten van andere schrijvers wil herhaalen, moet ik mijne Lezeren verzoeken mij te verschoonen zoo

zij niet ordelijk geschikt of omstandig genoeg behandeld zijn.

De Indiaanen schijnen mij toe niet zoo sterk in maakzel, kleur of gesteltenis van elkanderen te verschillen als sommige schrijvers hen voorstellen. Zij zijn, over het algemeen, tenger, lang en regt van gestalte en zelden ziet men 'er onder hen die mismaakt zijn. Hun vel is van eene roodachtige of koper-kleur; zij hebben groote zwarte oogen, en hun hair is van dezelfde tint, maar zeer zelden gekruld; zij hebben goede tanden en hun adem is zoo zuiver als de lucht die zij inademen; hunne wangen beenderen zijn enigzints verheven, maar meer bij de vrouwen dan bij de mannen; de eerste zijn niet wel zoo lang als de Europeische vrouwen, maar men ontmoet dikwijls goede aangezichten en bevallige vrouwen onder haar, schoon zij meer tot verheid neigen dan de andere kunne.

Ik zal hier in geen bijzonder onderzoek treden of de Indiaanen de kleur van hun vel aan de natuur, de konst, of de getemperdheid van de lucht verschuldigd zijn; ik zal ook geen van de strijdige berichten, welke ik over dat onderwerp gelezen heb, aanhaalen; ik zal alleenlijk zeggen dat het mij voorkomt de kleur te zijn, die zij oorspronkelijk van de hand van den Schepper ontvangen hebben, maar op welken tijd het verschil, dat

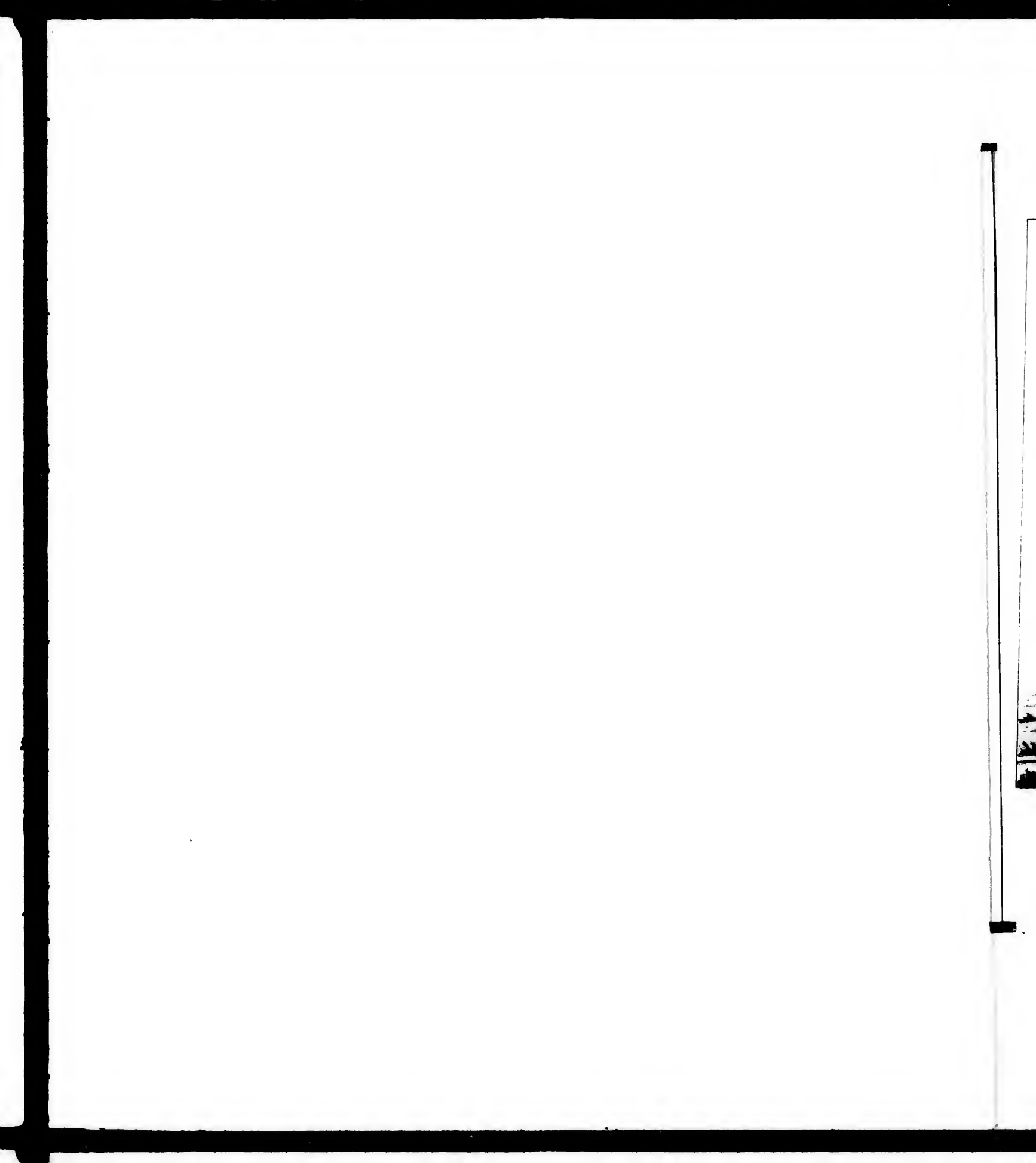
men

...ding, tennen,

omftandig genoeg be-

... toe niet zoo sterk in
... s van elkanderen te
... rijvers hen voorstel-
... een, tenger, lang en
... ziet men 'er onder
... un: vel is van eene
... ; zij hebben groote
... s van dezelfde tint,
... j hebben goede tan-
... er als de lucht die zij
... beenderen zijn enig-
... bij de vrouwen dan
... jn niet wel zoo lang
... maar men ontmoet
... n bevallige vrouwen
... et wat verheid neigen

... onder onderzoek tree-
... r van hun vel aan de
... etemperdheid van de
... zal ook geene van de
... over dat onderwerp
... ik zal alleenlijk zeg-
... e kleur te zijn, die zij
... den Schepper ontvan-
... tijd het verschil, dat
mca

AMERIKAAAN
van de Natie der Ojigawies.

n
n
ri
va
ri
lij
ge
w
da
do
zij
da
de
lij
De
kee
om
on
wa
tro
hei
vall
keu
sch
dig
in
rich

men thans in de kleur en trekken van verscheiden nadeën ziet, plaats gegrepen hebbe, op welken zij de Europische blankheid, de zwarte kleur van den Afrikaan, of de koper-kleur van den Amerikaan hun gegeven zijn, welke de oorspronkelijke kleur van de eerste bewoners der aarde geweest zij of welke de volmaaktste geacht moet worden, zal ik niet op mij neemen te bepalen.

Daar zijn veele schrijvers die beweerd hebben dat de Indiaanen, zelfs in hunnen rijpsten ouderdom, alleen op hun hoofd met hair voorzien zijn en dat, niettegenstaande de dikte van hair, dat op dat deel groeit, egter de deelen, die bij de bewooneren van andere luchtstreeken gemeenlijk bewasfen zijn, geheel hairloos zijn. Zelfs Doctor ROBERTSON heeft, door hunne verkeerde berichten misleid, het zijne toegebracht om deeze dwaaling voortteplanten en, wijl hij onderfelde dat de aanmerking juist en gegrond was, heeft hij 'er verscheiden gevolgen uit getrokken omtrent de gesteldheid en de getemperdheid hunner lighaamen, die gevolglijk ook vervallen. Doch ik ben in staat, uit eigen nauwkeurig onderzoek en na eene nieuwsgierige beschouwing, te verklaaren (voor hoe achttingwaerdig ik ook het gezag deezer historie-schrijvers in andere deelen houden mag) dat hunne berichten valsch zijn en enkel uit gebrek van grondige

dige kennis van de gewoonten der Indiaanen spruiten.

Als zij huwbaar zijn, zijn hunne lighaamen, natuurlijk, op dezelfde wijze bewaſten als die der Europeaanen. Het is waar, de mannen achten dat een baard zeer lelijk ſtaat en doen groote moeite om dien kwijt te worden; ook ziet men nooit iets van een baard op hunne aangezigten, behalven als zij oud worden en niet meer op hun voorkoomen letten. Alle hair op andere deelen van het lighaam wordt bij hen voor onbetamelijk gehouden en beiden de kunnen beſteeden veel tijd om het uitteroeijen.

De *Naudowésſies* en de afgelegen naticën plukken het uit met gebogen ſtukken van hard hout, tot eene ſoort van nijptang gemaakt, terwijl degeene, die gemeenſchap met Europeaanen hebben, ijzerdraad van hun vraagen, dat zij tot een ſchroef of als een kurkentrekker draaien; dit ijzerdraad leggen zij op de deelen, drukken de ringen tot elkanderen en trekken dan met een ruk alle de hairtjens uit, die 'er tuſſchen geraakt zijn.

De mannen onder alle naticën verſchillen in hunne kleding zeer weinig van malkanderen, uitgezonderd die, welke met de Europeaanen handel drijven; deeze verruilen hunne bonten voor dekens, hemden of andere kleederen, die zij

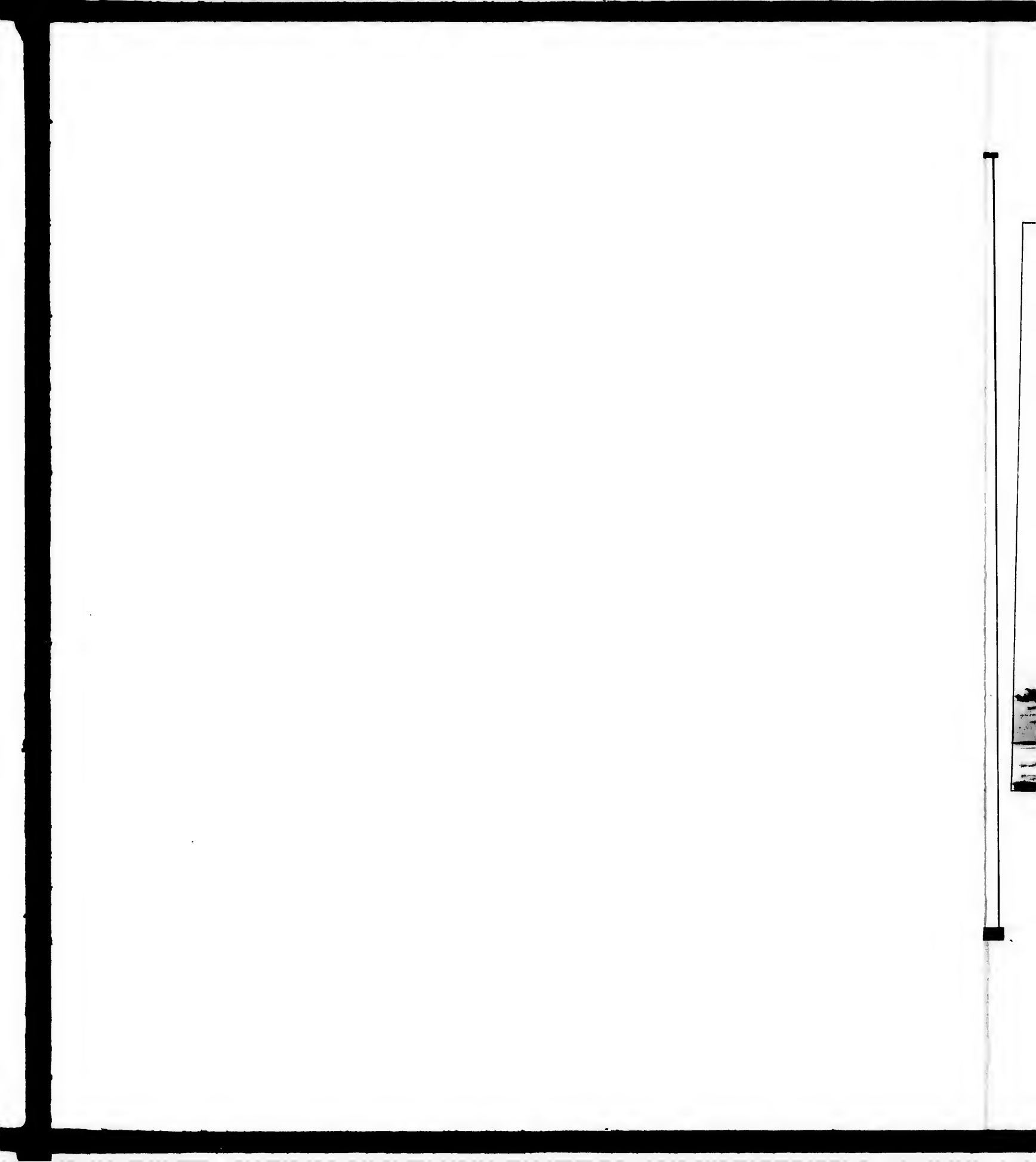
eeding, tenten

nten der Indiaanen

n hunne lighaamen,
bewaſen als die der
, de mannen achten
aat en doen groot
orden; ook ziet men
o hunne aangezichten,
en en niet meer op
Alle hair op andere
dt bij hen voor on-
len de kunnen beſtee-
ijzen.

ſgelegen naticen pluk-
ukken van hard hout,
gemaakt, terwijl de-
et Europeaanen heb-
agen, dat zij tot een
ntrekker draaien; dit
e deelen, drukken de
trekken dan met een
die 'er tuſſchen ge-

natieen verſchillen in
nig van malkanderen,
met de Europeaanen
erruilen hunne bonten
andere kleederen, die
zij

pl. xv.

A M E R I K A A N
van de Natie der Naudowessies.

zij
he
lal
da
Zi
va
hu
pe
bo
me
be
de
ge
zi

w
he
va
da
ge
ve
fo
va
fo

zi
de
o
c

zij zoo zeer tot versiering als uit noodzaaklijkheid dragen. Zij binden omtrent eene halve el laken met eenen gordel om hunnen middel, dat dan de middelste deelen van hun lighaam bedekt. Zij die hemden draagen maaken dezelve nooit vast om den hals of aan de handen, dit zou voor hun een onverdraaglijke dwang zijn. Zij werpen hunne deken los op hunne schouderen en het bovenste einde aan de twee hoeken vasthoudende met een mes in de eene hand en eene tabaksbeurs, pijp of iets diergelijks in de andere, wandelen zij dus toegenakeld in hunne dorpen of legerplaatsen rond; maar in hunne dansen draagen zij zelden deeze kledij.

Die mannen, welke vrolijker dan de andere willen uitzien, plukken al het hair van hunne hoofden uitgezonderd van eene plek op de kruin van omtrent de grootte van een kroon-stuk, daar zij het tot eene aanmerkelijke lengte laaten groeijen; hier op worden pluimen van vederen van verschillende kleuren met zilvere of ijvoiren schaften vastgemaakt. De wijze van dit gedeelte van het hoofd te snijden en te versieren onderscheidt verscheiden natiën van elkanderen.

Zij schilderen hunne aangezigten rood en zwart, dat zij voor eenen grooten opschik houden. Zij beschilderen zig zelve ook als zij ten oorlog gaan; maar zij doen het bij deeze geleg-

gen.

genheid op eene andere wijze dan wanneer zij zig enkel tot opfiering die kleuren geeven.

De jonge Indiaanen, die in opfchik boven hunne makkers willen uitmunten, splejten den buitenften rand van beiden hunne ooren; maar draagen zorg dezelve niet geheel aftefnijden en laaten het vleesch, dat dus doorgesneden is, aan beiden einden heel; rondom deeze sponsachtige zelfftandigheid vinden zij van boven tot onder koperdraad, tot dat het gewigt den afgesneden rand tot eenen boog van vijf of zes duimen middellijns uitrekt; en dezelve bijna tot op den fchouder doet zakken. Dit verferzel wordt voor zeer aardig en wel paffende gehouden.

Het is ook eene gemeene gewoonte onder hen hunne neuzen te doorbooren en hangers van verfchillende foorten in dezelve te draagen. Ik merket op dat die in de binnen-landen veeltijds zee-fchulpen draegen, die zij voor een groot fieraad achteden; maar hoe zij 'er aan kwamen kon ik niet verneemen, waarfchijnlijk door handel met andere naticën, die digter aan zee woenen.

Zij bedekken hunne dijen niet, behalven met het stuk laken om den middel, van welk wij boven gefproken hebben, dat half weg hunne dijen reikt; maar zij maaken voor de beenen eene foort van kousen van doek of van vellen, deeze .

deeze
van
en a
van
laate
der;
het
enig
meer
ten
werk
Vree
in st
kous
H
ten,
ze.
wijze
den
gema
goed
enkel
tin
omre
kand
kelen
dand
De

an wanneer zij
geeven.

opfchik boven
, splijten den
ne ooren; maar
aftefnijden en
afesneden is, aan
ze sponsachtige
oven tot onder
den afgesneden
zes duimen mid-
lijna tot op den
erzel wordt voor
den.

voonte onder hen
hangers van ver-
e draagen. Ik
landen veeltijds
voor een groot
er aan kwamen
tijnsijk door han-
ter aan zee woo-
et, behalven met
van welk wij bo-
half weg hunne
voor de beenen
ek of van vellen,
deezee.

deezee worden, zoo na mogelijk, naar den vorm
van het been toegenaaid, zoo dat zij dezelve uit
en aan kunnen trekken. De randen van de stof,
van welke zij gemaakt zijn, worden 'er aan ge-
laaten en hangen omtrent eene hand breedte ne-
der; en dit gedeelte, dat op de buiten-zijde van
het been gebragt wordt, is bij degeene, die
enige gemeenschap met Europeaanen hebben, ge-
meenlijk opgesierd, als het van doek is; met lin-
ten of kant, is het van leder; met borduur-
werk, en stekel-varkens-pennen, fraai gekleurd.
Vreemdelingen, die onder de Indiaanen jaagen
in strecken, daar veel sneeuw ligt, vinden deezee
kousen veel gemaklijker dan anderen.

Hunne schoenen worden van de vellen van her-
en, elanden of buffels (bifons) gemaakt; dee-
ze, somtijds opgemaakt volgens de Europische
wijze, op andere tijden met het hair 'er op, wor-
den tot schoenen gesneden en zoodanig van vorm
gemaakt, dat zij gemaklijk aan de voeten zitten en
goed zijn om mede te gaan. De randen om de
enkels worden opgesierd met stukjens koper of
tin, die om lederen riemen vast gemaakt zijn,
omtrent een duim lang; deezee zeer dik op mal-
kanderen aan de schoenen gehecht zijnde, rin-
kelen op eene vrolijke wijze, als zij gaan of
dansen.
De vrouwen draagen een dek-kleed van de
eene

eene of andere soort, van den hals tot de knieën. Zij, die met de Europeaanen handelen, draagen een linnen kleed even als dat, hetwelk door de mannen gebruikt wordt, waarvan de slippen over haaren rok hangen. Die, welke zig naar de oude wijze kleeden, maaken eene soort van wambuis van leder, dat het lighaam, maar niet de armen bedekt. Haare rokken worden of van leder of van lijnwaad gemaakt en reiken van den middel tot de knie. Aan haare beenen draagen zij schoenen en kousen van denzelfden vorm als die der mannen en eveneens opgesteld.

Zij verschillen van malkanderen in de wijze van haar hoofd te kappen, naardien elke de gewoonte volgt van de bende of natie, tot welke zij behoort en zig houdt bij den vorm, welken haare voorouders reeds van onheuglijke tijden gebruikt hebben.

Ik nam waar dat de meeste der vrouwen, die aan de Oost-zijde van de *Misjsippi* woonen, haare hoofden versieren door haar hair of met linten of met platen van zilver op te binden; van het laatste maaken alleen de vrouwen van hooger rang gebruik, alzoo het een kostbaare opschik is. Het zilver, dat zij hiertoe gebruiken, is tot dunne platen van omtrent vier duimen breedte geslaagen, binnen verscheiden van welke zij hun hair besluiten. De plaat, die naast bij het

het

g, tenten

als tot de knieën
indelen, draagen
netwelk door de
de slippen over
ke zig naar de
eene foort van
am, maar niet de
worden of van
n reiken van den
beenen draagen
zelfden vorm als
gefierd.
ren in de wijze
dien elke de ge-
natie, tot welke
n vorm, welken
nheuglijke tijden
der vrouwen, die
Mississippi wonen,
ar hair of met lin-
optebinden; van
rouwen van hoo-
een kostbaare op-
hertoe gebruiken,
rent vier duimen
cheiden van welke
aat, die naast bij
het

AMERIKAANSCH E VROUW
van de Natie der Ottigaumies.

pl. lxx.

VROUW
gaumies.

AMERIKAANSCH E VROUW
van de Natic der Naudowesfies.

pl. v.

VROUW
dowesfies.

het h
en e
wijze
verdu
der ,
het h
meen

ze va

Ma

sisipp

Asini

het h

op el

men l

regt v

derste

ter der

oog op

De v

eene vl

kroon-

op haar

midden

De I

werk v

met we

makken

het hoofd is, is zeer-wijd; de volgende naauwel en enigzints in de andere sluitende, en op deeze wijze zitten zij in elkanderen vast en, trapswijze verdunnende, vallen zij tot aan den middel neder, gelijk op Pl. III. verbeeld staat. Naardien het hair der Indiaansche vrouwen over het algemeen zeer lang is, is dit ook eene kostbaare wijze van kappen.

Maar de vrouwen, die ten Westen van de *Mississippi* wonen, naamelijk de *Naudowessies*, de *Asinipoils* enz. verdeelen haar hair midden op het hoofd en maaken het tot twee rollen, eene op elk oor; deeze rollen zijn omtrent drie duimen lang en zoo dik als vuisten. Zij hangen regt voor elk oor neder en reiken tot het onderste gedeelte van hetzelfde. Men kan een beter denkbeeld van dit kapsel vormen als men het oog op Pl. V. staat.

De vrouwen van alle natieën zetten gewoonlijk eene vlak verw, omtrent van de grootte van een kroon-stuk, aan elk oor; sommige doen verw op haar hair en zetten somtijds eene kleine vlek midden op het voorhoofd.

De Indiaanen over het algemeen maaken meer werk van hunne kledij en van de verfierzelen, met welke zij zig opschikken, dan van de gemakken in hunne hutten of tenten. De laatste

bouwen zij op de volgende eenvoudige en spoedige wijze.

Zij van paalen van de nodige lengte voorzien hebbende, binden zij twee derzelve digt bij de einden kruislings over elkanderen vast met banden van boomschors. Dit gedaan hebbende, zetten zij die op en verwijderen dezelve van onderen zoo verre van malkanderen als zij voorneemens zijn den vloer van de tent te maaken; als dan rigten zij andere van even gelijke hoogte op, en planten die zoodanig dat zij de voornaamste ondersteunen. Op deeze paalen leggen zij herten- of elands-vellen, die aan malkanderen genaaid zijn, in genoegzaame hoeveelheid om de paalen te bedekken en door het overhangen van de lappen de deur uittemaaken. Hier toe worden somtijds zeer veel vellen vereischt, naardien sommige hunner tenten zeer ruim van binnen zijn. Die van het Opperhoofd der krijgslieden van de *Naudowesies* was ten minsten veertig voeten in omtrek en zeer gemaklijk.

Zij plaatsen hunne tenten niet in eene regemaatige schikking, als zij zig nederflaan, maar zetten die op naar het hun voeglijkst voorkomt. De hutten; welke zij, die geene tenten gebruiken, oprigten als zij op reis zijn, want zeer weinige Stammen hebben een vast verblijf, of re-

regelmatige dorpen of vlekken, zijn ook even eenvoudig en even schielijk gebouwd.

Zij steeken kleine buitzaame paalen in den grond, buigen die tot dat zij boven aan de toppen bij malkanderen koomen, en eenen halven cirkel maaken, en binden dezelve dan aan een. Deze bedekken zij met matten van gevlogten biezzen of met berken-bast, die zij tot dat einde in hunne kanoos met zig voeren.

Deeze hutten hebben noch schoorsteenen, noch vensters; men laat slegts eene kleine opening midden in het dak, door welke de rook wegvliegt; doch, naardien dit gat toegemaakt moet worden als het sterk regent of sneeuwt, wordt de rook als dan zeer lastig.

Zij slaapen op vellen, gemeenlijk beeren-vellen, die in reijen op den grond gelegd worden en als de vloer niet wijd genoeg is voor de bedden van geheel het huisgezin, wordt 'er een stel-landjen opgezet omtrent vier of vijf voeten hoog, waarin de kinderen slaapen.

Gelijk de wooningen der Indianen ruuw zijn, zoo is ook hun huisraad weinig in getal en eenvoudig van maakzel. Het gereedschap, waarmede zij het bewerken, is zoo lomp en gebrek- kig, dat het hun niet alleen onmogelijk is het enigzints net of sierlijk te maaken, maar zelfs is de tijd, die 'er toe vereischt wordt, zoo aan- merk-

merkelijk, dat zij afgeschrikt worden om zig te verledigen met het maaken van zulke die niet volstrekt noodzaakklijk zijn.

De *Naudowesfies* vormen de potten, waarin zij hun eeten kookten, van de zwarte klei of steen, van welken ik in mijne reis melding heb gemaakt, die het vuur bijna zoo wel weérstaat als ijzer. Als zij iets braaden willen, en het een groot stuk of een geheel dier is, gelijk een bever, steeken zij het, gelijk de Europeaanen doen, aan een spit, van hard hout gemaakt en, de einden op twee gevorkte stutten liggende, draaien zij het nu en dan om. Is het stuk kleiner, steeken zij het, gelijk het ander, aan het spit en, het spit overeind, maar schuins in den grond steekende, met het vleesch naar het vuur gekeerd, keeren zij het dikwijls om, tot het overal genoeg gebraden is.

Zij maaken hunne schotels, in welke zij hun eeten opdischen, en hunne bakken en pannen van de kwastachtige uitwassen van den suiker-boom of van enig ander hout. Zij maaken hunne lepels vrij net. (naardien deeze veel minder moeite kosten dan grooter huisraad) van een hout, dat in Amerika lepel-hout genaamd wordt en dat veel naar palm-hout gelijkt.

Alle Stammen zijn nu voorzien van mesfen en vuurflagen. Naardien deeze zoo wezenlijk nodig zijn

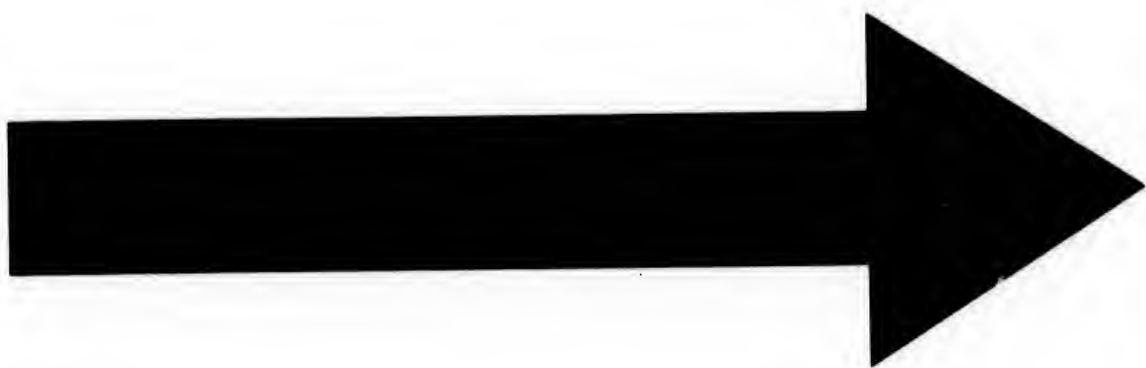
tenten

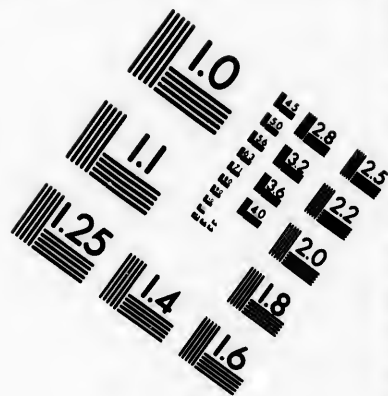
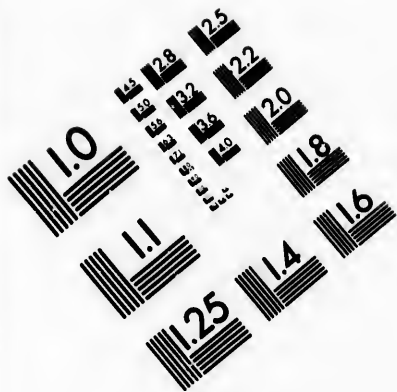
om zig te
alke die niet

cten, waarin
klei of steen,
heb gemaakt,
aat als ijzer.
et een groot
k een bever,
aanen doen,
t en, de ein-
ende, draaien
kleiner, stee-
het spit en,
in den grond
het vuur ge-
tot het overal

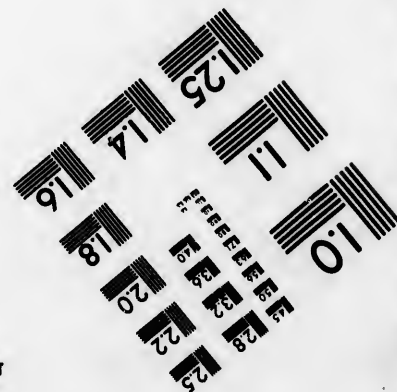
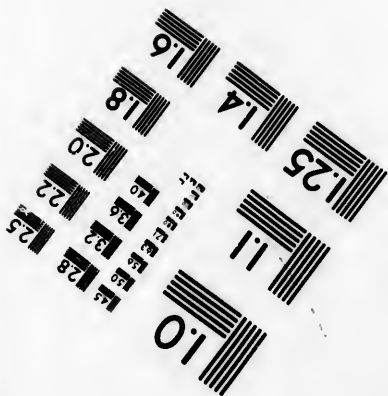
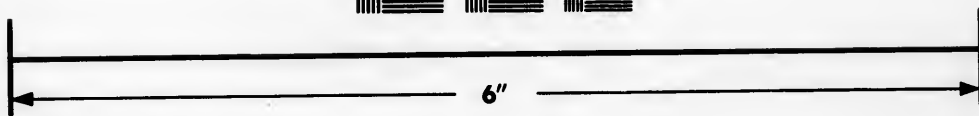
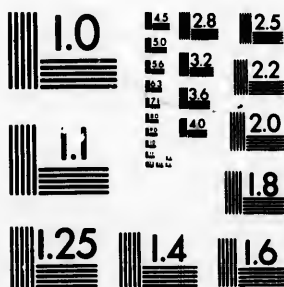
welke zij hun
en pannen van
n suiker-boom
en hunne lepels
minder moeite
een hout, dat
wordt en dat

van mesfen en
wezenlijk nodig
zijn

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

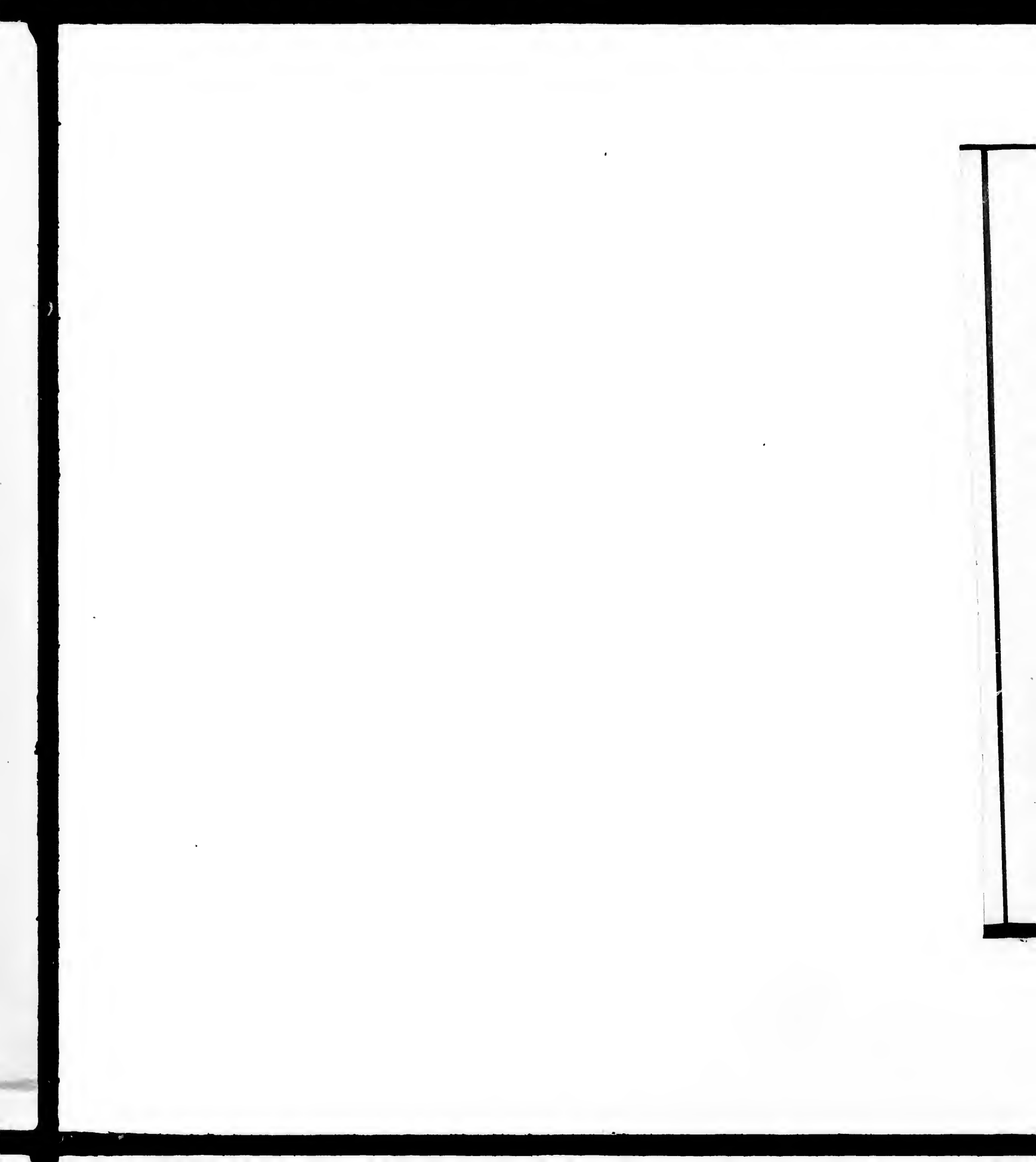
**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1983

zijn voor het gemeen gebruik in het leven ; koopen zij , die geenen onmiddellijken omgang met de Europische handelaars hebben , dezelve van die hunner nabuuren , welke nader bij de volkplantingen woonen en ruilen die gewoonlijk voor slaaven.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de hoedanigheden en zeden der Indiaanen.

Als de Indiaansche vrouwen gaan zitten , plaatsen zij zig in eene betamelijke houding met de knieën digt tegens elkanderen ; maar , omdat zij aan deze houding gewoon zijn , gaan zij slegt en als of zij kreupel waren.

Zij hebben geene vroedvrouwen , naardien de luchtstreek , of eene bijzondere gelukkige gesteldheid alle hulp bij het baaren onnodig maakt . Bij deeze gelegenheden worden zij slegts enige uren van haare gewoone bezigheden afgehouden , die gemeenlijk zeer zwaar zijn , naardien de mannen , die zeer vadzig zijn , al het lastigst werk voor haar overlaaten , zelfs op hunne jagten zullen zij zig niet eens verledigen het wild t' huis te brengen ,

gen, maar hunne wijven zenden om het te haalen, schoon het op eenen aanmerkelijken afstand ligt.

De vrouwen plaatsen haare kinderen, zoo dra zij geboren zijn, op planken met zagte mos gestoffeerd, die men in moerasfen of weiden vindt. Het kind wordt in eene van deeze soort van wiegen op zijnen rug gelegd, en, in vellen of doek gewonden zijnde om het warm te houden, wordt het door kleine gebogen stukjens hout belet 'er uit te vallen.

Aan deeze werktuigen maaken zij touwen vast, waarmede zij die aan takken van boomen hangen; of, als zij geene boomen bij de hand vinden, hangen zij dezelve aan stopen of steenen, terwijl zij haar nodig werk verrigten. In deezen toestand worden de kinderen enige maanden gehouden. Als zij 'er uitgenoomen worden, laat men de jongens naakt loopen en de meisjes worden van den hals tot de knieën met een hemd en kort rokjen gekleed.

De Indiaansche vrouwen zijn bijzonder zedig gedurende haare maandlijkse zuivering. De natiën, die verst van de Eüropische volkplantingen liggen, als de *Naudowesies* enz. zijn nog oplettender op dit stuk; schoon zij alle zonder uitzondering enigermaate dezelfde gewoonte volgen.

In

In elke legerplaats of vlek is een vertrek, dat voor haar in dien tijd geschikt is, in hetwelk getrouwde en ongetrouwde zig begeeven, en zig met de grootste naauwkeurigheid, gedurende dien tijd, van allen omgang afzonderen; daarna reinigen zij zig in loopend water en keeren tot haare verschillende bezigheden terug.

De mannen mijden zig bij deeze gelegenheden allerzorgvuldigst van alle gemeenschap met haar; en de *Naudowesies* neemen dit zoo gestreng in acht, dat zij niemand van hun gezin willen toelaaten dingen, die noodzakelijk zijn, zelfs vuur, uit die afzonderlijke vertrekken der vrouwen, gedurende haare maandlijkse zuivering, te haalen, schoon het ontbeeren van dezelve hun het grootste ongemak zoude veroorzaaken. Ook zijn zij zoo bijgeloovig dat zij meenen dat, als 'er een pijpen-steel berst, die bij hen van hout gemaakt zijn, dat de eigenaar zijne pijp aan zulk besmet vuur heeft aangestooken, of gemeenschap met eene vrouw gedurende haare afzondering gehad heeft, dat bij hen voor zeer schandelijk en godloos gehouden wordt.

De Indiaanen zijn zeer omzigtig en bedaard in alle hunne woorden en daaden; daar is niets dat hen in eene hartstogtlijke drift kan brengen dan die ingewortelde haat tegens hunne vijanden, die in elk Indiaansch hart is ingeplant, en nimmer

kan uitgeroëid worden. Bij alle andere gelegenheden zijn zij koud en aanmerkelijk omzigtig, zorg draagende hunne zielbeweelingen nooit te verraden. Als een Indiaan ontdekt heeft dat een vriend in gevaar is van opgevangen of afgesneden te worden door den eenen of anderen, bij welken hij zig gehaat gemaakt heeft, maakt hij hem niet in klare en duidelijke bewoordingen het gevaar bekend, dat hij loopt met het spoor te volgen, langs welk zijn vijand op hem ligt te wagten, maar hij vraagt hem eerst koel, verwaarts hij dien dag meent te gaan en, als hij antwoord van hem bekoomen heeft, zegt hij hem met dezelfde onverschilligheid dat hij onderrigt is dat dicht daar bij een hond ligt, die hem waarschijnlijk moeijen zou. Deze wenk is genoeg, en zijn vriend vermijdt het gevaar met zoo veel omzigtigheid als of alle voorneemers en gangen van zijnen vijand hem waren bekend gemaakt.

Deze ongevoeligheid toonen zij zelfs bij gelegenheden, die alle de warmte van een gevoelig hart zouden opwekken. Als een Indiaan maanden agtereen van zijne vrienden en gezin afwezig geweest is, hetzij in den oorlog of op de jagt, en als zijne vrouw en kinderen hem op eenen afstand van zijne wooning te gemoet koomen, zal hij, in plaats van de tedere gewaar-

wor-

le andere gelegen-
 merklijk omzigtig,
 eelingen nooit te
 ontdekt heeft dat
 gevangen of afge-
 men of anderen, bij
 t heeft, maakt hij
 bewoordingen het
 met het spoor te
 nd op hem ligt te
 m eerst koel wer-
 e gaan en, als hij
 heeft, zegt hij
 igheid dat hij on-
 een hond ligt, die
 ou. Deze wenk
 vermijdt het gevaar
 s of alle voornee-
 ijand hem waren be-
 men zij zelfs bij ge-
 mte van een gevoe-
 Als een Indiaan
 e vrienden en gezin
 n den oorlog of op
 en kinderen hem op
 ning te gemoet koo-
 n de tedere gewaar-

wor-

wordingen, die natuurlijk in den boezem van
 beschaafder menschen ontstaan zouden, en we-
 derzijdse gelukwenschingen zouden teweegbren-
 gen, zijnen weg vervolgen zonder de minste
 acht te slaan op degeene, die hem omringen,
 tot hij t' huis kooft; daar gaat hij zitten en be-
 gint met dezelfde onverschilligheid als of hij gee-
 nen dag afwezig geweest was zijne pijp te rooken;
 zijne kennissen, die met hem gekoomen zijn,
 doen hetzelfde, en daar verloopden mischien uu-
 ren eer hij hun verhaalt wat hem zedert zijn ver-
 trek bejegend is, schoon hij mischien eenen va-
 der, broeder, of zoon op het slagveld gelaaten
 heeft, wiens verlies hij beweenen moet, of niet
 geslaagd is in de onderneeming, die hem van
 huis deed trekken.

Is een Indiaan verscheiden dagen agtereen op
 de jacht, of op eulgen anderen moeielyken tocht,
 en bij geval zoo lang zonder voedsel geweest,
 zal hij, als hij aan de tent of hut van eenen vriend
 kooft, daar hij weet dat hij zijne behoeften on-
 middelyk voldoen kan, zorg draagen geene de
 minste blyken van ongeduld te toonen, of den
 grooten honger te verraden, door welken hij
 geprangd wordt; maar op de nodiging om bin-
 nen te koomen zet hij zig vergenoegd neder en
 rookt zijne pijp zoo bedaard als of alle behoeften
 bevredigd waren en hij volkoomen voldaan was;

hetzelfde zal hij doen als hij onder vreemdelingen is. Deze gewoonte wordt bij alle Stammen naauwkeuriglijk in acht genoomen, naardien zij het voor een bewijs van sterkte houden en denken dat een tegengesteld gedrag hen den naam van oude wijven zoude doen verdienen.

Als gij eenen Indiaan vertelt dat zijne kinderen zig dapper tegens den vijand gedraagen hebben, dat zij veele pan-vliezen hebben gekregen en veele gevangene medegebragt, schijnt hij geen buitengewoon genoeg 'er over te gevoelen; zijn antwoord is gemeenlijk: *het is wel*, en verder vraagt hij 'er niet naar. Als gij hem integendeel bericht dat zijne kinderen gesneuveld of gevangen zijn, klaagt hij niet, hij antwoord slegts: *dat is niets*, en zal waarschijnlijk, ten minsten gedurende enigen tijd, niet vraagen hoe het toegekome zijn.

Deze schijnbaare onverschilligheid koomt egter niet voort uit eene geheele onderdrukking der natuurlijke aandoeningen; want niettegenstaande zij Wilden genoemd worden, zag ik nimmer onder ander volk grooter blijken van ouder- of kinder-liefde, en schoon zij hunne vrouwen, na eene lange afwezigheid, met de zoo even beschreven Stoïsche onverschilligheid wederzien, zijn zij egter, over het algemeen, niet van huwelijks-liefde ontbloot.

Daar

Daar is nog eene opmerkelijke bijzonderheid in hunne wijze van bezoeken te geeven. Als een Indiaan iemand in een huisgezin gaat bezoeken, zegt hij tot wien zijn bezoek gerigt is en dan gaan de overige van het huisgezin onmiddellijk aan het ander eind van de hut of tent en wagten zig van gedurende hun gantsche gesprek niet zoo digt bij hen te koomen dat zij hen stooren kunnen. Dezelfde gewoonte heeft plaats als een man bij eene vrouw zijn hof gaat maaken; maar dan moet hij zig wagten van zijn gesprek niet op de hofde te wenden zoo lang het licht is.

De Indiaanen vertoonen eene verwonderlijke schranderheid en leeren zeer gereedlijk alles, dat van oplettendheid van geest afhangt. Door ondervinding en eene naauwkeurige waarneeming verkrijgen zij veele bekwaamheden, die de Europeanen niet bezitten. Bij voorbeeld, zij zullen een bosch of eene vlakte, twee honderd mijlen breed, overkruisen en met groote naauwkeurigheid aan de plaats koomen daar zij wezen willen, terwijl zij dien gantschen weg eene regte lijn zullen volgen, zonder 'er sterk van afte wijken; dit zullen zij even gemakkelijk doen of het weder helder of de lucht bewolkt zij.

Zij zullen met even zulk eene scherpzinnigheid op het gedeelte van de lucht wijzen, daar de zon is; schoon zij door wolken of mist onder-
schept

Daar

schept wordr. Behalven dit zijn zij in staat om met ongelooflijke gemaklijkheid de sporen van mensch of dier op bladeren of op het gras naregaan; en in dit opzigt kan een vlugtende vijand hen bezwaarlijk ontkoomen.

Deeze talenten zijn zij niet alleen aan de natuur verschuldigd, maar aan een buitengemeen geweld over hunne verstandelijke vermogens, dat alleen verkregen kan worden door eene onafgebrooken aandacht en langduurige ondervinding.

Zij zijn, over het algemeen, zeer gelukkig van geheugen; zij kunnen alle bijzonderheden herhaalen, die in den raad verhandeld zijn, en zig nauwkeurig den tijd herinneren wanneer die raadsvergaderingen gehouden zijn. Op hunne draagbanden van wampum staat het hoofdzakelijke van de tractaten, welke zij met de nabuurige Stammen over eeuwen genoten hebben, op welke zij zig beroepen zullen, en zij zullen die met zoo veel duidlijkheid en gereedheid aanhaalen als de Europeaanen hunne geschreven bescheiden.

Alle hunne natieën bewijzen den ouderdom veel eerbied. De raad van eenen vader zal zelden bij de jonge Indiaanen buitengewoone aandacht verwekken, en zij zullen dien waarfschijnlijk met eene eenvoudige toestemming ontvangen; maar zij zullen beeven voor eenen grootvader en zijne bevelen met de grootste vaerdigheid

zijn zij in staat om
 eid de sporen van
 of op het gras nate-
 een vluggende vijand

niet alleen aan de na-
 men een buitengemeen
 lijke vermogens, dat
 door cene onafge-
 urige ondervinding.
 neen, zeer gelukkig
 alle bijzonderheden
 verhandeld zijn, en
 erinneren wanneer die
 en zijn. Op hunne
 staat het hoofdzaaklijke
 zij met de nabuurige
 en hebben, op
 en, en zij zullen die
 n gereedheid aanhaalen
 geschreven bescheiden.
 wijzen den ouderdom
 n eenen vader zal zel-
 n buitengewoone aan-
 zullen dien waarfchijn-
 toestemming ontvan-
 ven voor eenen groot-
 et de grootste vaerdig-
 heid

heid gehoorzaamen. De woorden van het ouder
 gedeelte van hunne maatschappij worden bij de
 jonge als godspiraaken ontvangen. Als zij op
 hunne jagt-partijen enig wild vangen, dat bij
 hen voor ongemcen lekker gehouden wordt,
 wordt het terstond den oudsten van hunne nabe-
 staande aangeboden.

Zij laten zig nooit door zorgen overkroppen,
 maar leeven in eenen staat van volkoomen gerust-
 heid en vergenoegen. Naardien zij uit den aart
 lui zijn, zullen zij, als 'er maar even genoeg
 voorraad voor hun bestaan met weinig moeite
 te bekoomen, of dicht bij de hand is, niet verre
 gaan, of veel moeite voor denzelven doen, schoon
 zij dus doende grooter overvloed en van beter
 hoedanigheid zouden kunnen krijgen.

Naardien zij veel ledigen tijd hebben, geeven
 zij zig in de *vadzigheid*, waartoe zij zoo zeer
 geneigd zijn, toe met te eeten, te drinken en
 te slaapen, en in hunne vlekken en legerplaatfen
 omtewerven. Doch als de nood hen dringt
 om in het veld te gaan, hetzij om eenen vijand
 te wederstaan of om spijs te zoeken, zijn zij
 gauw en onvermoeid. Ik zal verscheiden voor-
 beelden van hunne wakkerheid bijbrengen, als ik
 over hunne oorlogen zal handelen.

De bedwelmende zucht tot het spel is niet tot
 Europa alleen bepaald; de Indiaanen gevoelen
 ook

ook deeze betoverende drift en verliezen menigmaalen hunne wapenen, hunne klederen en alles wat zij bezitten. In dit geval volgen zij egter het voorbeeld niet van sijner speelaars, want nooit morren, of beklagen zij zig; daar ontsnapt hun geen verdrietig woord, maar zij verdraagen de mishandelingen der fortuin met eene wijsgeerige bedaardheid (a).

De grootste blaam in hun karakter is die woeste neiging, welke hen aandrijft om hunne vijanden met eene gestrengheid te behandelen, van welke andere natieën gruuwen; maar indien zij zoo barbaarsch zijn tegens degeene, met welke zij in oorlog zijn, zij zijn vriendlijk, gastvrij en menschlievend in vrede. Men kan met waarheid van hun zeggen dat zij de ergste vijanden en de beste vrienden zijn van enig volk in de geheele waereld.

De Indiaanen over het algemeen gevoelen de hartstogt van minnenijd niet en brandmerken den man als eenen dwaas, die wantrouwend op zijne vrouw is. Onder sommige benden is zelfs het denkbeeld van jaloezij onbekend, naardien de liederlijkste van hunne jonge lieden zelden de deugd

(a) Niet altijd; zij geeven de schuld aan de booze geesten, die zij met verwenschingen overlaaden. Zie het Hoofdstuk over de spelen. VERTAALKER.

deugd van getrouwde vrouwen zoeken te verleiden, en deeze zig niet dikwijls aan verleiding bloot stellen. Egter zijn de Indiaansche vrouwen over het algemeen van eene verliefde gesteldheid, en worden voor zij getrouwd zijn niet te minder geacht, omdat zij haare driften ingevolgd hebben.

Toen ik onder de *Naudowesies* was, merkte ik op dat zij eene van hunne vrouwen eenen ongemeenen eerbied beweezen, en bij onderzoek bevond ik dat zij daar recht op verkregen had door eene daad, die haar in Europa onteerd zou hebben.

Zij verhaalden mij dat zij, toen zij jong was, want toen ik haar zag was zij verre in jaaren geworden, zoo als zij het noemden, een rijst-maal gegeven had. Volgens een oud, maar bijna verouderd gebruik (dat, gelijk *HAMLET* zegt, meer geëerd moest worden als het nagelaaten dan als het in acht genoomen wierd) verzogt zij veertig van de voornaamste oorlogalieden in haare tent, daar zij, hen op rijst en wild onthaald hebbende, hun elken op zijne beurt een afzonderlijk nageregt verschafte agter een scherm, dat ten dien einde in het binnenste van de tent was opgerigt.

Zij had het geluk van door deeze milde uitdeeling van gunsten de achting van haare gasten

en

en zeden der

en verliezen menig-
e klederen en alles
al volgen zij egter
peelers, want nooit
; daar ontsnapt hun
ar zij verdraagen de
met eene wijsgeerige

karakter is die woese-
ijft om hunne vijan-
te behandelen, van
en; maar indien zij
degeene, met welke
vriendlijk, gastvrij en
kan met waarheid van
vijanden en de beste
n de geheele wereld.
gemeen gevoelen de
en brandmerken den
vantrouwend op zijne
e benden is zelfs het
bekend, naardien de
nge lieden zelden de
deugd

de schuld aan de booze
hingen overlaaden. Zie
VERTAALER.

en de goedkeuring van de geheele bende te verwerven. De jonge Indiaanen waren zoo wel bewust van haare buitengemeene verdiensten, dat zij om strijd naar haare hand stonden en binnen korten tijd wierd zij door een van de voornaamste Opperhoofden tot vrouw genoomen, op welk zij groot vermogen verkreeg, en van welk zij altoos geduurige blijken van eerbied en liefde ontvong.

Het gebeurt egter naauwlijks eens in eene eeuw dat eene van de vrouwen stout genoeg is om dit feest te geeven, niettegenstaande haar een man van den eersten rang wagt als eene zekere belooning voor haar, die het met eenen goeden uitslag aanregt, en zedert heb ik vernoomen dat de gewoonte den *Naudowesfes* bijzonder eigen is.

De Indiaanen weeten in hunnen gemeenen staat van geen onderscheid van eigendom, uitgezonderd in zaaken van huislijk gebruik, die elk als zijne eigene beschouwt, en die hij vermeerderd naar maate het hem de omstandigheden toelaaten. Zij zijn zeer mild jegens elkanderen en zullen het gebrek van hunne vrienden met hunnen overvloed vervullen.

In gevaaren zijn zij gereed om hulp te verleen aan diegeenen van hunne benden, die dezelve nodig hebben, zonder enig uitzigt op vergelding, uitgezonderd die billijke belooningen, die

veele bende te ver-
 waren zoo wel be-
 e verdiensten, dat
 stonden en binnen
 van de voornaam-
 enoomen, op welk
 , en van welk zij
 a eerbied en liefde

s eens in eene eeuw
 at genoeg is om dit
 ande haar een man
 ls eene zeekere be-
 met eenen goeden
 b ik vernoomen dat
 es bijzonder eigen is.
 unnen gemeenen staat
 endom, uitgezonderd
 uik, die elk als zijne
 hij vermeerdert naar
 heden toelaaten. Zij
 nderen en zullen het
 a met hunnen over-
 ed om hulp te verlee-
 nne benden, die de-
 enig uitzigt op ver-
 billijke belooningen,
 die

dit door de Indiaanen altoos aan de verdienste ge-
 schonken worden. Naardien zij enkel door de
 eenvoudige en billijke wetten der natuur gere-
 geerd worden, wordt ieder alleen volgens zijne
 verdiensten beloond en hunne gelijkheid van staat;
 levenswijs en voorrechten met die geduurige en
 maatschappelijke gemeenzaamheid; die onder alle
 Indiaansche natieën heerscht, bezielt hen met
 eenen zuiver patriottischen geest; die tot alge-
 meen welzijn strekt van de maatschappij, tot
 welke zij behooren.

Zoo iemand van hunne nabuuren door den
 dood of door den vijand van zijne kinderen be-
 roofd is, vergoeden degeene, die de meeste slaa-
 ven bezitten, dat gebrek; en deeze worden doot
 hen aangenoomen, en in alle opzigten behandeld
 als of zij wezenlijk de kinderen waren van den
 persoon, welken zij worden aangeboden.

De Indiaanen, uitgezonderd degeene die aan
 de Europeansche volkplantingen grenzen, kun-
 nen zig geen denkbeeld maaken van de waarde van
 het geld. Als men hun verklaart waartoe het door
 andere natieën wordt aangewend, beschouwen
 zij het als de bron van zeer veel kwaad. Zij
 schrijven aan hetzelfde alle de boosheden toe, die
 onder de Europeanen heerschen, als bedrog,
 plundering, verwoesting en moord.

Zij achten het onredelijk dat de een eere groo-

242 *Van de hoedanigheden en zeden der*

tere hoeveelheid van hetzelfde bezit dan de ander en zijn verwonderd dat men aan het bezit van hetzelfde eer kan hechten. Maar dat het gebrek aan dit nutloos metaal oorzaak zij van menschen hunne vrijheid te ontnemen en dat om deze ongelijke verdeling een groot getal menschen binnen de akelige muuren eener gevangenis worden opgesloten en afgesneden van die maatschappij, van welke zij een gedeelte uitmaaken, gaat hun geloof te boven. Ook misen zij niet, als zij dit gedeelte van den staat der Europeische regeeringvormen hooren vertellen, de instellers van dezelve gebrek aan menschlievendheid te verwijten, en hen met de naamen van wilden en beesten te brandmerken.

Zij toonen ook eenen bijna even grooten graad van onverschilligheid voor de voortbrengzelen der konst. Als men hun enige van deze vertoont, zeggen zij: *het is mooi, ik mag het gaerne zien*; maar zij zullen niet vraagen hoe het gemaakt zij en kunnen zig ook geen goed denkbeeld van derzelve gebruik vormen. Maar als gij hun vertelt van iemand die in staat is met groote snelheid te loopen, die zeer bedreven is in het jaagen, die juist kan schieten, of gemakkelijk een' boog spannen, die behendig eene kanoo kan maaken, die den oorlog verstaat, die bekend is met de ligging van een land en zonder gids door

een

e bezit dan de ander
n aan het bezit van
Maar dat het gebrek
maak zij van menschen
en en dat om deeze
root getal menschen
ener gevangenis wor-
n van die maatschap-
eelte uitmaaken, gaat
k misfen zij niet, als
at der Europifche re-
tellen, de instellers
schlievendheid te ver-
aamen van wilden en

bijna even grooten
voor de voortbreng-
hun enige van deeze
is mooi, ik mag het
llen niet vraagen hoe
zig ook geen goed
bruik vormen. Maar
and die in staat is met
die zeer bedreven is
fchieten, of gemaklijk
hendig eene kanoo kan
erftaat, die bekend is
d en zonder gids door
een

een onmeetlijk woud zijnen weg kan vinden ,
terwijl hij ondertusfchen van eene kleine portie
levensmiddelen bestaat, dan zijn zij in vervoering,
dan lufteren zij met groote aandacht naar de aan-
genaame vertelling, en zullen den held van de
historie den grootften lof toezwaaien.

VIERDE HOOFDSTUK.

*Van de tijd - rekening, afftands - berekening
en telling der N. A. Indiaanen.*

Als men de onkunde der Indiaanen in de Ster-
rekunde in aanmerking neemt, is de tijd zeer
fchrander bij hen verdeeld. Die, welke in de
binnendeelen wonen (en van deeze moet men
begrijpen dat ik over het algemeen spreek) tel-
len hunne jaaren bij winters, of, gelijk zij zig
uitdrukken, bij sneeuwen.

Sommige naticën onder hen rekenen hunne jaa-
ren bij maanen, en maaken dezelve van twaalf
ronde of maan - maanden, terwijl zij in acht nee-
men dat zij, als 'er dertig maanen zijn afgenoo-
men, eene maan daar bij te voegen, die zij de

verloren maan noemen, en dan beginnen zij weder van vooren af aan te tellen. Zij slaan veel acht op de eerste verschijning van elke maan, en herhaalen bij die gelegenheid altoos een vrolijk geluid, terwijl zij hunne handen naar dezelve uitstrekken.

Elke maand heeft bij hen eenen naam, die derzelve tijd uitdrukt; bij voorbeeld, zij noemen de maand Maart (in welke hun jaar gewoonlijk begint met de eerste nieuwe maan na de nagtevening der lente) de *worm-maan* of maand, omdat op deezen tijd de wormen hunne schuilplaatsen verlaaten, in de basten der boomen, in het hout enz. waarin zij zig gedurende den winter verscholen hebben. De maand April wordt bij hen de *Planten-maand* genaamd; Mey de *Bloemen-maand*; Juny de *heete-maan*; July de *Bok-maan*; Augustus de *Steur-maan*, omdat zij in deeze maand veele dier vischen vangen; September de *Koorn-maan*, omdat zij in die maand hun Indiaansch koorn inzamelen; October de *Reis-maan*, omdat zij op deezen tijd hunne dorpen verlaaten en naar de plaatsen reizen, daar zij voorneemens zijn gedurende den winter te jaagen; November de *Bever-maan*; want in deeze maand beginnen de bevers zig in hunne huizen te verschuilen, naardat zij genoegzaamen voorraad voor den winter opgedaan hebben;

g, *afstands* -

dan beginnen zij we-
ellen. Zij slaan veel
g van elke maan, en
eid altoos een vrolijk
handen naar dezelve

hen eenen naam, die
bij voorbeeld, zij
(in welke hun jaar ge-
eerste nieuwe maan na
) de *worm-maan* of
tijd de wormen hunne
in de basten der boo-
aarin zij zig gedurende
oben. De maand April
-maan genaamd; Mey
Juny de *hete-maan*;
Augustus de *Steur-maan*,
d veele dier visfchen van
orn-maan, omdat zij in
ch koom inzamelen; Oc-
omdat zij op deezen tijd
en naar de plaatfen rei-
mens zijn gedurende den
vember de *Bever-maan*;
beginnen de bevers zig in
uilen, naardat zij genoeg-
den winter opgedaan heb-
ben;

berekening en telling der N. A. Indiaanen. 245

ben; December de *Jagt-maan*, omdat zij dee-
ze maand doorbrengen met het wild te vervol-
gen; January de *Koude maan*, omdat het in
deeze maand gewoonlijk sterker vriest en de kou-
de fcherper is dan in de andere maanden; Fe-
bruary noemen zij de *Sneeuw-maan*, omdat 'er
in deeze maand gemeenlijk meer sneeuw valt dan
in eene andere in den winter.

Als de maan niet fchijnt zeggen zij: *de maan
is dood*, en sommige noemen de drie laafte da-
gen van dezelve de *naakte dagen*. Als de maan
eerst verfchijnt, zeggen zij dat zij weér leevend
wordt.

Zij maaken geene verdeeling van weeken, maar
de dagen tellen zij bij flaapen; halve dagen door
op den middag op de zon te wijzen, en vierde
dagen bij het op en ondergaan der zon; om dit
in hunne overleveringen uitgedrukken, maaken
zij gebruik van zeer duidelijke beeldfpraakige
figuren.

De Indiaanen zijn geheel onbedreven in de
Aardrijkskunde zoo wel als in alle andere wec-
tenfchappen en egter, kunnen zij, gelijk ik hier
voor reeds aangefipt heb, op hunne berken-
basten zeer naauwkeurige aftekeningen of kaarten
maaken van de landen, daar zij bekend zijn. Daar
ontbreekt flegts lengte en breedte aan om die vrij
volledig te maaken.

Alle hunne kennis in de Sterrenkunde bestaat daarin dat zij in staat zijn de pool - star aantewijzen, door welke zij hunnen weg vinden als zij des nagts reizen.

Zij rekenen de afftanden van plaatsen niet bij mijlen, maar bij dag - reizen, die, volgens mijne beste berekening, elke omtrent van twintig Engelsche mijlen schijnen te zijn. Deeze verdeelen zij ook in halve en vierde, en zullen die in hunne kaarten met groote naauwkeurigheid aantekenen, door de zoo even gemelde beeldspraakige figuren, als zij in den raad hunne oorlogstochten of hunne eerste jagt - partijen regelen.

Zij hebben geen denkbeeld van de rekenkonst, en schoon zij in staat zijn tot alle getallen te tellen, schijnen hun de getallen zoo wel als letters geheimzinnige dingen te zijn en boven hunne bevatting.

Toen ik bij de *Naudowesfies* was, zagen enige der Opperhoofden eens eene plaat van eene maanverduistering in een sterrenkundig boek, dat ik in mijne hand hield en verzogten dat ik het hun eens zoude laten zien. Naardien ik hun het boek gesloten overgaf, begonnen zij de bladen een voor een omterslaan tot zij aan het blad kwamen daar de plaat was. Na dat zij haar bekeken en veele vragen omtrent dezelve gedaan hadden, zeide ik hun dat zij zoo veele moeite niet had-

afstands-

errenkunde bestaat
pool - star aantewij-
weg vinden als zij

van plaatfen niet bij
die, volgens mijne
ent van twintig En-
. Deze verdeelen
zullen die in hunne
righeid aantekenen,
beeldfpraakige figuu-
ne oorlogstochten of
gelen.

l van de rekenkonst,
ot alle getallen te tel-
n zoo wel als letters
jn en boven hunne

fies was, zagen enige
plaat van eene maan-
kundig boek, dat ik
zogten dat ik het hun
Naardien ik hun het
gonnen zij de bladen
zij aan het blad kwa-
a dat zij haar bekeken
dezelve gedaan had-
zoo veele moeite niet
had-

berekening en telling der N. A. Indiaanen. 247

hadden behoeven te doen om het blad te vinden, waarop zij stond; want dat ik niet alleen 'er stond de plaats kon noemen zonder de bladen te tellen, maar ook hoe veele bladen 'er vooraf gingen.

Zij scheenen ten hoogsten verwonderd over mijne verzeekering, en verzogten mij dat ik 'er hun de mogelijkheid van zoude toonen. Hiertoe verzogt ik het Opperhoofd, dat het boek vast hield, hetzelfde te openen, mij het blad te toonen en de randen der bladen zorgvuldig te verbergen zoo, dat ik die niet zoude kunnen tellen. Dit deed hij met de grootste omzigtigheid, en des niettegenstaande zeide ik hem, door het geral van de bladzijden optemerken, tot zijne groote verwondering, het geral der bladen. Hij telde dezelve zorgvuldig over en ontdekte dat ik het geraaden had. En toen de Indiaanen, na verscheiden herhaalde proeven, bevonden dat ik het met groote vaerdigheid zeggen kon, zonder eens in mijne berekening te misfen, scheenen zij alle zoo zeer verwonderd als of ik de dooden hadd' opgewekt. De eenigste reden, die zij van mijne kennis geeven konden, was te besluiten dat het boek een geest was die mij antwoord influisterde op wat ik hem vroeg.

Deeze omftandigheid, hoe beuzelachtig zij ook mag voorkoomen aan degeenen, die min-
der

der ongeletterd zijn, bragt veel toe om mij aanzien te geeven en het gunstig denkbeeld te vermeerderen, dat zij reeds omtrent mij koesterden.

Einde van het eerste Deel.

enz.

toe om mij aandr-
denkbeeld te ver-
ent mij koesterden.

ste Deel.

CARVER'S REIZE.

TWEEDE DEEL.

